VICTOR HUGO

ISLÆNDEREN I NORGE

GR.

Bibliotek 1800

Victor Hugo

Islænderen i Norge

eBibliotek 1800

2024

Ophavsret og brugsbetingelser

Copyright and conditions of use

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

I

> Jeg skønner ej, hvem den person kan være,
> Så talte kongen selv, vi altså vente må,
> Thi fra den kant vi aldrig noget så.
>
> – *General H.: La Révolte des Enfers.*

> Har I set det? Hvem har set det? Jeg ikke. Hvem da? det ved jeg ikke.
>
> – *Sterne: Tristram Shandy.*

Der kan man se, hvad der kommer af kærlighed, nabo Niels. Denne stakkels Jutta Stersen skulle ikke ligge udstrakt der på den store sorte sten, ligesom en af floden glemt søstjerne, hvis hun aldrig havde tænkt på andet end at pynte sin faders, vor gamle kammerats, båd, eller bøde hans garn. Herren trøste ham i hans bedrøvelse.

"Og hendes brudgom," sagde en skarp og skælvende stemme; "Ulf Stadt, dette vakre unge menneske, som I så ligge ved siden af hende, skulle ikke være der, hvis han, i stedet for at forelske sig i Jutta og ville gøre lykke i de forbandede Nøråsgruber, havde tilbragt sin ungdom med at vugge sin lille broder under sin hyttes tilrøgede bjælker."

Nabo Niels, som den, der først talte, havde henvendt sig til, afbrød:

"Jer hukommelse bliver gammel med Jer, moder Gunhild. Ulf har aldrig haft nogen broder, og just derfor må den stakkels enkes sorg være så meget mere bitter, for hendes hytte er nu ganske øde. Vil hun se op imod himmelen for at trøste sig, så finder hun imellem sine øjne og himmelen sit gamle tag, hvor

endnu vuggen hænger efter hendes barn, der blev voksent og døde."

"Stakkels moder!" tog den gamle Gunhild igen til orde, "for hvad den unge mand angår, er det hans egen skyld. Hvorfor blive bjergmand i Nørås?"

"Jeg tror virkelig," sagde Niels, "at disse fæle gruber tager en mand fra os for hver kobberskilling, de giver os. Hvad mener I, fader Rolf?"

"Bjergmændene er narre," svarede fiskeren, "for at leve må fisken ikke komme op af vandet, mennesket ikke trænge ind i jorden."

"Men," spurgte en ung mand i hoben, "om nu grubearbejdet var nødvendigt for Ulf Stadt for at få sin kæreste ...?"

"Man må aldrig sætte livet i vove," afbrød Gunhild ham, "for sådanne tings skyld. Det er dog bedre at leve, og man lever ikke af kærlighed alene. Ret en dejlig brudeseng Ulf har skaffet sin Jutta!"

"Dette unge fruentimmer," spurgte en anden nysgerrig, "har altså druknet sig af fortvivlelse over det unge menneske der?"

"Hvem siger det?" råbte med høj røst en soldat, der just havde trængt sig igennem flokken. "Denne pige, som jeg godt kender, var rigtig nok forlovet med en ung bjergmand, der nylig er blevet knust ved en sprængning i de underjordiske gange i Storvartsgruben, tæt ved Nørås, men hun var også en af mine kammeraters kæreste. Og, da hun i forgårs hemmeligt ville snige sig ind på Munkholmen, for der med sin elsker at helligholde sin brudgoms død, stødte båden, hun var på, imod et skær, og hun druknede."

Flere stemmer hævede sig i forvirret larm.

"Umuligt, soldat," skreg de gamle kvinder. De unge tav, og nabo Niels genkaldte spydigt fiskeren Rolf hans dybsindige bemærkning:

"Der ser man, hvad der kommer af kærlighed."

Krigsmanden var nær ved at blive alvorligt vred på sine kvindelige modsigere. Han havde allerede kaldt dem gamle hekse fra Hukfjeldet, og de var ikke stemt til at finde sig tålmodigt i en så grov fornærmelse, da en hård og bydende stemme råbte: "Hold mund! Hold mund! Sladderkællinger!" og gjorde ende på klammeriet. Alt tav, ligesom når en hanes galen pludselig hæver sig iblandt hønernes kaglen.

Før end resten af denne scene fortælles, er det måske ikke unyttigt at beskrive stedet, hvor den foregik. Det var – læseren har uden tvivl allerede gættet det – en af disse sørgelige bygninger, som den offentlige barmhjertighed og den selskabelige forsigtighed indvier til ukendte lig, sidste tilflugtssted for døde, der for det meste har levet ulykkeligt; her sammenstimler den ligegyldige nysgerrige, den knarvorne eller velvillige iagttager, og ofte forgrædte venner og slægtninge, som en lang og utålelig urolighed kun har levnet et ynkeligt håb. På den fra os allerede fjerne tid og i det lidet forfinede land, hvor jeg har hensat min læser, havde man endnu ikke fundet på, som i vore byer af guld og mudder, at gøre disse opbevaringssteder til mindesmærker, hvori en fin smag og hentydninger til døden sindrigt forenes. Lyset faldt ikke ned igennem en ligesom en gravhøj anbragt åbning, langs med en kunstig udhugget hvælving, på hvilesteder, hvor man synes at have villet lade de døde beholde nogle af livets bekvemmeligheder, og hvor hovedpuden ligesom indbyder til

søvn. Når opsynsmandens dør åbnede sig lidt, havde ikke øjet, trættet ved synet af de nøgne og fæle lig, som nu den fornøjelse at hvile på smagfulde møbler og venlige grupper. Døden var der i al sin vanskabthed, al sin rædsel, og man havde endnu ikke prøvet på at pynte dens nøgne benrad med stads og bånd.

Den sal, hvori samtalen foregik, var rummelig og mørk, hvilket gjorde, at den syntes endnu mere rummelig. Den modtog lyset blot igennem den firkantede, lave port, der vendte ud imod Trondhjems havn, og igennem en i loftet plumpt anbragt åbning, hvorfra en bleg og mat lysning sammen med regn, hagl eller sne, efter vejrliget, faldt ned på ligene, som lå under den. Denne sal var efter bredden delt ved et jernrækværk af halv mandshøjde. Folket trængte ind i den første del ad den firkantede port. Lige over for så man i den anden del seks lange render af sort granit, anbragt ved siden af hinanden. En lille sidedør i hver afdeling tjente til indgang for opsynsmanden og hans medhjælper, hvis bolig optog bagbygningen, der stødte lige ud til havet. Bjergmanden og hans brud lå på to af stensengene. Opløsningen ytrede sig allerede i den unge piges legeme ved store blå og purpurfarvede pletter langs med lemmerne, hvor blodkarrene var. Ulfs træk syntes hårde og mørke, men hans lig var så skrækkeligt lemlæstet, at det var umuligt at bedømme, om han også virkelig havde været så smuk, som den gamle Gunhild sagde. Det var foran disse næsten ukendelige levninger, midt iblandt den stumme mængde, denne samtale var begyndt, hvis tro folk vi havde været.

En høj mand, tør og gammel, sad med armene over kors og bøjet hoved på et stykke af en skammel i den mørkeste krog af

salen, og syntes ikke at have vist sagen nogen opmærksomhed, lige til det øjeblik, da han pludselig rejste sig med det råb: "Hold mund! Hold mund! Sladderkællinger!" og greb soldaten i armen.

Alle tav. Soldaten vendte sig om og brød ud i en høj skoggerlatter ved synet af den besynderlige person, der afbrød ham, og dennes gustne ansigt, tynde og skidne hår, lange fingre og underlige dragt af rensdyrskind retfærdiggjorde fuldkommen en så lystig modtagelse. Imidlertid hørte man en mumlen blandt de for et øjeblik forbavsede kvinder.

"Det er opsynsmanden over Spladgest [Note 1)]. – Den afskyelige dødevogter! – Den elendige Spiagudry! – Den forbandede troldmand ..."

"Stille, sladdertaske, stille! Er det heksedagen i dag, så skynd jer at få fat på jeres koste, ellers vil de flyve bort ganske alene. Lad denne guden Thors værdige efterkommer i fred! "

Derpå henvendte Spiagudry sig til soldaten, idet han bestræbte sig for at sætte et yndigt ansigt op.

"I sagde, mandhaftige herre, at denne elendige kvinde ..."

"Den gamle slyngel!" mumlede Gunhild, "ja vi er for ham elendige kvinder, fordi vore legemer, om de falder i hans klør, efter taksten kun indbringer ham tredive skilling, mens han får fyrre for en mands usle benrad."

"Tys! Kællinger!" gentog Spiagudry. "I sandhed, disse kvindfolk er ligesom deres kedler, når de bliver hede, må de give lyd fra sig. Sig mig, I min drabelige svend, jeres kammerat, hvis kæreste denne Jutta var, ville uden tvivl tage livet af sig af fortvivlelse over at have mistet hende?"

Her udbrød den længe undertrykte forbitrelse.

"Hører I den ugudelige, den gamle hedning?" skreg på en gang tyve skarpe og uharmoniske stemmer. "Han ønsker livet af folk for de fyrre skillings skyld, en død indbringer ham!"

"Og om nu så var?" tog den gamle opsynsmand over Spladgest til orde, "vor nådige konge og herre, Christian den Femte, som Herren velsigne, erklærer han sig ikke for alle grubearbejderes fødte beskytter, for efter deres død at berige sin kongelige skat med deres usle efterladenskab?"

"Det er at gøre kongen megen ære," sagde fiskeren Rolf, "at sammenligne det kongelige skatkammer med pengekisten i Jeres benhus, og ham med Jer, nabo Spiagudry."

"Nabo!" sagde opsynsmanden, stødt over så megen fortrolighed. "Jer nabo! Sig snarere Jer vært, for det kunne nok hænde sig en gang, min kære vandmand, at jeg lånte Jer for en otte dages tid en af mine seks stensenge. For øvrigt," tilføjede han leende, "hvis jeg talte om denne soldats død, var det bare for at se den mode rigtig komme i brug at tage livet af sig i de store og tragiske lidenskaber, disse damer plejer at indgive."

"Nu, du ådsel over alle ådsler," sagde krigsmanden, "hvad mener du da med det elskværdige ansigt, du sætter op, der ligner så ganske en hængts sidste latter?"

"Fortræffeligt, min helt!" svarede Spiagudry, "jeg har altid ment, at der fandtes flere åndelige gaver under drabanten Thurns hjelm, der stred så drabeligt med sabel og tunge, end under den bispehat, der prydede biskop Isleif, som har skrevet Islands historie."

"I så fald, om du tror mig, min gamle skindpose, skal du lade benhus-indtægterne i stikken, og sælge dig til Kunstkammeret.

Jeg sværger dig, at man der betaler sjældne dyr efter guldvægt. Men sig, hvad vil du mig?"

"Når de legemer, man bringer os, er fundet i vandet, må vi afstå halvdelen af taksten til fiskerne. Jeg ville da bede Jer, drabanten Thurns berømmelige arving, at formå Jer ulykkelige kammerat til ikke at drukne sig, men vælge en anden dødsmåde. Det kan jo være ham det samme, og han ville ikke i sin død gøre uret imod en stakkels kristen, der viser hans lig gæstfrihed, om ellers tabet af Jutta driver ham til en så fortvivlet handling."

"Deri tager I fejl, min barmhjertige og gæstfri opsynsmand. Min kammerat får ikke den fornøjelse at modtages i Jeres tillokkende gæstekammer på seks senge. Tror I, at han ikke allerede har trøstet sig hos en anden valkyrie over dennes død? Han har, ved mit skæg, allerede længe været ked af Jeres Jutta."

Ved disse ord brød stormen, som Spiagudry et øjeblik havde draget hen på sit hoved, igen frygteligere end nogen sinde løs over den uheldige soldat.

"Hvorledes, elendige slyngel!" råbte de gamle kvinder, "er det således, I glemmer os! Jo man skulle nu nok elske disse døgenigte!"

De unge tav endnu. Nogle af dem fandt endog, skønt imod deres vilje, at denne slette person så ret godt ud.

"Ah! Ah!" sagde soldaten, "er dette da en gentagelse af heksedagen? Det ville se ilde ud for dens øren, som en gang om ugen skulle høre sådan kor!"

Man ved ikke, hvorledes denne nye grovhed ville være blevet optaget, hvis ikke i samme øjeblik den almindelige opmærksomhed var blevet aldeles fængslet af en støj udefra.

Larmen tog efterhånden til, og snart viste der sig en flok halvnøgne smådrenge, der skrigende og løbende omkring en tildækket båre, som blev båret af to mand, styrtede ind i Spladgest i ét virvar.

"Hvorfra kommer dette?" spurgte opsynsmanden bærerne.

"Fra Ørkedalsstranden."

"Oglypiglap!" råbte Spiagudry.

En af sidedørene åbnedes. En lille mand af lapperacen, klædt i skind, kom frem, og gav bærerne tegn til at følge sig. Spiagudry ledsagede dem, og døren lukkedes, førend den nysgerrige mængde fik tid til, efter længden af legemet, der lå på båren, at gætte, om det var et mandfolk eller et fruentimmer.

Dette spørgsmål beskæftigede endnu alle gisninger, da Spiagudry og hans hjælper igen kom ind i den anden sal med liget af en mand, som de lagde ned på en af stensengene.

"Det er længe siden, jeg rørte ved så smukke klæder," sagde Oglypiglap. Derpå rystede han på hovedet, hævede sig op på tåspidsen, og hang en smuk kaptajnsuniform op over den døde. Ligets ansigt var meget mishandlet og de andre lemmer var dækket med blod. Opsynsmanden bestænkede det gentagne gange af en gammel, halvt sønderslået spand.

"Lad mig se!" råbte soldaten, "det er en officer af mit regiment. Skulle det være kaptajn Bollar … af sorg over at have mistet sin onkel? Jo men! han arver! – Baron Randmer? Han tabte i går i spil sit landgods, men i morgen vil han vinde det igen sammen med sin modstanders slot. – Skulle det være kaptajn Lory, hvis hund er druknet? Eller regnskabsfører Stunck, hvis kone er utro? Men jeg ser i alt dette slet ingen grund til at skyde sig for panden."

Mængden strømmede stadig stærkere til. I dette øjeblik drog en ung mand forbi ned til havnen, og, da han så denne folkestimmel, steg han af hesten, gav tøjlen til sin tjener, der fulgte ham, og gik ind Spladgest. Han var iført en simpel rejsedragt, bevæbnet med en sabel og indhyllet i en vid grøn kappe. En sort fjer, fæstet til hans hat ved en diamantspænde, hang ned over det ædle ansigt og vuggede sig på den høje pande, der beskyggedes af lange brune hår. Hans tilsmudsede støvler og sporer viste, at han kom langvejs fra.

En lille firskåren mand, også indhyllet i en kappe og med hænderne skjult i uhyre handsker, svarede soldaten, just idet han trådte ind:

"Og hvem siger Jer, at han har slået sig ihjel? Dette menneske har ikke mere taget livet af sig selv, end taget på Jer domkirke har sat ild på sig selv."

Ligesom det tveæggede sværd sårer til to sider, fremkaldte disse ord to svar.

"Vor domkirke!" sagde Niels, "man tækker den nu med kobber. Det er denne elendige Hans, siger man, der har sat ild på den for at skaffe bjergfolkene arbejde, ikke mindst Ulf Stadt, som han tog sig så meget af, og som I her så, også var."

"Nej, vil man bare høre!" skreg på sin side soldaten, "vover man lige i øjnene på mig, anden musketer i garnisonen på Munkholm, at påstå, at dette menneske ikke har skudt sig for panden?"

"Dette menneske er myrdet," svarede den lille mand koldt.

"Nej, hør dog det orakel! Dine små grå øjne ser ikke klarere, tænker jeg, end dine hænder under de store handsker, du stikker dem i her midt om sommeren."

Det lynede af den lille mands øjne.

"Disse hænder skulle gøre dig bekendt med krudtet, hvis virkninger du er så uvidende om."

"Ho! Lad os gå udenfor!" skreg soldaten op, ophidset af vrede. Derpå standsede han pludselig. "Nej," sagde han, "man må ikke tale om tvekamp i de dødes værelse."

Den lille mand brummede nogle ord i et fremmed sprog og forsvandt. En stemme hævede sig.

"Det er ved Ørkedalsstranden, man har fundet ham."

"Ved Ørkedalsstranden?" sagde soldaten! "Det var der, kaptajn Dispolsen skulle være landet i morges på sin rejse fra København."

"Kaptajn Dispolsen er endnu ikke kommet til Munkholmen," sagde en anden stemme.

"Man siger, at islænderen Hans for tiden går rundt i disse egne," tog en fjerde til orde.

"I så fald er det muligt, at dette menneske er kaptajnen," sagde soldaten, "hvis Hans er morderen, for enhver ved, at islænderen myrder på en så græsselig måde, at hans ofre ofte ser ud, som om de havde dræbt sig selv."

"Hvad er det da for et menneske, denne Hans?" spurgte man.

"Det er en kæmpe," sagde en.

"Det er en dværg," sagde en anden.

"Ingen har da set ham?" spurgte en stemme.

"De, der ser ham for første gang, ser ham også for sidste gang!"

"Tys!" sagde den gamle Gunhild. "Der er, siger man, kun tre personer, som nogen sinde har vekslet menneskelige ord med ham. Denne slyngel Spiagudry, enken Stadt, og ... (men han har

været ulykkelig i sit liv og i sin død) denne stakkels Ulf, som I her ser – tys!"

"Tys!" gentog man fra alle kanter.

"Nu," råbte pludselig soldaten, "er jeg vis på, at det virkelig er kaptajn Dispolsen. jeg kender igen den stålkårde, som vor fange, den gamle Schumacher, forærede ham ved hans afrejse."

Den unge mand med den sorte fjer afbrød hastigt tavsheden.

"I er vis på, at det er kaptajn Dispolsen?"

"Ja," sagde soldaten.

Den unge mand gik hurtigt bort.

"Skaf mig en båd til Munkholmen," sagde han til sin tjener.

"Men, herre, og generalen ...?"

"Du bringer hestene til ham. Jeg kommer i morgen. Er jeg min egen herre eller ikke? Skynd dig, dagen hælder og jeg har hastværk, en båd."

Tjeneren adlød, og fulgte nogen tid med øjnene sin unge herre, der fjernede sig fra stranden.

Note 1: Spladgest: Det hus i Trondhjem, hvortil fundne lig bliver bragt

2

> Jeg vil sætte mig hos Jer, mens I fortæller en behagelig historie, for at fordrive tiden.
>
> – *Pater Mathurin: Bertram.*

Læseren ved allerede, at vi er i Trondhjem, en af de fire fornemste stæder i Norge, skønt den ikke var vicekongens residens. I den tid, hvori den her fortalte begivenhed indtræffer (år 1699), var kongeriget Norge endnu forenet med Danmark og blev regeret ved vicekonger, der jævnligt opholdt sig i Bergen, en større, sydligere og smukkere by end Trondhjem, trods den beskyldning for slet smag, som den berømte admiral Tromp gjorde den.

Trondhjem frembyder et behageligt skue, når man kommer dertil ad fjorden, som denne by giver sit navn. Havnen er temmelig bred, skønt skibene ikke til enhver tid med lethed sejler ind i den, men på den tid så den i alt fald kun ud som en lang kanal, på hvis højre side de danske og norske skibe og på hvis venstre side de fremmede skibe lå – en fordeling, som var lovbestemt. Inderst i fjorden, på en veldyrket slette, ser man byen, over hvilken domkirkens høje tårne hæver sig. Denne kirke, en af den gotiske bygningskunsts skønneste mindesmærker, førend hyppige ildsvåder havde ødelagt den, bar på sit hovedspir det biskoppelige kors, udmærkelsestegnet for domkirken i det lutherske bispedømme Trondhjem. Over byen opdager man i det blålige fjerne Kølenbjergenes hvide og smalle tinder, lig de spidse sirater i en gammel krone.

Midt i havnen, et kanonskud fra kysten, hæver sig, på en af bølgerne beskyllet klippemasse, Munkholmens ensomme fæstning, et skummelt fængsel, som den gang indesluttede en fange, berømt både ved sin lange og glimrende lykke og ved sit hurtige og uventede fald.

Schumacher, født i ringe stand, havde været overvældet af sin herres nådesbevisninger, derpå styrtet fra storkanslerens højsæde ned på forræderbænken, så slæbt på skafottet og derfra af nåde kastet hen i et afsondret fangehul i udkanten af begge riger. Hans egne skabninger havde bevirket hans fald, uden at han havde ret til at skrige over utaknemmelighed. Kunne han beklage sig over at se et trin briste under sine fødder, han kun havde anbragt så højt for at hæve sig selv?

Den, der havde grundet den nye adel i Danmark, så fra sin fjerne forvisning de store, han selv havde hævet, indbyrdes dele hans værdigheder. Grev Ahlefeld, hans dødelige fjende, var hans eftermand som storkansler; general Ahrensdorf rådede over de militære æresposter, og de øvrige havde fået hver sin del. Den eneste af hans fjender, som ikke skyldte ham sin ophøjelse, var grev Ulrik Frederik Gyldenløve, kong Frederik den Tredjes naturlige søn, vicekonge i Norge: det var den mest ædelmodige af dem alle.

Det var hen imod Munkholmens sørgelige klippe, båden, som den unge mand med den sorte fjer var steget ned, langsomt styrede. Solen dalede hurtigt bag den afsondrede borg, som optog dens stråler, der allerede var så horisontale, at bonden på de fjerne østlige høje så spadsere ved siden af sig på heden den ubestemte skygge af skildvagten, der havde post på Munkholmens højeste slotstårn.

3

> Hvis jeg bringer det dertil, at hun forstår mine øjnes sprog; hvis hun, når de udtrykker ømhed, ikke længere ser på mig med et … hvad skal jeg kalde det? så sløvt, livløst blik; hvis endelig hun slår øjnene ned for mig, så har jeg vundet min sag.
>
> – *Kotzebue: Adelaide Wolfingen.*

> Ach! Mit hjerte kunne ikke såres føleligere …! en ung mand uden sæder … han har vovet at fæste øjet på hende! hans blik besmittede hendes renhed – Claudia! denne tanke alene bringer mig ud af mig selv.
>
> – *Lessing.*

"Andreas, lad om en halv time ringe til aftens. Sorsyll skal afløse Duckness ved det store faldgitter og Maldivius skal tage post på det store tårns altan. Man skal passe nøje på ad den kant, hvor den slesvigske løves tårn er. Ikke at forglemme klokken syv at afskyde kanonen for at man trækker havnekæden op – men nej, man venter endnu kaptajn Dispolsen; man må tvært imod tænde lanternen og se efter, om den på Valderhoug er tændt, som der er givet befaling om i dag. Desuden må man have forfriskninger færdige for kaptajnen. – Og, jeg glemte – man antegner to dages arrest for Thorik Belfast, anden musketer i regimentet; han har været fraværende hele dagen."

Således talte sergenten under den sorte og tilrøgede hvælving i Munkholmens vagtstue, der lå i det lave tårn, som behersker hovedindgangen til slottet.

De soldater, som han henvendte sig til, forlod spillet eller briksen for at udføre hans befalinger. Derpå blev det igen stille.

I det samme hørte man udenfor vekslende og afmålte åreslag.

"Der er da nok omsider kaptajn Dispolsen," sagde sergenten, idet han åbnede det lille med gitter forsynede vindue, som vender ud imod fjorden.

En båd landede virkelig nedenfor jernporten.

"Hvem der?" råbte sergenten med hæs stemme.

"Luk op!" svarede man, "fred og sikkerhed."

"Man kommer ikke ind. Har I ret til at passere?"

"Ja."

"Det skal jeg nu straks undersøge. Lyver I, så skal jeg på min ære lade Jer smage søvandet!"

Derpå lukkede han vinduet, vendte sig om og tilføjede:

"Det er endnu ikke kaptajnen!"

Et lys skinnede bag jernporten; de rustne skodder knirkede; bommene hævede sig, der lukkedes op, og sergenten undersøgte et pergament, som den nyankomne bød ham.

"Passér," sagde han. "Holdt imidlertid," fortsatte han med heftighed, "lad Deres hattespænde udenfor. Man tager ikke juveler med sig i statsfængsler. Reglementet lyder, at 'kongen og de, der hører til kongens familie, vicekongen og de, der hører til vicekongens familie, biskoppen og de fornemste officerer i garnisonen alene er undtaget.' De regner Dem vel ikke til nogen af disse, kan jeg tro?"

Den unge mand løste, uden at svare, det bandlyste spænde af, og kastede det som betaling til fiskeren, der havde bragt ham dertil. Denne frygtede nok, at han skulle angre sin ædelmodighed, og skyndte sig at lægge et bredt stykke af havet imellem velgøreren og velgerningen.

Imens sergenten, knurrende over kancelliets uforsigtighed med at ødsle således med adgangskort, skød de tunge slåer for, og langsomt stolprede med de svære støvler op ad de genlydende trin i vindeltrappen til vagtstuen, havde allerede den unge mand igen kastet sin kappe over skulderen, og ilede igennem den mørke hvælving i det lave tårn, den lange våbenplads og artilleriparken, hvor der lå nogle gamle demonterede feltslanger, som man nu kan se i København, og som en skildvagts bydende råb advarede ham om at fjerne sig fra. Han kom til det store faldgitter, der blev trukket op ved forevisningen af hans pergament. Derfra fulgt af en soldat, skød han, uden at betænke sig og som en, der var huskendt, tværs over en af de fire firkantede gårde, der som bolværker omgiver den store runde gård, i hvis midte ligger en vid, rund klippe, hvor der på den tid hævede sig det fangetårn, der kaldtes *Den Slesvigske Løves Slot* på grund af det fangenskab, hvori Rolf Dværg der fordum holdt sin broder, Joatham Løve, hertug af Slesvig.

Vor hensigt er ikke her at give en beskrivelse over Munkholmens fangetårn, så meget mindre som læseren, indesluttet i et statsfængsel, måske skulle frygte ikke *at kunne redde sig i haven*. Det skulle være uden grund, for den slesvigske løves slot, der var bestemt for fanger af stand, tilbød dem iblandt andre bekvemmeligheder også den at spadsere i en slags vild, temmelig udstrakt have, hvor stikkelsbærbuske, nogle gamle takstræer og nogle mørke fyrretræer voksede imellem klipperne omkring fængslet indenfor høje mure og uhyre tårne.

Da den unge mand kom til foden af den runde klippe, klatrede han op ad de plumpt udhuggede trin, der hæver sig i krumninger lige til foden af et af de omgivende tårne, i hvis underste del der er anbragt en låge, som tjente til indgang i fangetårnet. Der blæste han stærkt i et kobberhorn, som vagten ved det store faldgitter havde givet ham.

"Luk op, luk op!" råbte en ivrig stemme indefra, "det er uden tvivl denne nølende kaptajn."

Lågen åbnedes og viste den nykommende, dybt inde i en gotisk, svagt oplyst sal, en ung officer, skødesløs udstrakt på en dynge kapper og rensdyrskind, tæt ved en af disse trearmede lamper, som vore forfædre hang op i deres loftroser, og som for øjeblikket var sat ned på gulvet. Den rige pragt, ja endog overdrevne udsøgthed i hans klædning stak synderlig af imod salens nøgenhed og møblernes plumphed. Han holdt en bog i hånden og vendte sig halvt imod den nykomne.

"Det er kaptajnen? Hilsen, kaptajn! Det falder Dem vel næppe ind, at De er blevet ventet af en mand, der ikke har den ære at kende Dem, men vort bekendtskab skal snart være gjort, ikke sandt? Modtag for det første bevidnelsen om min kondolence i anledning af Deres tilbagekomst til dette ærværdige slot. Opholder jeg mig endnu lidt her, vil jeg blive så lystig som en ugle, der til skræmsel er naglet på tårnporten, og, når jeg kommer tilbage til København til min søsters bryllupsfest, vil jeg vædde på, at ikke fire damer af hundrede kender mig igen! Sig mig, bruger man endnu stadig rosenfarvede bånd neden om mandskjolerne? Har man oversat nogen ny roman af demoiselle Scudery? Jeg har just nu *Clelia* her. Jeg formoder, at man endnu læser den i København. I den studerer jeg den fine

levemåde nu, da jeg sukker langt borte fra så mange smukke øjne … for hvor smukke vor unge fanges øjne er – De ved, hvem jeg mener – mig siger de aldrig noget. Ak! uden min faders befalinger …! Jeg må sige Dem i fortrolighed, kaptajn, at min fader, men tal ikke om det, har overdraget mig … De forstår mig, hos Schumachers datter; men jeg spilder al min møje. Denne smukke støtte er ingen kvinde; hun græder altid og ser aldrig på mig."

Den unge mand, der endnu ikke havde kunnet få et ord indført for officerens hurtige tunge, udstødte et overraskelsesskrig:

"Hvorledes! Hvad siger De? Overdraget Dem at forføre den ulykkelige Schumachers datter …!"

"Forføre, lad så være! hvis det er således det nu hedder i København; men jeg vil udfordre, hvem det skal være til det. I forgårs, da jeg havde vagt, tog jeg just for hendes skyld på mig en prægtig fransk krave, der var sendt mig lige fra Paris. Skulle De tro, at hun ikke en gang løftede sine øjne på mig, skønt jeg tre eller fire gange gik igennem hendes værelse og klingrede med mine nye sporer, hvis hjul er større end en lombardisk dukat. – Det er den mest moderne form, ikke sandt?"

"Gud, Gud!" sagde den unge mand, idet han slog sig for panden … "men dette er mig rent uforklarligt."

"Ikke sandt?" fortsatte officeren, der misforstod dette udråb. "Ikke den mindste opmærksomhed for mig! Det er utroligt, men det er dog sandt."

Den unge mand gik i voldsom bevægelse frem og tilbage med store skridt.

"Vil De have forfriskninger, kaptajn Dispolsen?" råbte officeren til ham.

Den unge mand vågnede.

"Jeg er ikke kaptajn Dispolsen."

"Hvorledes!" sagde officeren med en streng stemme, idet han rejste sig halvt op, "og hvem er De da, at De vover at trænge Dem ind her og på denne time?"

Den unge mand tog sit adgangskort frem.

"Jeg ønsker at se grev Griffenfeld ... Deres fange mener jeg."

"Greve! Greve!" mumlede officeren med en misfornøjet mine, "men, i sandhed, dette papir er i sin orden. Her står jo vicekansler Grummond Knuths underskrift: *Ihændehaveren heraf kan til enhver time og til alle tider besøge alle kongelige fængsler.* Grummond Knuth er broder til den gamle general Levin Knuth, som kommanderer i Trondhjem, og De må vide, at den gamle general har opdraget min tilkommende svoger."

"Spar mig for Deres familieanliggender, løjtnant! Synes De ikke, at De allerede har fortalt mig nok om det?"

"Den uforskammede har ret," sagde løjtnanten ved sig selv, og bed sig i læberne.

"Holla, dørvogter! Før denne fremmede til Schumacher, og skænd ikke, fordi jeg har taget Jeres lampe med tre næb og en væge ned. Jeg fik lyst til at undersøge den tingest, der uden tvivl skriver sig fra Skjold den Hednings eller Håvar den Kløvedes tid, og forresten er det nutildags kun krystallysekroner, man hænger op under loftet."

Så talte han, og, mens den unge mand og hans ledsager vandrede igennem tårnets øde have, tog han, en martyr for

moden, igen fat på tråden i amazonen Clelias og Horatius den Enøjedes kærlighedshistorie.

4

Benvolio.
Hvor kan denne Romeo dog være?
Han er ikke kommet hjem i nat.

Mercutio.
Han er ikke kommet hjem til sin fader:
jeg har talt med hans tjener.

– Shakespeare: Romeo og Julie.

Imidlertid var en mand og to heste kommet ind i gården i befalingsmandens hotel i Trondhjem. Rytteren var steget af, rystende på hovedet med en misfornøjet mine, og var i færd med at føre begge dyrene til stalden, da han følte sig heftigt grebet i armen, og en stemme råbte til ham:

"Hvorledes! Er I alene, Paul! og Jeres herre? Hvor er Jeres herre?"

Det var den gamle general Levin Knuth, som fra sit vindue havde set den unge mands tjener og den tomme sadel, hurtigt var steget ned, og fæstede nu på tjeneren et blik, endnu mere uroligt end hans spørgsmål.

"Excellence," sagde Paul i det han bukkede sig dybt, "min herre er ikke længere i Trondhjem."

"Hvad? Han har da været der? Han er rejst igen uden at se sin general, uden at omfavne sin gamle ven! Og hvornår?"

"Han kom i aften, og rejste igen i aften."

"I aften, i aften! Men hvor har han da opholdt sig? Hvor har han begivet sig hen?"

"Han er steget af i Spladgest, og er gået til båds til Munkholmen."

"Ah …! Jeg troede, han var hos antipoderne; men hvad vil han gøre i dette slot? Hvad ville han gøre i Spladgest? Det er mig da også ret en vandrende ridder! Skylden er dog for en del min: hvorfor har jeg opdraget ham således? Jeg har villet, at han skulle være fri til trods for sin rang …"

"Heller ikke er han nogen slave af etiketten," sagde Paul.

"Nej, men han er slave af sine indfald, hvad der rigtig nok er lidet bedre. Nå, han vil uden tvivl komme igen. Få Jer lidt at leve af, Paul. – Sig mig," og generalens ansigt antog et bekymret udtryk, "sig mig, Paul, har I sværmet meget om til højre og venstre?"

"Herr general, vi er kommet lige fra Bergen. Min herre er bedrøvet."

"Bedrøvet! Hvad er der da foregået imellem ham og hans fader? Mishager dette giftermål ham?"

"Det ved jeg ikke, men man siger, at Hans Durchlauchtighed fordrer det."

"Fordrer det! I siger, Paul, at vicekongen fordrer det! Men for at han kan fordre det, må jo Ordener undslå sig for det?"

"Det ved jeg ikke, Excellence. Han synes bedrøvet."

"Bedrøvet! Ved I, hvorledes hans fader har taget imod ham?"

"Første gang var det i lejren ved Bergen. Hans Durchlauchtighed sagde: Jeg ser dig ikke ofte, min søn. – Så meget bedre for mig, min nådige hr. fader, svarede min herre, om De lægger mærke til det. Derpå gav han Hans Durchlauchtighed omstændelige efterretninger om sine vandringer i Norden, og Hans Durchlauchtighed sagde: Det er

godt. Dagen efter kom min herre tilbage til slottet og sagde: Man vil, jeg skal gifte mig, men jeg må se min anden fader, general Levin. – Jeg sadlede hestene, og her er vi."

"Virkelig, min gode Paul," sagde generalen med bevæget stemme, "han kaldte mig sin anden fader?"

"Ja, Eders Excellence."

"Det ser ilde ud for mig, hvis dette giftermål er ham imod, for jeg udsætter mig hellere for kongens unåde end gør noget for at fremme det. Men imidlertid, en datter af rigernes storkansler …! Hør, Paul, ved Ordener, at hans tilkommende svigermoder, grevinde Ahlefeld, er her inkognito siden i går, og at greven ventes her?"

"Det ved jeg ikke, hr. general."

"Ah!" sagde den gamle general ved sig selv, "han må jo vide det, for hvorfor skulle han ellers have slået sig til retirade, straks han var kommet?"

Her nikkede generalen venligt til Paul, hilste skildvagten, der præsenterede geværet for ham, og gik urolig ind i sit hotel, som han urolig havde forladt.

5

> Jeg havde just knælet … jeg begyndte at hæve min sjæl til Gud, da én stillede sig bag mig ganske nær mig … Snart hørte jeg et dybt suk, og derpå, nærmere mit øre, nævnte man et navn … det var ingen helgens navn … det var mit navn … Endelig var det tid at gå hjem. Messen var til ende. Jeg skælvede for at opløfte mit hoved … jeg vender mig, og … jeg kender ham.
>
> – *Lessing.*

> Man skulle have sagt, at alle lidenskaber havde omtumlet hans hjerte og at alle havde forladt det. Her var kun blevet ham tilbage den fuldendte menneskekenders mørke og gennemtrængende øjekast, som med et blik så, hvortil enhver ting sigtede.
>
> – *Schiller.*

Da dørvogteren havde ført den fremmede igennem vindeltrapperne og de høje sale i den slesvigske løves tårn, åbnede han ham endelig døren til det værelse, hvor den, som han søgte, opholdt sig, og det første ord, der nåede den unge mands øre, var atter:

"Er det omsider Dem, kaptajn Dispolsen?"

Den, som stillede dette spørgsmål, var en olding, der sad med ryggen vendt imod døren, med albuerne hvilende på et arbejdsbord og panden støttet på hænderne. Han var iført en sort ulden overkjole, og man bemærkede over en seng i enden af værelset et knust våbenskjold, omkring hvilket hang elefant- og dannebrogsordenens kæder, begge slået itu. En omvendt grevekrone var anbragt neden for skjoldet, og to brudstykker af en retfærdighedshånd, fæstede i kors, fuldstændiggjorde disse besynderlige prydelser.

Oldingen var Schumacher.

"Nej, herre," svarede dørvogteren. Derpå sagde han til den fremmede, "Her er fangen!" forlod dem og lukkede døren, førend han kunne høre den gamles skarpe stemme, der sagde:

"Hvis det ikke er kaptajnen, så vil jeg ingen se!"

Den fremmede blev ved disse ord stående ved døren, og fangen, som troede sig ene (for han havde ikke et øjeblik vendt sig om), faldt tilbage i sine tavse drømmerier.

Pludselig råbte han:

"Kaptajnen har uden tvivl forladt og forrådt mig! Menneskene … menneskene er som det isstykke, en araber tog for en diamant. Han gemte det omhyggeligt i sin ransel, og da han søgte det, fandt han ikke så meget som en dråbe vand …"

"Jeg hører ikke til disse mennesker," sagde den fremmede.

Schumacher rejste sig med heftighed.

"Hvem er der? Hvem lytter på mig? Er det en af denne Gyldenløves usle tilhængere …?"

"Tal ikke ilde om vicekongen, hr. greve."

"Hr. greve! Er det for at smigre mig, De kalder mig så? De spilder Deres møje; jeg er ikke længere mægtig."

"Den, som taler med Dem, har aldrig kendt Dem mægtig, og er ikke desto mindre Deres ven."

"Det er fordi han endnu håber noget af mig. De erindringer, man bevarer om de ulykkelige, måler sig efter de forhåbninger, man endnu gør sig hos dem."

"Det er mig, som burde beklage mig, ædle greve, for jeg har erindret Dem, og De har glemt mig. – Jeg er Ordener."

Et glimt af glæde viste sig i oldingens kummerfulde øjne, og et smil, han ikke kunne tilbagetvinge, åbnede lidt hans hvide

skæg, ligesom strålen, der trænger igennem en sky.

"Ordener! Vær velkommen, rejsende Ordener! Tusinde ønsker om lykke for den rejsende, der erindrer sig den fangne."

"Men," spurgte Ordener, "De havde da glemt mig?"

"Jeg havde glemt Dem," sagde Schumacher med sin forrige mørke mine, "ligesom man glemmer luftningen, der forfrisker os og forsvinder. En lykke, når den ikke bliver til en orkan, som omstyrter os."

"Grev Griffenfeld," fortsatte den unge mand, "De regnede altså ikke med, at jeg skulle komme igen?"

"Den gamle Schumacher regnede ikke med det, men her er en ung pige, som endnu i dag gjorde mig opmærksom på, at det den 8. maj sidstleden just var et år siden De forlod os."

Ordener skælvede.

"Hvad, store Gud! Skulle det være Deres Ethel, ædle greve?"

"Og hvem ellers?"

"Deres datter, hr. greve, har været så gunstig at tælle månederne siden min afrejse! O, hvor mange sørgelige dage har jeg tilbragt! Jeg har besøgt hele Norge fra Christiania til Vardøehus, men til Trondhjem førte mine vandringer mig altid tilbage."

"Benyt Deres frihed, unge mand, så længe De har den. Men sig mig da en gang, hvem De er. Jeg ville ønske, Ordener, at jeg kendte Dem under et andet navn. En af mine dødelige fjenders søn hedder Ordener."

"Måske, hr. greve, nærer denne dødelige fjende mere velvilje for Dem end De for ham."

"De undviger mit spørgsmål, men behold Deres hemmelighed. Jeg skulle måske få at vide, at den frugt, som

læsker, er en gift, som vil dræbe mig."

"Greve!" sagde Ordener med vred stemme.

"Greve!" gentog han i en bebrejdende og medlidende tone.

"Skulle jeg være forpligtet til at fæste tro til Dem," svarede Schumacher, "til Dem, der altid i min nærværelse tager den uforsonlige Gyldenløves parti?"

"Vicekongen," afbrød den unge mand ham alvorlig, "har nylig befalet, at De for eftertiden skal være fri og uden vagt i det indre af hele den slesvigske løves tårn. Denne tidende hørte jeg i Bergen, og uden tvivl vil De med det allerførste modtage den."

"Det er en gunst, som jeg ikke vovede at håbe, og jeg troede ikke at have talt om mit ønske til andre end Dem alene. I øvrigt formindsker man vægten af mine lænker i samme forhold, som vægten af mine år forøges, og, når alderdommen har gjort mig aldeles skrøbelig, vil man uden tvivl sige til mig: du er fri!"

Ved disse ord smilede oldingen bittert. Han fortsatte:

"Og De, unge mand, har De endnu bestandig Deres tåbelige uafhængighedsideer?"

"Hvis jeg ikke havde disse tåbelige ideer, skulle jeg ikke være her."

"Hvorledes er De kommet til Trondhjem?"

"Nå, til hest."

"Hvorledes er De kommet til Munkholmen?"

"På en båd."

"Stakkels dåre, som tror at være fri, og forlader en hest for at gå i en båd. Det er ikke dine lemmer, som udfører din vilje, det er et dyr, det er materien, og du kalder det vilje!"

"Jeg tvinger tingene til at adlyde mig."

"At tage over visse ting den ret at blive adlydt af dem, er at give andre ret til at befale. Uafhængighed findes kun i afsondring."

"De elsker ikke menneskene, ædle greve?"

Den gamle lo fortrædelig.

"Jeg græder over at være menneske, og jeg ler ad den, som trøster mig."

"De må vide det, om det endnu er Dem ukendt. Modgang gør mistroisk, ligesom medgang gør utaknemmelig. Hør, siden De kommer fra Bergen, lad mig vide, hvilken gunstig vind har blæst på kaptajn Dispolsen? Der må være mødt ham noget lykkeligt, siden han glemmer mig."

Ordener blev mørk og forlegen.

"Dispolsen, hr. greve? Det er for at tale med Dem om ham, jeg er kommet endnu i dag. Jeg ved, at han besad hele Deres tillid ..."

"De ved det?" afbrød fangen ham uroligt. "De tager fejl! Intet væsen i verden besidder min tillid. Dispolsen har, det er sandt, i sine hænder mine papirer, og det meget vigtige papirer. Det er i mit ærinde, han er rejst til København, til kongen. Jeg tilstår endog, at jeg regnede mere på ham end på nogen anden, for i min velmagt havde jeg aldrig gjort ham nogen tjeneste."

"Ædle greve, jeg har set ham i dag ..."

"Deres forvirring siger mig resten. Han er en forræder!"

"Han er død."

"Død?"

Fangen lagde armene over kors og bøjede hovedet. Derpå fæstede han atter sit øje på den unge mand.

"Da jeg sagde Dem, at der var mødt ham noget lykkeligt ..."

Hans blik vendte sig imod væggen, hvor tegnene på hans tilintetgjorte storhed var ophængt, og han slog med hånden ligesom for at fjerne vidnet til en kummer, som han anstrengte sig for at betvinge.

"Det er ikke ham, jeg beklager, det er kun et menneske mindre. – Det er ikke mig; hvad har jeg, at tabe? Men min datter, min ulykkelige datter …! Jeg vil blive ofret for disse nedrige rænker, og hvad vil der blive af hende, når man berøver hende sin fader …?"

Han vendte sig heftigt mod Ordener.

"Hvorledes er han død? Hvor har De set ham?"

"Jeg har set ham i Spladgest. Man ved ikke, om han har dræbt sig selv eller er myrdet."

"Og derpå kommer det just an! Er han myrdet, så ved jeg, hvorfra stødet kommer. Da er alt tabt. Han bragte mig beviser på de anslag, de opspinder imod mig. Disse beviser skulle have kunnet redde mig og styrte dem … de har vidst at tilintetgøre dem … – Ulykkelige Ethel …!"

"Hr. greve," sagde Ordener, "jeg skal i morgen sige Dem, om han er myrdet."

Schumacher svarede ikke, men ledsagede Ordener, der gik ud, med et blik, hvori malede sig fortvivlelsens rolighed, mere forfærdende end dødens.

Ordener stod i fangens ensomme forværelse uden at vide, hvorhen han skulle vende sig. Det var langt ud på aftenen og salen var mørk. Han åbnede en dør på slump, og fandt sig i en umålelig gang, oplyst alene af månen, der ilede hurtigt forbi blege skyer. Dens tågede skin faldt fra tid til anden på de snævre og høje vinduer, og tegnede på den modsatte væg

ligesom en hel række af spøgelser, der til samme tid viste sig og forsvandt dybt inde galleriet. Den unge nordmand følte sig besynderligt stemt, og gik hen imod et rødligt lys, der skinnede svagt i den anden ende af gangen.

En dør stod halv åben. En ung pige lå på knæ i et gotisk kapel ved foden af et simpelt alter, og inderlig bøn flød dæmpet fra de fromme læber.

Denne unge pige var klædt i sort flor og hvid gaze, ligesom for at man, straks man så hende, på den måde skulle gætte, at hendes dage hidtil var henrundne i sorg og uskyldighed. Selv i denne beskedne stilling bar hun i hele sit væsen præget af en sjælden natur. Hendes øjne og hendes lange hår var sorte, en i norden meget usædvanlig skønhed. Hendes opadvendte blik viste mere følelsernes flammende begejstring end tankernes rolige samling. Kort sagt, man skulle have sagt, det var en mø fra Cyperns flodbredder eller Tiburs marker, der, iført Ossians fantastiske gevandt, lå på knæ for Frelserens triækors og stenalter. Ordener skælvede og var nær ved at falde i afmagt, for han genkendte den bedende. Hun bad for sin fader, for den faldne mægtige, for den gamle forladte fange, og hun læste med høj røst befrielsessalmen. Hun bad endnu for en anden, men Ordener hørte ikke dens navn, som hun bad for; han hørte det ikke, for hun nævnte det ikke.

Ordener trak sig tilbage i gangen. Han ærede jomfruen, der underholdt sig med Himmelen. Bønnen har en højtidelig ærværdighed, og hans hjerte var imod hans vilje blevet fyldt af en ukendt, men verdslig henrykkelse. Kapeldøren lukkedes sagte, og et lys og et hvidklædt fruentimmer kom igennem mørket hen imod ham. Han standsede, for han følte en af de

voldsomste bevægelser i sit liv. Han lænede sig imod den dunkle mur. Hans legeme fandt sig svagt, og benene i hans lemmer slog imod hinanden i leddene, og under hele hans væsens tavshed lød hans hjertes banken i hans øre.

Da den unge pige gik forbi, hørte hun gnidningen af en kappe, og et heftigt og afbrudt åndedrag.

"Gud!" skreg hun.

Ordener styrtede hen imod hende. Med en arm holdt han hende oprejst, med den anden søgte han forgæves at gribe lampen, som hun havde ladet falde, og som slukkedes.

"Det er mig," sagde han blidt.

"Det er Ordener!" sagde den unge pige, for den sidste genklang af denne stemme, som hun i et helt år ikke havde hørt, lød endnu i hendes øre.

Og månen, der gled forbi, opklarede gløden i hendes yndige ansigt. Derpå fortsatte hun frygtsom og forvirret, idet hun viklede sig ud af den unge mands arme:

"Der er hr. Ordener."

"Det er ham, grevinde Ethel ..."

"Hvorfor kalder De mig grevinde?"

"Hvorfor kalder De mig herre?"

Den unge pige tav og smilede. Ynglingen tav og sukkede. Hun brød først tavsheden.

"Hvorledes er De da kommet her?"

"Tilgiv mig, om min nærværelse er Dem imod. Jeg kom for at tale med greven, Deres fader."

"De er altså," sagde Ethel med bevæget stemme, "alene kommet for min faders skyld?"

Den unge mand bøjede hovedet, for disse ord syntes ham meget urimelige.

"De har uden tvivl allerede lange," fortsatte den unge pige i en bebrejdende tone, "De har uden tvivl allerede længe været i Trondhjem? Deres fraværelse fra dette slot har vel ikke kunnet synes Dem langvarig."

Ordener fandt sig dybt såret, og svarede ikke.

"Jeg finder dette rimeligt," sagde Ethel med en af smerte og vrede bævende stemme, "men," føjede hun til i en stolt tone, "jeg håber. hr. Ordener, at De ikke hørte mig bede?"

"Grevinde," svarede endelig den unge mand, "jeg hørte Dem."

"Ak! fremmede herre, det er ikke smukt at lytte således."

"Jeg har ikke lyttet på Dem, ædle grevinde," sagde Ordener med svag stemme, "jeg har hørt Dem."

"Jeg bad for min fader," fortsatte den unge pige, idet hun betragtede ham stift og som om hun ventede svar på disse ganske simple ord.

Ordener tav.

"Jeg bad også," tilføjede hun urolig og, som det syntes, opmærksom på den virkning, disse ord ville gøre på ham, "jeg bad også for én, der bærer Deres navn, for vicekongens, grev Gyldenløves søn, for man må bede for alle, endog for sine forfølgere ..."

Og den unge pige rødmede, for hun troede at tale usandhed, men hun var blevet stødt på den unge mand, og bildte sig ind at have nævnt ham i sin bøn: hun havde kun nævnt ham i sit hjerte.

"Ordener Gyldenløve er meget ulykkelig, ædle dame, hvis De regner ham iblandt Deres forfølgere. Han er imidlertid meget

lykkelig ved at indtage en plads i Deres bønner."

"O nej!" sagde Ethel forvirret og forskrækket over ynglingens kolde mine, "nej, jeg bad ikke for ham – jeg ved ikke, hvad jeg gjorde, hvad jeg gør. Hvad vicekongens søn angår, jeg afskyr ham, jeg kender ham ikke. Se ikke på mig med dette strenge blik; har jeg fornærmet Dem? Kan De ikke tilgive en stakkels fange noget, De, som tilbringer Deres tid hos en eller anden smuk dame, der er fri og lykkelig som De ...?"

"Jeg, grevinde ...?" råbte Ordener.

Ethel brød ud i en strøm af tårer. Den unge mand styrtede sig for hendes fødder.

"Har De ikke sagt mig," fortsatte hun smilende igennem sine tårer, "at Deres fraværelse syntes Dem kort?"

"Hvem? Jeg, grevinde ...?"

"Kald mig ikke således," sagde hun blidt, "jeg er ikke længere grevinde for nogen, og allermindst for Dem ..."

Den unge mand rejste sig voldsomt op, og kunne ikke holde sig fra at trykke hende til sit hjerte i heftig henrykkelse.

"O min tilbedte Ethel! Kald mig din Ordener ... sig mig," og han fæstede et brændende blik på hendes i tårer svømmende øjne, "sig mig, du elsker mig da ...?"

Hvad den unge pige sagde, blev ikke hørt, for Ordener havde ude af sig selv røvet fra hendes læber sammen med svaret denne første gunst, dette hellige kys, der for altid forener hjerterne.

Begge stod uden at tale. Det var et af disse højtidelige øjeblikke, så sjældne og så korte på jorden, da ånden synes at føle noget af Himmelens salighed. Uforklarlige øjeblikke, da to ånder underholdt sig således i et sprog, der kun forstås af dem.

Alt hvad der er menneskeligt tier da, og to ulegemlige væsener forener sig hemmelighedsfuldt for livet i denne verden og for evigheden i den anden.

Ethel trak sig langsomt ud af Ordeners arme, og ved månens skin så de på hinanden med henrykkelse. Ynglingens flammeøje åndede mandig stolthed og løvemod, mens den unge piges halvt tilhyllede blik bar præget af denne blufærdighed, denne englelige undseelse, som i jomfruens hjerte blander sig med alle kærlighedens glæder.

"For lidt siden her i gangen," sagde hun endelig, "undveg De mig, min Ordener?"

"Jeg undveg Dem ikke, jeg var som den ulykkelige blinde, der efter lange år får synet tilbage, og vender sig et øjeblik bort fra lyset."

"Det er snarere på mig Deres lignelse passer, for i Deres fraværelse har jeg ikke nydt anden lykke end min ulykkelige faders nærværelse. Jeg tilbragte de lange dage med at trøste ham, og," tilføjede hun med nedslagne øjne, "med at vente på Dem. Jeg læste Eddas Fabler for min fader, og, når jeg hørte ham tvivle om menneskene, læste jeg i Bibelen for ham, at han i det mindste ikke skulle tvivle om Himmelen. Så talte jeg med ham om Dem, og han tav, hvilket beviser, at han elsker Dem. Kun når jeg forgæves havde tilbragt aftentimerne med at betragte i det fjerne på landevejen de rejsende, som kom, og i havnen de skibe, der landede, rystede han på hovedet med et bittert smil, og jeg græd. Dette fængsel, hvor indtil nu mit hele liv var henrundet, var blevet mig forhadt, og min fader, som, indtil jeg så Dem, altid havde udfyldt det for mig, var der dog

endnu, men De var der ikke længere, og jeg savnede denne frihed, som jeg ikke kendte."

Der var i den unge piges øjne, i hendes naive ømhed, i hendes blidt dvælende udgydelser en ynde, som menneskelige ord ikke skulle kunne udtrykke. Ordener hørte på hende med drømmende glæde, som om han var revet bort fra den virkelige verden for at være til stede i en højere.

"Og jeg," sagde han, "nu sætter jeg ikke længere pris på denne frihed, som De ikke deler."

"Hvad, Ordener!" udbrød Ethel levende. "De forlader os da ikke mere?"

Disse ord mindede den unge mand om alt, hvad han havde glemt.

"Min Ethel, jeg må forlade Dem i aften. Jeg ser Dem igen i morgen, og i morgen forlader jeg Dem atter, indtil jeg kommer tilbage for ikke mere at forlade Dem."

"Ak!" afbrød den unge pige ham smertelig, "endnu fraværende ...?"

"Jeg gentager Dem, min elskede Ethel, at jeg snart kommer tilbage, for at rive Dem ud af dette fængsel, eller begrave mig der med Dem."

"Fange med ham!" sagde hun blidt. "Ak! bedrag mig ikke, tør jeg håbe så stor en lykke ...!"

"Hvilken ed kræver du? Hvad forlanger du af mig?" råbte Ordener. "Sig mig, min Ethel, er du ikke min brud ...?" Og henrevet af kærlighed trykkede han hende fast til sit bryst.

"Jeg er din," hviskede hun svagt.

To ædle og rene hjerter slog med henrykkelse imod hinanden, og blev derved kun ædlere og renere. I det samme

øjeblik lød en heftig skoggerlatter tæt ved dem. En mand, indhyllet i en kappe, tog en blændlygte, som han havde skjult under den, og dens skin faldt pludselig på Ethels forskrækkede og forvirrede ansigt og på Ordeners forbavsede og stolte mine.

"Mod! mit smukke par! mod! men det synes mig, at De, efter at have rejst så kort en tid i ømhedens land, endnu ikke har fulgt alle Følsomhedsbækkens krumninger, og at De har måttet tage en genvej for at nå så hurtigt til Kyssehytten."

Vore læsere har uden tvivl genkendt løjtnanten, demoiselle Scuderys beundrer. Bortrevet fra læsningen af Clelia ved midnatsklokken, som de to elskende ikke havde hørt, var han kommet for at gøre natterunden i tårnet. Idet han gik forbi enden af den østlige gang, havde han opsnappet nogle ord og ved måneskinnet set ligesom to spøgelser bevæge sig i galleriet. Af naturen nysgerrig og dristig, havde han da skjult sin lygte under kappen og på tæerne nærmet sig begge skikkelserne, som hans voldsomme latter på en ubehagelig måde havde udrevet af deres henrykkelse. Ethel gjorde en bevægelse for at ile bort fra Ordener, men vendte derpå ligesom uvilkårligt og for at søge beskyttelse tilbage til ham, og skjulte sit brændende ansigt ved ynglingens bryst.

Denne hævede sit hoved med en konges stolthed.

"Ve," sagde han, "ve den, som forskrækker og bedrøver dig, min Ethel!"

"Ja vist nok," sagde løjtnanten, "ve mig, om jeg har været så ubehændig at forskrække den ømme Mandane!"

"Hr. løjtnant," sagde Ordener i en bydende tone, "jeg opfordrer Dem til at tie."

"Hr. uforskammede," svarede officeren, "jeg opfordrer *Dem* til at tie."

"Forstår De mig?" fortsatte Ordener med en tordnende stemme, "køb Deres tilgivelse med tavshed."

"*Tibi tua,*" svarede løjtnanten, "tag Deres råd for Dem selv. Køb Deres tilgivelse med tavshed."

"Ti!" skreg Ordener med en stemme, som bragte vinduerne til at skælve, satte den bævende unge pige på en af de gamle stole i gangen, og rystede kraftigt officerens arm.

"Ha, bonde!" sagde løjtnanten, halvt leende, halvt opbragt. "De lægger ikke mærke til, at denne trøje, som De så plumpt tager fat på, er af det skønneste fløjl fra Abingdon."

Ordener så stift på ham.

"Løjtnant, min tålmodighed er kortere end min kårde."

"Jeg forstår Dem, min tapre junker," sagde løjtnanten med et ironisk smil, "De ønskede nok, at jeg skulle vise Dem den ære, men ved De, hvem jeg er? Nej, nej, om De behager, *fyrste imod fyrste, hyrde imod hyrde,* som den smukke Leander sagde."

"Må man også sige: fej imod fej!" svarede Ordener, "så får jeg vist nok ikke den udmærkede ære at måle mig med Dem."

"Jeg ville blive vred, min højstærede hyrde, hvis De blot bar uniform."

"Jeg bærer hverken galonerne eller frynserne, løjtnant, men jeg bærer sablen."

Den stolte unge mand kastede kappen tilbage, satte huen på hovedet og greb sabelfæstet, da Ethel, der kom til sig selv ved den truende fare, styrtede sig over hans arm og kastede sig om hans hals med et forfærdet og bønligt skrig.

"De handler klogt, min smukke dame, hvis De ikke vil, at den unge herre skal blive straffet for sin dumdristighed," sagde løjtnanten, der ved Ordeners trusler havde sat sig i fægterstilling uden at komme af fatning, "for Cyrus var nær ved at blive uenig med Cambyses, om det ellers ikke er at gøre denne person alt for stor ære at sammenligne ham med Cambyses."

"I himmelens navn, hr. Ordener," sagde Ethel, "lad mig ikke blive årsag og vidne til en sådan ulykke ...!"

Derpå hævede hun sine skønne øjne og tilføjede, "Ordener, jeg bønfalder dig ...!"

Ordener stødte langsomt sin halvtrukne klinge i skeden, og løjtnanten råbte:

"På min ære, ridder – jeg ved ikke om, De er det, men jeg giver Dem denne titel, fordi De synes mig at fortjene den. Jeg og De handler efter tapperhedens, men ikke efter galanteriets love. Frøkenen har ret, forpligtelser, som den, jeg tror Dem værdig at indgå med mig, må ikke have damer til vidner, skønt De nok, med den yndige frøkens tilladelse, kunne have damer til årsag. Her kan vi da kun passende tale om *duellum remotum*, og, hvis De, som den fornærmede, vil bestemme tid, sted og våben, skal min fine toledoklinge eller meridadolk være til tjeneste for Deres hakke fra Askrød-smedjerne eller Deres jagtkniv, kølet i Sparbosøen."

Den udsatte duel, som officeren foreslog Ordener, var i brug i Norden, hvorfra de lærde påstår, at den skik at duellere er kommet. De tapreste adelsmænd foreslog og antog *duellum remotum*. Man udsatte den flere måneder, undertiden flere år, og i denne mellemtid måtte modstanderne hverken i ord eller i

gerning beskæftige sig med den sag, der havde foranlediget udfordringen. Således, i kærlighedsanliggender, afholdt begge medbejlere sig fra at se deres elskede for at tingene kunne blive i samme stilling; ligesom, når ved de gamle turneringer kampdommerne troede ærens lov krænket og kastede deres stav på kamppladsen, de kæmpende på øjeblikket holdt inde, men, indtil tvivlen var opklaret, den overvundnes strube forblev på samme afstand fra overvinderens sværd.

"Velan, ridder," sagde Ordener efter et øjebliks betænkning, "om en måned ... et bud skal underrette Dem om stedet."

"Vel," svarede løjtnanten, "så meget mere som det giver mig tid til at bivåne min søsters formæling, for De må vide, De får den ære at slås med en høj herres svoger. Min søster skal nemlig ægte en søn af Norges vicekonge, baron Ordener Gyldenløve, der i anledning af dette berømmelige giftermål, som Artamenes siger, vil blive udnævnt til greve af Danneskjold, oberst og ridder af elefanten, og jeg, som er en søn af rigernes storkansler, jeg bliver uden tvivl kaptajn ...!"

"Meget vel, meget vel, løjtnant Ahlefeld," sagde Ordener utålmodigt. "De er endnu ikke kaptajn, ej heller vicekongens søn oberst ... og sabler er altid sabler."

"Og tølpere altid tølpere, hvad man så gør for at hæve dem op til sig," sagde officeren mellem tænderne.

"Ridder," fortsatte Ordener, "De kender ærens lov: De betræder ikke mere dette tårn og De tier med denne sag."

"Hvad tavsheden angår, stol De på mig. Jeg skal være lige så stum som Mucius Scaevola, da han holdt sin hånd over bålet. Jeg betræder ikke mere tårnet, hverken jeg eller nogen Argus i garnisonen, for jeg har nylig modtaget befaling til for fremtiden

at lade Schumacher være der uden vagt, en befaling, som det var mig overdraget at meddele ham i aften, hvilket jeg også skulle have gjort, hvis jeg ikke havde tilbragt en del af aftenen med at prøve et par nye polske støvler. Denne befaling er, imellem os, meget uklog. Vil De, jeg skal vise Dem mine støvler?"

Under denne samtale var Ethel, der så dem beroligede og ikke vidste, hvad *duellum remotum* var, forsvundet, efter at have hvisket Ordener i øret:

"Farvel til i morgen!"

"Jeg ville ønske, løjtnant Ahlefeld, at De hjalp mig ud af fæstningen."

"Gerne," sagde officeren, "skønt det er lidt sent, eller snarere meget tidligt. Men hvorledes får De en båd?"

"Det er min sag," sagde Ordener.

Under venskabelig samtale gik de nu igennem haven, den runde gård, den firkantede gård, uden at Ordener, ledsaget af den vagthavende officer, mødte nogen hindring. De kom forbi det store faldgitter, artilleriparken, våbenpladsen, og nåede det lave tårn, hvis jernport åbnedes på løjtnantens befaling.

"Til vi ses igen, løjtnant Ahlefeld!" sagde Ordener.

"Til vi ses igen," svarede officeren. "Jeg erklærer, at De er en brav stridsmand, skønt jeg ikke ved, hvem De er, og om de af Deres lige, som De bringer med til vor sammenkomst, er af den stand, at de kan blive sekundanter, eller om de må lade sig nøje med det beskedne navn af vidner."

De trykkede hinandens hånd. Jerndøren lukkedes og løjtnanten vendte tilbage, nynnende på en arie af Lully, for at beundre sine polske støvler og den franske roman.

Da Ordener var blevet alene udenfor døren, tog han sine klæder af, viklede dem i sin kappe, og bandt dem på sit hoved med sabelgehænget. Derpå satte han Schumachers uafhængighedsprincipper i udøvelse, styrtede sig i fjordens kolde og stille vand, og begyndte at svømme midt i mørket hen imod stranden, idet han styrede til den kant, hvor Spladgest lå, en bestemmelse, han altid kunne være næsten vis på at nå, levende eller død.

Dagens strabadser havde udtømt ham, så at han kun med megen møje nåede land. Han klædte sig hurtigt på, og gik hen imod Spladgest, der viste sig på havnepladsen som en sort masse, for månen var nu ganske tilhyllet.

Da han nærmede sig bygningen, hørte han som en larm af stemmer; et svagt lys trængte ud af den øverste åbning. Forundret bankede han stærkt på den firkantede dør. Larmen ophørte. Lyset forsvandt. Han bankede atter. Lyset viste sig igen og lod ham se noget sort komme ud af den øverste åbning og trykke sig sammen på bygningens flade tag. Ordener bankede tredje gang med sabelfæstet, og råbte:

"Luk op, i Hans Majestæt kongens navn! Luk op, i Hans Durchlauchtighed vicekongens navn!"

Endelig åbnedes døren langsomt, og Ordener stod overfor den lange, blege, magre Spiagudry, som med klæderne i uorden, vildt blik, børstet hår og blodige hænder, bar en gravlampe, hvis lue skælvede mindre synligt end hans lange krop.

6

Pirro:

Aldrig …!

Angelo:

Hvad! Jeg tror, du vil lege brav mand. Elendige! siger du et eneste ord…

Pirro:

Men, Angelo, jeg besværger dig, for Guds skyld …

Angelo:

Lad se, hvad du ej kan hindre.

Pirro:

Ak! har Djævelen dig ved et hår, må du snart lade ham få hele hovedet … Jeg ulykkelige …!

– Lessing: Emilia Galotti.

Omtrent en time efter at den unge rejsende med den sorte fjer havde forladt Spladgest, blev det mørk nat, og mængden forsvandt aldeles. Oglypiglap lukkede lighusets ydre dør, mens hans herre Spiagudry for sidste gang bestænkede de der nedlagte legemer. Derpå trak de sig tilbage i deres lidet prægtige værelse, og, mens Oglypiglap sov på sin lille bænk, som et af de lig, der var betroet til hans bevogtning, sad den ærværdige Spiagudry ved et stenbord, dækket med gamle bøger, tørrede planter og afpillede ben, og havde fordybet sig i de alvorlige studeringer, som, skønt i sig selv meget uskyldige, ikke havde bidraget lidt til at gøre ham berygtet blandt folk for trolddom, kundskabens beklagelige lod på den tid.

I flere timer havde han aldeles overladt sig til sine studeringer, og, endelig i færd med at bytte bøgerne med sengen, standsede han just ved dette sørgelige sted hos Thormodur Torfæus:

> Når et menneske tænder sin lampe, er døden hos ham, før end den slukkes …
>
> Når et menneske tænder sin lampe, er døden hos ham, før end den slukkes …

"Med den lærde herres tilladelse," sagde han halvhøjt ved sig selv, "skal det ikke gå således med mig i aften."

Og han greb lampen for at blæse den ud.

"Spiagudry!" råbte en stemme fra ligsalen.

Den gamle opsynsmand skælvede over alle sine lemmer. Det var ikke, fordi han troede, som måske enhver anden i hans sted, at Spladgests sørgelige gæster gjorde opstand imod deres vært. Han var for oplyst til at føle sådan indbildt skræk, men hans skræk var just derfor så meget mere virkelig, fordi han alt for vel kendte den stemme, der kaldte på ham.

"Spiagudry!" gentog stemmen med heftighed, "skal jeg, for at få dig til at høre, komme og rive ørene af dig?"

"Herren forbarme sig ikke over min sjæl, men over mit legeme!" sagde den forskrækkede gamle, og på en gang fremskyndt og standset af sin frygt, begav han sig hen til den anden sidedør, og åbnede den. Vore læsere har ikke glemt, at denne dør gik ud til ligsalen.

Den lampe, han bar, oplyste nu et besynderlig fælt maleri. På den ene side Spiagudrys lange, magre og noget bøjede legeme, på den anden en lille, tyk, firskåren mand, klædt fra top til tå i

alle slags dyrehuder, endnu farvede af tørret blod. Han stod ved foden af Ulf Stadts lig, der, sammen med den unge piges og kaptajnens, optog scenens baggrund. Disse tre stumme vidner, der var begravede i en slags halvskygge, var de eneste, der, uden at flygte af forfærdelse, kunne være til stede ved den samtale imellem de to levende, som nu begyndte.

Den lille mands træk, som lyset fremhævede, havde noget overordentlig vildt ved sig. Hans skæg var rødt og busket, og hans pande, der skjultes under en elsdyrskindshue, syntes besat med børstet hår af samme farve. Hans mund var bred, hans læber tykke, hans tænder hvide, spidse og adskilte; hans næse krummet som et ørnenæb, og hans gråblå, overmåde bevægelige øje udskød på Spiagudry et skævt blik, hvori tigerens vildhed kun formildedes ved abens ondskab. Denne underlige person var væbnet med en bred sabel, en dolk uden skede og en stenøkse, på hvis lange skaft han støttede sig. Hans hænder var dækket af store handsker af blåt ræveskind.

"Det gamle spøgelse lader mig længe vente," sagde han for sig selv, og udstødte en slags brøl, som et vildt dyr. Spiagudry skulle uden tvivl have blegnet af skræk, hvis han havde kunnet blegne.

"Ved du vel," fortsatte den lille mand, idet han henvendte sig lige til ham, "at jeg kommer fra Ørkedalsstranden? Havde du da lyst til, siden du opholdt mig, at få byttet din stråseng imod en af disse stensenge?"

Spiagudrys skælven fordobledes. De to eneste tænder, han havde tilbage, slog voldsomt imod hinanden.

"Om forladelse, herre," sagde han, idet han bøjede sit lange krumme legeme ned til lige højde med den lille mand, "jeg lå i

en dyb søvn ..."

"Ønsker du, at jeg skal lære dig at kende en endnu dybere søvn?"

Spiagudry fortrak sit ansigt af forfærdelse, den eneste måde, der kunne give ham et endnu løjerligere udseende, end når han satte et lystigt ansigt op.

"Nå, hvad er det?" fortsatte den lille mand, "hvad fejler dig? Er min nærværelse dig ikke behagelig?"

"O min ærede herre," svarede den gamle opsynsmand, "der gives for mig visselig ingen større lykke end at se Eders Excellence."

Og den anstrengelse, han gjorde for at give sit forfærdede åsyn et leende udtryk, skulle have forjaget rynkerne fra enhver anden end de døde.

"Gamle ræv uden hale, min excellence befaler dig at lade mig få Ulf Stades klæder."

Ved dette navn blev den lille mands vilde og spottende ansigt mørkt og sørgmodigt.

"O herre, tilgiv, jeg har dem ikke længere," sagde Spiagudry. "Deres Nåde ved, at vi må aflevere grubearbejdernes efterladenskaber til kongens kasse, da kongen arver dem som deres fødte formynder."

Den lille mand vendte sig imod liget, lagde armene over kors, og sagde med en dump stemme:

"Han har ret. Disse ulykkelige bjergfolk er som edderfuglen. Man bygger dens rede, man tager dens dun."

Derpå løftede han liget op i sine arme, trykkede det fast til sig, og gav sig til at udstøde vilde kærligheds- og smertesskrig, lig en bjørns knurren, når den kæler for sin unge. Med disse

uartikulerede toner blandede sig af og til nogle ord af et fremmed sprog, som Spiagudry ikke forstod.

Han lod liget falde tilbage på stenen og vendte sig til vogteren.

"Ved du, forbandede troldmand, navnet på den soldat, født under en ond stjerne, der har haft den ulykke, at blive foretrukket for Ulf af denne pige?"

Og han stødte med foden til Jutta Stersens kolde levninger. Spiagudry gjorde et benægtende tegn.

"Nu vel! Ved Ingolfs, min stamfaders øre, jeg skal udrydde alle dem, der bærer denne uniform."

Han pegede på officerens dragt.

"Den, jeg vil hævne mig på, skal da være dér iblandt. Jeg vil sætte ild på hele skoven for at brænde den giftige busk. Jeg har svoret det fra den dag, Ulf døde, og jeg har allerede givet ham en ledsager, som må glæde hans lig. – O, Ulf! der ligger du da uden kraft og uden liv, du, der svømmede hurtigere end sælhunden, og hurtigere end elsdyret; du, der kvalte bjørnen fra Kølenfjeldet i dine arme; du ligger der ubevægelig; du som på en dag vandrede igennem Trøndelagen fra Ørkelven til Sneåsenvand; du som klatrede op ad Dovrefjelds tinde ligesom egernet klatrer op ad egen. Du ligger der stum, du, som fra Røros' stormfulde fjeldtoppe sang højere end tordenen. O Ulf! forgæves har jeg da for din skyld fyldt så mange gruber; forgæves har jeg antændt Trondhjems domkirke; al min møje er spildt, og jeg skal ikke se i dig formere sig islænderens slægt, Ingolf den Ødelæggendes afkom; du skal ikke arve min stenøkse; det er derimod dig, som efterlader mig din hjerneskal, at jeg deraf skal drikke havets vand!"

Ved disse ord tog han fat på ligets hoved.

"Spiagudry," sagde han, "hjælp mig!"

Og idet han rev handskerne af sig, lod han se sine brede hænder, væbnede med lange, hårde, krumme negle, som et vildt dyrs kløer.

Spiagudry, der så ham i færd med at hugge ligets hjerneskal af med sin sabel, skreg i en forfærdelsestone, som han ikke kunne undertrykke:

"Retfærdige Gud, herre! ... en død!"

"Nå!" svarede den lille mand roligt, "vil du hellere, at denne klinge her skal hvæsse sig på en levende?"

"O tillad mig at anråbe Jeres gunstighed ... hvorledes kan Eders Excellence vanhellige ...? Eders Nåde ... Eders Durchlauchtighed vil ikke ..."

"Vil du holde op? Behøver jeg alle disse titler, levende benrad, for at tro på din dybe ærbødighed for min sabel?"

"Ved alle helgener, skån en død!"

"Hjælp mig, og tal ikke om helgener til mig."

"Herre," fortsatte Spiagudry bønligt, "ved Jeres berømmelige stamfader, St. Ingolf!"

"Ingolf den Ødelæggende var en fordømt, ligesom jeg."

"I Himmelens navn," sagde den gamle, idet han kastede sig for hans fødder, "det er just for denne fordømmelse, jeg vil spare Jer."

Den lille mand kunne ikke længere styre sin utålmodighed. Hans skumle grå øjne strålede som to gløder.

"Hjælp mig!" gentog han, idet han svingede sin sabel.

Disse to ord fremførtes med en stemme, hvormed en løve skulle have fremført dem, om den kunne tale. Opsynsmanden

satte sig skælvende og halvdød på den sorte sten, og holdt med sine hænder Ulfs kolde og fugtige hoved, mens den lille mand ved hjælp af sin dolk og sin sabel skar hjerneskallen fra med en forunderlig behændighed. Da denne forretning var til ende, betragtede han nogen tid den blodige hjerneskal, idet han lod høre sælsomme ord. Derpå overgav han den til Spiagudry, at han skulle rense og vaske den, og sagde under en slags hylen:

"Og jeg, jeg skal ikke i min død have den trøst at tænke, at en arving til Ingolfs ånd skal drikke havets vand af min hjerneskal."

Efter en mørk drømmen fortsatte han:

"Orkanen følges af orkan, lavinen drager lavine efter sig, og jeg skal være den sidste af min slægt. Hvorfor har ikke Ulf, som jeg hadet alt, hvad der havde menneskelig skikkelse? Hvilken ånd, fjendsk imod Ingolfs ånd, har drevet ham til disse ulykkelige gruber for at vinde lidt guld?"

Spiagudry, som bragte ham Ulfs hjerneskal tilbage, afbrød ham:

"Eders Excellence har ret: guldet selv, siger Snorre Sturlesøn, købes ofte alt for dyrt."

"Du erindrer mig," sagde den lille mand, "om et ærinde, som jeg må betro dig. Her er et jernskrin, som jeg har fundet hos denne officer, hvis hele efterladenskab du ikke har fået, som du ser. Det er så fast tillukket, at det må indeholde guld, det eneste, der har værd i menneskenes øjne. Du skal bringe det til enken Stadt i Throitree for at betale hende sin søn."

Han tog derpå ud af sin ransel af rensdyrskind et meget lille jernskrin. Spiagudry tog imod det og bøjede sig.

"Opfyld trolig min befaling," sagde den lille mand, idet han kastede et gennemborende blik på ham, "tænk på, at intet redder dig for min hævn. Jeg tror dig endnu mere fej end gerrig, og du indestår mig for dette skrin ..."

"O herre! Med min sjæl ..."

"Nej! med dine ben og dit kød."

I dette øjeblik genlød Spladgests ydre dør af et voldsomt slag. Den lille mand forbavsedes, Spiagudry tumlede, og holdt hånden for lampen.

"Hvad er det?" råbte den lille mand brummende, "og du, gamle usling, hvorledes vil du da skælve, når du hører den yderste doms basuner?"

Et andet endnu stærkere slag lod sig høre.

"Det er en eller anden død, der har hastværk for at komme ind," sagde den lille mand.

"Nej, herre," mumlede Spiagudry, "man bringer ingen døde efter midnat."

"Død eller levende, mig jager han bort. – Du, Spiagudry, vær tro og stum! Jeg sværger dig ved Ingolfs ånd og Ulfs hjerneskal, at du skal mønstre i din ligstue hele Munkholmens regiment."

Og den lille mand fæstede Ulfs hjerneskal til sit bælte, tog sine handsker på og svingede sig let som en stenbuk ved hjælp af Spiagudrys skuldre op igennem den øvre åbning, hvor han forsvandt.

Et tredje slag rystede Spladgest, og en stemme udefra befalede at lukke op i kongens og vicekongens navn. På en gang foruroliget af en dobbelt skræk, af hvilke man kunne kalde den ene *erindringens*, den anden *forventningens*, begav nu den gamle opsynsmand sig hen til den firkantede port og åbnede den.

7

> Denne glæde, hvortil den timelige lykke indskrænker sig, var hun blevet træt af at jage efter ad skarpe og smertelige stier, uden nogen sinde at kunne nå den.
>
> – *St. Augustins bekendelser.*

Efter at have forladt Paul, begav Trondhjems befalingsmand sig tilbage i sit kabinet, kastede sig i den brede lænestol, og befalede, for at adsprede sig, en af sine sekretærer at gøre rede for de indløbne ansøgninger.

Denne bukkede sig og begyndte:

"1. Den ærværdige doktor Anglyvius andrager om, at der må sørges for, at en anden får den ærværdige doktor Foxtips post som opsynsmand ved det biskoppelige bibliotek, på grund af dennes uduelighed. Han ved ikke, hvem der skal kunne træde i dennes sted. Han gør alene opmærksom på, at han, dr. Anglyvius, i lang tid har tjent som bibliot..."

"Send den skælm til bispen," afbrød generalen ham.

"2. Athanasius Munder, fængselspræst, ansøger om benådning for tolv bodfærdige domfældte, i anledning af det glædelige giftermål imellem Hans Nåde Ordener Gyldenløve, baron af Thorwick, ridder af Dannebrog, vicekongens søn, og den ædle dame Ulrikke Ahlefeld, en datter af Hans Nåde, begge rigers storkansler."

"Udsættes," sagde generalen. "Jeg beklager de domfældte."

"3. Faustus Prudens Derstrombides, norsk undersåt, latinsk poet, søger om at måtte skrive bryllupsverset til bemeldte ædle par."

"Ah, ah! Den gode mand må være gammel, for det er den samme, som i året 1674 havde et bryllupsvers færdigt til det giftermål, som var på bane imellem Schumacher, den gang greve af Griffenfeld, og prinsesse Louise Charlotte af Holsten-Augustenborg, et giftermål, som ikke fandt sted. – Jeg frygter," føjede befalingsmanden til imellem tænderne, "at Faustus Prudens er de tilintetgjorte giftermåls digter. – Bliv ved. Man skal undersøge, i anledning af bemeldte poet, om der skulle være nogen plads ledig i Trondhjems hospital."

4. Bjergfolkene fra forskellige egne i landet ansøger om at blive befriet fra det kongelige formynderskab.

"Disse bjergfolk er urolige hoveder. Man siger endog, at de allerede begynder at knurre over, at de så lang tid ikke får svar på deres ansøgning. Den lægges til side til en moden undersøgelse."

"5. Fiskeren Rolf erklærer, at han i kraft af odelsretten bliver ved sin bestemmelse, at købe sin arvegård tilbage.
6. Øvrighederne i Næs, Løvig, Skogn, Stød, Sparbo og andre egne i Nordre Trondhjems Stift ansøger om, at der må udloves en belønning for den, som dræber røveren, morderen og mordbrænderen Hans, født, siger man, i Klipstadur i Island. Imod denne ansøgning erklærer sig

> Nichol Orugix, skarpretter i Trondhjems Stift, der påstår, at han er ham hjemfalden. For ansøgningen erklærer sig Benignus Spiagudry, vogter på Spladgest, hvem hans lig bør tilfalde."

"Denne røver er meget farlig," sagde generalen, "især da man frygter uroligheder iblandt bjergfolkene. Man sætter en pris af tusinde rigsdaler på hans hoved."

> "7. Benignus Spiagudry, læge, oldgransker, billedhugger, mineralog, naturkyndig, botaniker, lovkyndig, kemiker, mekanicus, fysiker, astronom, teolog, sprogkyndig ..."

"Ih men," afbrød generalen ham, "er ikke denne Spiagudry den samme som vogteren på Spladgest?"
"Vist nok, Eders Excellence," svarede sekretæren,

> "... opsynsmand for Hans Majestæt på den indretning, der kaldes Spladgest, i den kongelige by Trondhjem, beråber sig på, at det er ham, Benignus Spiagudry, der har opdaget, at de såkaldte fixstjerner ikke får deres lys fra den stjerne, der kaldes Solen. Item at Adins rette navn er Frigge, Fridulfs søn. Item, at søslangen lever af sand. Item, at larmen af folkemængden fjerner fiskene fra Norges kyster, så at næringsmidlerne formindskes i samme forhold, som folket formeres. Item, at den fjord, der kaldes Limfjorden, fordum hed Ottesund, og har fået dette navn deraf, at Otho den Røde kastede sin lanse deri. Item beråber han sig på, at det er efter hans råd og under hans bestyrelse, man af en gammel Freja-støtte har gjort

> den retfærdighedsstøtte, som pryder det store torv i Trondhjem, og har forvandlet til et væsen, der forestiller forbrydelsen, den løve, som befandtes under afgudsbilledets fødder. Item ..."

"Ak! Spar os for hans udmærkede tjenester. Lad os se, hvad søger han om?"

Sekretæren vendte adskillige blade, og fortsatte:

> "... den underdanige supplikant tror at kunne, til belønning for så mange for videnskaber og kunster nyttige tjenester, ansøger Hans Excellence om at forøge taksten for ethvert mandligt og kvindeligt lig med ti skilling, hvilket ikke kan andet end være mere behageligt for de døde, da det beviser den pris, man sætter på deres personer ..."

Her åbnedes døren til kabinettet, og dørvogteren meldte med høj røst den nådige frue, grevinde Ahlefeld.

En høj dame med en lille grevindekrone på hovedet, rigt klædt i en kjole af skarlagenfarvet atlask, besat med hermelin og guldfrynser, trådte til samme tid ind, modtog den hånd, generalen bød hende, og satte sig tæt ved hans lænestol.

Grevinden syntes at være halvtreds år gammel. Alderen havde på en måde kun retfærdiggjort de rynker, hovmod og ærgerrighed med deres sorger tidligt havde gravet ind i hendes ansigt. Hun fæstede på den gamle general sit overmodige blik og sit falske smil.

"Nå, hr. general, Deres elev lader vente længe på sig. Han burde have været her før solens nedgang."

"Han skulle have været her, fru grevinde, hvis han ikke ved sin ankomst havde begivet sig til Munkholmen."

"Hvorledes, til Munkholmen! Jeg håber, at det ikke er Schumacher, han søger ...?"

"Det kunne dog nok være."

"Baron Thorwicks første besøg skulle have været hos Schumacher!"

"Hvorfor ikke, grevinde? Schumacher er ulykkelig."

"Hvorledes, general! Vicekongens søn står i forbindelse med denne statsfange!"

"Da Frederik Gyldenløve betroede mig sin søn, bad han mig, nådige frue, at opdrage ham, som jeg ville have opdraget min egen. Jeg tænkte, at bekendtskabet med Schumacher ville være nyttigt for Ordener, der er bestemt til også en gang at blive mægtig. Jeg har følgelig, med vicekongens samtykke, fået af min broder, Grummond Knuth, et adgangskort til alle fængsler, og dette har jeg givet Ordener. Han benytter det."

"Og hvor længe, hr. general, er det siden Ordener gjorde dette nyttige bekendtskab?"

"Lidt mere end et år, fru grevinde. Det synes at Schumachers selskab har behaget ham, for det bragte ham til at opholde sig temmelig længe i Trondhjem, og det var kun ugerne og på min udtrykkelige anmodning han i fjor rejste derfra for at se sig om i Norge."

"Og ved Schumacher, at hans trøster er en af hans største fjenders søn?"

"Han ved, at det er en ven, og det er nok for ham, som for os."

"Men De, hr. general," sagde grevinden med et gennemborende øjekast, "vidste De, da De tålte, ja endog

indledede denne forbindelse, at Schumacher havde en datter?"

"Jeg vidste det, fru grevinde."

"Og denne omstændighed syntes Dem ligegyldig for Deres elev?"

"Levin Knuths elev, Frederik Gyldenløves søn, er en retskaffen mand. Ordener kender den skranke, der adskiller ham fra Schumachers datter. Han er ikke i stand til nedrigt at forføre nogen, og aller mindst en ulykkeligs datter."

Den højadelige dame rødmede og blegnede. Hun vendte hovedet bort, og søgte at undgå oldingens rolige blik, som om det var en anklager.

"Kort," stammede hun, "denne forbindelse, general, synes mig, tillad at jeg siger det, besynderlig og uforsigtig. Man siger, at bjergfolkene og almuen i de nordlige egne truer med at gere opstand, og at Schumachers navn er kompromitteret i denne sag."

"Nådige frue, De forbavser mig" råbte befalingsmanden. "Schumacher har hidtil roligt båret sin ulykke. Dette rygte er uden tvivl meget lidt begrundet."

Døren åbnedes i samme øjeblik, og dørvogteren meldte, at et sendebud fra Hans Nåde storkansleren forlangte at tale med den nådige grevinde.

Grevinden rejste sig hurtigt, hilste befalingsmanden, og, imens han fortsatte at gennemgå ansøgningerne, begav hun sig i al hast til sine værelser i en fløj af bygningen, med den befaling, at man skulle vise sendebuddet derhen.

Hun havde nogle øjeblikke siddet på en rig sofa, omgivet af sine fruentimmer, da buddet trådte ind. Da grevinden bemærkede ham, gjorde hun en bevægelse, der tilkendegav

modbydelighed, som hun pludselig skjulte under et velvilligt smil. Buddets udvortes syntes dog ikke ved første øjekast at være frastødende. Det var en snarere lille end stor mand, og hans fyldighed tydede hen på alt andet end et sendebud.

Undersøgte man ham imidlertid nøjere, så viste hans ansigt sig åbent indtil frækhed, og det lystige i hans blik indeholdt noget ondskabsfuldt og uheldvarslende. Han bøjede sig dybt for grevinden og overgav hende en forseglet og med silkesnore omvundet pakke.

"Nådige frue," sagde han, "hav den gunst at tillade, at jeg vover at nedlægge for Deres fødder et vigtigt budskab fra Hans Nåde, Deres høje gemal, min ærede herre."

"Kommer han ikke selv? og hvorledes vælger han Jer til sendebud?" spurgte grevinden.

"Vigtige anliggender forhaler Hans Nådes ankomst. Dette brevs hensigt er at underrette Dem derom, ærede grevinde. Hvad mig angår, må jeg efter min nådige herres befaling nyde den udmærkede ære at have en samtale uden vidner med Dem."

Grevinden blegnede og råbte med skælvende stemme:

"Jeg! en hemmelig samtale med Jer, Musdæmon?"

"Hvis dette på nogen måde var den nådige frue imod, ville det styrte hendes uværdige tjener i fortvivlelse."

"Være mig imod! Aldeles ikke," svarede grevinden med et tvungent smil, "men er da denne samtale så nødvendig?"

Sendebuddet bøjede sig lige til gulvet.

"Aldeles nødvendig! Det brev, som den høje grevinde har værdiget at modtage af mine hænder, må indeholde udtrykkeligt forlangende derom."

Det var besynderligt at se den stolte grevinde Ahlefeld skælve og blegne for en tjener, der viste hende så dyb ærbødighed. Hun åbnede langsomt pakken og læste dens indhold. Efter atter at have læst det, sagde hun til sine fruentimmer med en svag stemme:

"Man lader os alene."

"Den nådige frue," sagde sendebuddet, idet han bøjede knæ, "har den gunst at tilgive den frihed, jeg vover at tage mig, og den ulejlighed, jeg synes at forårsage højstsamme!"

"Tro tvært imod," svarede grevinden med et tvungent smil, "at jeg finder megen fornøjelse i at se Jer."

Fruentimmerne forlod værelset.

"Elphage, du har da glemt, at der var en tid, da du ingen modbydelighed havde for at være alene med mig?"

Det var sendebuddet, som talte til den ædle grevinde, og disse ord ledsagedes af en skadefro og hånlig latter.

Den mægtige dame bøjede sit ydmygede hoved.

"Hvorfor har jeg ikke virkelig glemt det!" mumlede hun.

"Stakkels tosse! Hvorledes kan du rødme over ting, intet menneskeligt øje har set?"

"Hvad menneskene ikke ser, ser Gud."

"Gud, svage kvinde! Du er ikke værd at have bedraget din mand, for han er mindre lettroende end du."

"I spotter uædelmodigt min vrede, Musdæmon."

"Nå! føler du sligt, Elphage, hvorfor spotter du det da selv dagligt ved nye forbrydelser?"

Grevinde Ahlefeld skjulte sit ansigt med hænderne. Sendebuddet fortsatte:

"Elphage, man må vælge: enten vrede og ingen synd mere, eller synd og ingen vrede mere. Gør som jeg, vælg det sidste, det er det bedste, det lystigste i det mindste."

"Måtte I," sagde grevinden med lav stemme, "ikke genfinde disse ord i evigheden!"

"Nu, min kære, lad det være nok af den spas, eller, tror du på evigheden, så tænk også på, at dit brev på, hvad du der skal få, har du dog uigenkaldeligt erhvervet. Hvad nytter nogle års vrede på jorden? De skrives ikke af på evigheden."

Derpå satte Musdæmon sig hos grevinden og slog sine arme om hendes hals.

"Elphage," sagde han, "stræb at blive, om ikke på legemet, så i det mindste sjælen, hvad du var for tyve år siden."

Den ulykkelige grevinde, sin medskyldiges slavinde, forsøgte at besvare hans modbydelige kærtegn. To væsener, der gensidigt foragtede og forbandede hinanden, holdt hinanden omfavnede, men der lå i denne forbryderske omfavnelse noget alt for opofrende selv for disse nedværdigede sjæle. De ulovlige kærtegn, der havde udgjort deres glæde, og som jeg ved ikke hvilket skrækkeligt forhold tvang dem til endnu at ødsle på hinanden, udgjorde nu deres marter. Synderlige og retfærdige forandring i brødefulde tilbøjeligheder! Deres forbrydelse var blevet deres straf.

For at afkorte denne vanærende pine, spurgte grevinden endelig sin forhadte elsker, idet hun rev sig ud af hans arme, hvilket mundtligt ærinde hendes mand havde overdraget ham.

"Ahlefeld," sagde Musdæmon, "ser sig vel nær det øjeblik, der skal befæste hans magt, ved giftermålet imellem Ordener Gyldenløve og vor datter ..."

"Vor datter!" skreg den hovmodige grevinde, og hendes på Musdæmon fæstede blik antog igen et stolt og foragtende udtryk.

"Nå," sagde sendebuddet koldt, "jeg tror, at Ulrikke kan høre mig lige så meget til som ham. Jeg ville da sige, at dette giftermål ikke ganske fyldestgjorde din mand, med mindre Schumacher samtidig blev aldeles styrtet. Fra sit fjerne fængsel er denne gamle yndling endnu næsten lige så frygtelig som i sit slot. Han har ved hoffet skjulte venner, men mægtige, måske just fordi de er skjulte, og da kongen for nogen tid siden erfarede, at storkanslerens underhandlinger med hertugen af Holsten-Pløn ingen fremgang havde, råbte han med utålmodighed: *Griffenfeld alene forstod det bedre end de alle til sammen*. En rænkesmed ved navn Dispolsen er kommet fra Munkholmen til København og har forskellige gange haft hemmelig audiens hos kongen, som derefter har forlangt de i kancelliet forvarede dokumenter angående Schumachers adelskab og ejendomme. Man ved ikke, hvad Schumacher sigter til, men, var det endog kun friheden, han attråede, for en statsfange er det det samme som at attrå magten. – Han må da dø, og det efter lov og dom; vi arbejder nu på at sammensmede ham en forbrydelse. Under påskud af inkognito at besøge de nordlige provinser, vil din mand, Elphage, selv forvisse sig om, hvad vi har udrettet iblandt bjergfolkene, som vi vil ophidse til i Schumachers navn at begynde en opstand, det siden vil være let at kvæle. Hvad der foruroliger os er tabet af adskillige vigtige papirer, denne plan vedkommende, og vi har al grund til at tro dem i Dispolsens hænder. Da vi nu ved, at han er rejst tilbage fra København til Munkholmen og har med sig til Schumacher

dennes pergamenter, hans diplomer og måske disse dokumenter, der kunne styrte os eller i det mindste kompromittere os, har vi opstillet i passene i Kølenfjeldet nogle pålidelige personer, der skulle skille os af med ham, efter at have frataget ham hans papirer. Men er Dispolsen, som man forsikrer, kommet fra Bergen til søs, så er vor møje på den kant spildt. – Dog har jeg ved min ankomst hertil hørt et ubestemt rygte om et mord på en kaptajn ved navn Dispolsen. – Vi får se. – Imidlertid er vi på jagt efter en berygtet røver, han, kaldes Islænderen, som vi vil sætte i spidsen for opstanden. Og du, min kære, hvilke nyheder herfra har du at meddele mig? Er den smukke fugl på Munkholmen blevet fanget i sit bur? Er endelig den gamle ministers datter blevet et bytte for vor *falco fulvus*, vor søn Frederik ...?"

Grevinden vandt sin stolthed igen og råbte atter:

"Vor søn ...?"

"På min tro, hvor gammel kan han vel være? Fireogtyve år. Vi har kendt hinanden nu i seksogtyve, Elphage."

"Gud ved," råbte grevinden, "at min Frederik er storkanslerens lovlige arving."

"Ved Gud det," svarede sendebuddet leende, "kan der måske være andre, som ikke ved det. For øvrigt er Frederik kun en mig uværdig sladderhank, og det er ikke umagen værd at trættes om så lidt. Han duer kun til at forføre en pige. Har han da i det mindste udrettet det?"

"Endnu ikke, så vidt jeg ved."

"Men, Elphage, så søg dog at spille en mindre uvirksom rolle i vore anliggender. Grevens og min, ser du, er temmelig virksomme. Jeg vender i morgen tilbage til din mand. Hvad dig

angår, må du dog ikke indskrænke dig til at bede for vore synder, ligesom madonna, som italienerne påkalder, når de begår et mord. – Ahlefeld må også tænke på at belønne mig lidt mere anstændigt, end han hidtil har gjort. Min lykke er knyttet til Jeres, men jeg er træt af at være mandens tjener, når jeg er konens elsker, og af kun at være hovmester, lærer, opdrager, når jeg er så godt som fader ..."

I dette øjeblik slog midnatsklokken, og et af fruentimmerne trådte ind for at erindre grevinden om, at efter vedtagen orden skulle alle lys til denne tid være slukket. Lykkelig ved at ende en så pinlig samtale, kaldte grevinden sine piger tilbage.

"Den nådige grevinde vil tillade mig," sagde Musdæmon, idet han begav sig bort, "at nære det håb at se højstsamme igen i morgen, og nedlægge for hendes fødder bevidnelsen om min dybe ærefrygt."

8

Det er ikke muligt andet, end at du har myrdet ham. Du har en morders blik, en mørk, vild mine.

– Shakespeare: En skærsommernatsdrøm.

"På ære, gamle," sagde Ordener til Spiagudry, "jeg begyndte at tro, at det var overdraget ligene her i huset at lukke op."

"Om forladelse, herre," svarede opsynsmanden, i hvis øre endnu kongens og vicekongens navn lød, med sin forrige kraftige undskyldning: "Jeg … jeg lå i dyb søvn."

"I så fald, synes det, at Jeres døde ikke sov, for det var uden tvivl dem, jeg just nu hørte tydeligt snakke sammen."

Spiagudry blev forvirret.

"I har, fremmede herre, I har hørt …?"

"Ih min Gud, ja! men hvad kommer det mig ved? Jeg er ikke kommet hid for at beskæftige mig med Jeres sager, men for at beskæftige Jer med mine. Lad os gå ind."

Spiagudry havde ikke synderlig lyst til at føre den nykomne hen til Ulfs legeme, men de sidste ord beroligede ham lidt, og desuden, kunne han sætte sig imod det?

Han lod da den unge mand komme ind, og lukkede porten.

"Benignus Spiagudry," sagde han, "er til Jeres tjeneste i alt, hvad der vedkommer menneskelige videnskaber. Hvis I imidlertid, som Jeres natlige rejse synes at forkynde, tror at tale med en heksemester, har I uret, *ne famam credas*. Jeg er kun en lærd. Lad os gå ind i mit laboratorium, fremmede herre!"

"Nej," sagde Ordener, "ved disse lig må vi standse."

"Ved disse lig!" skreg Spiagudry, og begyndte igen at skælve. "Men, herre, I kan ikke komme til se dem."

"Hvorledes? Jeg kan ikke få lov at se legemer, der just opbevares her for at ses! Endnu en gang, jeg har oplysninger at forlange af Jer angående et af dem; Jer pligt er det at give mig disse. Adlyd med det gode, gamle, eller I skal adlyde med det onde."

Spiagudry havde en dyb ærbødighed for sabler, og han så en funkle ved Ordeners side.

"*Nihil non arrogat armis,*" mumlede han, greb sit nøgleknippe, åbnede gitterværket, og førte den fremmede ind i den anden afdeling af salen.

"Vis mig kaptajnens klæder," sagde denne.

I det samme faldt en stråle af lampen på Ulf Stadts blodige hoved.

"Retfærdige Gud!" råbte Ordener, "hvilken afskyelig vanhelligelse!"

"Nu være Herren mig nådig!" sagde den gamle opsynsmand sagte.

"Gamle," fortsatte Ordener med truende røst, "står I så langt fra graven, at I tør vanhellige, hvad der tilhører den, og frygter I ikke, ulykkelige, at de levende skulle lære Jer, hvad man skylder de døde?"

"O!" skreg den stakkels opsynsmand, "nåde! Det er ikke mig ... om I vidste ...!"

Og han standsede, for han erindrede den lille mands ord: *"Vær tro og stum!"*

"Har I set nogen komme ud af denne åbning?" spurgte han med kvalt stemme.

"Ja. Er det din medskyldige?"

"Nej, det er gerningsmanden, den eneste gerningsmand! Jeg sværger ved al Helvedes fordømmelse og al Himmelens velsignelse, selv ved dette så uværdigt vanhelligede legeme ...!"

Og han havde kastet sig ned på stenen for Ordener. Hvor afskyelig Spiagudry end så ud, bar dog hans fortvivlelse, hans forsikringer et præg af sandhed, der overtydede den unge mand.

"Gamle," sagde han, "stå op, og har du ikke mishandlet den døde, så nedværdig i det mindste ikke alderdommen!"

Opsynsmanden stod op. Ordener fortsatte:

"Hvem er den skyldige?"

"O! ti, ædle unge herre, I ved ikke, om hvem I taler. Ti!"

Og Spiagudry genkaldte sig sin erindring:

"Vær tro og stum!"

"Hvad er det for et frygteligt og hemmelighedsfuldt væsen?" spurgte igen Ordener. "Jeg vil kende det."

"I Himlens navn, herre, tal ikke således! Ti, af frygt ..."

"Frygt bringer mig ikke til at tie, men skal bringe dig til at tale."

"Undskyld mig, tilgiv mig, min unge herre!" sagde den utrøstelige Spiagudry, "jeg kan ikke ..."

"Du kan, for jeg vil det. Du skal nævne gerningsmanden!"

Spiagudry søgte endnu at finde udflugter.

"Nu vel, ædle herre! den, der har vanhelliget det lig, er den samme, som har myrdet denne officer."

"Denne officer er altså myrdet?" spurgte Ordener, der ved denne overgang førtes tilbage til formålet for sine undersøgelser.

"Ja, uden tvivl, herre."

"Og af hvem, af hvem?"

"Ved Jeres fødselsstund, ved den smerte, Jeres moder da led, spørg ikke mere om dette navn, min unge herre, tving mig ikke til at åbenbare det!"

"Behøves det at blive mig mere vigtigt, end det allerede er, at komme efter sammenhængen heri, så måtte det ske på denne måde, gamle, for I vækker også min nysgerrighed. Jeg befaler Jer at nævne mig morderen."

"Nu vel," sagde Spiagudry, "læg mærke til disse dybe rifter af lange og skarpe negle på den ulykkeliges legeme. De kan fortælle Jer morderen."

Og den gamle viste Ordener lange og store skrammer på det nøgne og vaskede lig.

"Hvorledes?" sagde Ordener, "er det et vildt dyr? en bjørn? en ..."

"Nej, unge herre."

"Men, hvis det ikke er ..."

"Tys! vogt Jer for at gætte alt for vel. – Har I aldrig," fortsatte opsynsmanden med lav stemme, "hørt tale om et menneske eller et uhyre i menneskelig skikkelse, hvis klør er lige så lange som Astaroths, der har fordærvet os, eller Antikrists, der vil fordærve os ...?"

"Tal tydeligere."

"Ve! siger apokalypsen."

"Det er morderens navn, jeg spørger om."

"Morderen ... navnet ... herre, hav medynk med mig, hav medynk med Jer selv."

"Den sidste af disse bønner ville ophæve den første, om end ikke vigtige grunde nødte mig til at aftvinge dig navnet. Misbrug ikke længere ..."

"Velan, I vil det, unge herre," sagde Spiagudry med høj røst, idet han rettede sig op, "denne morder, denne ligskænder er islænderen Hans."

Dette frygtelige navn var ikke Ordener ukendt.

"Hvorledes!" udbrød han. "Hans! Denne afskyelige røveranfører!"

"Kald ham ikke røveranfører, for han lever altid alene."

"Hvorledes, elendige! Kender da I ham? Hvilke fælles forbrydelser har bragt Jer sammen?"

"O, ædle herre, tro dog ikke skinnet! Er egestammen giftig, fordi slangen bor den?"

"Ingen tomme ord! En forbryder kan kun have en medskyldig til ven."

"Jeg er ikke hans ven og endnu mindre hans medskyldige, og, om mine eder ikke har overtydet Jer, herre, så behager I dog at lægge mærke til, at denne græsselige vanhelligelse udsætter mig inden fireogtyve timer, når man henter Ulf Stadts lig, for at straffes som ligskænder, og styrter mig således i den forfærdeligste uro, en uskyldig nogen sinde har befundet sig i."

Disse hensyn til personlig fordel gjorde endnu mere virkning på Ordener end den stakkels opsynsmands ydmyge stemme. Sandsynligvis havde de også for en god del indgivet ham hans patetiske, skønt unyttige modstand imod den lille mands udåd. Ordener syntes et øjeblik at overveje, og imidlertid søgte Spiagudry at læse i hans ansigt, om denne rolighed skulle

afgøre freden eller bringe stormen tilbage. Endelig sagde han i en streng, men rolig tone:

"Gamle, vær sanddru! Har I fundet papirer hos denne officer?"

"Nej, så sandt jeg er ærlig."

"Ved I, om islænderen Hans har fundet nogen?"

"Jeg sværger Jer ved alt, hvad helligt er, at det er mig ukendt."

"Det er Jer ukendt? Ved I, hvor denne Hans skjuler sig?"

"Han skjuler sig aldrig. Han vanker altid omkring."

"Vel, men hvor er da hans tilflugtssteder?"

"Denne hedning," svarede den gamle, "har lige så mange tilflugtssteder, som øen Hitteren har bugter, som stjernen Sirius har stråler ..."

"Jeg opfordrer Jer atter," afbrød Ordener ham, "til at tale i bestemte udtryk. Jeg vil foregå Jer med mit eksempel. Hør! I står i en hemmelighedsfuld forbindelse med en røver, og påstår dog ikke at være hans medskyldige. Kender I ham, må I vide, hvor han nu opholder sig. – Afbryd mig ikke! – Er I ikke hans medskyldige, kan I ikke betænke Jer på at hjælpe mig at opsøge ham ..."

Spiagudry kunne ikke tilbageholde sin forfærdelse.

"I, ædle herre, I, fuld af ungdom og liv, vil udfordre, opsøge dette frygtelige væsen! Da Ingjald med de fire arme stred med kæmpen Nyctolm, havde han i det mindste fire arme ..."

"Nuvel," sagde Ordener smilende, "behøves der fire arme, skal I da ikke være min ledsager?"

"Jeg, Jeres ledsager? Hvorledes kan I således spotte en stakkels olding, der selv allerede næsten trænger til en ledsager?"

"Hør," fortsatte Ordener, "prøv ikke på at drive spøg med mig. Hvis denne vanhelligelse, hvori jeg nok vil tro Jer uskyldig, udsætter Jer for at straffes som helligdomsskænder, kan I ikke blive her. I må da flygte. Jeg tilbyder Jer min beskyttelse, men på det vilkår, at I fører mig til røverens smuthul. Vær min vejviser, jeg skal være Jer beskytter; ja, hvad mere er, hvis jeg får fat på islænderen Hans, bringer jeg ham hid, død eller levende. I kan da bevise Jer uskyldighed, og jeg lover Jer, at I skal få Jer post igen. – Her har I imidlertid flere rigsdaler, end den bringer Jer ind om året."

Idet Ordener gemte pungen til slutningen, iagttog han i sine grunde den stigen, som den sunde logiks love fordrer. Imidlertid var de i sig selv stærke nok til at bringe Spiagudry til at betænke sig. Han begyndte med at modtage pengene.

"Ædle herre, I har ret," sagde han, og hans hidtil ubestemte øje fæstede sig på Ordener. "hvis jeg følger Jer, udsætter jeg mig en gang for den frygtelige Hans' hævn. Bliver jeg her, så falder jeg i morgen i bøddelen Orugix' hænder … hvad er da nu straffen for helligdomsskændere …? Det er det samme. – I begge tilfælde er mit arme liv i fare, men, som Sæmund Sigfusson, ellers kaldet Den Vise, meget rigtig bemærker, *inter duo pericula æqvalia minus imminens eligendum est,* og jeg følger Jer altså. – Ja, herre, jeg vil være Jeres vejviser. Hav alligevel den godhed ikke at glemme, at jeg har gjort alt, hvad jeg har kunnet for at få Jer til at opgive Jeres forvovne plan."

"Vel," sagde Ordener, "I skal da være min vejviser. – Gamle," føjede han til med et udtryksfuldt blik, "jeg stoler på Jeres retskaffenhed."

"Ak, herre," svarede opsynsmanden, "Spiagudrys troskab er lige så ren som det guld, I så gunstigt har givet mig."

"Det vil jeg også håbe, for jeg skulle ellers bevise Jer, at det stål, jeg bærer, ikke er mindre gehaltigt end mit guld. – Hvor, tror I, islænderen Hans er?"

"Ja, siden søndre Trondhjems stift er fuldt af tropper, som storkansleren, jeg ved ikke hvorfor, har beordret derhen, må han have begivet sig til Valderhougs Hule eller til Sneåsenvandet. Vor vej går igennem Skogn."

"Hvornår kan I følge mig?"

"Når den nu begyndte dag er til ende og det bliver mørk nat, så lukker Jeres stakkels tjener Spladgest, og begynder hos Jer sine forretninger som vejviser, hvorimod han unddrager de døde sin omsorg. Vi skal finde på et middel til at skjule bjergmandens lemlæstelse for folkets øjne."

"Hvor finder jeg Jer i aften?"

"På det store torv i Trondhjem, om herren behager, ved retfærdighedens støtte, der fordum var Frejas, og som uden tvivl vil beskytte mig med sin skygge til tak for den smukke løve, jeg har ladet anbringe under gudindens fødder."

Spiagudry skulle måske have ordret gentaget for Ordener alle de grunde, han i ansøgningen til befalingsmanden havde beråbt sig på, hvis denne ikke havde afbrudt ham:

"Det er nok, gamle, traktaten er sluttet."

"Sluttet?" gentog opsynsmanden. Han havde næppe sagt dette ord, før en slags brummen lod sig høre lige som over dem. Opsynsmanden skælvede.

"Hvad er det?" sagde han.

"Er her," sagde Ordener ligeledes overrasket, "ingen anden levende beboer end I?"

"I erindrer mig om min medhjælper Oglypiglap," svarede Spiagudry, beroliget ved denne forestilling. "Det er uden tvivl ham, der støjer i søvne. En lap, der sover, siger biskop Arngrim, gør lige så megen støj, som en kvinde, der våger."

Under disse ord havde de nærmet sig Spladgests port. Spiagudry lukkede den sagte op.

"Farvel, min unge herre," sagde han til Ordener, "Himlen skænke Jer glæde. I aften ses vi igen."

Derpå skyndte han sig at lukke porten, lige så meget af frygt for at bemærkes som for at sikre sin lampe imod morgenluftningen. Han vendte nu tilbage til Ulfs lig, og gav sig til med at vende hovedet således, at såret kunne skjules.

Mange grunde havde været fornødne for at bestemme den frygtsomme ophavsmand til at modtage den fremmedes vovelige tilbud. De, der først og fremmest havde fremkaldt hans forvovne beslutning, var:

1) frygt for den nærværende Ordener.

2) frygt for skarpretteren Orugix.

3) gammelt had til islænderen Hans, et had, som han næppe vovede at tilstå sig selv, så mægtigt beherskede skrækken ham.

4) kærlighed til videnskaberne, for hvilke hans rejse ville blive nyttig.

5) tillid til sin egen snedighed, hvorved han stolede på at unddrage sig Hans' blik.

6) en velberegnende lyst til et vist metal, der indeholdtes i den unge vovehals' pung, og hvormed han også truede det skrin fyldt, der var revet fra kaptajnen og bestemt til enken Stadt,

men nu løb dette ærinde stor fare for aldrig at komme videre end til den, der havde påtaget sig det.

Endelig til syvende og sidst nærede han det vel eller slet grundede håb, tidlig eller sent at få den post igen, han forlod. Hvad brød han sig forresten om, enten røveren dræbte den rejsende eller den rejsende røveren? Da han var kommet til dette punkt i sine drømme, kunne han ikke holde sig fra at sige med høj røst:

"Det skaffer mig dog altid et lig."

En ny brummen lod sig atter høre, og den ulykkelige opsynsmand gyste.

"Dette er visselig ikke Oglypiglaps snorken," sagde han ved sig selv, "denne støj kommer udefra."

Efter et øjebliks betænkning fortsatte han:

"Jeg er temmelig enfoldig at forskrækkes således. Det er uden tvivl bulbideren i havnen, der er blevet vågen og gør."

Nu gjorde han sig færdig med at ordne Ulfs lemlæstede lig, lukkede derpå alle døre, og søgte på sit usle leje hvile efter den tilendebragte nats strabadser, og nye kræfter til den kommende.

9

Fatik bryder sit sværd i sit offers legeme; sværdene og krigerne har et lignende mål. De dyr, han har valgt til ofre, er øjeblikkelig hans bytte: kameler, strudse, vilde køer og tyre falder alle under hans gentagne hug … fra den ene time til den anden udgyder hans sværd nyt blod, som om timerne, lig gæster, kom tilbage fra en rejse og krævede ofre af ham …

– Alboutt' Hayyb, arabisk digter.

Julie:

Ak! Tror du, at vi nogen sinde ser hinanden igen?

Romeo:

Jeg tvivler ikke derom, og alle disse lidelser skulle tjene os til sød underholdning i vore kommende dage.

– Shakespeare: Romeo og Julie.

Lanternen på Munkholmens Slot var nylig slukket, og i dens sted så matrosen ved sin indsejling i Trondhjemsfjorden skildvagtens stormhue skinne som en bevægelig stjerne fra det fjerne i den opgående sols stråler, da Schumacher, støttet på sin datters arm, efter sædvane gik ned i den kredsformige have, der omgav hans fængsel. Begge havde haft en urolig nat, oldingen på grund af søvnløshed, den unge pige på grund af behagelige drømme. De gik nogen tid tavse ved hinandens side, da den gamle fange fæstede et alvorlige og sørgmodigt blik på sin unge datter.

"Du rødmer og smiler ganske alene, Ethel. Du er lykkelig, for du rødmer ikke over den svundne tid, og smiler til den kommende."

Ethel rødmede stærkere, og holdt op at smile.

"Min ærede fader," sagde hun urolig og forvirret, "jeg har taget krøniken med mig."

"Vel, læs, min datter!" sagde Schumacher, og han faldt tilbage i sine drømmerier.

Den nedbøjede fange sad på et fortagtigt klippestykke, beskyttet af en mørk gran, og hørte på sin datters blide stemme uden at agte på, hvad hun læste, ligesom en tørstig rejsende glad lytter til den rislende kilde, der vederkvæger ham. Ethel læste for ham fortællingen om hyrdinden, der afslog en konges hånd, indtil han havde bevist, at han var en kriger ved at komme tilbage som sejrherre over røveren fra Klipstadur, Ingolf den Ødelæggende.

Løvets raslen og lyden af en kommendes trin afbrød pludselig hendes læsen, og rev Schumacher ud af sine betragtninger. Løjtnant Ahlefeld kom frem bag klippestykket, hvorpå de sad. Ethel slog øjnene ned, da hun genkendte den uendelige snakker, og officeren råbte:

"På min ære, smukke dame, det var Ingolf den Ødelæggendes navn, som lød fra Deres yndige læber. Jeg hørte det, og jeg formoder, at det var ved at tale om hans ætling, islænderen Hans, at De er steget op lige til ham. De unge damer holder meget af at tale om røvere. Og man fortæller også om Ingolf og hans efterkommere ting, som det er såre behageligt og rædsomt at høre. Ingolf den Ødelæggende havde kun én søn, født af troldkvinden Thoarka. Denne søn havde ligeledes kun én søn, født af en troldkvinde. I flere århundreder har således denne slægt forplantet sig til stor bedrøvelse for Island, bestandig ved et eneste skud, der aldrig bar mere end en kvist. Igennem denne række af eneste arvinger er Ingolfs

fordærvelige ånd kommet lige til vore dage i sin fulde kraft til den berygtede islænder Hans, der uden tvivl just nu havde den lykke at beskæftige den unge dames jomfruelige tanker."

Officeren standsede et øjeblik. Ethel tav af forvirring, Schumacher af kedsommelighed. Lykkelig ved at finde dem oplagte, om ikke til at svare, så dog til at høre, fortsatte han:

"Røveren fra Klipstadur har ingen anden lidenskab end menneskehad, ingen anden beskæftigelse end at skade ..."

"Han er vis," afbrød oldingen ham med heftighed.

"Han lever altid alene," fortsatte løjtnanten.

"Han er lykkelig," sagde Schumacher.

Løjtnanten blev henrykt over denne dobbelte afbrydelse, der syntes ham at besegle den pagt, at han ikke skulle tale alene.

"Guden Mithra bevare os," råbte han, "fra sådanne vise og sådanne lykkelige! Forbandet være den ondskabsfulde vestenvind, der bragte til Norge det sidste af Islands uhyrer. Jeg har uret i at sige ondskabsfuld, for det er, siger man, en biskop, vi skylder den lykke at besidde Hans fra Klipstadur. Kan man tro sagnet, havde nogle islandske bønder på bjergene ved Bessestad bemægtiget sig den lille Hans, da han endnu var barn, og ville dræbe ham, ligesom Astyages dræbte Bactrianes løveunge, men biskoppen i Skalholt satte sig imod det, og tog den unge bjørn under sin beskyttelse, i det håb at gøre en kristen af ham. Den gode biskop anvendte tusinde midler for at udvikle denne fordærvelige ånd, men glemte, at skarntyden ikke forvandles til liljer i Babylons varme drivhuse. Også betalte den ondskabsfulde unge ham for hans omsorg; en nat flygtede han på en træstamme over havet, og lyste for sig på flugten ved bispegårdens brand. Således fortæller landets gamle

spindekællinger om denne islænders rejse til Norge, og, takket være hans opdragelse, nu viser han sig som det fuldkomne uhyre og den mest fuldendte røver. Fra den tid har vi mange beviser på, at denne Ariman i menneskelig skikkelse opholder sig i Trondhjems stift: mange sammenstyrtede gruber og tre hundrede arbejdere knuste under ruinerne; Golyns fremragende klippe styrtet om natten ned på gårdene under den; havbroen, kastet ned fra de høje fjelde under de rejsendes fødder; Trondhjems domkirkes brand; fyrene på kysten, udslukkede i stormfulde nætter, og en mængde forbrydelser og mord, begravede i Sparboens eller Sneåsens vande eller skjulte i Valderhougs og Nylas' huler og Dovrefjelds kløfter. De gamle kællinger påstår, at der skyder et hår frem i hans skæg ved enhver misgerning; i så fald må han have lige så tykt skæg som den ærværdigste assyriske mager. Den smukke dame må uden tvivl vide, at befalingsmanden har mere end en gang søgt at standse dette skægs overordentlige vækst ..."

Schumacher afbrød atter sin tavshed.

"Og alle anstrengelser for at bemægtige sig dette menneske," sagde han med et triumferende blik og et ironisk smil, "har været frugtesløse? Jeg gratulerer storkansleren."

Officeren forstod ikke det bitre i ex-storkanslerens bemærkning.

"Det har indtil nu været lige så umulige at gribe han som Horatius med tilnavnet Cocles. Gamle soldater, unge rekrutter, landmænd, fjeldboere, alt falder eller flygter for ham. Det er en ond ånd, som man hverken kan undgå eller få fat på. Det lykkeligste, der kan møde dem, som søger ham, er *ikke* at finde ham."

"Den yndige dame," fortsatte han, idet han satte sig fortrolig hos Ethel, der trak sig nærmere til sin fader, "er måske overrasket over alt det sælsomme, jeg ved om dette overnaturlige væsen. Det er ikke uden hensigt, jeg har samlet disse besynderlige sagn. Det synes mig, og jeg ville være lykkelig, om min indtagende tilhørerinde delte min mening, at der af hans begivenheder kunne gøres en fortryllende roman i den højere stilart, hvori demoiselle Scudery har skrevet sin *Artamenes* eller sin *Clelia*. Af denne sidste har jeg endnu kun læst seks bind, men den er ikke desto mindre et mesterstykke i mine øjne. Man måtte, for eksempel, formilde vort klima, udsmykke vore sagn, forskønne vore barbariske navne. Således skulle Trondhjem, der måtte hedde *Durtinianum*, se sine skove under min tryllestav forvandles til behagelige lunde, vandede af tusinde små bække, ganske anderledes poetiske end vore hæslige strømme. Vore sorte og dybe huler skulle give plads for yndige grotter, beklædte med gyldne stene og azurfarvede muslingeskaller. I en af disse grotter skulle der bo en berømt troldmand, Hannus fra Thule … (for De må tilstå, at *islænderen Hans* er et navn, der ikke smigrer øret). Denne kæmpe – De indser, at det ville være urimeligt, om helten i et sådant værk ikke var en kæmpe, – denne kæmpe skulle i lige linje nedstamme fra guden Mars … – Ingolf den Ødelæggende byder fantasien intet – og fra troldkvinden Theone … – finder De ikke, at det er en heldig forandring af navnet Thoarka? – en datter af den cumæiske Sibylla. Hannus, opdraget af Thules stormager, skulle endelig være undveget fra ypperstepræstens slot på en vogn, trukket af to drager … – man måtte være meget fattig i ånden for at beholde det usle sagn om træstammen. –

Ankommet under Durtinianums himmel og henrevet af dette lands yndighed, havde han valgt det til sit opholdssted og sine forbrydelsers skueplads. Det ville ikke være let at gøre en behagelig skildring af hans røverier. Man kunne formilde det skrækkelige ved dem ved en eller anden sindrigt opfundet kærlighedshandel. Hyrdinden Alcippe vandrede en dag med sit lam i en skov af myrter og oliventræer og blev set af kæmpen, der pludselig blev tvunget af hendes øjnes magt. Men Alcippe elskede den smukke Lycidas, officer ved garnisonen i hendes by. Kæmpen forbitredes over centurionens lykke, og centurionen over kæmpens påtrængenhed. De begriber, elskværdige frøken, hvor meget tillokkende en sådan opfindelse kunne udbrede over Hannus' begivenheder. Jeg ville vædde mine polske støvler imod et par tøfler, at et sådant emne, behandlet af demoiselle Scudery, ville gøre rasende lykke hos alle vore damer i København ..."

Dette ord rev Schumacher ud af hans mørke drømme, hvori han havde været sunket hen, mens løjtnanten forgæves opvartede med sit vids skatte.

"København," sagde han heftigt, "hr. officer, hvad nyt fra København?"

"Intet, på min ære, så vidt jeg ved," svarede løjtnanten, "uden at kongen har givet sit samtykke til det vigtige giftermål, der for tiden beskæftiger begge kongeriger."

"Hvorledes!" spurgte Schumacher, "hvilket giftermål?"

Synet af en fjerde person, der kom til, standsede svaret på løjtnantens læber.

Alle tre hævede øjnene. Fangens mørke åsyn opklaredes, løjtnantens letsindige mine antog et udtryk af alvor, og Ethels

blide ansigt, blegt og forvirret under officerens lange enetale, strålede igen af liv og glæde. Hun sukkede dybt, som om hendes hjerte var blevet lettet for en utålelig byrde, og et vemodigt, hemmelige smil ilede den nykomne i møde.

Det var Ordener.

Oldingen, den unge pige og officeren stod i et besynderlige forhold til Ordener; de havde hver sin hemmelighed sammen med ham; de generede også hinanden indbyrdes. Ordeners tilbagekomst til fangetårner overraskede hverken Schumacher eller Ethel, som ventede ham, men den forundrede løjtnanten lige så meget som løjtnantens nærværelse overraskede Ordener. Denne havde kunnet frygte en eller anden ubetænksom ytring af officeren om, hvad han forrige dag havde været vidne til, hvis ikke den af ærens lov foreskrevne tavshed havde beroliget ham. Han kunne da blot forundres over at se ham så fredeligt sidde hos begge fanger. Disse fire personer kunne intet sige hinanden, så længe de var samlet, just fordi de havde så meget at sige hinanden under fire øjne. Når man undtager gensidige blikke, der vidnede både om forståelse og forvirring, var også Ordeners modtagelse stum.

Løjtnanten brød ud i høj latter.

"Ved den kongelige kåbes slæb, min kære nykomne, det er da en tavshed, som ikke ilde ligner de galliske senatorers, da romeren Brennus ... – jeg ved på ære ikke mere, hvem der var romer eller galler, senatorer eller generaler. Det er ikke sagen! Siden De nu er her, må De hjælpe mig at underrette denne ærværdige olding om, hvad nyt der sker. Uden Deres pludselige fremtræden på skuepladsen, ville jeg just have underholdt ham

om det mærkværdige giftermål, der nu beskæftiger såvel meder som persere."

"Hvilket giftermål?" sagde på en gang Ordener og Schumacher.

"På snittet af Deres klæder, fremmede herre," råbte løjtnanten, idet han slog hænderne sammen, "havde jeg allerede anet, at De kom fra en anden verden. Dette spørgsmål forvandler min mistanke til vished. De er uden tvivl i går landet på Nidåens bredder, i en fevogn, trukket af to vingede gribbe, for De kunne ikke have rejst igennem Norge uden at høre tale om giftermålet imellem vicekongens søn og storkanslerens datter."

Schumacher vendte sig imod løjtnanten.

"Hvad! Ordener Gyldenløve ægter Ulrikke Ahlefeld?"

"Som De siger," svarede officeren, "og det skal være afgjort, førend hoftepuder *à la Leopoldine* er kommet af brug i København."

"Frederiks søn må være omtrent toogtyve år, for jeg havde været et år i Københavns Kastel, da rygtet om hans fødsel nåede mig. Lad ham gifte sig ung," fortsatte Schumacher med et bittert smil. "Når han falder i unåde, skal man i det mindste ikke bebrejde ham, at han har attrået kardinalhatten."

Den gamle yndling gjorde en hentydning til sine egne ulykker, uden dog at forstås af løjtnanten.

"Nej visselig ikke," sagde denne med høj latter. "Baron Ordener ophøjes til greve, får elefantordenen og oberst-epauletter, der vist nok ville stikke lidt af mod kardinalhatten."

"Så meget bedre," svarede Schumacher. Efter et kort ophold fortsatte han, rystende på hovedet, som om han så sin hævn for

sig, "En gang skal man måske gøre ham et halsjern af ordenskæden, man skal knuse på hans pande hans grevekrone, man skal slå ham om kinderne med hans oberst-epauletter."

Ordener greb oldingens hånd.

"For Deres hads skyld, herre, forbander De ikke en fjendes lykke, skønt De ved, om det også er en lykke for ham."

"Ih! men," sagde løjtnanten, "hvad bryder baron Thorwick sig om de forbandelser, en gammel ...?"

"Holdt, løjtnant!" råbte Ordener. "Han bryder sig mere om det, end De tænker ... måske – og," fortsatte han efter et øjebliks tavshed, "Deres så omtalte giftermål er mindre vist, end De tror."

"*Fiat qvod vis,*" svarede løjtnanten med en ironisk hilsen. "Kongen, vicekongen og storkansleren har, sådan er det vel, foranstaltet alt til denne forbindelse. De ønskede den, de ville den, men, når den mishager den fremmede herre, hvad kommer det da an på storkansleren, vicekongen og kongen?"

"De har måske ret," sagde Ordener med alvorlig mine.

"O! på min ære!" og løjtnanten lagde sig tilbage under høj latter, "- det er alt for lystigt. Jeg ville give meget til, at baron Thorwick var her, at han kunne høre en om denne verdens anliggender så velunderrettet spåmand afgøre hans skæbne. Min lærde profet, tro mig, De har endnu ikke skæg nok til at være en god sandsiger."

"Hr. løjtnant," svarede Ordener med kulde, "jeg tænker, at Ordener Gyldenløve ikke ægter en pige uden at elske hende."

"Nå, nå! De taler jo som en bog. Og hvem siger Dem, hr. Grønkappe, at baronen ikke elsker Ulrikke Ahlefeld?"

"Og, med Deres tilladelse, hvem siger da Dem, at han elsker hende?"

Her lod løjtnanten, som det ofte hændes i samtalens hede, sig henrive til at påstå noget, han ikke var vis på.

"Hvem der siger mig, at han elsker hende? Et morsomt spørgsmål! Det gør mig ondt for Deres spådomsgave, men hele verden ved, at dette ægteskab sluttes ikke mindre af tilbøjelighed end for fordelenes skyld."

"Undtagen jeg, i det mindste," sagde Ordener i en alvorlig tone.

"Undtagen De, vel! men hvad gør det til sagen? De vil dog ikke forbyde vicekongens søn at være forelsket i kanslerens datter?"

"Forelsket!"

"Rasende forelsket!"

"Han måtte virkelig også være rasende for at være forelsket i hende."

"Holdt! Glem ikke, om hvem og til hvem De taler. Skulle man ikke sige, at vicekongens søn ikke kunne forelske sig i en dame uden at rådspørge den tølper?"

Under disse ord havde officeren rejst sig. Ethel, der så vreden flamme i Ordeners blik, styrtede hen imod ham.

"O!" sagde hun, "for Guds skyld, berolig Dem! hør ikke på disse fornærmelser! hvad kommer det os ved, at vicekongens søn elsker kanslerens datter?"

Hendes kære hånd hvilede på den unge mands hjerte og stillede stormen. Han fæstede et beruset blik på sin Ethel, og hørte ikke mere på løjtnanten, der fandt sin lystighed igen og råbte:

"Frøkenen spiller med uendelig ynde de sabinske damers rolle imellem deres fædre og deres mænd. Mine ord var lidet betænkte. Jeg glemte," fortsatte han henvendt til Ordener, "at der imellem os var et broderskabsbånd, og at vi ikke mere kan fornærme hinanden. Ridder, giv mig Deres hånd! Tilstå! De glemte også, at De talte om vicekongens søn til hans tilkommende svoger, løjtnant Ahlefeld."

Schumacher, der hidtil havde iagttaget alt med et ligegyldigt og utålmodigt blik, rejste sig ved disse ord med heftighed fra sit stensæde og udstødte et frygteligt skrig.

"Ahlefeld! En Ahlefeld hos mig! Slange! Hvorledes har jeg ikke genkendt i sønnen den afskyelige fader! Lad mig i ro i mit fængsel! Jeg er ikke dømt til den straf at se Jer. Det manglede kun, som han nylig vovede at ønske, at jeg også skulle se Gyldenløves søn ved siden af Ahlefelds ... Forrædere! Feje! Hvorfor kommer de ikke selv at glæde sig i de tårer, raseri og forbitrelse afpresser mig? Slægt! Afskyelige slægt! Ahlefelds søn, lad mig i ro!"

Officeren blev i begyndelsen forbløffet ved disse heftige forbandelser, men snart vågnede vreden og han kom til orde:

"Ti, afsindige gamle! Har du snart afsunget dit smukke litani ...?"

"Lad mig i ro, lad mig i ro," fortsatte oldingen, "og tag min forbandelse med dig, for dig og for Gyldenløves elendige slægt, der vil forbinde sig med din."

"Menneske!" skreg officeren rasende. "Du tilføjer mig en dobbelt fornærmelse ...?"

Ordener standsede løjtnanten, der ikke længere vidste af sig selv.

"Ær oldingen i Deres fjende, løjtnant. Vi skylder hinanden allerede fyldestgørelse, jeg står Dem til ansvar for denne ulykkeliges fornærmelser."

"Vel," sagde løjtnanten, "De pådrager Dem en dobbelt gæld. Kampen bliver på liv og død, for jeg har min svoger og mig selv at hævne. Betænk, at De med min handske samtidig optager Ordener Gyldenløves."

"Løjtnant Ahlefeld," svarede Ordener, "De tager Dem af de fraværende med en varme, der viser ædelmodighed. Skulle De ikke også ville vise den deri, at De har medynk med en olding, som modgang giver nogen ret at være uretfærdig?"

Ahlefeld var af disse væsener, hos hvem man fremkalder en dyd ved en lovtale. Han trykkede Ordeners hånd, og nærmede sig til Schumacher, der, udtømt ved sin egen heftighed, var faldet tilbage på klippen i den forgrædte Ethels arme.

"Hr. Schumacher," sagde officeren, "De har misbrugt Deres alderdom, og jeg skulle måske have misbrugt min ungdom, hvis De ikke havde fundet en forsvarer. Jeg kom nu for sidste gang i Deres fængsel, for det var for at sige Dem, at De, efter vicekongens udtrykkelige befaling, herefter kan opholde Dem fri og uden vagt i tårnet. Modtag denne gode tidende af en fjendes mund."

"Gå Deres vej," sagde den gamle fange med dump stemme.

Løjtnanten bukkede og adlød, tilfreds i sit indre med at have vundet et bifaldende blik af Ordener.

Schumacher sad nogen tid med armene over kors og bøjet hoved, nedsunket i sine drømme. Pludselig hævede han sit blik på Ordener, der stod tavs for ham.

"Nå?" sagde han.

"Hr. greve, Dispolsen er myrdet."

Oldingens hoved sank atter ned på brystet. Ordener fortsatte:

"Hans morder er en berygtet røver, islænderen Hans."

"Islænderen Hans!" sagde Schumacher.

"Islænderen Hans!" gentog Ethel.

"Han har plyndret kaptajnen," fortsatte Ordener.

"De har vel ikke," sagde oldingen, "hørt tale om et jernskrin, forseglet med Griffenfelds våben?"

"Nej, herre."

Schumacher dækkede sit ansigt med hænderne.

"Jeg skal bringe Dem det, hr. greve, forlad Dem på mig. Mordet er begået i går tidligt. Han er flygtet mod nord. Jeg har en vejviser, der kender hans smuthuller. Jeg har ofte gennemvandret Trondhjems stifts fjeldegne. Jeg skal få fat på morderen."

Ethel blegnede. Schumacher stod op, hans blik udtrykte en slags glæde, som om han endnu begreb dyden hos menneskene.

"Ædle Ordener," sagde han, "lev vel!" Og, med den ene hånd hævet imod himmelen, forsvandt han bag buskene.

Da Ordener vendte sig om, så han den blege Ethel på den mørke, mosbegroede klippe, lig en alabaststøtte på et sort fodstykke.

"Retfærdige Gud, min Ethel!" sagde han, idet han styrtede hen til hende og tog hende i sine arme, "hvad er der i vejen med Dem?"

"O!" svarede den skælvende unge pige med næppe hørlig stemme, "o! hvis De nærer, ikke nogen kærlighed, men nogen medynk for mig, hvis De ikke i går talte til mig blot for at

bedrage mig, hvis det ikke er for at bringe mig døden, De er kommet i dette fængsel – Ordener, min Ordener, i Himmelens, i englenes navn, opgiv Deres afsindige plan! Ordener, min elskede Ordener," fortsatte hun, og hendes tårer flød rigeligt, og hendes hoved støttede sig til den unge mands bryst, "bring mig dette offer. Forfølg ikke denne røver, dette afskyelige væsen, som du vil bekæmpe. Hvad søger du hos ham, Ordener? Sig mig, hvad andet kan være dig vigtigere end den ulykkelige, som du i går kaldte din elskede brud …?"

Hulken kvalte hendes stemme. Hun havde slynget begge arme og foldet hænderne sammen om Ordeners hals, og fæstede sine bedende øjne på hans øjne.

"Min tilbedte Ethel, De foruroliger Dem uden grund. Gud understøtter gode hensigter, og det, jeg søger, er alene Deres vel. Dette jernskrin indeholder …"

Ethel afbrød ham.

"Mit vel! Kender jeg da noget andet, end dit liv? Og om du dør, Ordener, hvad vil du der skal blive af mig?"

"Hvorfor tænker du, at jeg skal dø, Ethel …?"

"Ak! Du kender da ikke denne Hans, denne skrækkelige røver? Ved du, hvilket uhyre du der møder? Ved du, at han behersker alle mørkhedens magter, at han vælter bjerge ned over landsbyerne, at hans trin styrter underjordiske huler sammen, at hans ånde puster fyrene ud på klipperne? Og tror du, Ordener, at kunne modstå dette forfærdelige væsen med dine blotte arme og din svage kårde?"

"Og Deres bønner, Ethel, og tanken om, at det er Dem, jeg kæmper for! Vær vis på, min Ethel, man har meget overdrevet

for dig denne røvers styrke og magt. Det er et menneske som vi, der giver døden, indtil han modtager den."

"Du vil da ikke høre mig? Mine ord er da intet for dig? Sig mig, hvad vil du der skal blive af mig, når du rejser, når du går om iblandt tusinde farer, og for, jeg ved ikke hvilken, jordisk fordel udsætter dit liv, der hører mig til, overgiver det til et uhyre ...?"

Her fremstillede løjtnantens fortællinger sig på ny for Ethels indbildningskraft, forstærkede ved al hendes kærlighed og al hendes skræk. Hun fortsatte med en af hulken afbrudt stemme:

"Jeg forsikrer dig, min elskede Ordener, De har bedraget dig, som har sagt dig, at det kun er et menneske. Du bør tro mig mere end dem, Ordener. Du ved, at jeg ikke vil bedrage dig. Man har tusinde gange forsøgt at bekæmpe ham. Han har tilintetgjort hele bataljoner. Jeg ville blot ønske, at andre sagde dig det. Du ville tro dem og lade det fare."

Den stakkels Ethels bønner skulle uden tvivl have rokket Ordeners forvovne beslutning, hvis han ikke var gået så vidt. De ord, der forrige aften havde undsluppet Schumachers fortvivlelse, faldt ham atter ind, og bestyrkede ham i hans forsæt.

"Jeg kunne, min kære Ethel, sige Dem, at jeg opgav min plan, og dog udføre den, men jeg vil aldrig bedrage Dem, ikke en gang for at berolige Dem. Jeg bør ikke, jeg gentager det, vakle imellem Deres tårer og Deres bedste. Det gælder Deres fremtid, Deres lykke, Deres liv måske. Dit liv, min Ethel ..."

Og han trykkede hende blidt til sit hjerte.

"Og hvad bekymrer jeg mig om alt dette?" svarede hun forgrædt. "Min ven, min Ordener, min glæde, du ved jo, at du er

al min glæde, giv mig ikke en skrækkelig og vis ulykke, i stedet for den lette og tvivlsomme. Hvad bekymrer jeg mig om min lykke, mit liv ...?"

"Det gælder også, Ethel, Deres faders liv."

Hun rev sig ud af hans arme.

"Min faders?" gentog hun, blegnende og med svag stemme.

"Ja, Ethel. Denne røver er uden tvivl underkøbt af grev Griffenfelds fjender og har papirer i sin magt, der sætter Deres faders allerede så forfulgte liv i fare. Jeg vil tage disse papirer fra ham med hans liv."

Ethel stod nogle øjeblik bleg og stum; hendes tårer var udtørret; hendes oprørte bryst åndede med møje; hun så på jorden med et mat og ligegyldigt blik, med det blik, hvormed den domfældede betragter den i det øjeblik, øksen hæver sig bag ham over hans hoved.

"Min faders!" sagde hun næppe hørbart.

Derpå vendte hun langsomt sine øjne mod Ordener.

"Hvad du gør er unyttigt, men gør det."

Ordener drog hende til sit bryst.

"O ædle datter, lad dit hjerte slå imod mit, højmodige veninde! Jeg kommer snart tilbage! Du skal være min. Jeg vil være din faders redder, for at fortjene at blive hans søn. Min Ethel, min elskede Ethel ...!"

Hvem kan sige, hvad der foregår i et ædelt hjerte, når det føler sig grebet af et ædelt hjerte? Og, når kærlighed former sjælene med et usønderriveligt bånd, hvem kan da male dens unævnelige salighed? Man synes da at føle, sammentrængt i et kort øjeblik, al livets lykke, al dets ære, forherliget ved ædelmodige ofre.

"O min Ordener, gå, og, kommer du ikke tilbage, så dræber smerten uden håb. Jeg beholder denne tunge trøst."

De rejste sig begge, og Ordener lagde på sin arm Ethels arm, og i sin hånd denne tilbedte hånd. De gik tavse igennem den dunkle haves krumme gange, og kom imod deres vilje til tårndøren, der tjente til udgang. Der tog Ethel en lille gylden saks ud af sin barm, og klippede en lok af sit skønne sorte hår.

"Modtag den, Ordener; den ledsager dig, den vil være lykkeligere end jeg!"

Ordener trykkede med ærbødighed den elskedes gave til sine læber. Hun fortsatte:

"Ordener, tænk på mig! Jeg vil bede for dig. Min bøn skal måske være lige så mægtig hos Gud, som dine våben imod dette onde væsen."

Ordener bøjede sig for denne engel. Hans sjæl følte for meget, til at hans mund skulle kunne tale. I det øjeblik, da han forlod hende, måske for altid, nød Ordener, med vemodig henrykkelse, den lykke at holde endnu en gang hele sin Ethel i sine arme. Endelig fæstede han et rent og langt kys på den blide unge piges farveløse pande, og styrtede voldsomt ind i vindeltrappens dunkle hvælving, der et øjeblik efter bragte ham det så sørgelige og så søde ord:

"Farvel ..."

10

> Du skulle ikke tro hende ulykkelig; alt hvad der omgiver hende, forkynder lykke. Hun bærer gyldne halsbånd og purpurkjoler. Når hun går ud, kaster hendes undergivne sig ned på hendes vej, og lydige pager breder tæpper under hendes fødder. Men man ser hende ikke i ensomheden, der er hende kær, for da græder hun, og hendes mand hører hende ikke … – Jeg er denne ulykkelige, en æret mands, en ædel greves ægtefælle, et barns moder, hvis smil gennemborer mig.
>
> *– Pater Maturin: Bertram.*

> Du ved det vel, en moders hjerte i sorg er uudtømmeligt.
>
> *– Alex Soumet.*

Grevinde Ahlefeld havde byttet nattens søvnløshed med dagens. Halvt liggende på en sofa, grublede hun over de urene nydelsers bitre eftersmag, over den brøde, der ødelægger livet ved glæder uden lykke og sorger uden trøst. Hun tænkte på denne Musdæmon, som syndig forblindelse en gang havde skildret hende så forførisk – nu så afskyelig, da hun havde gennemskuet ham og lært at kende den sjæl, der beboede dette legeme. Den ulykkelige græd, ikke over at have været bedraget, men over ikke længere at være det, af ærgrelse, ikke af anger. Heller ikke lettede tårerne hende. I dette øjeblik åbnedes døren. Hun tørrede i hast sine øjne, og vendte sig om, opbragt over at være overrasket, for hun havde befalet, at man skulle lade hende alene. Hendes vrede forvandledes ved synet af Musdæmon til en gysen, som dog stilledes, da hun så ham ledsaget af hendes søn Frederik.

"Min moder!" råbte løjtnanten, "hvorledes er da De kommet her? Jeg troede Dem i Bergen. Har vore smukke damer optaget den mode at strejfe landet rundt?"

Grevinden modtog Frederik med omfavnelser, hvilke han, som alle forkælede børn, besvarede temmelig koldt. Det var måske den føleligste straf for denne ulykkelige. Frederik var hendes elskede søn, det eneste væsen i verden, hun nærede nogen uegennyttig til bøjelighed for. For selv hos den nedværdigede kvinde bliver der dog ofte, selv om ægtefællen er forsvundet, noget af moderen tilbage.

"Jeg ser, min søn, at du har ilet at besøge mig, så snart du erfarede min nærværelse i Trondhjem."

"O! Min gud, nej! Jeg kedede mig i fæstningen, og rejste til byen, hvor jeg mødte Musdæmon, som har ført mig hertil."

Den stakkels moder sukkede dybt.

"Hør, min moder," fortsatte Frederik, "jeg er meget fornøjet over at se Dem. De må sige mig, om rosenfarvede bånd neden om mandskjolerne stadig er på moden i København. Har De erindret at bringe mig et glas af den fine olie, der forskønner huden? De har vel ikke glemt den sidst oversatte roman, eller de ægte guldgaloner, jeg har bedet Dem om til min brandgule overkjole, eller de små kamme, man nu anbringer under frisuren for at holde krøllerne, eller ..."

Den ulykkelige grevinde havde intet bragt sin søn uden sin egen kærlighed til Verden.

"Min kære søn, jeg har været syg, og mine lidelser har hindret mig fra at tænke på dine fornøjelser."

"De har været syg, min moder? Nå, De befinder Dem jo bedre ...? Men her, hvorledes går det med mit kobbel

normandiske jagthunde? Jeg vædder, at man har forsømt at bade min abekat hver aften i rosenvand. De skal se, jeg finder min spanske papegøje død, når jeg kommer hjem ... Når jeg ikke er til stede, tænker ingen på mine dyr."

"Din moder, i det mindste, tænker på dig, min søn," sagde moderen med bevæget stemme.

Ondskaben, skadefroheden selv, skulle have haft medynk med de pinsler, som i dette øjeblik sønderrev den ulykkelige grevindes hjerte.

Musdæmon lo i en krog af værelset.

"Hr. Frederik," sagde han, "jeg ser, at stålklingen ikke vil ruste i jernskeden. De synes ikke om i Munkholmens tårne at tabe de vigtige efterretninger fra Københavns selskabssale. Men hav dog den godhed at sige mig, hvortil skulle denne olie, disse rosenfarvede bånd, disse små kamme nytte? Hvortil skulle alle disse belejringsanstalter nytte, når den eneste kvindelige fæstning, som Munkholmens tårne indeslutter, er uindtagelig?"

"På ære! Den er det," svarede Frederik leende. "Om jeg er strandet, skulle det ikke være gået general Schack bedre. Men hvorledes skulle man overraske en fæstning, hvor intet er blottet, hvor alt uafbrudt bevogtes? Hvad skal man gøre imod nonneklæder, der ikke lader andet se end halsen, imod ærmer, der skjuler hele armen, så at man alene af ansigt og hænder kan slutte, at den unge dame ikke er sort som kejseren i Mauretanien? Min kære lærer, De skulle selv blive en skoledreng. Tro mig, fæstningen er uindtagelig, når blufærdighed ligger der i garnison."

"Virkelig!" sagde Musdæmon. "Men kunne man ikke tvinge blufærdigheden til at kapitulere, når man lod kærligheden

bestorme den, i stedet for at indskrænke sig til at blokere den med små opmærksomheder?"

"Spildt umage, min kære! Kærligheden er vel trængt ind i fortet, men tjener blufærdigheden kun til undsætning."

"Ah, hr. Frederik, det var noget nyt. Med kærlighed til Dem ..."

"Og hvem siger Dem, Musdæmon, at det er til mig ...?"

"Og til hvem da?" råbte på en gang Musdæmon og grevinden, som hidtil tavs havde hørt på dem, men som løjtnantens ord mindede om Ordener.

Frederik ville til at svare, og belavede sig allerede på en vittig fremstilling af den natlige scene, da den tavshed, ærens lov foreskrev ham, faldt ham ind, og forvandlede hans lystighed til forvirring.

"Min tro," sagde han, "jeg ved ikke til hvem ... men ... en eller anden tølper, måske ... en eller anden bonde ..."

"En eller anden soldat i garnisonen?" sagde Musdæmon med høj latter.

"Hvad, min søn!" råbte på sin side grevinden. "Du er vis på, at det er en gemen person, en bonde, hun elsker ...? Hvilken lykke, om du var vis på det!"

"Ih! uden tvivl, jeg er vis på det. Det er ikke en soldat i garnisonen," tilføjede løjtnanten til med stødt mine. "Men jeg er vis nok på, hvad jeg siger for at bede Dem, min moder, at forkorte min aldeles unyttige forvisning i dette forbandede slot."

Grevindens ansigt opklaredes, da hun erfarede den unge piges fald. Ordener Gyldenløves hastværk med at komme til Munkholmen viste sig nu for hende under ganske andre farver. Hun tilskrev sin søn æren for det.

"Du må straks, Frederik, fortælle os omstændelig Ethel Schumachers kærlighedshandel. Den forundrer mig ikke. Bondedatter kan kun elske en bonde. Imidlertid, forband ikke dette slot, som i går skaffede dig den ære at se en vis person gøre det første skridt for at få dit bekendtskab."

"Hvorledes, min moder?" sagde løjtnanten og gjorde store øjne, "hvilken person?"

"Nok af spøg, min søn. Har ingen besøgt dig i går? Du ser, jeg er underrettet."

"På min ære, bedre end jeg, min moder. Jeg forsikrer Dem, at jeg i går ikke har set andet ansigt, end de vanskabninger, der er anbragt under de gamle tårnes gesimser!"

"Hvorledes, Frederik! Du har ikke set nogen?"

"Nej, i sandhed, min moder!"

Idet Frederik ikke omtalte sin modstander fra fangetårnet, adlød han ærens lov; og kunne han da også regne sådan en landstryger for nogen?

"Hvad," sagde moderen, "vicekongens søn har ikke været på Munkholmen i går aften?"

Løjtnanten brød ud i latter.

"Vicekongens søn! I sandhed, min moder, De drømmer eller De spøger?"

"Ingen af delene, min søn. Hvem havde vagt i går?"

"Jeg, min moder."

"Og du har ikke set baron Ordener?"

"Ih nej!" gentog løjtnanten.

"Men betænk, min søn, at han har kunnet komme inkognito, at du aldrig har set ham, da du er opdraget i København, mens man har opdraget ham i Trondhjem. Betænk, hvad man

fortæller om hans indfald, om hans forfløjne ideer. Er du vis på, min søn, ikke at have set nogen?"

Frederik betænkte sig et øjeblik.

"Nej," råbte han, "ingen! Jeg kan ikke sige andet."

"I så fald," tog grevinden ordet, "har baronen uden tvivl ikke været på Munkholmen?"

Musdæmon, der i begyndelsen var blevet overrasket ligesom Frederik, havde hørt opmærksomt på denne samtale. Han afbrød nu grevinden.

"Nådige frue, tillad ... hr. Frederik, hvad hedder da, tør jeg spørge, denne gemene person, som Schumachers datter er forelsket i?"

"Jeg ved ikke ... eller snarere ... nej, jeg ved ikke."

"Og hvorledes, herre, ved De da, at hun elsker en gemen person?"

"Har jeg sagt det? En gemen person? Vel! ja en gemen person."

Løjtnantens stilling blev alt mere og mere forvirret. Dette forhør, de forestillinger som derved vaktes hos ham, hans forpligtelse til at tie, bevirkede en urolighed hos ham, som han frygtede ikke længere at kunne beherske ...

"På min ære, Musdæmon og De, min ædle moder, er spørgesygen nu i mode, så får De more Dem med selv at spørge hinanden. Hvad mig angår, jeg har intet mere at sige Dem."

Pludselig lukkede han døren op og forsvandt, og overlod dem til deres mangehånde gisninger. Han skyndte sig ned i gården, for han hørte Musdæmons stemme kalde ham tilbage.

Han steg atter til hest og red hen imod havnen, hvorfra han ville igen sætte over til Munkholmen i den tanke måske endnu

der at træffe den fremmede, som fremkaldte så alvorlige betragtninger i en af de letsindigste hjerner fra en af de letsindigste hovedstæder.

"Hvis det var Ordener Gyldenløve," sagde han ved sig selv, "i så fald, min stakkels Ulrikke ... men nej. Han kunne umuligt være så gal at foretrække en statsfanges fattige datter for en almægtig ministers rige datter. I al fald, Schumachers datter kunne blot være et indfald, og, når man har en kone, hindrer intet jo fra til samme tid at have en elskerinde, det hører endog til den gode tone. – Men nej, det er ikke Ordener. Vicekongens søn ville ikke gå med en simpel forslidt kjole, og denne gamle sorte fjer uden spænde, udslidt af vind og regn, og denne store kappe, hvoraf man kunne gøre et telt, og dette uordentlige hår uden kamme og uden frisure Og disse plumpe støvler med jernsporer, fulde af snavs og støv! I sandhed, det kan ikke være ham. Baron Thorwick er ridder af Dannebrog; denne fremmede bærer intet ærestegn. Hvis jeg var ridder af Dannebrog, tror jeg, at jeg sov med ordenskæden. O nej! Han kender ikke en gang Clelie. Nej, det er ikke vicekongens søn."

11

> Hvis mennesket endnu kunne bevare sindets varme, når erfaring oplyser ham; hvis han arvede tiden uden at bøje sig under dens vægt; så skulle han aldrig spotte de entusiastiske dyder, hvis første råd altid er at ofre sig selv.
>
> *– Baronesse Staël: Tyskland.*

"Nå, hvad er det? Er det Jer, Paul? Hvem har bedt Jer komme herop?"

"Eders Excellence glemmer, at De just nu befalede mig det."

"Så?" sagde generalen, "ja! Det var for at give mig porteføljen der henne."

Paul leverede befalingsmanden porteføljen, som denne selv kunne have taget, hvis han havde strakt armen lidt ud.

Hans Excellence lagde den mekanisk tilbage uden at åbne den, og bladede adspredt i nogle papirer.

"Paul, jeg ville også spørge Jer ... hvad er klokken?"

"Det er endnu tidligt. Klokken er kun seks," svarede tjeneren generalen, der havde et ur lige for øjnene.

"Jeg ville sige Jer, Paul ... er der noget nyt?"

Generalen fortsatte at gennemse papirerne, og skrev med en adspredt mine nogle ord på hvert af dem.

"Intet, Eders Excellence, uden at man endnu venter min ædle herre, hvorved jeg ser generalen er urolig."

Generalen rejste sig fra sin pult og så med mishag på Paul.

"I ser ikke godt, Paul. Jeg er urolig over baronen! Jeg ved grunden til hans fraværelse. Jeg venter ham ikke endnu."

General Levin Knuth var så skinsyg over sin myndighed, at den måtte synes ham kompromitteret, hvis en underordnet havde kunnet gætte en af hans hemmelige tanker, og tro, at Ordener havde handlet uden hans befaling.

"Paul," fortsatte han, "lad mig alene."

Tjeneren gik.

"I sandhed," råbte generalen, da han var blevet alene, "Ordener misbruger min tålmodighed. Man bøjer klingen så længe, at den springer. Lad mig tilbringe en nat i søvnløshed og utålmodighed! Udsætte general Levin for en kanslerindes bitterheder og en tjeners gisninger! Og alt dette for at en gammel fjende kan få de første hilsener, der skyldes en gammel ven. Ordener, Ordener! Luner dræber friheden. Gid han kom, gid han var her nu, jeg skulle modtage ham som krudtet modtager ilden! Udsætte Trondhjems befalingsmand for en tjeners gisninger og en kanslerindes bitterheder! Gid han var her ...!"

Generalen fortsatte at skrive bemærkninger på papirerne uden at læse dem, så mægtigt beherskede hans onde lune ham.

"Min general, min ædle fader!" råbte en bekendt stemme.

Ordener trykkede oldingen i sine arme, og denne tænkte ikke en gang på at tilbageholde et glædesudråb.

"Ordener, min brave Ordener! Ved Gud! hvor jeg er glad ...!" Eftertanken indfandt sig midt i denne sætning. "Jeg er glad, hr. baron, over at De forstår at betvinge Deres følelser. De synes fornøjet over at se mig igen. Det er formodentlig for at se Dem i selvfornægtelse, De har pålagt Dem selv ikke at se mig i de fireogtyve timer, De har været her."

"Min fader, De har ofte sagt mig, at en ulykkelig fjende burde have fortrin for en lykkelig ven. Jeg kommer fra Munkholmen."

"Uden tvivl," sagde generalen, "når fjendens ulykke er truende. Men Schumachers fremtid ..."

"Er mere truende end nogen sinde. Ædle general, afskyelige ranker opspindes imod denne ulykkelige. Mennesker, der er fødte som hans venner, vil styrte ham. En mand, der er født som hans fjende, vil vide at tjene ham ..."

Generalen, hvis ansigt efterhånden var blevet aldeles formildet, afbrød Ordener.

"Vel, min kære Ordener. Men hvad er det, du der siger? Schumacher står under min beskyttelse. Hvilke mennesker, hvilke rænker ...?"

Ordener skulle have haft meget ondt ved klart at besvare dette spørgsmål. Han havde kun meget ubestemte lysglimt, meget uvisse formodninger over den mands stilling, for hvis skyld han ville sætte sit liv i fare. Mange mennesker ville finde, at han handlede dårligt, men de unge hjerter gør, hvad de finder rigtigt og godt, af instinkt og ikke efter beregning, og over alt i denne verden, hvor klogskaben er så ufrugtbar og visdommen så ironisk, hvem nægter, at ædelmodighed er dårskab? Alt er relativt på jorden, hvor alt er indskrænket, og dyden ville være en stor afsindighed, hvis der ikke over menneskene var en Gud. Ordener var i den alder, da man tror og bliver troet. Han vovede sit liv med tillidsfuldhed. Generalen modtog på samme måde grunde, der ikke skulle have kunnet udholde en kold prøvelse.

"Hvilke rænker! hvilke mennesker! min gode fader. – Om nogle dage skal jeg få alt opklaret. Da skal De få at vide alt, hvad

jeg ved. Jeg må rejse igen i aften."

"Hvorledes!" råbte oldingen, "du skænker mig da atter kun nogle timer? Men hvor vil du hen? Hvorfor rejser du, kære søn?"

"De har undertiden tilladt mig, min ædle fader, at gøre en god gerning i løndom."

"Ja, min brave Ordener, men du rejser uden synderlig at vide hvorfor, og du ved, hvilken vigtig sag der venter dig ..."

"Min fader har tilstået mig en måneds betænkningstid. Jeg indvier den til en andens vel. God handling giver godt råd; i øvrigt ved min tilbagekomst vil vi se ..."

"Hvad?" sagde generalen i en bekymret tone, "skulle dette giftermål mishage dig? Man siger, at Ulrikke Ahlefeld er så smuk! Sig mig, har du set hende?"

"Jeg tror ja," svarede Ordener, "hun forekommer mig virkelig at være smuk."

"Nå?" fortsatte generalen.

"Nå," sagde Ordener, "hun bliver ikke min kone."

Disse kolde og simple ord traf generalen som et voldsomt stød. Den hovmodige grevindes mistanke faldt ham ind.

"Ordener," sagde han, og rystede på hovedet, "jeg burde være forsigtig, for skylden er min. Nå, jeg er en gammel tosse! Ordener! Fangen har en datter ..."

"O, general," råbte den unge mand, "jeg ville tale til Dem om hende. Jeg beder Dem, min fader, om Deres beskyttelse for denne svage og undertrykte unge pige."

"I sandhed," sagde generalen, "dine bønner er levende."

Ordener fattede sig lidt.

"Og skulle de ikke være det for en ung pige, som man vil berøve livet, ja, hvad der endnu er mere dyrebart, æren ...?"

"Livet, æren! Men det er dog mig, som har magten her, og jeg kender intet til alle disse afskyeligheder! Forklar dig!"

"Min ædle fader, fangens og hans datters forsvarsløse liv trues af et helvedes komplot ..."

"Men hvad du påstår, er vigtigt; hvad bevis har du?"

"En mægtig families ældste søn er i dette øjeblik på Munkholmen. Han er der for at forføre grevinde Ethel ... han har selv sagt mig det."

Generalen veg tre skridt tilbage.

"Gud, gud! Stakkels unge forladte! Ordener, Ordener! Ethel og Schumacher står under min beskyttelse. Hvem er den elendige? Hvad er det for en familie?"

Ordener nærmede sig generalen og trykkede hans hånd.

"Ahlefelds familie."

"Ahlefeld!" sagde den gamle befalingsmand, "ja, det er klart, løjtnant Frederik er endnu i dette øjeblik på Munkholmen. Ædle Ordener, man vil forbinde dig med denne slægt; jeg begriber din modbydelighed, ædle Ordener!"

Oldingen stod nogle øjeblik i tanker med armene over kors. Derpå gik han hen til Ordener og trykkede ham til sit bryst.

"Unge mand, du kan rejse. Din beskyttelse skal ikke savnes af dine beskyttede. Jeg bliver dem tilbage. Ja rejs; du gør i alle henseender vel deri. Denne ondskabsfulde grevinde Ahlefeld er her, du ved det måske ...?"

"Den nådige frue, grevinde Ahlefeld," sagde dørvogteren, idet han åbnede døren.

Ved dette navn veg Ordener mekanisk tilbage dybt ind i værelset. Grevinden trådte ind uden at bemærke ham, og råbte:

"Hr. general, Deres elev gør nar af Dem! Han har ikke været på Munkholmen."

"Virkelig!" sagde generalen.

"Ih min Gud! Min søn Frederik, der nys forlod mig, havde i går vagt i tårnet, og har ingen set."

"I sandhed, nådige frue?" gentog generalen.

"Således," fortsatte grevinden med et triumferende smil, "behøver De ikke længere at vente på Deres baron."

Befalingsmanden stod rolig og kold.

"Jeg venter ham virkelig ikke længere, fru grevinde."

"General," sagde grevinden, idet hun vendte sig om, "jeg troede, vi var alene … hvem er …?"

Grevinden fæstede sit granskende blik på Ordener, der bukkede for damen.

"I sandhed," fortsatte hun, "jeg har kun set ham en gang … men – uden denne dragt skulle det være … hr. general, det er vicekongens søn?"

"Ham selv, nådige frue," sagde Ordener, og bukkede atter.

Grevinden smilede.

"I så fald tillader De en dame, der snart skal være endnu mere for Dem, at spørge Dem, hvor De har været i går, hr. greve …"

"Hr. greve! Jeg troede ikke at være så ulykkelig, allerede at have mistet min ædle fader, fru grevinde."

"Det er vist nok ikke min mening. Det er bedre at blive greve ved at tage sig en kone end ved at miste en fader."

"Det ene er omtrent som det andet, nådige frue …"

Grevinden blev lidt bestyrtet, men tog imidlertid sin tilflugt til en høj latter.

"Nå, man har sagt mig sandheden. Hans Nåde er en smule vild. Imidlertid vil han nok gøre sig fortrolig med damernes foræringer, når Ulrikke Ahlefeld hænger ham elefantordenens kæde om halsen."

"En virkelig kæde, i sandhed!" sagde Ordener.

"De skal se, general Levin," fortsatte grevinden, hvis latter blev noget tvungen, "at Deres ubøjelige elev heller ikke vil modtage sin oberstrang af en dame."

"De har ret, fru grevinde," svarede Ordener, "en mand, der bærer kårde, må ikke skylde et skørt sine epauletter."

Den høje dames ansigt blev ganske rødt.

"Hå, hå! hvorfra kommer da hr. baronen? Er det også sandt, at Hans Nåde i går ikke har været på Munkholmen?"

"Nådige frue, jeg besvarer ikke altid alle spørgsmål."

"General, vi ses igen."

Derpå trykkede han den gamles hånd, hilste grevinden, og gik, idet han lod damen, der var bestyrtet over alt, hvad hun ikke vidste, alene med generalen, der var opbragt over alt, hvad han vidste.

12

1. munk:
Hvilken nat! barmhjertige Himmel? store Gud! Hørte du dette tordenskrald?

2. munk:
De døde selv må have hørt det.

– *Pater Maturin: Bertrand.*

Hvad er dette da for et uforklarligt væsen? … Er dette hoved, dette hjerte dannet som vores? Indeholder de intet særegent og fremmed for vor natur? … Næppe har øvrigheden bestemt hans opholdssted, næppe har han taget samme i besiddelse, før end alle boliger viger tilbage, indtil de ikke længere ser hans. Midt i denne ensomhed, i denne slags tomhed, der danner sig trindt om ham, lever han alene med sin kvinde og sine små, der lader ham høre menneskets stemme; uden dem, skulle han blot høre dets jammerskrig.

– *Grev de Maistre: Aftnerne i St. Petersborg.*

… Det menneske, der i dette øjeblik sidder ved hans side, der bryder sit brød med ham og drikker på hans sundhed det bæger, de deler med hinanden, skal være den første til at myrde ham.

– *Shakespeare: Athenienseren Timon.*

Vor læser begiver sig nu hen på vejen fra Trondhjem til Skogn, en trang og stenet vej, der løber langs med Trondhjemsfjorden indtil bondebyen Vygla. Han vil da snart opdage tvende vandringsmænd, der ved nattens frembrud har forladt Trondhjem, og temmelig hurtigt stiger op ad de over hinanden sig hævende høje, på hvilke vejen til Vygla slynger sig. Begge er indhyllede i kapper. Den ene strider frem med ungdommelige,

faste skridt, rankt legeme og løftet hoved. Enden af hans sabel stikker frem neden for hans kappe, og, trods nattens dunkelhed, kan man se en fjer vifte for vinden på hans hue. Den anden er lidt højere end sin ledsager, men noget bøjet, man ser på hans ryg en pukkel, dannet uden tvivl af en ransel, der dækkes af en stor sort kappe, hvis dybt tandede kanter vidner om lang og tro tjeneste. Han har intet andet våben end en stor stok, hvormed han understøtter sin ujævne og fremskyndte gang.

Hvis natten hindrer læseren fra at skelne begge rejsendes træk, vil han måske kende dem igen på den samtale, den ene af dem begynder efter en times tavs og følgelig kedsommelig vandring.

"Herre, min unge herre! Vi har nu nået den højde, hvorfra man på en gang ser Vyglas tårn og kirketårnene i Trondhjem. Denne sorte masse lige for os i horisonten er tårnet. Bag os ligger domkirken, hvis piller, mørkere endnu end himmelen, viser sig som ribbenene i et mammutdyrs benrad."

"Er Vygla langt fra Skogn?" spurgte den anden fodgænger.

"Vi skal igennem Ordal, herre. Vi når ikke Skogn før klokken tre i morgen tidlig."

"Hvad er det klokken just nu slået?"

"Retfærdige Gud, herre! I bringer mig til at skælve. Ja, det er Trondhjems klokke, hvis lyd vinden fører hid. Det betyder storm. Nordvesten bringer uvejr."

"Stjernerne er virkelig også forsvundet bag os. – Lad os fordoble vore skridt, jeg beder Jer, nådige herre, uvejret er nær, og måske har man allerede i byen bemærket ligets lemlæstelse og min flugt. Lad os fordoble vore skridt."

"Gerne, gamle. Jeres byrde lader til at være tung. Lad mig få den. Jeg er ung og stærkere end I."

"Nej i sandhed, ædle herre, ørnen må ikke bære skildpaddens skal. Jeg er ikke værdig til at skulle besvære Jer med min ransel."

"Men gamle, når den trætter Jer ...? Den lader til at være tung. Hvad indeholder den da? Da I nylig snublede, klang det som jern."

Den gamle trak sig med heftighed nogle skridt bort fra den unge mand.

"Det klang, herre! o nej! I tog fejl. – Den indeholder intet – uden levnedsmidler, klæder ... Nej, den falder mig ikke besværlig, herre."

Den unge mands velmente forslag syntes at have vakt hos hans gamle ledsager en forskrækkelse, som han anstrengte sig for at skjule.

"Nu vel," svarede den unge mand uden at lægge mærke til det, "hvis byrden ikke er Jer til besvær, så behold den."

Den gamle mand var nu vel beroliget, men skyndte sig dog at bringe en anden samtale i gang.

"Det er sørgeligt, om natten som flygtninge at tilbagelægge en vej, som det skulle være så behageligt, herre, at vandre om dagen som iagttagere. Man finder på bredderne af fjorden, til venstre, en overflod af runestene, på hvilke man kan studere de bogstaver, guderne eller jætterne efter sagnet har indhugget deri. Til højre, bag fjeldene på siden af vejen, strækker sig den salte Skeldmyr, der uden tvivl står i forbindelse med havet ved en underjordisk kanal, for man finder der søormen, den forunderlige skabning, der, efter Jeres tjeners og vejvisers opdagelser, æder sand. I tårnet Vygla, som vi nærmer os til, var

det, den hedenske konge Vermund lod stege den berømmelige martyrinde, St. Etheldera, ved træ af det sande kors, som Olaus den Tredje havde bragt til København, og den norske konge bemægtiget sig. Man siger, at man siden forgæves har forsøgt at indrette dette forbandede tårn til et kapel. Alle de kors, man har opstillet der, er efter hinanden blevet fortærede af himmelens ild ..."

I dette øjeblik dækkede et umåleligt lyn fjorden. Bakken, fjeldene, tårnet, og forsvandt, førend begge rejsendes øje havde kunnet skelne nogen af disse genstande. De standsede af sig selv, og lynet fulgtes næsten umiddelbar af et rædsomt tordenslag, som ekkoet forlængede fra sky til sky på himmelen og fra fjeld til fjeld på jorden.

De så opad. Alle stjernerne var tilhyllede. Tykke skyer væltede sig hurtigt over hinanden, og uvejret dyngede sig som en lavine over deres hoveder. Den stærke vind, der satte alle disse masser i bevægelse, havde endnu ikke nået ned til træerne, som intet pust rørte, og på hvilke endnu ingen regndråbe var faldet. Man hørte højt oppe i luften ligesom en stormende brusen, der, i forbindelse med fjordens brusen, var den eneste lyd, der hævede sig i nattens dunkelhed, som uvejret gjorde dobbelt mærk. Denne urolige stilhed blev pludselig afbrudt tæt ved begge rejsende ved en slags brølen, der bragte den gamle til at skælve.

"Almægtige Gud!" skreg han, og greb den unge mand i armen, "det er Djævelens latter i stormen, eller en stemme, som ..."

Et nyt lynglimt, et nyt tordenskrald tog ordet fra ham. Stormen begyndte nu med heftighed, som om den havde ventet på dette signal. Begge rejsende trak kapperne tæt om sig for at

sikre sig på en gang imod regnen, der strømmede ned af skyerne, og imod det tykke støv, som en rasende storm hvirvlede op af den endnu tørre jord.

"Gamle," sagde den unge mand, "et lynglimt viste mig just nu Vyglas tårn til højre. Lad os forlade vejen og søge ly der."

"Ly i forbandelsens tårn!" skreg den gamle. "Gud bevare os! Betænk, unge herre, at dette tårn står øde."

"Så meget bedre, gamle, vi skal så ikke vente ved porten."

"Betænk, hvilken vederstyggelighed, der har besmittet det ...!"

"Nå! lad det blive renset ved at skænke os ly. Kom, gamle, følg mig. Jeg erklærer, at jeg en nat som denne ville sætte gæstfriheden i en røverhule på prøve."

På trods af alle modforestillinger greb han den gamles arm, og begav sig hen imod bygningen, som jævnlige lynglimt viste ham i en kort afstand. Da de nærmede sig, opdagede de lys i et af tårnets skydehuller.

"I ser," sagde den unge mand, "at tårnet ikke står øde. Nu er I da beroliget, kan jeg se."

"Gud! Gode Gud!" råbte den gamle, "hvor fører I mig hen, herre? Gud forbyde, at jeg skulle gå ind i dette Djævelens kapel!"

De stod ved tårnets fod. Den unge rejsende bankede stærkt på den nye port i denne frygtede ruin.

"Berolig Jer, gamle! En eller anden from eneboer har opslået sin bolig på dette vanhelligede sted, for igen at hellige det."

"Nej," sagde hans ledsager, "jeg går ikke ind. Jeg indestår for, at ingen eremit kan leve her, med mindre han står i pagt med mørkhedens ånder."

Imidlertid var lyset steget ned fra skydehul til skydehul, og skinnede nu igennem nøglehullet på porten.

"Du kommer temmelig sent, Nichol," skreg en hvas stemme; "man rejser galgen op ved middagstid, og der behøves kun seks timer for at komme fra Skogn til Vygla. Har du fået mere at bestille?"

Dette spørgsmål kom i samme øjeblik, som porten blev lukket op. Da hun, som åbnede den, så to fremmede skikkelser i stedet for den ene, som hun ventede, udstødte hun et forfærdet og truende skrig, og veg tre skridt tilbage.

Synet af denne kvinde var i sig selv ikke meget beroligende. Hun var høj. Hendes arm holdt over hovedet en jernlampe, der kastede et stærkt skin på hendes ansigt. Hendes gustne træk, hendes tørre, kantede skabning havde noget ligagtigt, og hendes dybtliggende øjne udsendte uheldspående stråler, som en ligfakkel. Hun var fra bæltestedet iført et skørt af højrødt uldent tøj, der syntes plettet af noget andet rødt, og rakte lige ned til de nøgne fødder. Hendes kødløse bryst var halvt dækket med en mands trøje af samme farve, på hvilken ærmerne var afskåret ved albuen. Vinden, der trængte ind igennem den åbne dør, bevægede over hendes hoved de lange grå hår, som et bastbånd med nød og næppe holdt sammen. Dette gjorde det forstyrrede udtryk i hendes ansigt endnu vildere.

"Gode kone," sagde den yngste af de nykomne, "regnen strømmer ned. I har tag over hovedet, og vi har guld."

Hans gamle ledsager trak ham i kappen, og sagde ivrigt, men med lav stemme:

"O herre! Hvad siger I der? Er dette ikke onde væsners hjem, så er det en røvers bolig. Vort guld vil styrte os i fordærvelse langt fra at beskytte os."

"Tys!" sagde den unge mand, og trak en pung op af lommen. Han lod den skinne værtinden i øjnene, idet han gentog sin bøn.

Denne kom sig lidt af sin overraskelse, og betragtede dem afvekslende med et stift og vildt blik.

"Fremmede!" skreg hun endelig, som om hun ikke havde hørt, hvad de sagde, "har Jeres skytsånder forladt Jer? Hvad vil I søge hos forbandelsens tårns forbandede beboere? Fremmede! det er ikke mennesker, der har anvist Jer disse ruiner som tilflugtssted, for de skulle alle have sagt: Bedre er uvejrets lyn end Vygla-tårnets arne. Den eneste levende, som kan træde ind her, træder ikke ind i andre levendes bolig. Han forlader kun ensomheden for at blande sig i mængden, han lever kun for døden. Han finder kun plads i menneskenes forbandelser, han tjener kun deres hævn, han er kun til ved deres misgerninger. Den usleste misdæder vælter i straffens time på ham den almindelige foragt, og tror sig berettiget til endnu dertil at føje sin egen. Fremmede! det er I, for Jeres fod har endnu ikke med forfærdelse vendt sig fra dette tårns dørtærskel. Forstyr ikke længere ulvinden og ulveungerne. Søg igen den vej, hvorpå alle andre mennesker vandrer, og, hvis I ikke vil, at Jeres brødre skal flygte for Jer, så sig dem ikke, at tårnet Vyglas beboere har lyst Jer i ansigtet med deres lampe!"

Ved disse ord pegede hun på porten, og nærmede sig begge rejsende. Den gamle skælvede over sit hele legeme, og betragtede med en bønlig mine den unge, der ikke havde forstået, hvad hun sagde på grund af hendes tunges overordentlige hurtighed. Han troede hende afsindig, og følte

sig slet ikke oplagt til at vende tilbage i regnen, der fremdeles faldt med stor larm.

"Min tro, gode værtinde, I har der skildret os en besynderlig person, og jeg vil ikke give slip på anledningen til at gøre bekendtskab med ham."

"Bekendtskabet med ham er snart gjort, og snarere endt. Driver Jeres onde ånd Jer dertil, behøver I blot at myrde en levende, eller forgribe Jer på en død."

"Forgribe på en død!" gentog den gamle med skælvende stemme og skjulte sig i sin ledsagers skygge.

"Jeg begriber ikke synderlig de midler, I anviser os," sagde denne, "i det mindste fører de ikke lige til målet. Det er kortere at forblive her. Man måtte være gal for at fortsætte sin rejse i sådant vejr."

"Men endnu galere," sagde den gamle, "for at søge ly imod et sådant vejr på et sådant sted."

"Ulykkelige!" skreg kvinden, "bank ikke på dens dør, som ikke forstår at åbne nogen anden end gravens!"

"Skulle end gravens dør virkelig åbne sig for mig, kvinde, sammen med Jeres, så skal det ikke siges, at jeg har ladet mig skræmme af et ulykkeligt ord. Min sabel står mig inde for alt. Kom, luk porten, for vinden er kold, og tag imod dette guld."

"Ih! hvad bryder jeg mig om Jeres guld," svarede værtinden. "Kosteligt i Jeres hænder bliver det i mine ringere end tin. Nå, bliv her da for guld. Det kan sikre for himmelens storme, det redder ikke fra menneskenes foragt. Bliv! I betaler gæstfriheden dyrere, end man betaler et mord. Vent mig et øjeblik her og giv mig Jeres guld. Ja, det er første gang et

menneskes hænder kommer ind her belæssede med guld uden at være smittede med blod."

Hun satte nu sin lampe ned, stængte porten og forsvandt i en sort trappehvælving anbragt inderst i salen.

Imens den gamle gysende fremstammede alle de bønner, der faldt ham ind, og af fuldt hjerte, men med lav stemme bandede sin unge ledsagers uforsigtighed, tog denne lyset, og gik omkring, for at se sig om i det kredsformede rum, hvori de befandt sig. Hvad han så, da han nærmede sig muren, bragte ham til at bæve, og den gamle, der havde fulgt ham med øjnene, skreg:

"Store Gud, herre! en galge!"

En høj galge stod virkelig op imod muren, og nåede til middelpunktet i den høje og fugtige hvælving.

"Ja," sagde den unge mand, "og her er træ- og jernsave, lænker, halsjern. Her er en pinebænk og over den hænger store tænger."

"Store Gud," skreg den gamle, "hvor er vi?"

Den unge mand fortsatte roligt sin undersøgelse.

"Dette er en rulle hampestrikker; her er ovne og kedler; denne del af væggen er behængt med tænger og knive; her er svøber af remme besatte med stålpigge, en økse, en kølle ..."

"Dette er da Helvedes pulterkammer," afbrød den forfærdede gamle denne frygtelige opregnen.

"Her er," fortsatte den anden, "hæverter af kobber, hjul med metaltænder, en kasse med store nagler, en vinde ... i sandhed, et sørgeligt bohave. Gamle, det gør mig ondt, at min uforsigtighed har bragt Jer hertil med mig."

"Virkelig? det er også på tide."

Den gamle var mere død end levende.

"Bliv ikke bange, hvad kommer det an på stedet, hvor I er? Jeg er hos Jer."

"Et herligt forsvar!" mumlede den gamle, hos hvem en større skræk svækkede frygten og ærbødigheden for hans unge ledsager. "En sabel på tredive tommer imod en galge på tredive fod!"

Den høje røde kvinde viste sig atter, tog jernlampen og gav de rejsende tegn til at følge sig. De steg forsigtigt op ad en snæver trappe, hvori adskillige trin manglede, anbragt inde i selve tårnmuren. Ved hvert skydehul truede regn og vind lampens bævende lue, som værtinden dækkede med sine lange, gennemsigtige hænder. Først efter mere end en gang at have snublet over rullende sten, som den gamles ophidsede indbildningskraft tog for menneskeben, der var kastet hen på trinnene, kom de op til det øvre stokværk, i en rund sal magen til den underste. Midt i værelset brændte efter gotisk skik en stor ild, hvis røg trak sig op igennem et i loftet anbragt hul, efter meget mærkbart at have fordunklet luften. Lysningen af denne ild i forening med lampens skin var det, begge rejsende havde bemærket på vejen. Et spid med et stykke endnu råt kød drejedes for ilden. Den gamle vendte sig bort med forfærdelse.

"Det er på dette afskyelige arnested," sagde han til sin ledsager, "at det sande kors er brændt for at fortære en helgenindes lemmer."

Et plumpt bord stod på nogen afstand fra arnen. Kvinden indbød de rejsende til at sætte sig ved det.

"Fremmede," sagde hun, idet hun stillede lampen for dem, "aftensmaden er snart færdig, og min mand skynder sig uden

tvivl at komme hjem af frygt for at midnattens ånd skal tage ham, når han kommer i nærheden af forbandelsens tårn."

Ordener – for læseren har uden tvivl allerede gættet, at det var ham og hans vejviser Benignus Spiagudry – kunne nu i mag undersøge den sælsomme forklædning, på hvilken den sidste havde tømt alle sin rige indbildningskrafts hjælpekilder, af frygt for at blive kendt og anholdt. Den stakkels flygtende opsynsmand havde byttet sine klæder af rensdyrskind med en fuldstændig sort dragt, som fordum var ladt tilbage i Spladgest af en berømt grammaticus fra Trondhjem, der havde druknet sig af fortvivlelse over ikke at have kunnet opdage, hvorfor Jupiter i genitiv var Jovis. Hans plumpe træsko havde givet plads for et par tunge støvler efter en kusk, der var blevet knust under sine heste, og hans tynde ben fandt i dem så rummelig plads, at han ikke skulle have kunnet komme frem med dem, hvis han ikke havde fyldt mellemrummet ud med hø. Den store paryk, som han havde arvet efter en ung, sirlig rejsende franskmand, der var slået ihjel af røvere udenfor Trondhjem, skjulte hans skaldede isse, og flagrede om hans spidst skæve skuldre. Et af hans øjne dækkedes af et plaster, og, takket være en krukke sminke, som han havde fundet i lommerne på en gammel pige, der var død af kærlighed, strålede hans blege, hule kinder af en usædvanlig rødme, en skønhed, hvoraf regnen også havde givet hans hage sin del. Førend han satte sig, lagde han omhyggeligt under sig den pakke, han bar på ryggen, indhyllede sig i sin gamle kappe, og, imens han optog hele sin ledsagers opmærksomhed, syntes hans egen udelt at være henvendt på den steg, værtinden passede. Fra tid til anden

kastede han urolige og forskrækkede blikke på den, og der undslap ham nu og da enkelte afbrudte ord:

"Menneskekød! ... *horrendas epulas!* ... – menneskeædere! ... Molochs måltid! ... *Nec pueros coram populo Medea trucidet* ... – hvor er vi? Atreus ... Druis... Irmensul ..."

Endelig skreg han:

"Retfærdige Himmel! Gud ske lov! Jeg ser en hale!"

Ordener, der opmærksomt havde set og hørt på ham, og noget nær fulgt tråden i hans tankegang, kunne ikke holde sig fra at smile:

"Stol ikke på halen. Hvem ved, hvor den er kommet fra."

Spiagudry hørte ikke denne spøg. Hans blik havde fæstet sig på baggrunden af salen. Han skælvede og bøjede sig hen imod Ordeners øre:

"Herre, se, der henne i baggrunden, på strådyngen, i skyggen ..."

"Nå?" sagde Ordener.

"Tre nøgne og ubevægelige legemer ... tre børnelig ...!"

"Man banker på porten dernede," skreg den røde kvinde, der sad på en skammel ved ilden. Et nyt slag, fulgt af tvende andre endnu stærkere, lod sig virkelig høre midt i larmen af det stadig voksende uvejr.

"Der er han da endelig! Det er Nichol!" sagde værtinden, tog lampen og steg hurtigt ned.

Begge de rejsende havde endnu ikke igen begyndt deres samtale, da de hørte i den underste sal en forvirret larm af stemmer. Midt i denne hævede sig endelig følgende ord, udtalt i en tone, der bragte Spiagudry til at skælve og bæve.

"Kvinde, ti, vi bliver her. Tordenen trænger ind, uden at man åbner døren for den."

Spiagudry trykkede sig tæt ind til Ordener.

"Herre, herre!" sagde han med svag stemme, "ve os!"

Støjende trin lod sig høre på trappen, og to mænd, klædt i gejstlig dragt, trådte ind, fulgt af den bestyrtede værtinde.

En af disse mænd var temmelig høj, og bar de lutherske præsters sorte klæder og afskårne hår. Den anden, lille af vækst, var iført en eremitdragt, omgjordet med et rebbælte. Kappen var slået ned over hans ansigt, så at man blot opdagede hans lange sorte skæg, og hans hænder var aldeles skjult i de vide ærmer. Ved synet af disse to gejstlige følte Spiagudry sig lettet for den skræk, den enes sælsomme stemme havde forårsaget ham.

"Bliv ikke urolig, kære kone," sagde præsten til værtinden, "kristelige præster gør sig dem nyttige, som skader dem; skulle de ville skade den, som er dem nyttig? Vi anråber indstændigt om at få ly her. Hvis min ærværdige ledsager nylig har talt hårdt til Jer, har han gjort uret i at glemme det mådehold i stemmen, vort kald pålægger os. Ak! de helligste kan fejle. Jeg fo'r vild på vejen fra Skogn til Trondhjem uden vejviser om natten, uden ly i stormen. Denne ærværdige broder, som jeg mødte, ligesom jeg langt fra sin bolig, har været så god at tillade mig at følge sig til Jer. Han roste mig Jeres gæstfrie godhed, kære kone. Uden tvivl har han ikke taget fejl. Sig ikke til os, som den onde hyrde: *advena, cur intras?* Modtag os, værdige værtinde, og Gud skal bevare Jeres grøde imod uvejret, og Gud skal i stormen give Jeres hjorde ly, ligesom I giver vildfarende rejsende ly."

"Gamle," afbrød kvinden ham med vild stemme, "jeg har hverken grøde eller hjorde."

"Nå! I er fattig, men Gud velsigner den fattige fremfor den rige. I og Jeres ægtefælle skal leve længe med hinanden, ærede ikke for Jeres formue, men for Jeres dyder. Jeres børn skal vokse op, omgivet af menneskenes agtelse. De skal blive, hvad deres fader har været ..."

"Ti!" skreg værtinden. "Just ved at blive, hvad vi er, skulle vore børn ældes under den almindelige foragt, vort afkom arver fra slægt til slægt. Ti, gamle! Velsignelsen forvandles til forbandelse over vore hoveder."

"O himmel," udbrød præsten, "hvem er I da? I hvilke forbrydelser tilbringer I Jeres liv?"

"Hvad kalder I forbrydelse? Hvad kalder I dyder? Vi nyder her en forret: vi kan hverken besidde dyder eller begå forbrydelser."

"Denne kvinde er vanvittig," sagde præsten og vendte sig til den lille eremit, der tørrede sin grove kappe ved ilden.

"Nej, præst!" svarede kvinden, "vid, hvor I er. Jeg vil hellere vække afsky end medlidenhed. Jeg er ikke afsindig, men min mand er ..."

Genskraldet af en heftig banken på tårnporten lød forlænget op til dem, og hindrede dem i at høre resten, til stort mishag for Spiagudry og Ordener, der med tavs opmærksomhed havde lyttet på denne samtale.

"Forbandet være," sagde den røde kvinde imellem tænderne, "Skogns øvrighed, der har anvist os til opholdssted dette tårn tæt ved vejen! Måske er det endnu ikke Nichol."

Hun greb ikke desto mindre lampen.

"Sikkert er det endnu en rejsende, hvad gør det til sagen! Åen kan flyde, hvor bækken har løbet."

De fire rejsende var nu alene, og betragtede hinanden ved skinnet af ilden. Spiagudry, der først var blevet forskrækket ved eremittens stemme og siden beroliget ved hans sorte skæg, ville måske atter være begyndt at skælve, hvis han havde set, med hvilke gennemborende blikke denne betragtede ham under sin kappe.

Under den almindelige tavshed vovede præsten først et spørgsmål.

"Broder eremit! (jeg antager, at I er en af de katolske præster, der undgik den sidste forfølgelse, og at I var på vejen til Jeres tilflugtssted, da jeg til min lykke mødte jer), skulle I kunne sige mig, hvor vi er?"

Den skrøbelige dør fra den forfaldne trappe lukkedes igen op, før end eremitten fik svaret.

"Kvinde, kommer der et uvejr, skal der være nok af dem, der ville sætte sig ved vort afskyelige bord og søge ly under vort forbandede tag."

"Nichol," svarede hun, "jeg har ikke kunnet hindre ..."

"Og hvad bryder jeg mig om alle disse gæster, når de kun betaler! Det er jo lige så godt at tjene penge ved at herbergere en rejsende, som ved at hænge en tyv."

Den, der talte således, var blevet stående ved døren, hvor de fire fremmede i mag kunne betragte ham. Det var en mand af kolossal bygning, klædt, ligesom værtinden, i rødt tøj. Hans uhyre hoved syntes umiddelbart sat på de brede skuldre, i modsætning til hans yndige ægtefælles lange og knoklede hals. Han havde en lav pande, en flad næse, tykke øjenbryn; hans

øjne, omgivet af en purpurlinje, strålede som ild i blod. Den underste del af ansigtet var glatraget, så at man ret kunne se hans store brede mund, hvis sorte læber en fæl latter åbnede lidt ligesom kanterne af et ulægeligt sår. Fra begge kinder hang krøllet skæg i buske ned over hans hals, og gav hans ansigt, set forfra, et firkantet udseende. På hovedet havde han en grå filthue, som regnen randt ned ad. Han havde ikke fundet det umagen værd blot at røre kanten af den ved synet af de fire rejsende.

Da Benignus Spiagudry bemærkede ham, udstødte han et forfærdelsesskrig, og den lutherske præst vendte sig bort, slået af overraskelse og afsky, mens husets herre, der genkendte ham, henvendte sig til ham:

"Hvorledes er I kommet her, hr. præst! I sandhed, jeg ventede ikke den fornøjelse endnu en gang i dag at få se Jeres ynkelige gebærder og forstyrrede mine."

Præsten betvang sin første ytring af modbydelighed. Hans træk blev alvorlige og rolige.

"Og jeg, min søn, jeg undrer mig over, at tilfældet har ført hyrden til det forvildede får, uden tvivl for at fåret endelig skulle komme tilbage til hyrden."

"Nu, ved Hamans galge!" svarede den anden under høj latter, "det er første gang jeg hører mig sammenlignet med et får. Tro mig, fader, vil I smigre gribben, må I ikke kalde den due."

"Den, ved hvem gribben bliver due, trøster, min søn, og smigrer ikke. I tror, at jeg frygter jer, og jeg beklager Jer kun."

"Da må herren sandelig have godt forråd af medlidenhed. Jeg troede, at I havde ganske udtømt det på den arme synder, som I i dag viste Jeres kors for at skjule ham min galge."

"Denne ulykkelige," svarede præsten, "var mindre at beklage end I, for han græd og I leer. Lykkelig den, som i afsoningens øjeblik erkender, hvor meget Herrens ord er mægtigere end menneskets arm."

"Vel sagt, fader," sagde værten med en frygtelig ironisk lystighed. "Lykkelig den, som græder! Vor mand fra i dag havde ikke anden fejl, end at han holdt så meget af kongen, at han ikke kunne leve uden at gøre Hans Majestæts portræt på små kobbermedaljer, som han derpå kunstigt forsølvede for at gøre dem det kongelige billede mere værdige. Vor nådige behersker har ikke været utaknemmelig, til løn for så stor kærlighed har han foræret ham et smukt hampebånd, der, til underretning for mine værdige gæster, er blevet ham meddelt just i dag på den offentlige plads i Skogn, ved mig, ceremonimester ved Galgeordenen, i forening med nærværende herre, storalmisseuddeler ved bemeldte orden."

"Elendige! hold inde," afbrød præsten ham. "Hvorledes kan den, der straffer, glemme straffen? Hør tordenen ..."

"Nå! hvad er tordenen? Jeg kan også støje, om ikke så stærkt."

"Store Gud! Han kommer lige fra døden, og han spotter!"

"Nok præket, gamle nar," skreg værten med tordnende og næsten forbitret røst, "ellers kunne I komme til at forbande den mørkhedens engel, der i tolv timer to gange har ført os sammen på en kærre og under et tag. – Efterlign Jeres kammerat, eremitten, der tier, for han har stor lyst til at vende tilbage til sin hule i Lynras. Jeg takker Jer, broder eremit, for den velsignelse, jeg ser, I hver morgen, når I går over højen, giver forbandelsens tårn, men, i sandhed, hidtil har I forekommet mig at være af høj vækst, og dette så sorte skæg har syntes mig

hvidt. – I er dog eremitten i Lynras, den eneste eremit i Trondhjems stift?"

"Jeg er virkelig den eneste," sagde eremitten med dump stemme.

"Vi er da," fortsatte værten, "de to eneboere i provinsen. – Holla, Bechli! Skynd dig lidt med lammefjerdingen, jeg er sulten. Jeg blev opholdt i Burlok af denne forbandede doktor Manryll, som ikke ville give mig mere end tolv skilling for liget; denne elendige vogter i Spladgest giver man fyrretyve i Trondhjem. – Nu, I med parykken, hvad fejler Jer da? I falder bag over. – Hør, Bechli, er du blevet færdig med skelettet af giftblanderen Orgivius, den berygtede troldmand? Det skulle være på tide at sende det afsted. Har du sendt en af dine små grisunger til fogeden i Løvig for at hente, hvad han skylder mig? Fire dukater for at have stegt en heks og to guldmagere, samt for at have borttaget adskillige lænker under bjælkerne i domsalen, som de vansirede. Tyve skilling for at have skåret ned jøden Ismael Typhaine, over hvem Hans Højærværdighed biskoppen havde beklaget sig, og en daler for at have sat en ny træarm på stedets stengalge."

"Salariet," svarede konen med hvas stemme, "er blevet i fogedens hænder, fordi din søn havde glemt træskeen at modtage det i, og ingen af tjenerne ville levere ham det i hånden."

Manden rynkede øjenbrynene.

"Gid deres hals falder i mine hænder; de skulle se, om jeg behøver en træske for at røre ved dem. Man må imidlertid skåne fogeden. Det er til hans erklæring man har sendt ansøgningen fra tyven Ivar, der beklager sig over, at han er lagt

på pinebænken ikke af en retsbetjent, men af mig, da, siger han, han dog endnu ikke var dømt og altså endnu ikke uærlig. – Hør, kone, pas dog dine unger, at de ikke leger med mine tænger og jern. De har således haft fat på mine instrumenter, at jeg i dag ikke kunne bruge dem. – Hvor er de, disse små bæster?" fortsatte værten, og nærmede sig strådyngen, hvor Spiagudry havde troet at se tre lig. "Der ligger de, og sover under al denne støj som tre nedskårne hængte."

På disse ord, hvis rædselsfuldhed stod i sådan modsætning med den talendes forfærdende rolighed og afskyelige lystighed, har læseren uden tvivl allerede gættet, hvem der er Vygla-tårnets beboer. Så snart Spiagudry så ham, kendte han ham, da han ofte havde set ham under hans sørgelige forretninger på Trondhjems Torv, og han følte sig nær ved at dåne af skræk, når han især tænkte på den personlige grund, han fra forrige aften havde til at frygte denne forfærdelige person. Han bøjede sig hen imod Ordener, og sagde med en næsten uartikuleret stemme:

"Det er Nichol Orugix, skarpretter i Trondhjems stift!"

Ordener bævede vel i begyndelsen, fuld af afsky, og længtes efter vejen og uvejret, men snart bemægtigede en slags uforklarlig nysgerrighed sig ham, og, hvor meget han end beklagede sin gamle vejvisers forvirring og frygt, henvendte han dog al sin opmærksomhed på, hvad det besynderlige væsen, han havde for øjnene, sagde og foretog sig, ligesom man begærligt lytter på den brummende hyæne eller den knurrende tiger, der fra ørkenen er bragt til vore stæder. Den stakkels Benignus var langt fra at have åndsfrihed nok til at anstille psykologiske iagttagelser. Skjult bag Ordener, indhyllede han

sig tæt i sin kappe, løftede en urolig hånd op til sit plaster, trak den bagerste del af sin flagrende paryk ned over ansigtet, og åndede kun i dybe suk.

Imidlertid havde værtinden anrettet på et stort lerfad den stegte lammefjerding, forsynet med dens beroligende hale. Bøddelen satte sig lige over for Ordener og Spiagudry, imellem begge præsterne, og efter at hans kone havde sat en krukke sødt øl på bordet, et stykke barkbrød og fem trætallerkener, satte hun sig for ilden og gav sig i færd med at hvæsse sin mands sløvede tænger.

"Se her, ærværdige præst," sagde Orugix leende, "fåret byder Jer lammekød. Og I derhenne med parykken, er det vinden, som har drejet Jer hovedpynt hen over ansigtet?"

"Vinden ... herre, stormen ..." stammede den skælvende Spiagudry.

"Nå, fat mod, min gamle! I ser, at de herrer præster og jeg er fromme væsener. Sig os, hvem I er, og hvem Jer tavse ledsager er, og tal lidt. Lad os gøre bekendtskab. Hvis Jer snak holder alt, hvad Jeres udseende lover, må I være ganske morsom."

"Herren spøger," sagde opsynsmanden, der trak på læberne, viste tænder og blinkede med øjet, for at se ud som om han lo, "jeg er kun en stakkels gammel ..."

"Ja," afbrød den lystige skarpretter ham, "en gammel lærd, kan jeg tro, en gammel heksemester ..."

"O gunstige herre! Lærd ja, heksemester nej."

"Desto være. En heksemester skulle gøre vor lystige forsamling fuldtallig. Mine herrer gæster, lad os drikke, for at få munden på gang på denne gamle lærde, der skal bringe liv i

selskabet. På hans sundhed, der blev hængt i dag, broder præst! Nå, fader eremit, forsmår I mit øl?"

Eremitten havde virkelig taget frem under sin kappe en stor krukke fuld af et meget klart vand, hvormed han fyldte sit bæger.

"Lige meget, eremit," skreg skarpretteren, "smager I ikke på mit øl, så vil jeg smage på det vand, I synes bedre om."

"Ja nok," svarede eremitten.

"Tag først handsken af, ærværdige broder," sagde bøddelen, "man skænker kun med bar hånd."

Eremitten gjorde et afslående tegn.

"Det er et løfte," sagde han.

"Skænk da længe nok," sagde skarpretteren.

Næppe havde Orugix ført bægeret til sine læber, før end han heftigt stødte det tilbage, mens eremitten tømte sit i et drag.

"Er I gal, ærværdige eremit, hvad er det for en helvedes drik? Jeg har ikke smagt magen, siden den gang jeg nær var druknet på min rejse fra København til Trondhjem. I sandhed, eremit, det er ikke vand fra kilden i Lynras, det er søvand."

"Søvand!" gentog Spiagudry, dobbelt forskrækket ved synet af eremittens handsker.

"Nå," sagde bøddelen, og vendte sig til ham med høj latter, "alt foruroliger Jer her, min gamle Absalon, lige til den drik selv, hvormed en hellig eneboer speger sit kød."

"Ak! nej herre ... men søvand! ... Der er kun ét menneske ..."

"Snak! I ved ikke, hvad I siger, hr. doktor, Jer tavshed kommer enten af en ond samvittighed, eller af foragt ..."

Disse ord, der fremførtes i en vred tone, mindede Spiagudry om nødvendigheden af at skjule sin forskrækkelse. For at

formilde sin frygtelige vært, tog han sin tilflugt til sin rummelige hukommelse, og samlede den smule åndsnærværelse, han endnu havde tilbage.

"Foragt! jeg nære foragt for Jer, gunstige herre! for Jer, hvis nærværelse i en provins giver denne provins *merum imperium*, ret til at lade dødsdommen fuldbyrde! for Jer, kunsterfarne mester, den verdslige hævns udøver, retfærdighedens sværd, uskyldighedens skjold! for Jer, som Aristoteles i sjette bog sidste kapitel af sine Politika giver plads iblandt øvrighedspersonerne, og hvis løn Paris *de puteo* i sin traktat *de syndico* bestemmer til fem gulddaler, som det sted viser: *Qvinqve aureos manivolta!* for Jer, herre, hvis medbrødre i Kronstadt erholder adelig værdighed, når de har afhugget tre hundrede hoveder! for Jer, hvis frygtelige, men hæderlige forretninger udføres med stolthed i Franken af den nyligst gifte, i Reutlingen af den yngste rådsherre, i Stade af den sidst indsatte borger! Og ved jeg ikke fremdeles, min gode mester, at Jeres medbrødre i Frankrig har arveret efter enhver syg i St. Ladre, samt ret til grise og kager hver hellig-tre-konger-aften! Hvorledes skulle jeg kunne andet end have en dyb ærbødighed for Jer, når abbeden i Saint-Germain-des-Pres giver Jer hvert år på Vincentsdag et svinehoved, og lader Jer gå i spidsen for sin procession! ..."

Denne lærde strøm blev pludselig afbrudt af bøddelen:

"Det er min tro første gang, jeg hører det! Den lærde abbed, I taler om, har hidtil besveget mig for alle disse skønne rettigheder, som I maler så forførisk. – Fremmede herrer!" fortsatte Orugix, uden hensyn til alle denne gamle nars overdrivelser, "det er ganske sandt, at jeg har forspildt min

lykke. Jeg er nu kun en fattig skarpretter i en fattig provins. Nå, jeg skulle i det mindste have bragt det lige så vidt som Stillison Dickot, denne berømte skarpretter i Moskovien. Skulle I tro, at det var just mig, der for fireogtyve år siden blev bestemt til at henrette Schumacher?"

"Schumacher, grev Griffenfeld!" råbte Ordener.

"Det forundrer Jer, stumme herre? Nå, ja, just denne Schumacher, som en besynderlig hændelse atter bringer under min hånd, i fald det måtte behage kongen at ophæve benådningen. – Lad os tømme denne krukke, mine herrer, og jeg skal fortælle Jer, hvorledes det er gået til, at jeg, efter at have begyndt så glimrende, ender så ynkeligt."

"Jeg tjente i året 1676 hos Rhum Stuald, kongelig skarpretter i København. Da grev Griffenfeld blev dømt til døden, lå min herre syg, og jeg blev da, takket være mine protektioner, valgt til i hans sted at fuldbyrde denne ærefulde eksekution. Den tredje juni (jeg glemmer aldrig den dag) var jeg fra klokken fem om morgenen i færd med, ved hjælp af tømmermesteren, at opføre på torvet i Kastellet et stort skafot, som vi betrak med sort, af ærbødighed for den dømtes rang. Klokken otte omgav garden til hest skafottet, og de slesvigske ulaner holdt mængden tilbage, der trængte sig ind på pladsen. Hvem skulle i mit sted ikke være blevet beruset af lykken! Der stod jeg med sværdet i hånden på forhøjningen og ventede. Alles øjne var fæstet på mig. Jeg var i dette øjeblik den vigtigste person i begge kongeriger. Min lykke, sagde jeg, er gjort, for hvad formåede uden mig alle disse store herrer, der havde svoret kanslerens fald? Jeg så mig allerede som virkelig kongelig skarpretter i hovedstaden. Jeg havde tjenere, privilegier … Hør nu! Klokken i

fæstningen slår ti. Den dømte går ud af fængslet, skrider over pladsen, stiger op ad skafottet med faste skridt og rolig mine. Jeg vil binde håret op på ham. Han støder mig tilbage og viser sig selv denne sidste tjeneste. "Det er," siger han smilende til præsten, der ledsagede ham, "længe siden jeg selv opsatte mit hår." Jeg byder ham det sorte bånd. Han undslår sig for det med stolthed, men uden at vise mig nogen foragt. – "Min ven," siger han til mig, "det er måske første gang, at et mellemrum på kun nogle fod forener den første og den sidste af den dømmende magt, kansleren og skarpretteren." Disse ord står som om de var indgraverede i mit hoved. Han afslår fremdeles den sorte pude, som jeg ville lægge under hans knæ, omfavner præsten, og knæler, efter at have sagt med høj røst, at han døde uskyldig. Derpå knuste jeg med et kølleslag hans våbenskjold, idet jeg efter gammel skik og brug råbte: *Dette sker ej uden gyldig årsag*. Denne krænkelse rokkede grevens standhaftighed. Han blegnede, men sagde dog straks: *Kongen har givet mig dem, kongen kan fratage mig dem*. Han støttede sit hoved på blokken, med øjnene vendt imod øst. Og jeg, jeg hævede mit sværd med begge hænder ... Hør nu! – i dette øjeblik når et skrig mine øren: – *Nåde i kongens navn! Nåde for Schumacher!* Jeg vender mig om. Det var en adjudant, der galopperede hen imod skafottet, viftende med et pergament. Greven rejser sig med en ikke glad, men alene tilfreds mine. Pergamentet overleveres ham. – "Retfærdige Gud!" råber han, "evigt fængsel! Eders nåde er hårdere end døden." Nedslået som en tyv stiger han ned af skafottet, som han roligt havde betrådt. Hvad mig angår, mig var det lige meget. Det faldt mig ikke ind, at denne mands redning var mit fald. Efter at have nedbrudt skafottet, vender

jeg tilbage til min mester, endnu fuld af forhåbninger, selv om det tab, jeg havde lidt ved at have mistet den gulddaler, jeg skulle have haft for at slå hovedet af ham. Dagen efter får jeg ordre at rejse og ansættelse som provinsskarpretter i Trondhjems stift! Provinsskarpretter, og i den yderste provins i Norge! Nu kan I se, mine herrer, hvorledes små årsager kunne have store virkninger. Grevens fjender ville give sig skin af mildhed, og havde gjort alle anstalter for at benådningen skulle komme et øjeblik efter henrettelsen. Et minut gjorde udslaget. Man skød skylden på min langsomhed, som om det havde været anstændigt at hindre en fornem person fra at more sig nogle øjeblikke før det sidste! som om en kongelig skarpretter, der halshugger en stor kansler, kunne gøre det uden mere værdighed og takt end en provinsskarpretter, der hænger en jøde. Ondskab kom også med i spillet. Jeg havde, ja tror endog endnu at have en broder. Under forandret navn havde han været heldig nok til at optages i den nye storkanslers, grev Ahlefelds hus. I København var min nærværelse den slyngel til besvær. Min broder foragter mig, fordi det måske er mig, der en gang skal hænge ham."

Her holdt den veltalende fortæller inde for at give sin lystighed luft, og fortsatte derpå:

"I ser, kære gæster, at jeg har taget min beslutning. Jeg giver ærgerrigheden en god dag, driver her min håndtering anstændigt, og sælger mine lig, eller Bechli gør skeletter af dem. Jeg ler ad alt, selv af denne stakkels kælling, der har været sigøjnerinde, og som ensomheden gør gal. Mine tre arvinger vokser op i frygt for bussemanden og for galgen. Mit navn bruges til at skræmme små børn med her i stiftet. Øvrigheden

skaffer mig karte og røde klæder. Forbandelsens tårn sikrer mig imod regn, lige så godt som bispens hus. Gamle præster, som uvejret driver ind til mig, præker for mig, de lærde smigrer mig. Kort sagt, jeg er lige så lykkelig som nogen anden. Jeg drikker, jeg æder, jeg hænger og jeg sover."

Bøddelen havde ikke bragt denne lange tale til ende, uden at blande den op med øl og skoggerlatter.

"Han dræber og han sover!" mumlede præsten, "den ulykkelige!"

"Hvor denne elendige er lykkelig!" råbte eremitten.

"Ja broder eremit," sagde skarpretteren, "elendig som I, men vist nok lykkeligere. Hør, det skulle være en god post, hvis man ikke syntes at finde fornøjelse i at berøve mig mine sportler. Skulle I tro, at, jeg ved ikke, hvad for et fornemt giftermål, skaffer den nylig udnævnte fængselspræst i Trondhjem anledning til at bede om benådning for tolv domfældte, der tilhører mig ...?"

"Der tilhører Jer!" råbte præsten.

"Ja det skulle jeg tro, fader. Syv af dem skulle være kagstrøgne, to brændemærkede og tre hængte, som gør til sammen tolv ... ja, tolv daler og tredive skilling taber jeg, om benådningen bevilges. Hvad synes Jer, fremmede herrer, om denne præst, der således råder over min ejendom? Den forbandede præst hedder Athanasius Munder. O havde jeg ham ...!"

Præsten stod op og sagde med fast stemme og rolig mine:

"Min søn, det er mig, som hedder Athanasius Munder."

Ved dette navn flammede vreden i alle Orugix' træk, og han styrtede med heftighed op fra sit sæde. Men da hans forbitrede

øje mødte præstens rolige blik, satte han sig igen langsomt, stum og forvirret.

Et øjeblik tav alle. Ordener, der var stået op fra bordet, rede til at forsvare præsten, brød først tavsheden.

"Nichol Orugix," sagde han, "her er tretten daler for at holde Jer skadesløs for de domfældtes benådning ..."

"Ak!" afbrød præsten ham, "hvem ved, om den bliver mig bevilget? Jeg måtte få vicekongens søn i tale, for det kommer an på hans giftermål med kanslerens datter."

"Hr. fængselspræst," svarede den unge mand med fast stemme, "den skal blive Jer bevilget. Ordener Gyldenløve vil ikke modtage brudgomsringen, førend Jeres beskyttedes lænker er brudte."

"Unge fremmede, I kan intet udrette dertil, men Gud høre og lønne Jer!"

Imidlertid havde Ordeners tretten daler fuldendt, hvad præstens blik havde begyndt. Nichol var fuldkommen beroliget, og begyndte igen med sin gamle lystighed:

"Hør, Eders Velærværdighed, I er en brav mand, værdig til at blive, hvad det skulle være. Jeg mente Jer det ikke så ilde, som jeg sagde. I går Jeres vej lige frem, og det er ikke Jeres skyld, om den krydser min. Men den, jeg for alvor kunne ønske at få fingre i, er dødevogteren i Trondhjem, den gamle troldmand, vogteren i Spladgest ... hvad er det nu, han hedder? Spliugry? ... Spadugry? ... sig mig, min gamle doktor, I, som er et Babel af lærdom, I, som kender alt, kunne I ikke hjælpe mig på navnet på denne heksemester, Jer medbroder ...? I må have mødt ham undertiden på heksedagene, ridende i luften på en kost?"

Havde den stakkels Benignus i dette øjeblik kunnet flygte bort på en eller anden lufthest af denne slags, så tvivler fortælleren ingenlunde om, at han jo med megen glæde havde betroet den sit skrøbelige, forfærdede maskineri. Aldrig havde kærlighed til livet med så megen styrke udviklet sig hos ham, som siden han med alle sine organer bemærkede, hvor truende faren var. Alt, hvad han så, forskrækkede ham: forbandelsens tårn og dets erindringer; den røde kvindes forstyrrede øje, den hemmelighedsfulde eremits stemme, handsker og drik; hans unge ledsagers forvovne uforfærdethed, og frem for alt bøddelen, denne bøddel, i hvis hule han var faldet, da han flygtede, tynget med en forbrydelse. Han rystede så stærkt, at al vilkårlig bevægelse var lammet hos ham, især da han mærkede, at samtalen drejede sig hen på ham, og da han hørte den frygtelige Orugix' udråb. Da han ikke havde synderlig lyst til at efterligne præstens heltemod, ville hans forvirrede tunge lang tid ikke svare.

"Nå," sagde skarpretteren atter, "ved I navnet på Spladgests vogter? Gør parykken Jer døv?"

"Lidt, herre ... men," sagde han endelig, "jeg ved ikke hans navn, det sværger jeg."

"Han ved det ikke!" sagde eremittens frygtelige stemme. "Han har uret i at gøre ed på det. Dette menneske hedder Benignus Spiagudry."

"Jeg, jeg! store Gud!" skreg den gamle forfærdet. Bøddelen brød ud i høj latter.

"Og hvem siger, at det er Jer? Det er denne hedning, opsynsmanden, vi taler om. I sandhed, denne skolemester bliver bange for ingenting. Hvorledes ville det gå, hvis disse

pudsérlige grimasser havde en alvorlig årsag? Den gamle nar skulle det være fornøjeligt at hænge. – Altså, værdige doktor," fortsatte bøddelen, der morede sig ved Spiagudrys forskrækkelse, "I kender ikke denne Benignus Spiagudry?"

"Nej, mester," sagde opsynsmanden, lidt beroliget ved sit inkognito, "jeg kender ham ikke, det forsikrer jeg, og, siden han er så ulykkelig at mishage Jer, skulle det virkelig gøre mig meget ondt, om jeg kendte dette menneske."

"Og I, hr. eremit," fortsatte Orugix, "I synes at kende ham."

"Ja, vist nok," svarede eremitten. "Det er en høj gammel, tør, skaldet mand ..."

Spiagudry, med rette foruroliget ved denne beskrivelse over hans person, rettede i hast på sin paryk.

"Han har," fortsatte eremitten, "hænder så lange som en røver, der i otte dage ingen rejsende har mødt, krum ryg ..."

Spiagudry rettede sig, så godt han kunne.

"Forresten kunne man tage ham for et af de lig, han passer på, hvis han ikke havde så gennemborende øjne ..."

Spiagudry løftede hånden op til det beskyttende plaster.

"Tak, fader," sagde bøddelen til eremitten, "hvor jeg træffer ham, skal jeg nu kunne kende den gamle jøde ..."

Spiagudry, der troede sig en meget god kristen, blev oprørt over denne utålelige fornærmelse, og kunne ikke tilbageholde et udråb:

"Jøde, herre!"

Derpå brød han pludselig af, skælvende for at have sagt for meget.

"Nå, jøde eller hedning, hvad gør det til sagen, når han står i forbindelse med den Onde, som man siger?"

"Jeg ville gerne tro det," sagde eremitten med et spotsk smil, som hans kappe ikke ganske skjulte, "hvis han ikke var så stor en kujon. Men hvorledes skulle han kunne vove sligt? Han er ligeså fej som ond. Når frygten betager ham, ved han ikke længere af sig selv."

Eremitten talte langsomt, som om han forstillede sin stemme, og selve langsomheden i hans ord gav dem et særegent udtryk.

"Ved han ikke længere af sig selv!" gentog Spiagudry i sit inderste.

"Det gør mig ondt, når en skurk er fej," sagde bøddelen. "Det er ikke umagen værd at hade ham. Man må bekæmpe en slange, man kan blot knuse et firben."

Spiagudry vovede nogle ord til sit forsvar.

"Men, mine herrer, er I også sikre på, at den offentlige person, I taler om, er sådan, som I siger? Er da hans rygte ...?"

"Hans rygte!" svarede eremitten, "det afskyeligste i hele landet."

Benignus, som her blev slået tilbage, vendte sig til skarpretteren.

"Herre, hvilke fornærmelser beskylder I ham for? For jeg tvivler ikke på, at Jeres had jo er grundet."

"I gør ret i, gamle, ikke at tvivle på det. Da hans håndtering ligner min, gør Spiagudry alt, hvad han kan for at skade mig."

"O herre! Tro ikke det ... eller, om det forholder sig så, er det blot fordi denne mand ikke, som jeg, har set Jer, hvorledes I, omgivet af Jeres yndige hustru og Jeres elskelige børn, deler med de fremmede Jeres huslige lykke. Havde han, som vi, nydt

godt af Jeres elskværdige gæstfrihed, skulle denne ulykkelige ikke kunne være Jeres fjende."

Spiagudry var næppe færdig med denne listige tiltale, da den høje kvinde, som hidtil havde siddet stum, rejste sig, og sagde med en skarp, højtidelig stemme:

"Slangens tunge er aldrig giftigere, end når den er dyppet i honning."

Derpå satte hun sig igen og fortsatte at polere tængerne, et arbejde, hvis hæse og pibende støj udfyldte mellemrummene i samtalen, og, på de fire rejsendes ørens bekostning, gjorde samme tjeneste, som korene i en græsk tragedie.

"Konen er visselig gal," sagde opsynsmanden ganske sagte. På anden måde kunne han ikke forklare sig den slette virkning af hans smigrerier.

"Bechli har ret, doktor Lysparyk!" skreg skarpretteren. "Jeg holder Jer for en slangetunge, hvis I længere forsvarer denne Spiagudry ..."

"Gud forbyde det, herre!" råbte denne, "jeg forsvarer ham ingenlunde."

"Det tjener Jer også bedst. I ved ellers ikke, hvor vidt han driver sin frækhed. Skulle I tro, at den uforskammede er dumdristig nok til at disputere mig min ret til islænderen Hans?"

"Til islænderen Hans!" sagde eremitten heftigt.

"Ja just til ham. I kender denne berygtede røver ...?"

"Ja," sagde eremitten.

"Nå, enhver røver tilfalder skarpretteren, er det ikke sandt? Hvad gør den slyngel Spiagudry? Han forlanger, at man skal sætte en pris på Hans' hoved ..."

"Han forlanger, at man skal sætte en pris på Hans' hoved!" afbrød eremitten ham.

"Han er dumdristig nok til det, og det alene for at liget skal tilfalde ham, og jeg bedrages for min ejendom."

"Det er også ret nederdrægtigt, mester Orugix, at vove at disputere Jer, hvad der så åbenbart tilhører Jer!"

Disse ord ledsagedes af et ondskabsfuldt smil, der forfærdede Spiagudry.

"Denne streg af ham er så meget sortere, eremit, som jeg just behøvede en henrettelse som Hans' for at komme ud af min dunkelhed, og gøre min lykke, som jeg gik glip af ved Schumacher."

"Virkelig, mester Nichol?"

"Ja, broder eremit. Kom og besøg mig den dag, han bliver arresteret, og vi skal ofre et fedt svin på min tilkommende ophøjelse."

"Gerne, men ved I også, om jeg er fri den dag? Ellers har I jo nylig givet al ærgerrighed en god dag."

"Det må jeg nok, fader, når jeg ser, at der for at tilintetgøre mine mest grundede forhåbninger blot behøves en Spiagudry og en ansøgning om pris på Hans' hoved."

"Åh," sagde eremitten med en besynderlig stemme, "det er Spiagudry, som har søgt om det!"

Denne stemme var for den stakkels vogter, hvad uglens blik er for fuglen.

"Mine herrer," sagde han, "hvorfor dømme overilet? Det er ikke vist, måske er det et falsk rygte ..."

"Et falsk rygte!" skreg Orugix. "Sagen er kun alt for vis. Øvrighedens ansøgning er i dette øjeblik i Trondhjem,

understøttet af en erklæring fra opsynsmanden i Spladgest. Man venter kun på Hans Excellence befalingsmandens afgørelse."

Skarpretteren var så vel underrettet, at Spiagudry ikke længere turde fortsætte sin retfærdiggørelse. Han nøjedes med for sig selv at forbande for den hundrede gang sin unge ledsager. Men hvorledes blev han til mode, da han hørte eremitten, der i nogle øjeblikke syntes eftertænksom, pludselig råbe i en spottende tone:

"Mester Nichol, hvad er vel straffen for helligdomsskændere?"

Disse ord gjorde på Spiagudry samme virkning, som om man havde revet af ham plaster og paryk. Han ventede med ængstelighed på, hvad der ville blive svaret af Orugix, som først tømte sit glas.

"Det kommer an på beskaffenheden," svarede bøddelen.

"Hvis forbrydelsen består i at forgribe sig på en død?"

Nu ventede den skælvende Benignus hvert øjeblik at høre sit navn fra den uforklarlige eremits mund.

"Forhen," sagde Orugix koldt, "begravede man ham levende med det lig, han havde forgrebet sig på."

"Og nu?"

"Nu er man mildere."

"Man er mildere!" sagde Spiagudry, og åndede næppe.

"Ja," sagde bøddelen med den tilfredse og skødesløse mine, hvormed en kunstner taler om sin kunst. "Man sætter ham først et brændemærke på tyklæggen."

"Og derpå?" afbrød ham den gamle opsynsmand, som det skulle have været vanskeligt at eksekvere denne del af straffen på.

"Derpå," sagde bøddelen, "nøjes man med at hænge ham."

"Gud forbarme sig!" skreg Spiagudry, "at hænge ham!"

"Nå, hvad fejler ham? Han ser på mig, som synderen på galgen."

"Det er mig kært," sagde eremitten, "at man er kommet tilbage til menneskelighedens grundsætninger."

Stormen var imidlertid sagtnet, og man hørte just i dette øjeblik meget tydeligt udenfor den gennemtrængende og afbrudte lyd af et horn.

"Nichol," sagde konen, "man er på jagt efter en forbryder. Det er bysvendenes horn."

"Bysvendenes horn!" gentog enhver af de samtalende i forskellig tone, men Spiagudry i den dybeste forfærdelse. Umiddelbar efter dette udråb bankede man på tårnets port.

13

> Der behøves kun en mand, et signal; grundstofferne til en revolution er ganske færdige. Hvem vil begynde …? Så snart der findes et støttepunkt, vil alt rokkes.
>
> – *Bonaparte.*

> De vil sige, at grevens død er en lykke for mig, den første lykke, der kan møde mig … Og, forholder det sig så, må man da tage det så nøje? En greve mere eller mindre i verden, er det en så vigtig sag? Er det ikke det, De vil sige, Marinelli? Nu, velan, nogle dråber blod betyder ikke stort, men dette blod må … gavne dem, der udgyder det.
>
> – *Lessing: Emilia Galotti.*

Løvig er en samling af huse på nordkysten af Trondhjemsfjorden. Bag den ligger en kæde af nøgne høje, der ved forskellig slags dyrkning får et broget udseende, som store mosaikplader, der støtter sig til horisonten. Stedet selv har et sørgeligt udseende. Små mørke træhytter, tækkede med jord eller strå, ligger på begge sider af gaderne, der er længere end byen, fordi de er snævre og krogede. På en plads, hvor man nu kun ser sporene af et stort tårn, hævede sig den tid en gammel fæstning, der var bygget af Horda hin Bueskytte, den hedenske kong Halfdans våbenbroder. I året 1698 beboedes den af stedets foged.

Samme dags morgen, som Ordener var kommet til Trondhjem, var en person, ligeledes inkognito, taget ind i Løvig. Hans forgyldte bærestol, skønt uden våben, hans fire lange tjenere, bevæbnede fra top til tå, var pludselig blevet genstanden for alles samtale og nysgerrighed. Værten i *Den*

gyldne Måge, en lille kro, hvor den fremmede mand var steget af, havde selv antaget en hemmelighedsfuld mine, og svarede på alle spørgsmål: *"Det ved jeg ikke,"* med en mine, der ville sige: *"Jeg ved alt, men I får intet at vide."* De lange tjenere var stummere end fisk, og mørkere end nedgangen til en grube. Fogeden havde først indesluttet sig i sit tårn, ventende i følelsen af sin værdighed det første besøg af den fremmede, men snart havde indvånerne med overraskelse set ham indfinde sig to gange forgæves i *Den gyldne Måge*, og om aftenen lure efter en hilsen fra den rejsende, der støttede sig til det halvåbne vindue. Sladdersøstrene sluttede deraf, at den fremmede havde underrettet hr. fogeden om sin høje rang. De tog fejl. Et bud, han afsendte, havde indfundet sig hos fogeden for at få sit pas påtegnet, og fogeden havde bemærket på den pakke, han bar, et stort segl af grønt lak, hvori to retfærdighedshænder i kors, der holdt en hermelinskåbe, over hvilken var en grevekrone i et skjold, omgivet af elefant- og dannebrogsordenskæder. Dette havde været nok for fogeden, som ønskede levende igennem storkansleren at erholde en højere post. Men han gjorde forgæves de første skridt, for den høje fremmede ville ingen se.

Den anden dag efter denne rejsendes ankomst var næsten forløbet, da værten trådte ind i hans værelse, og meldte med et dybt buk, at det af Hans Nåde ventede bud var kommet.

"Vel," sagde Hans Nåde, "lad ham komme op."

Et øjeblik efter trådte buddet ind, lukkede omhyggeligt døren, bøjede sig derpå lige til gulvet for den rejsende, der havde vendt sig halvt om imod ham, og ventede i en ærbødig tavshed, at han skulle tale først til ham.

"Jeg ventede Jer i morges," sagde denne, "hvad har opholdt Jer?"

"Deres Bådes anliggender, hr. greve. Har jeg nogen anden omsorg?"

"Hvorledes lever Elphage og Frederik?"

"De befinder sig vel ..."

"Godt, godt!" afbrød herren ham, "har I intet vigtigere at fortælle mig? Hvad nyt i Trondhjem?"

"Intet, uden at baron Thorwick kom dertil i går."

"Ja, jeg ved, at han har villet rådføre sig med den gamle mecklenborger Levin angående det giftermål, som er på bane. Ved I, hvad der er kommet ud af hans sammenkomst med befalingsmanden?"

"I dag ved middagstid, da jeg rejste, havde han endnu ikke været hos generalen."

"Hvorledes! Og han kom i går aftes! I forbavser mig, Musdæmon. Havde han da været hos grevinden?"

"Endnu mindre, nådige herre."

"Det er da Jer, som har set ham?"

"Nej, Deres Nåde, og i øvrigt kender jeg ham ikke."

"Og når ingen har set ham, hvorledes ved I da, at han er i Trondhjem?"

"Af hans tjener, som i går steg af i befalingsmandens hus."

"Men han, har han da taget ind andetsteds?"

"Hans tjener forsikrer, at han ved sin ankomst gik til båds til Munkholmen, efter at have været inde i Spladgest."

Grevens ansigt opflammedes.

"Til Munkholmen! Til Schumachers fængsel! Er I vis på det? Jeg har altid tænkt, at denne ærlige Levin var en forræder. Til

Munkholmen! Hvad kan drage ham derhen? Vil han også bede Schumacher om råd? Vil han ...?"

"Nådige herre," afbrød Musdæmon ham, "det er ikke vist, at han har begivet sig derhen."

"Hvad! Og hvad er der da, I fortæller mig? Holder I mig for nar?"

"Om forladelse, Deres Nåde, jeg gentog for hr. greven, hvad hr. baronens tjener sagde. Men hr. Frederik, som i går havde vagt i fangetårnet, har ikke set baron Ordener der."

"Et herligt bevis! Min søn kender ikke vicekongen. Ordener har kunnet komme inkognito."

"Ja, nådige herre, men hr. Frederik siger, at han ikke har set nogen."

Greven syntes beroliget.

"Det er en anden sag. Siger min søn virkelig det?"

"Han har forsikret mig om det tre gange, og hr. Frederiks fordel er her den samme som Eders Nådes."

Denne bemærkning af buddet beroligede greven fuldkommen.

"Ah!" sagde han, "jeg forstår det. Baronen har ved sin ankomst villet ro lidt om på fjorden, og tjeneren har indbildt sig, at han gik til Munkholmen. Og hvad skulle han vel gøre der? Det var enfoldigt af mig, at forurolige mig over det. At min svigersøn brød sig så lidt om at besøge den gamle Levin, beviser tvært imod, at hans hengivenhed til ham ikke er så levende, som jeg frygtede. I skulle ikke tro, min kære Musdæmon," fortsatte greven med et smil, "at jeg allerede indbildte mig, at Ordener var forelsket i Ethel Schumacher, og at jeg byggede en roman og en hemmelig forståelse på denne rejse til

Munkholmen. Men, Gud være lovet, Ordener er klogere end jeg. – Apropos, min kære, hvad bliver der af den unge dame i min Frederiks hænder?"

Musdæmon havde følt samme uro som hans herre angående Ethel Schumacher, og havde bekæmpet den, uden så let at kunne overvinde den. Henrykt over at se sin herre smile, tog han sig imidlertid vel i agt for at forstyrre hans sikkerhed, men søgte tvært imod at forøge den for at forøge denne milde stemning, der hos de store er så kostelig for deres yndlinge.

"Nådige greve, Deres hr. søn har strandet hos Schumachers datter, men det lader til, at en anden har været lykkeligere."

Greven afbrød ham levende:

"En anden! Hvilken anden?"

"Jeg ved ikke, hvad det er for en træl, bonde eller anden gemen karl ..."

"Er det sandt?" skreg greven, hvis hårde og mørke ansigt var blevet ganske strålende.

"Hr. Frederik har forsikret mig om det, så vel som fru grevinden."

Greven rejste sig og gik hurtigt frem og tilbage i værelset, mens han gned sine hænder.

"Musdæmon, min kære Musdæmon, endnu en anstrengelse og vi er ved målet. Træets skud er visnet. Det står os kun tilbage at omhugge stammen. – Har I flere gode efterretninger?"

"Dispolsen er myrdet."

Alle rynker forsvandt af grevens ansigt.

"O, I skal se, at vi går fra triumf til triumf. Har man hans papirer, har man i særdeleshed dette jernskrin ...?"

"Det gør mig ondt at måtte melde Eders Nåde, at drabet ikke er sket ved vore folk. Han er blevet myrdet og plyndret på Ørkedalsstranden, og man tilskriver islænderen Hans denne gerning."

"Islænderen Hans!" gentog greven, hvis ansigt formørkedes. "Hvad, denne berømte røver, som vi ville sætte i spidsen for vore oprørere?"

"Just ham, nådige greve; og jeg frygter, efter hvad jeg hører, at vi vil have ondt ved at finde ham. I alt fald har jeg sikret mig en anfører, som skal antage hans navn og kan træde i hans sted. Det er en vild fjeldbo, høj og hård som en eg, grum og dristig som en ulv i en sneørken. Det er umuligt andet, end at denne frygtelige kæmpe ligner islænderen Hans."

"Denne islænder Hans," spurgte greven, "er da af høj vækst?"

"Det er det almindeligste rygte, Eders Nåde."

"Jeg beundrer altid, min kære Musdæmon, den kunst, hvormed I lægger Jeres planer. Hvornår udbryder opstanden?"

"O meget snart, Eders Nåde, måske i dette øjeblik. Det kongelige formynderskab har i lang tid trykket bjergmændene. Alle griber med glæde tanken om en opstand. Branden begynder i Gudbrandsdalen, udvider sig til Sundmøer, og går derpå stadig videre. To tusinde bjergmænd kan være på benene inden tre dage. Oprøret sker i Schumachers navn, i hans navn taler vore udsendte. Tropperne i omegnen og i Trondhjems garnison skulle bringes til at vakle, og de skulle være her just i rette tid til at kvæle opstanden, en ny og udmærket tjeneste i kongens øjne, og til at befri ham fra denne Schumacher, der er så foruroligende for hans trone. På denne uødelæggelige

grundvold ofres den bygning, som den nådige frøken Ulrikkes giftermål med baron Thorwick skal sætte kronen på."

Tvende skurkes fortrolige samtale varer aldrig længe, fordi det menneskelige, der er tilbage i dem, meget hurtigt forfærdes over det djævelske. Når to fordærvede sjæle gensidigt blotter for hinanden deres nøgenhed, oprøres de over hinandens hæslighed. Brøden vækker afsky hos brøden selv, og to onde mennesker, der taler sammen under fire øjne med al den frækhed, en sådan samtale tillader, om deres lidenskaber, deres fornøjelser, deres fordele, er hinanden som et frygteligt spejl. Deres egen nedrighed ydmyger dem i den anden; deres egen hovmod beskæmmer dem. Deres egen slethed stækker dem, og de kan ikke flygte, ikke fornægte sig selv i deres lige, for ethvert hadeværdigt forhold, ethvert afskyeligt sammenstød, enhver hæslig lighed finder i dem selv en altid utrættelig stemme, som lyder om det i deres uden ophør ængstede øre. Hvor hemmelig deres samtale end er, har den altid tvende utålelige vidner: Gud, som de ikke ser, og deres samvittighed, som de føler.

Musdæmons fortrolige meddelelser var greven så meget mere besværlige, som han altid uden skånsel lod sin herre være halvt med sig i de forbrydelser, der var begået eller skulle begås. Mange hofmænd tror at handle snedigt, når de befrier de store for skinnet af deres onde handlinger. De tager alt ansvaret på sig, ja lader endog ofte deres beskytters undseelse beholde den trøst at have tilsyneladende modsat sig en fordelagtig misgerning. Musdæmon viste en endnu finere snedighed, idet han fulgte en modsat fremgangsmåde. Han ville synes sjældent at råde, altid at adlyde. Han kendte sin herres sjæl, ligesom hans herre kendte hans. Derfor udsatte han ikke sig selv for

fare, uden samtidig at udsætte greven. Af alle hoveder skulle greven ikke ladet noget, næst Schumachers, hellere falde end hans. Han vidste det, som om hans herre havde sagt ham det, og hans herre vidste, at han vidste det.

Greven havde fået de underretninger, han ønskede. Det var ham nok. Det stod ham nu blot tilbage at få Musdæmon bort.

"Musdæmon," sagde han med et nådigt smil, "I er den mest trofaste og ivrigste af mine tjenere. Alt går godt, og det skylder jeg Jeres omsorg. Jeg udnævner Jer til geheimesekretær ved storkanslerembedet."

Musdæmon bukkede dybt.

"Det er ikke alt," fortsatte greven, "jeg vil bede om, at I må blive adlet, men jeg frygter, at Jeres fødsel, Jeres uværdige slægtskab ..."

Musdæmon rødmede og blegnede, og skjulte forandringerne i sit ansigt, ved på ny at bukke.

"Gå," sagde greven, idet han rakte ham sin hånd at kysse, "gå, hr. geheimesekretær, og opsæt Deres ansøgning. Måske træffer den kongen i et øjeblik, han er i godt lune."

"Enten Hans Majestæt bevilger den eller ikke, føler jeg mig overvældet og stolt af Eders Nådes gunst."

"Skynd Dem, min kære, for jeg vil straks rejse herfra. Vi må fremdeles søge at få nøjagtige oplysninger om denne Hans."

Musdæmon bukkede tredje gang, og lukkede døren op.

"Ah," sagde greven, "jeg havde nær glemt ... i Deres nye post som geheimesekretær skriver De til kancelliet, at man afsætter denne foged i Løvig, der kompromitterer sin anseelse i egnen ved sin krybende opførsel imod fremmede, han ikke kender."

14

Den munk, som ved midnat besøger relikviets gemme,
Den ridder, som gangerens vilde mod kan tæmme.
Den, som dør under trompetens frygtvækkende klang,
Den, som dør under bønner og fredelig sang,
Er genstand for din omsorg, der lige ømt sig strækker
Til den fromme under tonsuren og til den, hjelmen dækker.

– Hymne til St. Anselmus.

"Ja herre, vi skylder virkelig Lynrasgrotten en pilgrimsgang. Skulle man have troet, at denne eremit, jeg forbandede som en ond ånd, skulle blive vor frelsende engel, og at den lanse, der syntes hvert øjeblik at true os, skulle tjene os til bro, for at komme over svælget?"

I disse temmelig naragtigt fremførte udtryk bragte Benignus Spiagudry til Ordeners øren den glæde, den beundring og den taknemmelighed, som den hemmelighedsfulde eremit havde vakt hos ham. Man gætter, at begge vore rejsende have forladt forbandelsens tårn. På det punkt, hvor vi genfinder dem, har de endog ladet Vygla temmelig langt bag sig, og følger med møje en bjergsti, afbrudt af moradser eller besværlig ved store sten, som de under uvejret opsvulmede bække har ladet tilbage på den fugtige og glatte jord. Dagen viser sig endnu ikke, men buskene, som dækker fjeldene på begge sider af vejen, løfter sig som sorte skygger fra den allerede svagt skinnende himmel, og øjet ser genstandene, endnu uden farver, gradvis atter antage deres former i det matte og på en måde tætte lys, som dæmringen i Norden udgyder igennem morgenens kolde dunster.

Ordener tav, for i nogle øjeblikke havde han sagtelig overladt sig til denne halvslummer, som den gåendes mekaniske bevægelse tillader. Han havde ikke sovet siden forrige aften, da han havde hvilet i en fiskerbåd ved bryggen de få timer fra han forlod Spladgest til han vendte tilbage til Munkholmen. Mens hans legeme bevægede sig hen imod Skogn, var også hans ånd flygtet hen til Trondhjemsfjorden, til det mørke fængsel, under de sørgelige tårne, der indesluttede det eneste væsen, til hvilket han kunne knytte forestillingen om håb og lykke i verden. Vågen beherskede erindringen om Ethel alle hans tanker; i søvne blev denne erindring som et fantasibillede, der gav alle hans drømme farve. I dette søvnens andet liv, da sjælen et øjeblik er det eneste, der er til, da det fysiske væsen med alle sine materielle onder synes at være forsvundet, så han den elskede ikke skønnere, ikke renere, men friere, lykkeligere, mere tilhørende ham. Dog kunne han på vejen til Skogn ikke fuldstændig glemme sit legeme, eller bedøve sine tanker, for fra tid til anden stødte en vandpyt, en sten, en trærod mod hans fødder, og kaldte ham pludselig tilbage fra ideernes til den virkelige verden. Han løftede da hovedet op, åbnede halvt de trætte øjne, bedrøvet over at have ombyttet sin skønne himmelske rejse med en møjsommelig jordisk, hvor intet holdt ham skadesløs for de bortflygtede blændværk, uden tanken om at føle på sit hjerte den hårlok, der hørte ham til, indtil Ethel skulle ganske blive hans. Dette erindringstegn førte da det tillokkende fantastiske billede tilbage, og han hævede sig atter sødelig op, ikke til sin drøm, men til sit ubestemte og dog stadig lignende drømmeri.

"Herre," gentog Spiagudry med stærkere stemme, der i forening med stødet imod en træstub vækkede Ordener, "frygt intet. Bysvendene er, da de forlod tårnet, taget til højre med eremitten, og vi er langt nok fra dem til at kunne tale. Det er sandt, hidtil var det klogest at tie."

"I sandhed," sagde Ordener gabende, "I driver forsigtigheden noget vidt. Det er i det mindste tre timer siden vi forlod tårnet og bysvendene."

"Det er sandt, herre, men forsigtighed skader aldrig. Hvis jeg havde nævnt mig i det øjeblik, da anføreren for denne ulykkes-bande spurgte efter Benignus Spiagudry med en røst som Saturnus, når han forlangte sit nyfødte barn for at opsluge det; hvis jeg ikke just i dette frygtelige øjeblik havde taget min tilflugt til en forsigtig tavshed, så skulle I se, hvad der var blevet af mig."

"Min tro, gamle, jeg tænker, at i det øjeblik havde ingen fået Jeres navn af Jer, om han så havde brugt tænger for at rive det ud."

"Havde jeg uret, herre? Om jeg havde talt, så skulle eremitten, den velsignede eremit, ikke have fået tid til at spørge anføreren for bysvendene, om hans trop bestod af soldater fra garnisonen i Munkholmen, et intetsigende spørgsmål, der alene blev stillet for at vinde tid. Bemærkede I, unge herre, da den dumme bysvend bejaede dette spørgsmål, med hvilket besynderligt smil eremitten bad ham følge sig, og sagde, at han vidste, hvor Benignus Spiagudry var flygtet hen?"

Her standsede opsynsmanden et øjeblik, ligesom for at tage nyt tilløb, for han begyndte igen pludselig med en af entusiasme skingrende stemme:

"Brave præst! Værdige og dydige eneboer, der udøver den kristelige menneskeligheds og den evangeliske kærligheds grundsætninger! Og jeg, som forskrækkedes over hans udvortes, der vist nok ikke spåede synderlig godt, men skjuler en så skøn sjæl! Har I fremdeles bemærket, gunstige herre, at der var noget besynderlige i den tone, hvormed han sagde til mig: 'Til vi ses igen!' idet han tog bysvendene med sig? I et andet øjeblik skulle denne tone have foruroliget mig, men det er ikke den fromme, ypperlige eremits skyld. Ensomheden giver uden tvivl stemmen dette fremmede præg, for jeg kender, herre (her blev Spiagudrys stemme lavere), jeg kender en anden eneboer, dette frygtelige væsen, som … men nej, af ærbødighed for den ærværdige eremit fra Lynras vil jeg ikke gøre denne fornærmelige sammenligning. Hans handsker har heller ikke noget overordentligt ved sig; det er koldt nok til at bære slige, og hans salte drik forundrer mig ikke mere. De katolske munke har ofte besynderlige regler. Just denne findes anført følgende vers af den berømte Urensius, munk fra bjerget Kaukasus:

Rivos despiciens, maris undam potat amaram.

Hvorfor faldt dette vers mig ikke ind i de forbandede Vygla-ruiner! Lidt mere hukommelse havde sparet mig megen tåbelig angst. Det er vist nok vanskeligt, ikke sandt, herre? at have sine tanker på det rene i en sådan hule, når man sidder til bords med en bøddel! med en bøddel! Med et væsen, som er belæsset med alles foragt og forbandelse, som kun deri er forskellig fra morderen, at han dræber oftere og ustraffet, hvis hjerte med alle de afskyeligste røveres grumhed former en fejhed, som disses vovelige forbrydelser dog ej tillader dem at nære! med et væsen, som byder mad og skænker drikke med den samme

hånd, der sætter torturinstrumenterne i bevægelse, og bringer benene til at skrige i tusinde ulykkelige under pinebænkens skruer! At ånde den samme luft som en bøddel! Og den usleste betler tror sig besmittet ved hans urene berørelse og kaster med afsky fra sig de sidste laser, der beskyttede hans sygdom og nøgenhed imod vinteren! Og når kansleren har underskrevet hans bestalling, kaster han den under bordet, som tegn på væmmelse og forbandelse! Og når bøddelen i Frankrig endelig selv dør, ville rådstuetjenerne hellere betale fyrretyve livres i bøder, end træde i hans plads! Og da man i Pesth tilbød den domfældte Chorchill benådning sammen med skarpretterbestalling, foretrak han at dø som forbryder for at leve som bøddel! Er det ikke fremdeles noksom bekendt, at Turmeryn, biskop i Maastricht, lod rense en kirke, hvori en bøddel var kommet ind, og at zarinaen Petrowna vaskede sit ansigt hver gang hun vendte tilbage fra en henrettelse? I ved ligeledes, at kongerne i Frankrig, for at ære krigsfolkene, har anordnet, at de skal straffes af deres kammerater for at disse brave mænd, selv når de har begået en forbrydelse, ikke skal blive uærlige ved at blive berørt af en bøddel. Og hvad der endelig gør udslaget er, at i *St. Georgs Nedfart til Underverdenen* af den lærde Melasius Ithuram giver Charon røveren Robin Hood fortrinnet for bøddelen Philipcras. – I sandhed, herre, om jeg nogen sinde bliver mægtig (hvad Gud alene kan vide), så afskaffer jeg bødlerne og indfører igen oldtidens skik og de gamle takster. For at have dræbt en fyrste skal man, som i året 1150, betale fjorten hundrede og fyrretyve dobbelte rigsdaler; for at have dræbt en greve fjorten hundrede og fyrretyve enkelte rigsdaler; for en baron fjorten hundrede og fyrretyve sletdaler.

Mordet på en simpel adelsmand skal takseres til fjorten hundrede og fyrretyve skilling, og på en borger ..."

"Hører jeg ikke fodslaget af en hest, der nærmer sig?" afbrød Ordener ham.

De så sig tilbage, og, da dagen under Spiagudrys lange og lærde enetale var brudt frem, kunne de virkelig skelne i hundrede skridts afstand en sortklædt mand, der vinkede ad dem med den ene hånd, og med den anden drev på en af de små skimler, man hyppigt finder i Norges lave bjergegne.

"For Guds skyld, herre," skreg den frygtsomme opsynsmand, "lad os skynde os. Denne sorte mand så mig ret ud som en bysvend."

"Hvorledes, gamle, vi er to, og vi skulle flygte for en eneste mand?"

"Ak! Tyve spurve flygter for en høg. Hvad ære er der vel i at afvente en rettens betjent?"

"Og hvem har sagt jer, at det er sådan en person?" udbrød Ordener, hvis syn frygten ikke havde forblindet. "Vær rolig, min brave vejviser. Jeg kender denne rejsende. Lad os standse."

Spiagudry måtte finde sig i det. Og, da rytteren et øjeblik efter indhentede dem, holdt han op at skælve, idet han genkendte fængselspræsten Athanasius Munders alvorlige og rolige ansigt.

Denne hilste dem smilende, standsede sit dyr og sagde med en af det hurtige ridt stakåndet og afbrudt stemme:

"Mine kære børn, det er for Jeres skyld, jeg kommer tilbage, og Herren vil uden tvivl ikke tillade, at min fraværelse, der forlænges i en kærlig hensigt, bliver dem til skade, som min nærværelse kunne være nyttig."

"Hr. pastor," svarede Ordener, "vi vil anse det for en lykke, om vi kunne tjene Dem i noget."

"Det er tvært imod mig, kære unge mand, der vil tjene Jer. Ville I vel sige mig øjemedet af Jeres rejse?"

"Jeg kan ikke, ærværdige herre."

"Jeg ønsker virkelig, min søn, at det fra Jeres side er, fordi I ikke kan, og ikke på grund af mistillid, for da ve mig! ve den, som den retskafne bærer mistro til, om han end kun har set ham en gang."

Præstens ydmyghed og salvelse rørte Ordener stærkt.

"Alt hvad jeg kan sige Dem, fader, er, at vi besøger fjeldene i nord."

"Det tænkte jeg også, min søn, og derfor kommer jeg til Jer. I disse fjelde opholder sig bander af bjergmænd og jægere, der ofte er frygtelige for de rejsende."

"Nå?" sagde Ordener.

"Nå! Jeg ved, at man ikke må søge at holde en ædel ung mand tilbage, når han går en fare i møde, men den agtelse, jeg har fattet for Jer, har indgivet mig et andet middel til at være Jer nyttig. Den ulykkelige falskmøntner, som jeg i går bragte den sidste trøst, havde været bjergmand. I sit dødsøjeblik gav han mig et pergament, hvorpå hans navn er skrevet, med de ord, at dette pas skulle sikre mig imod enhver fare, om jeg nogen sinde rejste i disse bjerge. Ak! hvad kunne det gavne en stakkels præst, som lever og dør med fanger, og som forresten, *inter castra latronum*, kun bør søge sit forsvar i tålmodighed og bøn, de eneste Gud behagelige våben! Hvis jeg ikke afslog dette pas, var det alene for ikke ved et afslag at krænke dens hjerte, der om få øjeblikke ikke skulle have mere at modtage eller give på

jorden. Den gode Gud indgav mig en god tanke, for i dag kan jeg bringe Jer dette pergament, for at det skal ledsage Jer på Jer vovelige rejse. Og gid den døendes gave må være en velgerning for den rejsende!"

Ordener modtog rørt den gamle præsts gave.

"Hr. pastor," sagde han, "Gud give, at Deres ønske opfyldes! Jeg takker Dem. Dog," føjede han til, idet han lagde hånden på sin sabel, "har jeg allerede mit pas her ved min side."

"Unge mand," sagde præsten, "måske skal dette skrøbelige pergament beskytte Jer bedre end Jeres stærke sværd. En bodfærdigs blik er mægtigere end ærkeenglens glavind. Lev vel. Mine fanger venter mig. Bed undertiden for dem og for mig."

"Ærværdige præst," svarede Ordener smilende, "jeg har sagt Dem, at Deres domfældte skal blive benådet. Det skal de også blive."

"O! tal ikke med sådan sikkerhed, min søn. Frist ikke Herren. Det ene menneske ved ikke, hvad der foregår i det andets hjerte, og I er fremdeles uvidende om, hvad vicekongens søn vil beslutte. Ak, måske værdiger han aldrig en ydmyg fængselspræst at lade ham komme for sig. Farvel, min søn! Jer rejse være velsignet, og stundom hæver der sig måske i Jer skønne sjæl en erindring om den stakkels præst, og en bøn for de stakkels fanger."

15

Vær velkommen, Hugo; sig mig, du ... har du nogen sinde set et så frygteligt uvejr?

– Pater Mathurin: Bertram.

"Hvorledes er disse skrækkelige mord begået?"

– Shakespeare: Romeo og Julie.

I en sal, der stødte til befalingsmandens værelser i Trondhjem, havde just tre af Hans Excellences skrivere sat sig ved et stort, sort bord, dækket med pergamenter, papirer, signeter og skrivetøj, og en fjerde stol, der var ubesat, tilkendegav, at en af skriverne endnu ikke var kommet. De havde allerede i nogen tid tænkt og skrevet hver for sig, da en af dem råbte:

"Ved De, Waphernei, at den stakkels bibliotekar Foxtip får sin afsted af biskoppen, siger man, på grund af det anbefalingsbrev, hvormed De har understøttet doktor Anglyvius' ansøgning?"

"Hvad fortæller De os der, Richard?" sagde en af de to andre skrivere, som Richard ikke havde henvendt sig til, "Waphernei har ikke kunnet skrive til gunst for Anglyvius, for denne mands ansøgning oprørte generalen, da jeg læste den for ham."

"De sagde mig det rigtig nok," svarede Waphernei, "men jeg fandt på ansøgningen ordet *tribuatur* med Hans Excellences hånd."

"Virkelig!" råbte den anden.

"Ja, min kære, og adskillige andre af Hans Excellences decisioner, som De har talt til mig om, er ligeledes forandrede i

påtegningerne. Således har generalen på bjergfolkenes ansøgning skrevet *negetur* ..."

"Hvorledes? Det er mig ubegribeligt. Generalen frygtede disse bjergfolks urolige ånd."

"Han har måske villet afskrække dem ved strenghed. Hvad der skulle gøre mig tilbøjelig til at tro det, er, at fængselspræsten Munders ansøgning for de tolv domfældte ligeledes er afslået ..."

"Umuligt! Befalingsmanden er alt for god, og viste alt for megen medynk med disse ulykkelige til ..."

"Nå, Arthur!" svarede Waphernei, "læs da selv."

Arthur tog papiret, og så det ulykkelige forkastelsestegn.

"I sandhed," sagde han, "jeg tror næppe mine egne øjne. Jeg vil atter forelægge generalen ansøgningen. Hvad dag er det, Hans Excellence har påtegnet disse papirer?"

"Jeg tror," svarede Waphernei, "det er tre dage siden."

"Det har," sagde Richard med lav stemme, "været i morgenstunden før baron Ordeners så korte besøg og så hemmelighedsfulde pludselige forsvinden."

"Se her," råbte Waphernei med heftighed førend Arthur fik tid til at svare, "er der ikke også et *tribuatur* på denne Benignus Spiagudrys naragtige ansøgning ...!"

Richard brød ud i skoggerlatter.

"Er det ikke denne gamle ligvogter, der ligeledes er forsvundet på en så besynderlig måde?"

"Jo," svarede Arthur, "man har fundet i hans ligstue et lemlæstet lig, så at justitsen lader ham forfølge som helligdomsskænder. Men en liden laplænder, der tjente hos ham

og er blevet alene tilbage, tror sammen med hele almuen, at Fanden har taget ham som troldmand."

"Den mand," sagde Waphernei leende, "efterlader sig da godt navn og rygte!"

Næppe havde han leet færdig, førend den fjerde skriver trådte ind.

"På ære, Gustav, De kommer temmelig sent i dag. Skulle De måske af en hændelse have giftet Dem i går?"

"Å nej!" sagde Waphernei, "han har taget den længste vej for med sin nye kappe at kunne gå forbi den elskværdige Rosines vinduer."

"Waphernei," sagde den nykomne, "jeg ville ønske, at De havde gættet det, men hvad der har opholdt mig er visselig mindre behageligt, og jeg tvivler på, at min nye kappe har frembragt nogen virkning på de personer, jeg har besøgt."

"Hvorfra kommer De da?" spurgte Arthur.

"Fra Spladgest."

"Gud er mit vidne," råbte Waphernei, og lod pennen falde, "at vi talte om det netop i dette øjeblik! Men kan man end tale om det for at fordrive tiden, begriber jeg dog ikke, at man går ind der."

"Og endnu mindre," sagde Richard, "at man opholder sig der. Men, kære Gustav, hvad har De da der set?"

"Ja," sagde Gustav, "I er nysgerrige, om ikke efter at se, så i det mindste efter at høre, og I skulle ret blive straffet, hvis jeg afslog at beskrive de afskyeligheder, som I ville have gyst ved at være vidne til."

De tre skrivere trængte heftigere ind på Gustav, der lod sig bede lidt, skønt hans lyst til at fortælle, hvad han havde set, i

grunden ikke var mindre levende end deres attrå efter at vide det.

"Velan, Waphernei, De kan fortælle det videre til Deres unge søster, som holder så meget af det rædsomme. Jeg blev revet med ind i Spladgest af mængden, som trængte sig der hen. Man havde nylig bragt ligene af tre soldater fra Munkholmen og af to bysvende, der var fundet i dybet af en ravine, fire mil herfra. Nogle tilskuere forsikrede, at disse ulykkelige udgjorde den trop, der for tre dage siden var sendt hen ad Skognkanten for at opsøge den bortflygtede opsynsmand i Spladgest. Er det sandt, begriber man ikke, hvorledes så mange bevæbnede mennesker kunne blive myrdet. Deres legemers lemlæstelse synes at vise, at de er styrtet ned fra det øverste af klipperne. Det bringer hårene til at rejse sig på hovedet."

"Hvad! Gustav, De har set dem?" spurgte Waphernei heftigt.

"De står mig endnu for øjnene."

"Og formoder man, hvem der har begået denne ugerning?"

"Nogle mente, at det kunne være en bande af bjergfolkene, og forsikrede, at man i går blandt fjeldene havde hørt lyden af hornet, de kalder hinanden med."

"Virkelig?" sagde Arthur.

"Ja, men en gammel bonde har tilintetgjort denne gisning ved at gøre opmærksom på, at der hverken var gruber eller bjergfolk i den egn, hvor de er fundet."

"Og hvem skulle det da være?"

"Det ved man ikke. Hvis ligene ikke var hele, kunne man tro, at det havde været vilde dyr, for man finder på lemmerne lange og dybe skrammer. Det samme er tilfældet med liget af en hvidskægget olding, som man i forgårs morges bragte til

Spladgest, efter den frygtelige storm, der hindrede Dem, min kære Leander Waphernei, fra at besøge Deres helt på den anden side af fjorden."

"Godt, godt! Gustav!" sagde Waphernei leende, "men hvem er da denne gamle?"

"På hans høje vækst, hans lange hvide skæg, og den rosenkrans, han endnu holder fast omfattet i hænderne, skønt han for resten er fundet ganske udplyndret, har man genkendt, siger man, en vis eremit fra omegnen. Jeg tror, man kalder ham eremitten fra Lynras. Det er tydeligt, at den stakkels mand ligeledes er myrdet, men i hvilken hensigt? Man myrder nu ikke længere på grund af religiøse meninger, og den gamle eremit ejede intet i verden uden sin grove kappe og den almindelige barmhjertighed."

"Og De siger," tog Richard ordet, "at dette legeme, ligesom soldaternes, er sønderrevet som af et vildt dyrs klør?"

"Ja, min kære, og en fisker forsikrer, at han har fundet lignende mærker på liget af en officer, der for flere dage siden blev fundet ved Ørkedalsstranden."

"Det er besynderligt," sagde Arthur.

"Det er forskrækkeligt," sagde Richard.

"Nu," sagde Waphernei, "må vi tie og arbejde, for jeg tror, generalen snart kommer. Min kære Gustav, jeg er meget nysgerrig efter at se disse lig. Hvis De vil, kan vi, når vi går herfra, træde et øjeblik ind i Spladgest."

16

> Selv hun, der havde båret ham under sit hjerte …, hans moder veg tilbage i hans nærværelse, og kendte ikke sin søns fremmede åsyn.
>
> *Charles Mathurin: Bertram.*

> Ja, forband og fuldend mit livs forfærdelige skæbne! … for jeg ægtede ham overvældet af mistrøst og frygtelige anelser. En ond ånd forførte mig ved mørkhedens tillokkelser. Alle fortvivlelsens skikke blev anvendte ved dette giftermål … Vær ædelmodig! gennembor mig!
>
> Giv mig min mand, giv mig mit barn, gengiv mig mig selv! Man siger, jeg er afsindig, og dog kender jeg dig vel. Betragt mig … Jeg, jeg forlanger kun døden …! Døden ved din hånd. Denne hånd forstår jo at give den, døden, og dog vil du ikke give mig den!
>
> *– Den samme.*

> Hun skulle så let have været lykkelig; en simpel hytte i en af alpernes dale; nogle huslige beskæftigelser skulle have været nok til at tilfredsstille hendes indskrænkede ønsker og udfylde hendes blide liv, men jeg, Guds fjende, jeg har ikke haft ro, førend jeg fik knust hendes hjerte, førend jeg fik ødelagt hendes liv … Hun må blive Helvedes offer.
>
> *– Goethe: Faust.*

1675, det er fireogtyve år, førend hvad her fortælles tildrog sig, ak! da havde der været en herlig fest for hele egnen om Theater. Den blide Lucie Pelmyr holdt bryllup med den kønne, velvoksne, fortræffelige yngling Carol Stadt. Sandt er det, at de længe havde elsket hinanden, og hvorledes skulle ikke alle hjerter tage del i tvende unge elskendes glæde på den dag, da så mange brændende ønsker, så mange urolige forhåbninger

endelig skulle forandres til lykke! Født og opdraget på nabogårde, havde, i deres barndom, Carol meget ofte efter fælles lege sovet ind i Lucies skød; meget ofte, i deres ungdom, havde Lucie efter deres fælles arbejde støttet sig på Carols arm. Lucie var den frygtsomste og smukkeste af sognets piger, Carol den raskeste og ædleste af egnens karle. De elskede hinanden, og de skulle lige så lidt have kunnet genkalde sig den dag, da de havde begyndt at elske hinanden, som den dag, da de begyndte at leve.

Men deres giftermål var ikke som deres kærlighed kommet blideligt og af sig selv. Der havde været huslige forhold, familiehad, slægtninge, hindringer. Et helt år havde de været adskilte, og Carol havde lidt meget fjernet fra sin Lucie, og Lucie havde grædt meget fjernet fra sin Carol, før den lykkelige dag, som forenede dem, så at de fra nu af kun skulle lide og græde sammen.

Det var ved at frelse hende fra en stor fare Carol endelig havde fået sin Lucie. En dag havde han hørt skrig i en skov. Det var hans Lucie, som en røver, frygtet af alle fjeldboerne, havde overrasket og syntes at ville bortføre. Carol angreb dristigt dette uhyre i menneskelig skikkelse, som efter det besynderlige brøl, han lig et vildt dyr udstødte, havde fået navnet Hans. Ja han angreb den, som ingen vovede at angribe, men kærligheden gav ham løvekræfter. Han befriede sin Lucie, gengav hende til sin fader, og faderen gav ham hende.

Nu var der glæde i hele egnen den dag, da man forenede disse to forlovede. Lucie alene syntes nedslået. Aldrig havde hun dog fæstet et ømmere blik på sin kære Carol, men dette blik var lige så sørgmodigt som ømt, og i den almindelige glæde,

vakte dette forundring. Jo mere hendes vens lykke for hvert øjeblik syntes at vokse, desto mere kummer og kærlighed udtrykte hendes øjne.

"O, min Lucie," sagde Carol efter den hellige ceremoni, "nærværelsen af den røver, som er en ulykke for hele egnen, skal da have været en lykke for mig!"

Man bemærkede, at hun rystede på hovedet og intet svarede.

Aftenen kom. Man lod dem alene i deres nye hytte, og dansene og legene fordobledes i bryllupsgården for at festligholde de nygiftes lykke.

Den følgende morgen var Carol forsvundet. Nogle ord fra hans hånd blev bragt Lucie Pelmyrs fader af en jæger, der havde mødt ham før daggryet vankende om ved fjordens strand. Den gamle Will Palmer viste præsten og fogeden dette papir, og af gårsdagens fest var intet tilbage uden Lucies dybe nedslåethed og mørke fortvivlelse.

Denne hemmelighedsfulde begivenhed forbavsede hele egnen, og man anstrengte sig forgæves for at forklare den. Man ved ikke, hvad der holdt enken Stadt i live. Efter ni måneders ensomhed og sorg fødte hun en søn til verden, og samme dag blev Golyn-gårdene knust ved nedstyrtningen af et klippestykke, der hang ud over dem.

Denne søns fødsel adspredte ikke moderens mørke kummer. Ulf Stadt gav intet tegn til at han skulle komme til at ligne Carol. Hans vilde barndom syntes at spå et endnu vildere liv. Undertiden kom en lille mand, i hvem fjeldboerne, der havde set ham langt fra, påstod at genkende den berygtede islænder Hans, til enkens øde hytte, og de, som da gik nær forbi den, hørte derfra kvindeklager og tigerbrøl. Manden tog den unge

Ulf med sig, og måneder forløb. Derpå bragte han ham tilbage til sin moder, mørkere og forfærdeligere end tidligere.

Enken Stadt nærede for dette barn en blanding af afsky og ømhed. Undertiden trykkede hun ham i sine moderarme, som det eneste gode, der endnu bandt hende til livet. Til andre tider stødte hun ham med rædsel tilbage, idet hun kaldte på Carol, sin kære Carol. Intet væsen i verden vidste, hvad der forstyrrede hendes indre.

Ulf havde tilbagelagt sit treogtyvende år. Han så Jutta Stersen og elskede hende med raseri. Jutta Stersen var rig, og han var fattig. Han drog da til Nørås for at blive bjergmand og tjene penge. Fra den tid af havde hans moder ikke mere hørt tale om ham. En nat sad hun foran rokken, der nærede hende, og vågede ved sin halvt udslukte lampe, i hytten, indenfor disse vægge, der var blevet gamle lige som hun selv i ensomhed og sorg, stumme vidner til hendes hemmelighedsfulde bryllupsnat. Urolig tænkte hun på sin søn, hvis så levende ønskede nærværelse skulle tilbagekalde hende og måske bringe hende mange sorger. Den stakkels moder elskede sin søn, hvor utaknemmelig han var. Og hvorledes kunne hun andet end elske ham? Hun havde lidt så meget for ham!

Hun rejste sig og hævede sit blik til et gammelt krucifiks, der hang i en krog på væggen. Et øjeblik betragtede hun det med bedende mine. Pludselig vendte hun øjet forfærdet bort:

"Bede!" råbte hun. "Kan jeg da bede ...? Elendige! Du har kun Helvede at bede til, som du tilhører!"

Hun faldt tilbage i sine mørke drømme, da man bankede på døren. Det var en sjælden begivenhed hos enken Stadt, for i lange år havde, takket være det overordentlige, hendes liv

frembød, hele omegnen troet, at hun stod i forbindelse med mørkets ånder, og derfor nærmede ingen sig hendes hytte. Mærkværdige overtro i disse uvidende tider! Hun skyldte sin ulykke det samme rygte for hekseri, som Spiagudry skyldte sine kundskaber.

"Var det min søn, var det Ulf!" råbte hun, og styrtede hen imod døren.

Ak! Det var ikke denne søn. Det var en lille eremit, iført en grov kappe, hvis nedslagne hætte blot lod se det sorte skæg.

"Ærværdige mand," sagde enken, "hvad søger I? I ved ikke, til hvilket hus I henvender Jer."

"Virkelig!" svarede eremitten med en hæs og kun alt for bekendt stemme. Og idet han kastede sine handsker, sit sorte skæg og sin hætte fra sig, fremviste han et fælt ansigt, et rødt skæg og hænder, bevæbnede med afskyelige kløer.

"O!" skreg enken, og skjulte sit ansigt med hænderne.

"Nå!" sagde den lille mand, "har du da i fireogtyve år endnu ikke vænnet dig til at se den ægtefælle, som du skal betragte i hele evigheden?"

Hun mumlede med forfærdelse:

"Evigheden ...!"

"Hør, Lucie Palmer, jeg bringer dig efterretninger fra din søn."

"Fra min søn! Hvor er han? Hvorfor kommer han ikke ...?"

"Han kan ikke."

"Men sig mig da," spurgte hun, "jeg takker Jer, ak! I kan da bringe mig lykke!"

"Det er virkelig lykke, jeg bringer dig," sagde manden med dump stemme, "for du er en svag kvinde, og det undrer mig, at

dit liv har kunnet bære en sådan søn. Glæd dig da. Du frygtede, at din søn skulle vandre i mit spor. Frygt ikke længere!"

"Hvad!" råbte enken henrykt, "min søn, min elskede Ulf har da forandret sig?"

Eremitten betragtede hendes glæde med ondskabsfuld latter.

"O! Meget forandret sig," sagde han.

"Og hvorfor har han da ikke ilet i mine arme? Hvor har I set ham? Hvad foretog han sig?"

"Han sov."

I sin overvældende glæde bemærkede enken hverken den lille mands ulykkespående blik, eller hans frygteligt spottende tone.

"Hvorfor vækkede I ham ikke? Hvorfor sagde I ham ikke: Ulf, besøg din moder?"

"Hans søvn var dyb."

"O, når kommer han? Sig mig, jeg beder Jer, skal jeg snart se ham igen?"

Den falske eremit tog frem fra sin kappe et slags skål af en besynderlig skikkelse.

"Nu, enke," sagde han, "drik din søns nære tilbagekomst!"

Enken udstødte et rædselsskrig. Det var hjerneskallen af et menneske. Hendes gebærder udtrykte forfærdelse, men hun kunne ikke fremføre et ord.

"Nej, nej!" skreg pludselig den lille mand med en frygtelig stemme, "vend ikke dine øjne bort, kvinde! Se! Du forlangte at se din søn igen ...? – Se, siger jeg dig, for dette er alt, hvad der er tilbage af ham."

Og ved lampens rødlige skin bød han moderens blege læber hendes søns nøgne og tørrede hjerneskal. Alt for mange ulykker

havde trykket dette hjerte til at endnu flere skulle knuse det. Hun fæstede et stift og sløvt blik på den vilde eremit.

"O! Døden ...!" sagde hun svagt, "døden! Lad mig dø!"

"Dø om du vil! ... men husk, Lucie Palmer, Thoctree-skoven. Husk den dag, da mørkets ånd bemægtigede sig dit legeme og derved overgav din sjæl til Helvede. Jeg er mørkets ånd, Lucie, og du er min evige ægtefælle! Dø nu, om du vil."

Man troede i disse overtroiske tider, at onde ånder stundom viste sig iblandt menneskene, for der at leve i brøde og elendighed. Blandt andre berygtede forbrydere havde islænderen Hans dette forfærdelige rygte. Man troede fremdeles, at den kvinde, som ved forførelse eller vold blev bytte for en af disse djævle i menneskelig skikkelse, blot ved denne ulykke uigenkaldelig kom til at dele hans fordømmelse. De begivenheder, eremitten mindede enken om, syntes igen at vække disse forestillinger hos hende.

"Ak!" sagde hun smerteligt, "jeg kan da ikke blive fri for mig selv ...! Og hvad har jeg gjort? For du ved det, min elskede Carol, jeg er uskyldig. En ung piges arm har ikke styrke som han."

Hun fortsatte; hendes blikke var fulde af afsindighed, og hendes usammenhængende ord syntes fremkommet ved læbernes konvulsiviske skælven.

"Ja Carol, fra den dag er jeg uren og dog uskyldig, og han spørger mig, om jeg mindes den, denne skrækkelige dag! – Min Carol, jeg har ikke bedraget dig. – Du kom for sent, jeg havde hørt ham til før dig, ak! – ak! og jeg skal evigt straffes. Nej, jeg kommer ikke til dig, dig, som jeg begræder. Hvad hjælper det at dø? Jeg skal med dette uhyre komme i en verden, som ligner

ham, i de fordømtes verden! Og hvad har jeg da gjort? Min ulykke i livet skal være min brøde i evigheden."

Eremitten fæstede et triumferende og myndigt blik på hende ...

"Ak," råbte hun pludselig, og vendte sig til ham, "ak! sig mig, er dette ikke en fæl drøm, som Jer nærværelse bringer mig? For I ved det, ak! fra min elendigheds dag har alle de sørgelige nætter, i hvilke Jer ånd har besøgt mig, været betegnede for mig ved urene åbenbarelser, frygtelige drømme og forfærdende syn."

"Kvinde, kvinde, kom til dig selv. Det er lige så sandt, at du er vågen, som det er sandt, at Ulf er død."

Erindringen om hendes gamle ulykker havde hos moderen ligesom udslettet tanken om den nye. Disse ord fremkaldte den atter.

"O min søn, min søn!" sagde hun, og tonen i hendes stemme skulle have rørt enhver anden end det onde væsen, der hørte på hende.

"Nej, han kommer tilbage. Han er ikke død. Jeg kan ikke tro, at han er død."

"Nå, så kræv ham igen af Rørås klipper, der har knust ham, af Trondhjems fjord, der har begravet ham."

Enken faldt på knæ, og skreg med anstrengelse:

"Gud, store Gud!"

"Ti, forkastede!"

Den ulykkelige tav. Han fortsatte:

"Tvivl ikke om din søns død. Han er blevet straffet i det, hvori hans fader har syndet. Han har ladet sit granithjerte formilde

ved et kvindeblik. Jeg, jeg har besiddet dig, men jeg har aldrig elsket dig. Din Carols ulykke er faldet tilbage på ham."

"Min søn og din er blevet bedraget af sin forlovede, af den, han er død for."

"Død!" gentog hun, "død! det er da sandt. – O Ulf, du var min ulykkes frugt, du var undfanget i forfærdelse og født i sorg. Din mund sønderrev min barm, som barn havde aldrig dine kærtegn besvaret mine, aldrig dine omfavnelser mine. Du har flygtet og tilbagestødt din moder, din moder, så ensom og forladt i livet! Du søgte ej at bringe mig til at glemme mine forrige ulykker, uden ved at skabe mig nye sorger. Du forlod mig for det onde væsen, der gav dig tilværelse og gjorde mig til enke. Aldrig i lange år, Ulf, aldrig er en glæde kommet til mig fra dig, og dog er i dag din død, min søn, mig den utåleligste af alle mine lidelser, dog synes i dag tanken om dig mig en henrykkende og trøstende tanke. Ak!"

Hun kunne ikke mere. Hun skjulte sit ansigt i sit grove sorte klædebon, og man hørte hende hulke smerteligt.

"Svage kvinde!" mumlede eremitten. Derpå sagde han med stærk stemme: "Betving din sorg; jeg spotter min. Hør, Lucie Palmer, mens du end nu begræder din søn, er jeg allerede begyndt at hævne ham. Det er for en soldat af garnisonen på Munkholmen hans forlovede har bedraget ham. Hele regimentet skal falde for mine hænder. – Se her, Lucie Palmer."

Han havde skudt armene tilbage, og viste enken sine vanskabte arme, dækkede med blod.

"Ja," sagde han under et slags brølen, "på Ørkedalsstranden, i Kjølens kløfter må Ulfs ånd med glæde vandre omkring. Kom, kvinde, ser du ikke blod? Trøst dig da!"

Pludselig, som truffet af en erindring, afbrød han sig selv:

"Enke, har man ikke bragt dig fra mig et jernskrin? Hvad! jeg har sendt dig guld og jeg bringer dig blod, og du græder endnu! Du hører da ikke til menneskenes slægt?"

Enken tav, sunket hen i sin fortvivlelse.

"Nå!" sagde han med en vild latter, "stum og ubevægelig! Du hører da ej heller til kvindernes slægt, Lucie Palmer!" Og han rystede hende i armen, for at hun skulle høre: "Har ikke et sendebud fra mig bragt dig et forseglet jernskrin?"

Enken skænkede ham en forbigående opmærksomhed, gjorde et benægtende tegn med hovedet, og faldt tilbage i sine mørke drømme.

"O, den elendige!" skreg den lille mand, "den elendige troløse! Spiagudry, det guld skal komme dig dyrt at stå!"

Og han kastede eremitdragten fra sig og styrtede ud af hytten, brølende som en hyæne, der søger et lig.

17

> Altid ene, opholdt et svagt håb hende endnu; og hun ventede fra dag til dag et trøstende budskab. Men ak …!
> Ved idelig at våge ene i tårnet, der vender ud til havet, har du ladet din ånd forvildes i frygtens og ensomhedens mørke drømme.
>
> – *Le Prieur.*

> Herre, jeg reder mit hår, og jeg reder det grædende, fordi I lader mig alene, og fordi I går til bjergene.
>
> – *Dame til greven. Romance.*

Ethel havde imidlertid talt fire dage, lange og ensformige, siden hun vankede alene om i det slesvigske tårns mørke have; alene i kapellet, vidne til så mange tårer, så mange ønsker; alene i det lange galleri, hvor hun ikke engang havde mærket midnatsklokkens slag. Hendes gamle fader ledsagede hende undertiden, men hun var derfor ikke mindre alene, for hendes livs sande ledsager var fraværende.

Ulykkelige unge pige …! Så tidligt var denne rene sjæl blevet et rov for så megen kummer!

Bortrevet fra verden, fra ære, fra rigdom, fra ungdommens glæder, fra skønhedens triumfer, var hun endnu i vuggen, da hun allerede var en fange; fængslet hos en fængslet fader, var hun vokset op under synet af hans afkræftelse, og for at fuldende hendes sorger, for at hun ikke skulle være ukendt med noget slags slaveri, havde kærligheden vidst at finde hende i hendes fængsel.

Havde hun endda kunnet have sin Ordener hos sig, hvad havde hun bekymret sig om friheden? Skulle hun da have vidst,

at der gaves en verden, hvorfra man adskilte hende? Og i øvrigt, hendes verden, hendes himmel, skulle de ikke have været hos hende i dette snævre fængsel under disse sorte tårne, besatte med soldater, skønt den forbirejsende ikke desto mindre skulle have fæstet et medynksblik på hendes opholdssted?

Men ak! endnu en gang, denne Ordener var fraværende; og, i stedet for ved hans side at nyde korte, men bestandig genkommende timer i uskyldige kærtegn og kyske omfavnelser, tilbragte hun nætter og dage med at begræde hans fraværelse, med at bede for hans farer. For jomfruen har kun sin bøn og sine tårer.

Undertiden misundte hun svalen dens vinger, når den flagrede forbi hendes tilgitrede vinduer; undertiden lod hun sin tanke ile på skyen, som en heftig vind drev mod nord; derpå vendte hun pludselig hovedet bort og dækkede sine øjne, som om hun havde frygtet for, at den kæmpemæssige røver skulle træde frem, og den ulige kamp skulle begynde på et af de fjerne bjerge, hvis blålige top hævede sig over horisonten som en ubevægelig sky.

O! hvor det er grusomt at elske, når man er fjernet fra den man elsker! Meget få hjerter har kendt denne smerte i dens hele omfang, fordi meget få hjerter har kendt kærligheden i dens hele dybde. Fremmed på en måde for sin egen tilværelse, skaber man sig da for sig selv en mørk ensomhed, en umålelig tomhed; og for den fraværende, jeg ved ikke hvilken verden, forfærdende ved farer, uhyrer og blændværk; de forskellige evner, som danner vor natlige længsel efter det væsen, der mangler os; alt hvad der omgiver os, er udenfor vort liv. Imidlertid ånder man, går man, handler man, men uden tanker. Som en forvildet

planet, der har tabt sin sol, bevæger legemet sig, som tilfældet vil; sjælen er andetsteds.

18

> På et vældigt skjold forfærder de medynksløse høvdinger underverdenen med rædsom ed; dyppende hånden i den sorte nysslagtede tyrs blod, sværger de alle at hævne sig.
>
> – *De syv høvdinger for Theben.*

Norges kyster er rige på snævre bugter, små havne, vige, fjorde, små forbjerge i en sådan mangfoldighed, at de trætter den rejsendes hukommelse og beskriverens tålmodighed. Fordum havde, om man vil tro folkesagnet, hver landtunge sin dæmon, der besøgte den, hver krog sin fe, som beboede den, hvert forbjerg sin helgen, som beskyttede det; for overtroen blander alle religioner, for at skabe sig rædsler. På stranden ved Kelvel, nogle mil norden for Valderhougs grotte, var et eneste sted, sagde man, frit for alt herredømme af de underjordiske, jordiske eller himmelske ånder. Det var en åben plads i udkanten af en skov lige under den klippe, på hvis top man endnu fandt nogle gamle ruiner af kæmpen Rolfs bolig. Denne lille vilde eng, der mod vest stødte til havet og var trangt indknebet imellem lyngdækkede fjelde, måtte for en sådan forret takke det blotte navn af den norske helt, sin første ejermand. For hvilken fe, hvilken dæmon eller hvilken helgen skulle have vovet at opkaste sig til herre eller beskytter over en besiddelse, der fordum ejedes og forsvaredes af kæmpen Rolf?

Vist nok var den frygtelige Rolfs blotte navn nok til at give disse i sig selv vilde steder noget rædsomt. Men, alt vel beregnet, er en erindring ikke så forfærdelig som en ånd, og aldrig havde nogen fisker, når han, opholdt af uvejr, landede i

Rolfsfjorden, set spøgelserne le og danse på fjeldtoppen, eller feen ile over lyngen på sin fosforvogn, trukket af skinnende orme, eller helgenen stige op til månen igen efter sin bøn.

Havde imidlertid søgangen og vinden tilladt en forvildet sømand at lande i denne gæstfrie bugt natten efter den svære storm, ville han måske være blevet slået af en overtroisk forfærdelse, når han havde betragtet de tre mennesker, som just i denne nat sad om en stor ild, antændt midt på den åbne plads. To af dem var dækket med de store filthatte og iført de vide bukser, som de kongelige bjergmænd bærer. Deres arme var nøgne indtil skulderen; på fødderne havde de små støvler af råt skind; et bælte af rødt tøj bar deres krumme sabler og deres lange pistoler. Hver af dem havde et horn hængende om halsen. Den ene var gammel, den anden meget ung, og den gamles tykke skæg, den unges lange hår gav deres af naturen hårde og strenge ansigter et endnu vildere udtryk.

På bjørneskindshuen, på lædertrøjen, på den i en rem over ryggen hængte flintebøsse, på de korte og snævre bukser, på de nøgne knæ, på barkskoene, på den blinkende økse, han bar i hånden, var det let i bjergmændenes ledsager at kende en fjeldbo fra det nordlige Norge.

Den, der langt fra havde opdaget disse tre besynderlige skikkelser, på hvilke bålet, bevæget af søvinden, kastede en rød, afvekslende belysning, skulle vist nok med rette kunnet blive forskrækket, selv uden at tro på spøgelser. Det havde været nok at tro på røvere, og være lidt rigere end en digter.

Disse tre mænd vendte ofte hovedet hen imod den sti, der tabte sig i skoven, som endte ved Rolfs åbne plads, og efter

deres ord, for så vidt vinden ikke opsnappede dem, syntes de at vente på en fjerde person.

"Hvad mener du vel, Kennybol, skulle vi på denne tid af natten have ventet så roligt på sendebuddet fra grev Griffenfeld, om vi var på engen derhenne, hvor nissen går, eller hist nede ved bugten, hvor det spøger ...!"

"Tal ikke så højt, Jonas," svarede fjeldboen den gamle bjergmand, "velsignet være kæmpen Rolf, der beskytter os! Gud bevare min fod fra at komme på de steder! Forleden dag troede jeg der at samle angelica, og jeg samlede alrunerod, der gav sig til at bløde og skrige, så at jeg nær var blevet gal."

Den unge bjergmand brod ud i latter.

"Virkelig, Kennybol! Jeg for min part tror, at alruneskriget dog nok har gjort al sin virkning på din stakkels hjerne."

"Stakkels hjerne selv!" sagde fjeldboen vredt. "Se, Jonas, han ler af alrunen. Han ler som en gal, der leger med et dødningehoved."

"Hm," svarede Jonas. "Han går da til Valderhougs hule, hvor hovederne af dem, som Hans, den islandske røver, har myrdet, hver nat kommer igen og danser rundt om hans leje af tørt løv, klaprende med tænderne for at dysse ham i søvn."

"Det er sandt," sagde fjeldboen.

"Men," tog den unge ordet, "denne hr. Hacket, som vi venter på, har jo lovet os, at islænderen Hans skal sætte sig i spidsen for vor opstand?"

"Ja," svarede Kennybol, "og med hans hjælp er vi sikre på at sejre over alle rødtrøjerne fra Trondhjem og København."

"Så meget bedre!" råbte den gamle bjergmand, "men det bliver ikke mig, som vil være skildvagt hos ham om natten ..."

I dette øjeblik vakte den bragende lyd af den visne lyng under mennesketrin deres opmærksomhed. De vendte sig om, og skinnet af ilden lod dem genkende den nykomne.

"Det er ham! – Det er hr. Hacket! – Velkommen, hr. Hacket. I har ladet vente på Jer. – Det er over tre kvarter siden vi mødte her ..."

Denne hr. Hacket var en lille tyk mand, klædt i sort, hvis lystige ansigt havde et uheldigt udtryk.

"Godt, mine venner," sagde han, "jeg er blevet opholdt ved mit ubekendtskab med vejen og ved de forsigtighedsregler, jeg har måttet tage. Jeg forlod Schumacher i morges. Her er tre punge, som han sender Jer."

De to gamle greb begærligt efter pengene. Den unge bjergmand skubbede den pung tilbage, Hacket rakte ham.

"Behold Jeres penge, hr. udsending; jeg ville lyve, om jeg sagde, at jeg gør opstand for Jeres grev Schumacher. Jeg gør opstand for at befri bjergmændene fra det kongelige formynderskab. Jeg gør opstand, fordi min moders seng kun har et dække, der er lige så laset som vort gamle Norges kyster."

Langt fra at tabe sin fatning, svarede Hacket smilende:

"Det er da Jer stakkels moder, min kære Norbith, jeg skal sende disse penge, for at hun kan få to nye dækker til vinterkulden kommer."

Den unge mand nikkede til tegn på, at han gav efter, og den udsendte, som en duelig taler, skyndte sig at tilføje:

"Men tag Jer vel i agt for at komme igen med, hvad I der så ubetænksomt sagde, at det ikke er for Schumacher, grev Griffenfeld, I griber til våben."

"Imidlertid ... imidlertid," mumlede begge de gamle, "vi ved nok, at man undertrykker bjergmændene, men vi kender ikke denne greve, denne statsfange ..."

"Hvorledes!" råbte udsendingen ivrigt, "kunne I være i den grad utaknemmelige! I sukkede i Jeres underjordiske huler, savnede luft og lys, berøvet al ejendom, slaver under det hårdeste formynderskab! Hvem er kommet Jer til hjælp? Hvem har oplivet Jeres mod? Hvem har givet Jer guld og våben? Er det ikke min nådige herre, den ædle grev Griffenfeld, der endnu er mere slave, mere ulykkelig end I? Og nu, overvældede af hans velgerninger, ville I nægte ham hjælp til at genvinde sin frihed, til samme tid som Jeres ...?"

"I har ret," afbrød den unge bjergmand ham, "det ville være slet handlet."

"Ja, hr. Hacket," sagde begge de gamle, "vi vil stride for grev Schumacher."

"Mod, mine venner! rejs Jer i hans navn, bær Jeres velgørers navn fra den ene ende af Norge til den anden. Hør, alt begunstiger Jeres retfærdige foretagende. I skal blive befriet for en frygtelig fjende, general Levin Knuth, der har kommandoen her i stiftet. Min ædle herre, grev Griffenfelds hemmelige magt vil øjeblikkelig bevirke, at han kaldes til Bergen. Nå, Kennybol, Jonas, og I, min kære Norbith, er alle Jeres kammerater færdige?"

"Mine brødre i Gudbrandsdalen," sagde Norbith, "vent kun på signalet fra mig. I morgen, om I vil ..."

"I morgen, vel. De unge bjergmænd, hvis anfører I er, må først rejse fanen. Og I, min brave Jonas?"

"Seks hundrede tapre fra søkysterne, der i tre dage kun lever af dyrekød og bjørnefedt i Bennallag-skoven, venter alene på et stød i hornet fra deres gamle anfører fra Løvig."

"Meget vel. Og I, uforfærdede Kennybol?"

"Alle de, der bærer en økse iblandt Kjølenfjeldene, og klatrer op ad klipperne uden strømpebånd, er rede til at forene sig med deres brødre, bjergmændene, når disse trænger til dem."

"Det er nok. Forkynd Jeres kammerater, for at de ikke skal tvivle om sejren," tilføjede han med højere stemme, "at islænderen Hans vil være deres anfører ..."

"Er det vist?" spurgte alle tre på en gang med en stemme, hvori udtrykket af skræk og håb blandede sig.

Den udsendte svarede:

"Jeg venter Jer alle tre om fire dage, til samme time som nu, med Jeres forenede tropper ved Sneåsenvand på sletten ved den blå stjerne. Islænderen Hans skal ledsage mig."

"Vi skal være der," sagde de tre anførere. "Give kun, at Gud ikke måtte forlade dem, som den onde hjælper."

"Frygt intet af Gud," sagde Hacket i en spottende tone, "i de gamle ruiner ved Krag finder I faner for Jeres tropper. – Glem ikke råbet: *Leve Schumacher! Lad os befri Schumacher!* – Vi må nu skilles ad. Dagen vil snart bryde frem. Men sværg først den ubrydeligste hemmelighed over alt, hvad der foregår imellem os."

Uden at svare et ord åbnede de tre anførere sig en åre på den venstre arm med sabelspidsen, greb derpå udsendingens hånd, og lod hver nogle dråber blod flyde i den.

"I har vort blod," sagde de.

Derpå råbte den yngste:

"Gid alt mit blod må flyde ligesom det, jeg udgyder i dette øjeblik; gid en ond ånd må lege med mine planer som stormen med strået; gid min arm må være af bly til at hævne en fornærmelse; gid jeg levende må blive plaget af de døde, død forstyrret af de levende; gid mine øjne må udøse tårer som en kvindes øjne, hvis jeg nogen sinde taler om det, som i denne time foregår på Rolf hin Kæmpes plads. Alle gode ånder høre mig!"

"Amen," gentog begge de gamle.

De skiltes ad, og på pladsen blev kun tilbage det halvt udslukte bål, hvis døende stråler hævede sig med mellemrum lige til tinden af Rolf hin Kæmpes øde tårnruiner.

19

Første røver:
Red dig … denne egn, så vid den er, har ikke et eneste skjulested for dig; døden lurer der over alt.

Anden røver:
Hr. Aldobrand er det i særdeleshed overdraget af hans fyrste at forfølge dit liv, der er bandlyst over hele Sicilien.

– Charles Maturin: Bertram.

Theodore:
Tristan, lad os flygte ad denne kant.

Tristan:
Det er en besynderlig ulykke.

Theodore:
Skulle man have kendt os?

Tristan:
Jeg ved ikke, men jeg frygter det.

– Lope de Vega: Gartnerens hund.

Benignus Spiagudry havde ondt ved at begribe de grunde, der kunne formane et velforvaret ungt menneske, der endnu syntes at kunne regne på lange leveår, som hans rejsekammerat, til frivilligt at påtage sig at angribe den frygtelige islænder Hans. Ofte siden de havde begyndt deres vandring, havde han behændigt bragt dette spørgsmål på bane, men ynglingen iagttog en hårdnakket tavshed angående årsagen til sin rejse. Den stakkels mand havde ikke været heldigere med hensyn til alle de andre genstande, der hos hans besynderlige rejsekammerat naturligvis måtte pirre hans nysgerrighed. En

gang havde han vovet et spørgsmål om sin unge herres familie og navn. "Kald mig Ordener," havde denne svaret, og dette lidet fyldestgørende svar blev fremført i en tone, der forbød al videre påtrængenhed. Han måtte da finde sig i sin skæbne. Enhver har sine hemmeligheder; og skjulte ikke den gode Spiagudry selv i sin rædsel og under sin kappe et vist hemmelighedsfuldt skrin, som alle undersøgelser om skulle have syntes ham meget ilde anbragte og meget ubehagelige.

De havde forladt Trondhjem for fire dage siden, uden at være kommet langt frem, så vel på grund af de slette veje efter uvejret, som på grund af de mange omveje, den flygtende opsynsmand havde troet det forsigtigt at tage, for at undgå de mere beboede egne. Efter at have ladet Skogn på højre side, nåede de den fjerde dag hen imod aften bredden af Sparbosøen.

Det var et dunkelt, pragtfuldt maleri den vide vandflade frembød, idet den tilbagekastede dagens sidste stråler og nattens første stjerner, indfattet af høje klipper og mørke granskove. Synet af en sø frembringer om aftenen undertiden på en vis afstand et sælsomt optisk blændværk; det er, som om en uhyre afgrund, der gik tværs igennem kloden, viste os himmelen på den anden side af jorden.

Ordener standsede og betragtede de gamle skove, der dækkede søens klippebredder som hovedhår, og de lyse hytter, der er fordelte på hældingen, som en adspredt flok hvide geder. Han lyttede til den fjerne larm af smedjerne, blandet med de ærværdige skoves dumpe toner, de vilde fugles afbrudte skrig og vovernes alvorlige melodi. Mod nord hævede en umålelig granitklippe, endnu oplyst af solen, sig majestætisk over

Ølmøe-gårdene, og bøjede derpå sit hoved under en dynge ruiner, som om kæmpen trættedes af byrden.

Når sjælen er bedrøvet, finder den behag i melankolske billeder; den formørker farverne med hele sin sorg. Lad en ulykkelig finde sig kastet hen iblandt vilde og høje fjelde, nær ved en dunkel sø, ved en mørk skov, i det øjeblik dagen forsvinder: han vil se den alvorlige natur på en måde igennem et ligslør; det vil ikke synes ham, at solen går ned, men at den dør.

Ordener drømte tavs og ubevægelig, da hans ledsager udbrød:

"Fortræffelige, unge herre! det er smukt således at fordybes i betragtninger ved den sø, der af alle i Norge indeholder de fleste naturmærkværdigheder."

Denne bemærkning og den bevægelse, som ledsagede den, skulle have bragt enhver anden til at smile end en elsker, der er adskilt fra sin elskede, for måske aldrig mere at se hende igen. Den lærde opsynsmand fortsatte:

"Dog må I tillade mig at rive Jer ud af Jeres lærde betragtninger for at gøre Jer opmærksom på, at dagen hælder, og at vi må skynde os, om vi vil nå Ølmøe før tusmørket."

Bemærkningen var rigtig. Ordener gav sig igen på vejen, og Spiagudry fulgte ham, mens han fortsatte sine lidet hørte betragtninger over de botaniske og fysiologiske mærkværdigheder, som Sparbosøen byder den naturkyndige.

"Hr. Ordener," sagde han, "om I ville fæste lid til Jeres tro ledsager, opgav I Jeres sørgelige plan; – ja, herre, og så opslog I Jeres bolig ved bredderne af denne mærkelige sø, hvor vi sammen kunne overlade os til en mængde lærde undersøgelser,

f.eks. angående *stella canoris palustris*. som mange lærde tror at være en fabel, men som biskop Arngrim påstår at have set og hørt ved Sparbosøen. Føj hertil, at vi skulle have den glæde, at bebo den grund, der af alle i Europa indeholder mest gips, og hvortil Themis' lejesvende fra Trondhjem mindst trænger frem. – Er det ikke smilende udsigter, min unge herre? Vel, opgiv Jeres afsindige rejse, for, uden at fornærme Jer, Jeres foretagende er farligt uden fordel, *periculum sine pecunia*, det vil sige afsindigt, og besluttet i et øjeblik, da I havde gjort bedre i at tænke på noget andet."

Ordener lånte, hvad den stakkels mand sagde, ingen opmærksomhed og vedligeholdt samtalen blot ved intetsigende, adspredte enstavelsesord, som de store talere tager for svar. Således nåede de Ølmøe, hvor en usædvanlig bevægelse i dette øjeblik vakte opmærksomhed.

Beboerne, jægere, fiskere, smede styrtede ud af hytterne og flokkede sig om en rund høj, hvor der stod nogle mænd, af hvilke den ene stødte i et horn og viftede over sit hoved med en lille sort og hvid fane.

"Det er uden tvivl en eller anden charlatan," sagde Spiagudry, "*ambubajarum collegia, pharmacopolæ*, en eller anden elendig, som forvandler guld til bly og sår til edderbylder. Lad os se, hvad det er for en helvedes opfindelse han vil sælge til de stakkels bønder. Holdt endda disse bedragere sig alene til kongerne, lignede de alle den danske Borch og mailænderen Borri, disse guldmagere, der så fuldkommen narrede vor Frederik den Tredje, men de vil lige så vel have bondens skilling som fyrstens million."

Frederik den Tredje lod sig bedrage af Borch, eller Borcichius, dansk kymist, og især af Borri, en charlatan fra Milano, der udgav sig for ærkeenglen Michaels udsending. Efter at denne bedrager havde vakt stor opsigt i Strasbourg og Amsterdam ved sine foregivne underværker, udvidede han sin ærgerrigheds kreds; efter at have bedraget folket, vovede han at bedrage kongerne. Han begyndte med dronning Christine i Hamburg og endte med kong Frederik i København.

Spiagudry tog fejl. Da de nærmede sig højen, kendte de på dragten en øvrighedsperson, omgivet af nogle bysvende. Manden, der stødte i hornet, var en offentlig udråber.

Den flygtende opsynsmand mumlede forvirret med lav stemme:

"I sandhed, hr. Ordener, jeg tænkte ikke synderlig på, at jeg ved at betræde dette sted skulle støde på øvrigheden. Gud hjælpe mig! Hvad vil han sige? "

Hans uvished varede ikke længe, for udråberens skingrende stemme hævede sig pludselig, og hørtes andægtigt af den hele omgivende flok.

"I Hans Majestæt kongens navn og efter befaling af Hans Excellence general Levin Knuth, befalingsmand, gør øvrigheden i Trondhjems Stift vitterligt for alle indbyggere i byerne og på landet, at:

1. Der sættes en pris af tusinde rigsdaler på hovedet af islænderen Hans fra Klipstadur, morder og mordbrænder."

En dump mumlen bredte sig iblandt tilhørerne. Udråberen fortsatte:

"2. På hovedet af Benignus Spiagudry, heksemester og helligdomsskænder, førhen vogter over Spladgest i Trondhjem, sættes en pris af fire rigsdaler.

3. Dette skal bekendtgøres i hele stiftet ved øvrighedspersonerne på et hvert sted, og har alle at bidrage, hvad de kan til udførelsen heraf."

Øvrighedspersonen tog papiret af udråberens hånd, og føjede til med en sørgelig og højtidelig stemme:

"Disse menneskers liv gives til pris for hvem, der vil tage det."

Læseren tror lettelig, at denne oplæsning ikke blev hørt uden nogen bevægelse af vor stakkels uheldige Spiagudry. Uden tvivl skulle endog de overordentlige tegn på forfærdelse, der i dette øjeblik undslap ham, have vakt de omgivendes opmærksomhed, hvis denne ikke var blevet aldeles optaget af det første punkt i opfordringen.

"Pris på hans hoved!" råbte en gammel fisker, der slæbte sine våde garn med sig. "De kunne lige så gerne sætte pris på Beelzebubs hoved."

"For at iagttage det rette forhold imellem ham og Beelzebub," sagde en jæger, kendelig på sin vide rensdyrskindskjole, "havde de alene behøvet at byde femten hundrede rigsdaler for den sidstes hornede hoved."

"Gud være os nådig!" tilføjede en gammel kvinde, rystende med sin skaldede pande og svingende sin ten. "Jeg gad nok se denne Hans' hoved, for at komme efter, om hans øjne er glødende kul, som man siger."

"Ja, vist nok," sagde en anden gammel kælling, "det er alene ved at se på Trondhjems domkirke, han har sat ild på den. Men jeg ønskede at se hele uhyret, med hans slangehale, hans kløftede fod og hans store flagermusvinger."

"Hvem har bildt jer det ind, gamle moder?" afbrød jægeren hende med en tåbelig mine. "Jeg har selv set denne islænder Hans. Det er et menneske som vi, kun er han så lang som en gran på fyrretyve år."

"Virkelig?" sagde med et besynderlige udtryk en stemme i flokken. Denne stemme, der bragte Spiagudry til at skælve, kom fra en lille mand, hvis ansigt skjultes af en bred

bjergmandshat, og hvis legeme var dækket af en sivmåtte og sælhundskind.

"I sandhed," udbrød med en hæs latter en smed, der bar sin store hammer i en rem over skulderen, "om man byder tusinde eller ti tusinde daler for hans hoved, om han er fire eller fyrre alen høj, det bliver ikke mig, som påtager mig at opsøge ham."

"Heller ikke mig," sagde fiskeren.

"Heller ikke mig, heller ikke mig," gentog alle stemmer.

"Den, som dog skulle føle sig fristet til det," tog den lille mand ordet, "vil finde islænderen Hans i morgen i ruinerne ved Arbar ved Sneåsen, i overmorgen i Valderhougshulen."

"Min gode mand, er I vis på det?"

Dette spørgsmål blev pludselig stillet af Ordener, som havde vist, hvad der foregik, en interesse, der var let begribelig for enhver anden end Spiagudry, og af en anden lille, temmelig tyk mand, klædt i sort, med et lystigt ansigt, der ved den første lyd af udråberens horn var trådt ud af det eneste værtshus på stedet.

Den lille mand med den store hat syntes et øjeblik at betragte dem begge, og sagde derpå med dump stemme:

"Ja."

"Og hvorledes ved I det så vist?" spurgte Ordener.

"Jeg ved, hvor islænderen Hans er, ligesom jeg ved, hvor Benignus Spiagudry er. Ingen af dem er langt herfra i dette øjeblik."

Hele den gamle forfærdelse vaktes igen hos den stakkels opsynsmand. Han vovede næppe at betragte den hemmelighedsfulde lille mand og troede sig slet skjult under

sin franske paryk. Han gav sig til at trække Ordener i kappen og sagde med lav stemme:

"Herre, i Himlens navn, af nåde, af barmhjertighed, lad os gå herfra, lad os forlade denne Helvedes forbandede forstad ... "

Ordener, der var overrasket, ligesom han, undersøgte opmærksomt den lille mand, som vendte ryggen imod dagen og syntes omhyggeligt at skjule sine træk.

"Denne Benignus Spiagudry," råbte fiskeren, "har jeg set i Spladgest i Trondhjem. Han er høj. Det er for ham, man byder fire daler."

Jægeren brød ud i skoggerlatter.

"Fire daler! Jeg vil såmænd ikke jage efter ham. Man betaler bedre skindet af en blåræv."

Denne sammenligning, der til enhver anden tid højligt skulle have fornærmet den lærde opsynsmand, beroligede ham nu. Han skulle ikke desto mindre atter have bedt Ordener om at fortsætte rejsen, hvis ikke denne, efter at have erfaret, hvad han ønskede at vide, var kommet ham i forkøbet ved at forlade forsamlingen, der begyndte at blive tyndere.

Skønt de ved deres ankomst til Ølmøe havde haft den hensigt at tilbringe natten der, forlod de begge stedet som efter en tavs overenskomst, uden endog at spørge hinanden om grunden til denne pludselige afrejse. Ordeners var håbet om snart at træffe røveren, Spiagudrys ønsket om at fjerne sig hurtigere fra bysvendene.

Ordener var alt for alvorlig til at le over sin ledsagers ulykker. Med en venlig stemme afbrød han først tavsheden.

"Gamle, hvad er det da for en ruin, hvor man i morgen kan træffe islænderen Hans, efter hvad den lille mand siger, der

synes at vide alt?"

"Jeg ved ikke ... jeg forstod ham ikke ret," sagde Spiagudry, som virkelig ikke løj.

"Man må da," fortsatte den unge mand, "finde sig i først at træffe ham i overmorgen i Valderhougshulen."

"Valderhougshulen! Herre! Det er virkelig hans yndlingsopholdssted."

"Lad os tage vejen der," sagde Ordener.

"Vi må da vende os til venstre, bag Ølmøe-fjeldet. Der behøves mindre end to dage for at nå Valderhougshulen."

"Kender I, gamle," sagde Ordener skånsomt, "den besynderlige mand, der synes at kende Jer så vel?"

Dette spørgsmål vakte igen hos Spiagudry den frygt, der begyndte at svækkes, efterhånden som de fjernede sig fra Ølmøe.

"Nej, i sandhed ikke, herre," svarede han med en næsten skælvende stemme. "Dog, han har en meget besynderlig stemme."

Ordener søgte at berolige ham.

"Frygt intet, gamle, tjen mig godt, jeg skal nok beskytte Jer. Hvis jeg kommer tilbage som sejrherre over Hans, lover jeg Jer ikke alene benådning, men endog at I skal få de tusinde rigsdaler, der bydes af justitsen."

Den gode Spiagudry elskede sit liv højt, men han elskede penge overordentlig højt. Ordeners løfter var som magiske ord. De ikke alene forjog al frygt, men vakte også igen hos ham denne latterlige munterhed, som udgød sig i lange taler, i synderlige gebærder og i lærde citationer.

"Hr. Ordener," sagde han, "måtte jeg end i den henseende indlade mig i strid med Ove Bilseuth, ellers kaldet den sladderagtige, nej, intet skulle afholde mig fra at påstå, at I er en fornuftig og agtværdig ung mand. Hvad er i sig selv værdigere og mere ærefuldt, *quid cythara, tuba vel campana dignius*, end ædelmodigt at sætte sit liv i fare for at befri sit fædreland fra et uhyre, fra en røver, fra en dæmon, i hvem alle dæmoner, alle røvere, alle uhyrer synes forenede ...? Man kommer ikke og siger mig, at lav egennytte leder Jer; den ædle hr. Ordener overlader lønnen for sin kamp til sin rejsekammerat, til en olding, der blot skal føre ham Valderhoug på en mil nær, for, ikke sandt, unge herre, I tillader mig at vente udfaldet af Jeres berømmelige foretagende i Surb, der ligger en mil fra Valderhoug, i skoven. Og, når Jeres glimrende sejr bliver kendt, herre, skal der i hele Norge herske en glæde, lig Vermund den Bandlystes, da han fra toppen af dette samme Ølmøe-fjeld, langs med hvis side vi nu vandrer, opdagede det høje bål, som hans broder Halfdan til befrielsestegn havde antændt på Munkholmens tårn ..."

Ved dette navn afbrød Ordener ham levende:

"Hvad, fra toppen af dette fjeld ser man Munkholmens tårn?"

"Ja, herre, på mange miles afstand, i syd, imellem de bjerge, som vore forfædre kaldte Friggas Skamler. I denne time må man tydeligt se fyret på tårnet."

"Virkelig!" råbte Ordener, som begærligt greb tanken om endnu en gang at gense det sted, der gemte hans lykke. "Gamle, der er uden tvivl en sti, som fører op til fjeldtoppen?"

"Ja vist nok; en sti, der begynder i skoven, vi nu skal betræde, og hæver sig temmelig jævnt lige op til klippens nøgne tinde,

hvor den foresættes ved trin, hugget ind i fjeldet af Vermunds ledsagere, og ender ved hans slot. Det er disse ruiner, som I kan se ved måneskinnet."

"Vel, gamle, I må vise mig stien. I disse ruiner vil vi tilbringe natten, i disse ruiner, hvorfra man ser Munkholmens tårn."

"Hvad tanker I på?" sagde Benignus. "Denne dags strabadser ..."

"Gamle, jeg skal hjælpe Jer at gå derop; aldrig var mine skridt fastere."

"Herre, tornebuskene, som dækker den så længe forladte sti, de nedgledne stene, natten ..."

"Jeg går foran."

"Måske et eller andet glubende dyr, urent væsen, afskyeligt uhyre ..."

"Det er ikke for at flygte fra uhyrer, jeg har foretaget denne rejse."

Tanken om at standse så nær Ølmøe mishagede Spiagudry meget; tanken om at se Munkholmens tårn og måske lyset fra Ethels vindue henrykkede og henrev Ordener.

"Min unge herre," sagde Spiagudry, "opgiv denne plan, tro mig; det aner mig, at den bringer os ulykke."

Denne bøn formåede intet imod Ordeners ønske.

"Kom," sagde han utålmodigt, "tænk på, at I har forpligtet Jer til at tjene mig tro. Jeg vil, at I skal vise mig stien. Hvor er den?"

"Vi kommer straks til den," sagde opsynsmanden, nødt til at adlyde.

Stien viste sig virkelig snart for dem. De betrådte den, men Spiagudry bemærkede med forbavselse blandet med gysen, at

de høje urter var bøjet og brækket, og at Vermund den Bandlystes gamle sti syntes at være nylig vandret på.

20

Clanardo:

... Kongen spørger efter Jer.

Henrique:

Hvorledes det?

– *Lope de Vega: La Fuerza lastimosa*.

Foran nogle på sin pult adspredte papirer, iblandt hvilke man skelner nyligt åbnede breve, syntes general Levin Knut hensunket i dybe drømmerier. En sekretær står hos ham og synes at vente hans befalinger. Generalen støder snart med sine sporer imod det rige tæppe under sine fødder, snart leger han med adspredt mine med elefantordenens insignier. Fra tid til anden åbner han munden som for at tale, holder derpå inde og gnider sig i panden, og kaster på ny øjet i de åbnede breve, der dækker pulten.

"Er det muligt ...!" råber han omsider. På dette slutningsudråb følger et øjebliks tavshed.

"Hvem skulle nogen sinde have indbildt sig," begyndte han igen, "at disse forbandede bjergmænd skulle gå så vidt ...? Det må nødvendigvis være hemmelige ophidsninger, som har drevet dem til denne opstand. Men, ved I, Wapherney, at sagen ser alvorlig ud? Ved I, at fem til seks hundrede slyngler fra kysterne, anførte af en vis gammel bandit ved navn Jonas, allerede har samlet sig? at en ung sværmer, ved navn Norbith, ligeledes har sat sig i spidsen for de misfornøjede i Gudbrandsdalen? at på alle kanter venter de urolige hoveder kun på et signal, ja måske allerede er i fuldt oprør? Ved I, at

fjeldboerne blander sig i det, og at en af de dristigste ræve fra Kjølen, den gamle Kennybol anfører dem? Ved I endelig, at efter et almindeligt rygte, hvis man kan tro, hvad øvrighedspersonerne beretter mig, styrer den berygtede forbryder, på hvis hoved vi har sat pris, den frygtelige Hans, oprøret som overanfører? Hvad siger I om alt dette, min kære Wapherney? Hvad!"

"Eders Excellence," sagde Wapherney, "ved, hvilke forholdsregler ..."

"Der er endnu i denne sørgelige sag en omstændighed, som jeg ikke kan forklare mig. Det er, at vor fange Schumacher, som man påstår, skal være ophavsmanden til oprøret. Det synes ikke at forundre nogen, og det er dog det, som forundrer mig mest. Det falder mig vanskeligt at tro, at en mand, i hvis selskab min brave Ordener fandt behag, er en forræder. Imidlertid forsikrer man mig, at bjergmændene rejser sig i hans navn. Hans navn er deres feltskrig, deres foreningsråb. De giver ham endog de titler, kongen har berøvet ham ... – alt dette synes vist ... – men hvorledes går det til, at grevinde Ahlefeld allerede for seks dage siden kendte disse omstændigheder, på en tid, da de første virkelige tegn på opstanden næppe viste sig i bjergværkerne? – Det er besynderligt. – Lige meget, man må sørge for alt. Giv mig mit signet, Wapherney."

Generalen skrev tre breve, forseglede dem, og overgav dem til sekretæren.

"Lad dette brev bringe til baron Voethaun, oberst ved musketererne, for at hans regiment straks kan rykke imod oprørerne. – Her er en ordre til kommandanten på Munkholmen, at han omhyggeligere end nogensinde våger over

den tidligere storkansler. Jeg må selv besøge og forhøre denne Schumacher. Send endelig dette brev til Skogn til major Wolhm, som ligger der, at han sender en del af sine tropper til oprørets hovedsæde. – Gå, Wapherney, og sørg for, at man hurtigt udfører disse befalinger." Sekretæren gik ud, idet han lod generalen tilbage, nedsunken i sine drømmerier.

"Alt dette er meget foruroligende," tænkte han. "Hist disse oprørte bjergfolk, her denne rænkefulde kanslerinde; den gale Ordener ... man ved ikke hvor! – Måske rejser han om midt iblandt alle disse røvere, og lader her under min beskyttelse Schumacher, der konspirerer imod staten, og hans datter, for hvis sikkerheds skyld jeg har haft den godhed at fjerne det kompagni, hvorved Frederik Ahlefeld står, som Ordener beskylder ... – Men, det falder mig ind, skulle ikke dette kompagni nok kunne standse oprørernes første anfald? Det ligger bekvemt til det, tæt ved Sneåsenvand og Arbar-ruinen. Det er et af de punkter, som oprøret nødvendigvis må vinde ... –"

Da generalen var kommet hertil i sine drømme, blev han afbrudt ved lyden af døren, der åbnedes.

"Nå, hvad vil I, Gustav?"

"Hr. general, et sendebud forlanger at komme for Eders Excellence."

"Vel! Hvad kan nu det være? Hvilken ny ulykke? ... Lad ham komme ind."

Sendebuddet trådte ind og overgav befalingsmanden en pakke.

"Eders Excellence," sagde han, "det er fra Hans Durchlauchtighed, vicekongen."

Generalen åbnede hurtigt pakken.

"Nej," råbte han med alle tegn på overraskelse, "nu tror jeg, at de alle er gale! Kommer ikke der vicekongen og indbyder mig til at begive mig til ham i Bergen? Det er, siger han, i et trængende anliggende og efter kongens befaling ... – ret et belejlige øjeblik, som det trængende anliggende vælger."

"Storkansleren, der nu besøger Trondhjems Stift, vil erstatte Deres fraværelse ..."

"Det er en erstatning, som jeg ikke bygger synderlig på ... –"

"Biskoppen vil stå ham bi ..."

"I sandhed, Frederik vælger gode befalingsmænd i et oprørt land: to civile, en kansler og en bisp! – Imidlertid, indbydelsen er bestemt, det er kongens befaling ... man må rette sig efter den. Men, før jeg rejser, vil jeg dog besøge Schumacher og forhøre ham. – Jeg mærker, at man vil nedsænke mig i et kaos af rænker, men jeg har til min vejledning et kompas, som aldrig svigter ... – det er min samvittighed."

21

> Det synes, at alt får en stemme for at anklage ham for hans brøde.
>
> – *Cain, tragedie.*

> Hvorfra kommer denne gru, som forstyrrer en brødefuld lykkes dage ...? hvorfor er der røst i blodet, ord i stenen ...?
>
> – *Chateaubriand: Genie du Christianisme.*

"Ja, hr. greve, det er just i dag, i Arbar-ruinen, vi kan træffe ham. En mængde omstændigheder bringer mig til at fæste lid til denne kostelige underretning, som jeg i går tilfældigvis fik i Ølmøe."

"Er vi langt fra Arbar-ruinen?"

"Den er tæt ved Sneåsenvandet. Vejviseren har forsikret mig, at vi skulle være der før middag."

Således underholdt sig to personer til hest, indhyllede i brune kapper. De fulgte fra den tidlige morgen en af disse mange bugtede og snævre stier, der i alle retninger gennemskærer skoven imellem Sneåsen og Sparbo-søerne. En vejviser fra bjergene, forsynet med sit horn og bevæbnet med sin økse, skred foran dem på sin lille grå hest, og bag dem red fire andre ryttere, væbnede fra top til tå. Mod disse vendte hine to personer hovedet fra tid til anden, som om de frygtede at høres af dem.

"Hvis denne islandske røver virkelig findes i Arbar-ruinerne," sagde den af begge de samtalende, der holdt sit dyr ærbødigt lidt bagefter for den andens, "vil det være en stor fordel, for vanskeligheden består i at træffe dette ubegribelige væsen."

"Mener I, Musdæmon? Og om han afslog vore tilbud ...?"

"Umuligt, Eders Nåde! Guld og benådning, hvilken røver modstår det?"

"Men I ved, at denne røver ikke er nogen sædvanlig skurk. Bedøm ham da ikke efter Jeres målestok. Om han vægrede sig, hvorledes ville I opfylde det løfte I for tre nætter siden gav anførerne for opstanden?"

"Nå, nådige greve, i det tilfælde, som jeg anser for umuligt, hvis vi har den lykke at træffe vor mand, har da Eders Nåde glemt, at en falsk Hans venter mig om to dage til bestemt time på det med de tre anførere aftalte samlingssted ved den blå stjerne, der også ligger temmelig nær ved Arbar-ruinen ...?"

"I har ret, altid ret, min kære Musdæmon," sagde den ædle greve, og de faldt begge tilbage i deres egne betragtningers kreds.

Musdæmon, hvis fordel det var at holde sin herre i godt lune, stillede for at adsprede ham et spørgsmål til vejviseren:

"Gode mand, hvad er det for en slags halvt sammenstyrtet stenkors, der står der oppe under de unge birketræer?"

Vejviseren, en mand med stift blik og tåbelig mine, vendte hovedet om, rystede det gentagne gange og sagde:

"O herre, det er den ældste galge i Norge. Den hellige kong Olaf lod den bygge for en dommer, der havde gjort pagt med en røver."

Musdæmon bemærkede på sin herres ansigt et indtryk ganske modsat af det, han havde ønsket at fremkalde.

"Det var," fortsatte han, "en ganske besynderlig historie. Den gode moder Åse har fortalt mig den; røveren fik befaling at hænge dommeren ..."

Den stakkels vejviser mærkede i sin enfoldighed ikke, hvor meget den fortælling, hvormed han ville opmuntre de rejsende, måtte fornærme disse. Musdæmon bragte ham til at tie.

"Nok, nok," sagde han, "vi kender denne historie."

"Den uforskammede!" mumlede greven, "han kender denne historie! Ah, Musdæmon, du skal betale mig dyrt dine grovheder!"

"Talte ikke Eders Nåde?" sagde Musdæmon med en ydmyg mine.

"Jeg tænkte på midler til omsider at skaffe Jer ind i adelsstanden. Min datter Ulrikas og baron Ordeners giftermål vil være en god anledning."

Musdæmon udbrød i uendelige bevidnelser og taksigelser.

"Apropos," tog Hans Nåde ordet, "lad os tale om vore anliggender. Tror I, at ordren, som vi bestemte mecklenborgeren om at begive sig straks til Bergen, er kommet ham i hænde?"

Læseren erindrer sig måske, at greven havde den vane således at benævne general Levin Knut, der virkelig også var født i Mecklenborg.

"Lad os tale om vore anliggender!" sagde Musdæmon stødt for sig selv. "Det synes som om mine anliggender ikke er vore anliggender. – Hr. greve," svarede han højt, "jeg tænker, at vicekongens bud må i dette øjeblik være i Trondhjem, og at således general Levin ikke er langt fra sin afrejse."

Generalen fortsatte nedladende:

"Denne tilbagekaldelse, min kære, er et af Jeres mesterstykker, det er en af Jeres bedst anlagte og dueligst udførte intriger."

"Æren derfor tilhøre Eders Nåde lige så meget som mig," svarede Musdæmon, omhyggelig, som vi allerede har sagt, for at blande greven ind i alle sine opspind. Beskytteren kendte denne sin fortroliges hemmelige tanke, men han ville lade som om den var ham ukendt. Han smilede.

"Min kære geheimesekretær, I er altid beskeden, men intet skal bringe mig til at miskende Jeres udmærkede tjenester. Elphages nærværelse og mecklenborgerens fraværelse sikrer min triumf i Trondhjem. Jeg er nu provinsens chef, og, hvis islænderen Hans modtager kommandoen over oprørerne, som jeg selv vil tilbyde ham, får jeg i kongens øjne hele æren for at have stillet denne foruroligende opstand og grebet den frygtelige røver."

De talte således med sagte stemme, da vejviseren vendte sig om.

"Se her," sagde han, "til venstre, den høj, på hvilken Bjørn den Retfærdige for sin hærs øjne lod halshugge Vellon den Tvetungede, denne forræder, som havde bortfjernet sin herres sande forsvarere og kaldet fjenden i lejren, for at synes alene at have frelst hans liv ..."

Alle disse gamle erindringer syntes ikke at falde i Musdæmons smag, for han afbrød vejviseren i en hård tone:

"Nok, nok, min gode mand, hold munden og gå Jer vej uden at se Jer om. Hvad bekymrer vi os om de tåbelige eventyr, som gamle ruiner eller visne træer minder Jer om! I ulejliger min herre med Jer kællingsnak."

Han havde ret.

22

Nu timen er, da løven brøler,
Da ulven hyler imod månen,
Imens trætte bonde snorker,
Udmattet af sit tunge dagværk.
Svagt skinne fortærede brande på arnen,
Natuglen varsler uheld med sit skrig,
Genkalder sorgens søn på pinligt leje
Erindringen om gravens hvide lagen.
Nu er den nattens time kommet,
Da alle grave halvt sig åbne,
Og hver sit genfærd lader fremgå,
At vanke om på kirkegårdens stier.

– Shakespeare: En skærsommernats drøm.

Da de var kommet til fyrreskoven, som er på vejen, rådspurgte de varslerne. Varslerne spår uheld.
Den gode Nugno-Salido siger, ganske bedrøvet herover: "Lad os vende tilbage til Jeres slot i Salas."
"Lad os ikke gå videre frem: Vi har onde tegn: En ørn har i sine klør bortført en ugle, der udstødte høje skrig."
"Ravnene udstøder klagende toner: Lader os ikke gå videre frem."

– Laras syv børn.

Lad os vende tilbage i vor fortælling. Vi forlod Ordener og Spiagudry klatrende, med temmelig meget besvær, ved månens opgang, op ad Ølmøe-fjeldets skrånende top. Denne klippe, som fra begyndelsen af den øverste bøjning er skaldet, kaldtes da af de norske bønder Gribbehalsen, en benævnelse, der virkelig temmelig godt betegner den skikkelse, som denne uhyre granitmasse på lang afstand frembyder.

Eftersom vore rejsende steg op hen imod den nøgne del af klippen, forandredes skoven til kratbuske. Mosarter kom i planternes sted, dværgbirken i de større træers, en vegetationens fattigdom, der forkynder, at man nærmer sig fjeldets top.

"Hr. Ordener," sagde Spiagudry, hvis bevægelige ånd uophørligt henreves i en hvirvel af forskellige ideer, "denne skråning er meget trættende, og til at følge Jer udfordres der al den opofrelse ... – Men det synes mig, at jeg til højre ser en herlig alpeplante; jeg ville ønske, jeg kunne undersøge den. Hvorfor er det ikke lys dag?"

"Ved I, at det er temmelig uforskammet, at vurdere en lærd, som mig, for fire usle daler? Det er sandt, den navnkundige Phædrus var slave, og Æsop, om man kan tro den lærde Planudius, blev solgt på torvet som et dyr eller en ting. Og hvem skulle ikke være stolt af at have hvilken som helst lighed med den store Æsop ...?"

"Og med den berømte Hans?" tilføjede Ordener smilende.

"For Guds skyld," svarede opsynsmanden, "nævn ikke dette navn således. Jeg ville gerne undvære, det sværger jeg Jer til, denne sidste lighed. Men skulle det ikke være besynderligt, om prisen for hans hoved tilfaldt Benignus Spiagudry, hans ulykkesfælle? Hr. Ordener, I er mere ædelmodig end Jason, der ikke forærede Argos' styrmand det gyldne skind, og i sandhed, Jeres forehavende, hvis øjemed jeg ikke bestemt gætter, er ikke mindre farligt end Jasons."

"Men," sagde Ordener, "siden I kender islænderen Hans, fortæl mig da noget nærmere om ham. I har allerede sagt mig, at han ikke er nogen kæmpe, som man almindeligst tror."

Spiagudry afbrød ham:

"Holdt, herre! Hører I ikke lyden af fodtrin bag os?"

"Jo," svarede den unge mand roligt. "Vær ikke urolig. Det er et eller andet vildt dyr, som forstyrres ved vor nærmelse, og, idet det trækker sig tilbage, brækker buskene."

"I har ret, min unge Cæsar. Det er længe siden disse skove har set menneskelige væsener! Dømmer man efter de tunge trin, må det være et stort dyr, måske et elsdyr eller rensdyr. I denne del af Norge er der mange af dem. Man finder her også losser. Jeg har blandt andre set en, som man havde bragt til København. Den var af et forskrækkeligt udseende. Jeg må give Jer en beskrivelse over dette vilde dyr ..."

"Min kære ledsager," sagde Ordener, "jeg ønsker hellere, at I giver mig en beskrivelse over et andet ikke mindre vildt dyr, over denne forfærdelige Hans ..."

"Tal sagtere, herre! Hvor den unge herre nævner roligt et sådant navn! I ved ikke ... Gud, herre, hør!"

Spiagudry nærmede sig under disse ord til Ordener, der virkelig just hørte et skrig, lig den slags brøl, der, om læseren erindrer sig det, så meget havde forskrækket den frygtsomme opsynsmand i den stormfulde nat, da de forlod Trondhjem.

"Hørte I?" mumlede denne atter, og snappede af frygt efter vejret.

"Vist nok," sagde Ordener, "og jeg ser ikke, hvorfor I skælver. Det er vilde dyrs hylen, måske ganske simpelt skrig af en af disse losser, I netop talte om. Tænkte I på denne time at kunne vandre igennem en sådan egn, uden i mindste måde at erindres om dens naboer, som I forstyrrer? Jeg forsikrer Jer, gamle, de er mere bange end I."

Spiagudry fattede igen lidt mod ved synet af sin unge ledsagers rolighed.

"Vel, det kunne nok hænde, at I atter havde ret. Men dette vilde skrig ligner frygteligt en stemme … det var en ond indskydelse, tillad at jeg siger Jer det, herre, at I ville bestige dette Vermunds Slot. Jeg frygter, at der tilsteder os en ulykke på Gribbehalsen."

"Frygt intet, så længe I er i mit selskab," svarede Ordener.

"O! Intet foruroliger Jer, men herre, det var kun den hellige Paulus, som kunne gribe fat på slanger uden at såres. I har ikke en gang bemærket, at, da vi kom ind på denne forbandede sti, syntes den nylig betrådt, så at det nedtrykte græs ikke en gang havde fået tid til at rejse sig, siden man gik over det."

"Jeg tilstår, at alt dette ikke gør stort indtryk på mig, og at min sindsro ikke er afhængig af, hvor meget eller hvor lidt af græsstrået er bøjet. Nu kommer vi ud af tykningen og skulle ikke høre mere til de vilde dyrs gang og brølen. Jeg beder Jer da ikke længere, min kære vejviser, om at samle Jeres mod, men om at samle Jeres kræfter, for stien, der er udhugget i klippen, er uden tvivl mere besværlig end denne."

"Ikke fordi den er stejlere, herre, men den lærde rejsende Suckson fortæller, at man på den ofte hindres af klippestykker eller store sten, som man ikke kan vælte af vejen og som det er vanskeligt at komme over. Iblandt andre er der straks på den anden side af Maløer-porten, som vi nu nærmer os til, en uhyre trekantet granitblok, som jeg altid har ivrigt ønsket at få at se. Man vil der have fundet de oprindelige runebogstaver … –"

De rejsende havde allerede i nogen tid klatret op ad den nøgne klippe, da de nåede et lille sammenstyrtet tårn, igennem

hvilket vejen faldt, og som Spiagudry gjorde Ordener opmærksom på.

"Det er Maløer-porten, herre. Denne i det faste fjeld udhuggede vej frembyder adskillige andre besynderlige bygningsmåder, der viser, hvorledes vore gamle norske borge var befæstede. Denne port, som altid bevogtedes af fire bevæbnede, var det første udenværk for Vermunds Slot. Men, siden vi taler om port, munken Urensius gør en besynderlig bemærkning. Har ikke ordet *janua*, der kommer af *Janus*, hvis tempel havde så berømte porte, avlet ordet janitschar, sultanens dørvogter? Det skulle være morsomt, om navnet på den fredeligste fyrste i historien var gået over på de vildeste soldater på jorden."

Under opsynsmandens lærde sniksnak drog de med temmelig megen møje videre over rullende sten og skarpe klippestykker, blandet med det korte slibrige græssvær, der undertiden gror på fjeldene. Ordener glemte sin mathed ved at tænke på den lykke at gense den så fjerne Munkholm. Pludselig råbte Spiagudry:

"Ah! Jeg ser det! Alene dette syn erstatter mig al min møje. Jeg ser den, herre, jeg ser den ...!"

"Hvem da?" sagde Ordener, der i dette øjeblik tænkte på sin Ethel.

"Ih, herre, den trekantede pyramide, vi netop talte om. Jeg er den tredje lærde, der har den lykke at undersøge den. Det er alene at beklage, at det blot er i måneskin."

Da de nærmede sig den berømte blok, udstødte Spiagudry på en gang et smertes- og forfærdelsesskrig. Overrasket spurgte Ordener ivrigt om, hvad det var, der på ny satte ham i sådan

bevægelse, men det varede nogen tid før den lærde oldgransker kunne svare ham.

"I troede," sagde Ordener, "at denne sten spærrede vejen. I må tvært imod med fornøjelse bemærke, at den lader den ganske fri."

"Det er just det, som gør mig fortvivlet!" sagde Benignus med ynkelig stemme.

"Hvorledes?"

"Hvad, herre," svarede opsynsmanden, "ser I ikke, at denne pyramide er rokket af sin stilling; at dens fod, som hvilede på stien, er vendt op ad, mens blokken just støtter sig mod jorden med forsiden, hvorpå de oprindelige runebogstaver skulle findes …? Jeg er meget ulykkelig!"

"Ja, det må I nok sige," sagde den unge mand.

"Og hertil kommer endnu," fortsatte Spiagudry ivrigt, "at flytningen af denne sten beviser, at et overmenneskeligt væsen er her i nærheden. Hvis det ikke er Djævelen selv, gives der i Norge kun en eneste mand, hvis arm formår …"

"Min stakkels vejviser, I kommer altid tilbage til Jeres paniske skræk. Hvem ved, om denne sten ikke har lagt således længere end i et århundrede?"

"Det er virkelig," sagde Spiagudry med roligere stemme, "halvandet hundrede år, siden den sidste iagttager har studeret den. Men den synes mig nylig at være rokket. Stedet, den indtog, er endnu fugtigt. Se, herre …"

Utålmodig efter at nå ruinerne rev Ordener sin vejviser bort fra den vidunderlige pyramide, og fik ved klog tiltale adspredt den nye frygt, som dette besynderlige tilfælde havde vakt hos den gamle lærde.

"Hør, gamle, I kan opslå Jeres bopæl ved bredden af denne sø, og i mag overlade Jer til Jeres vigtige studeringer, når I har modtaget de tusinde rigsdaler, som hans hoved vil indbringe Jer."

"I har ret, nådige herre, men tal ikke så letsindigt om en meget tvivlsom sejr. Jeg må give Jer et råd, for at I så meget lettere kan blive herre over uhyret ..."

Ordener nærmede sig ivrigt Spiagudry.

"Et råd! Hvilket?"

"Røveren," sagde denne med lav stemme og kastede urolige blikke rundt om sig, "røveren bærer ved sit bælte en hjerneskal, han plejer at drikke af. Denne hjerneskal er hans søns, hvis mishandlede lig er årsagen til, at jeg forfølges ..."

"Tal lidt højere og frygt intet. Jeg kan næppe høre Jer. Nå! denne hjerneskal?"

"Det er denne hjerneskal," sagde Spiagudry, idet han bøjede sig hen til den unge mands øre, "I må søge at bemægtige Jer. Uhyret forbinder med den, jeg ved ikke hvilke overtroiske meninger. Når hans søns hjerneskal er i Jeres magt, kan I gøre med ham, hvad I vil."

"Det er godt nok, min gode mand, men hvorledes får jeg fat på denne hjerneskal?"

"Ved list, herre, når uhyret sover, måske ..."

Ordener afbrød ham:

"Det er nok. Jeres gode råd nytter mig ikke. Jeg spørger ikke, om fjenden sover. Til at kæmpe kender jeg kun mit sværd."

"Herre, herre, det er uafgjort, om ikke ærkeenglen Michael brugte list til ..."

Her holdt Spiagudry pludselig inde og strakte begge hænder ud for sig, idet han råbte med en næsten kvalt stemme:

"O himmel! Hvad er det jeg ser dernede? Se, herre, er det ikke en lille mand, der går på denne samme sti foran os ...?"

"Min tro," sagde Ordener idet han så op, "jeg bemærker intet."

"Intet, herre?"

"Virkelig, stien drejer sig, og han forsvandt bag dette klippestykke."

"Lad os ikke gå videre, jeg besværger Jer!"

"Men, hvis den formentlige person så hurtigt er forsvundet, viser det just ikke, at han agter at vente på os, og flygter han, er det ingen grund for os til at flygte."

"Himlen beskytte os!" sagde Spiagudry hjertelig angst.

"I har," tilføjede Ordener, "taget den bevægelige skygge af en forskrækket natugle for en mand."

"Jeg troede dog virkelig at se en lille mand. Det er sandt, måneskinnet frembringer ofte besynderlige blændværk, som da Baldan tog det hvide sengegardin for sin moders skygge, hvilket bevægede ham til dagen efter at tilstå sit modermord for dommerne, der ville domfælde den afdødes uskyldige tjener. Således kan man sige, at måneskinnet reddede denne tjeners liv."

Ingen glemte bedre end Spiagudry det nærværende i det forbigangne. En erindring fra hans vide hukommelse var nok til at forjage alle øjeblikkets indtryk. Således adspredte historien om Baldan hans skræk. Han fortsatte med en rolig stemme:

"Det er muligt, at måneskinnet også har skuffet mig."

Imidlertid nåede de toppen af Gribbehalsen, og fik atter øje på det øverste af ruinerne, som klippens krumning havde skjult

for dem, mens de steg op.

Læseren må ikke undre sig over, at vi så ofte støder på ruiner på Norges fjelde. I den tid, da den her fortalte begivenhed tildrog sig, fandtes endnu dér sådanne levninger fra forskellige tidsaldre. Nu er vel de fleste fortærede af tidens tand.

Vermund den Bandlystes borg, som begge vore rejsende nu nåede, var en af dem, hvortil overtroen knyttede de fleste forbavsende fortællinger og vidunderlige eventyr. På dens mure af kampesten, nedlagte i en kalk, der var blevet hårdere en sten, genkendte man let det femte eller sjette århundredes bygningsmåde. Af dens fem tårne stod end nu et tilbage i sin hele højde. De fire andre, mere eller mindre nedbrudte, dækkede med deres levninger klippens top og forenedes med hinanden ved rækker af ruiner, der samtidig viste den forrige udstrækning af gårdsrummene i slottets indre. Det var meget vanskelige at trænge derind, da vejen spærredes af sten, klippestykker og alle slags buske, der slyngede sig fra den ene ruin til den anden, og med deres grene dækkede de faldne mure eller lod deres lange seje kviste hænge ned i afgrunden. På disse fletninger, sagde man, dansede ofte i måneskin blålige spøgelser, gengangere af dem, der forsætligt havde druknet sig i Sparbo-søen; til dem fæstede Nøkken den sky, som i daggryet skulle føre ham tilbage til søen. Forfærdelige hemmeligheder, hvortil mere end en gang dristige fiskere havde været vidner, når de, for at benytte sælhundens søvn, vovede om natten at lægge til med deres båd under Ølmøe-fjeldet, der hvælvede sig i skyggen over deres hoved ligesom en kæmpebros brudte bue.

Vore to vovehalse trængte ikke uden møje inden for borgmuren igennem en revne, for den gamle port var spærret af

ruiner. Det eneste tårn, der, som vi har sagt, endnu var tilbage, lå yderst ude på klippen.

"Det var fra dets tinde," sagde Spiagudry til Ordener, "man opdagede lanternen på Munkholmen."

De styrede derhen, skønt det i dette øjeblik var aldeles mørkt. Månen var ganske skjult af et tæt sort sky. De kravlede igennem revnen af en anden mur for at trænge ind i borgens andet gårdsrum, da Benignus pludselig standsede og heftig greb Ordener i armen med en hånd, der skælvede så stærkt, at den unge mand også vaklede.

"Hvad nu ...?" sagde Ordener overrasket.

Benignus svarede ikke, men trykkede hans arm endnu ivrigere, som for at bede ham at tie.

"Men ..." fortsatte den unge mand.

Et nyt tryk, ledsaget af et tungt, slet kvalt suk, bestemte ham til tålmodigt at vente, indtil denne nye skræk var ovre. Endelig sagde Spiagudry med mat stemme:

"Nå herre, hvad siger I om det?"

"Om hvad?"

"Ja herre," fortsatte den anden i samme tone, "nu angrer I vel at være steget herop ...!"

"Nej virkelig ikke, min tapre vejviser. Jeg håber nok at stige endnu højere. Hvorfor vil I, at jeg skal angre det?"

"Hvorledes! Herre, I så da ikke ...?"

"Så! Hvad?"

"I så da ikke ...!" gentog den gode opsynsmand med stadigt voksende udtryk af forfærdelse i stemmen.

"Men nej da!" svarede Ordener i en utålmodig tone. "Jeg har intet set, og jeg har intet hørt, uden larmen af Jeres tænder, der

af frygt går som trommestikker."

"Hvad! Der bag muren, i skyggen... disse to øjne, der, flammende som kometer, fæstede sig på os ... I har ikke set dem?"

"På ære, nej."

"I har ikke set dem svæve om, stige, synke, og endelig forsvinde i ruinerne?"

"Jeg ved ikke, hvad I mener. Og frem for alt, skulle man vel finde noget farligt i det?"

"Hvorledes, hr. Ordener! Ved I ikke, at der i Norge kun gives en mand, hvis øjne skinner således i mørke ...?"

"Aha, men endda ser jeg intet farligt. Hvad er det da for en mand med katteøjne? Er det Hans, Jeres frygtelige islænder? Så meget bedre, om han er her! Det sparer os vejen til Valderhoug."

Dette "så meget bedre" var slet ikke efter Spiagudrys smag, og han kunne ikke holde sig fra at åbenbare sin hemmelige tanke ved et uvilkårligt udråb:

"Men herre, I lovede mig, at lade mig tilbage i Surb, en mil fra kamppladsen ..."

Den gode og ædle Ordener forstod ham og smilede.

"I har ret, gamle. Det ville være urimeligt at blande Jer i mine farer. Frygt da intet. I ser denne islænder Hans over alt. Kan der ikke i disse ruiner opholde sig en vildkat, hvis øjne skinner lige så klart som denne mands?"

For femte gang fik Spiagudry bugt med sin angst, enten nu Ordeners forklaring virkelig syntes ham naturlig, eller hans unge ledsagers rolighed gjorde indtryk.

"Ak! Herre, uden Jer skulle jeg ti gange have været død af frygt, mens vi klatrede op ad disse klipper. Men det er også

sandt, uden Jer skulle jeg ikke have prøvet på det."

Månen lod sig atter se, og viste dem indgangen til det højeste tårn, hvis fod de havde nået. De trængte ind, efter at have løftet et tæt forhæng af snylteplanter til side, der lod sovende firben og gamle uglereder regne ned over dem. Opsynsmanden fik fat på sit fyrtøj og tændte ild i en dynge vissent løv og nogle tørre grene, Ordener havde samlet. Efter få øjeblikke hævede der sig en klar lue, der spredte mørket, som omgav dem og tillod dem at iagttage tårnets indre.

Af tårnet var intet til overs uden den runde mur, som var meget tyk og dækket med snylteplanter og mos. Lofterne i dets fire stokværk var efterhånden styrtet ned, og dannede på grundfladen en uhyre dynge ruiner. En snæver trappe uden rækværk, afbrudt på flere steder, snoede sig spiralformet langs op ad den indre mur og endte ved det øverste af den. Så snart ilden begyndte at gnistre hævede en flok ugler og fiskeørne deres tunge krop og fløj forskrækkede bort under sørgelige skrig, og store flagermus viftede luen fra tid til anden med deres askefarvede vinger.

"Vore værter modtager os just ikke meget muntert," sagde Ordener, "men bliv nu ikke forfærdet over det også."

"Jeg, herre," svarede Spiagudry, idet han satte sig tæt ved ilden, "skulle jeg blive bange for en ugle eller en flagermus! Jeg levede med lig, og frygtede ikke for slige dyr. Ak! jeg frygter kun de levende! Jeg er ikke modig, det tilstår jeg, men jeg er ikke overtroisk. – Hør, vil I som jeg, så ler vi ad disse damer med sorte vinger og hæse stemmer, og tænker på vor aftensmad."

Ordener tænkte kun på Munkholmen.

"Jeg har her lidt rejsekost," sagde Spiagudry og tog sin ransel frem under kappen, "men ligner Jeres appetit min, er det snart forbi med mit sorte brød og min gammelost. Jeg ser nok, vi blive nødt til at holde os langt indenfor de grænser, den franske konge, Philip den Smukke, fastsatte *Nemo audeat comedere præter duo fercula cum potagio.* Øverst oppe i tårnet må der vel være nogle mågereder, men hvorledes skulle man komme derop ad en vaklende trappe, som i det højeste kunne bære nisser?"

"Imidlertid," svarede Ordener, "får den dog bære mig, for jeg stiger ganske sikkert op til tårntinden."

"Hvad, herre, for at få fat på mågereder? Vær dog ikke så uforsigtig! Man må ikke vove livet for et måltids skyld. Betænk ellers at I kunne gribe fejl og tage uglereder."

"Det er nok Jeres reder, jeg bryder mig om! Har I ikke sagt mig, at man fra det øverste af dette tårn opdagede Munkholmen?"

"Det er sandt, unge herre, i syd. Jeg ser vel, at lyst til at bestemme dette for geografien vigtige punkt har bevæget Jer til at foretage denne trættende vandring til Vermunds Borg. Men overvej dog, ædle hr. Ordener, at en ivrig lærd kan finde sig forpligtet til undertiden at trodse strabadser, men aldrig fare. Jeg beder Jer indstændigt, prøv ikke denne usle trapperuin, som en ravn ikke skulle vove at støtte sig på."

Benignus havde slet ingen lyst til at blive alene nede i tårnet. Da han stod op for at gribe Ordeners hånd, faldt ranselen, der hvilede på hans knæ, ned på stenene, og klang lydeligt.

"Hvad er det da, som klinger således i denne ransel?" spurgte Ordener.

Det var et delikat spørgsmål, som betog Spiagudry al lyst til at holde på sin unge ledsager.

"Vel," sagde han, uden at besvare spørgsmålet, "da I, på trods af mine bønner, endelig vil derop, så tag Jer i agt for revnerne i trappen."

"Men," fortsatte Ordener, "hvad er der da i Jeres ransel, der giver en sådan metalklang?"

Dette påtrængende spørgsmål mishagede aldeles den gamle vogter, der i sit hjertes inderste forbandede spørgeren.

"Nå," svarede han, "hvad vil I, ædle herre, lægge mærke til et usselt barberbækken af jern, der klinger imod en sten? Siden jeg ikke kan bevæge Jer," skyndte han sig at tilføje, "så kom snart ned igen, og pas på at holde Jer ved buskene, der skyder frem af murene. I kan se lanternen på Munkholmen imellem begge Friggas Skamler, i syd."

Det var det klogeste, Spiagudry kunne sige, for at forjage enhver anden idé fra den unge mands ånd. Ordener kastede sin kappe og styrtede hen til trappen, på hvilken opsynsmanden fulgte ham med øjnene, indtil han kun så ham svæve som en ubestemt skygge øverst på muren, der kun svagt oplystes af bålets flammende lue og månens ubevægelige skin.

Derpå satte han sig og tog fat om sin ransel.

"Min kære Benignus Spiagudry," sagde han, "mens denne unge los ikke ser dig og du er alene, må du skynde dig at bryde den ubekvemme jerndækning, der hindrer dig fra at tage i besiddelse, *oculis et manu*, den skat, der uden tvivl indesluttes i dette skrin. Når den er befriet fra sit fængsel, vil den blive mindre tung at bære og lettere at skjule."

Væbnet med en stor sten gjorde han sig allerede rede til at bryde låget op, da en lysstråle faldt på seglet, som lukkede den, og pludselig standsede den oldgranskende opsynsmand.

"Nej, nej! Jeg tager ikke fejl," råbte han, og gned ivrigt låget, "det er just Griffenfelds våben. Der havde jeg nær begået en stor dårskab, og brudt seglet. Måske det er det eneste eksemplar, som er tilbage af disse berømte våben, som 1676 blev knuste ved bøddelens hånd. Lad os ikke røre ved dette låg. Hvor kostbare ting det gemmer, uden det imod al sandsynlighed skulle være mønter fra Palmyra eller kartageniensiske medaljer, er dog det visselig endnu kostbarere. Nu er da jeg den eneste, der ejer Griffenfelds tilintetgjorte våben! – Lad os omhyggeligt skjule denne skat. Måske jeg også finder et hemmeligt middel til at åbne skrinet uden at begå vandalisme. Griffenfelds våben! Ja, ja, her er retfærdighedshånden, vægtskålen i rødt felt ... hvilken lykke!"

Ved hver ny heraldisk opdagelse, han gjorde, idet han gned det gamle segl, udstødte han et beundringsskrig eller et glædesudråb.

"Ved hjælp af en dirk kan jeg åbne låsen uden at bryde seglet. Det er uden tvivl den forrige kanslers skatte. – Hvis nogen, lokket af øvrighedens fire daler, kender og anholder mig, vil det ikke være mig vanskeligt at købe mig løs. – Således skal dette velsignede skrin redde mig ..."

Under disse ord hævede hans blik sig mekanisk. – Pludselig gik i hans plumpe ansigt udtrykket af tåbelig glæde i et øjeblik over til sløv forfærdelse. Alle hans lemmer skælvede konvulsivisk. Hans øjne stod stive, hans pande rynkedes, hans

mund gabede, og hans stemme kvaltes i struben, som et lys, man puster ud.

Lige over for ham, på den anden side af bålet stod en lille mand med armene over kors. På hans blodige skindklæder, på hans stenøkse, på hans røde skæg, og på det fortærende blik, der var fæstet på ham, havde den ulykkelige opsynsmand ved første øjekast genkendt den frygtelige person, hvis sidste besøg han havde modtaget i Spladgest ved Trondhjem.

"Det er mig!" sagde den lille mand med en skrækkelig mine. – "Dette skrin skal have reddet dig!" tilføjede han med et rædsomt, spottende smil. "Spiagudry! Er dette vejen til Thoctree?"

Den ulykkelige prøvede på at få nogle ord frem.

"Thoctree! ... Herre ... min nådige herre ... jeg ville derhen ..."

"Du ville til Valderhoug," svarede den anden med tordenrøst.

Den forfærdede Spiagudry samlede alle sine kræfter for at gøre et benægtende tegn med hovedet.

"Du bragte mig en fjende, tak! Det er en levende mindre. Frygt intet, tro vejviser, han skal følge dig!"

Den ulykkelige vogter ville udstøde et skrig, og kunne næppe frembringe en ubestemt og forvirret mumlen.

"Hvorfor forskrækkes du over min nærværelse? Du søgte mig. – Hør, skrig ikke, eller du er død."

Den lille mand svingede sin stenøkse over opsynsmandens hoved. Han fortsatte med en stemme, der kom dybt nede fra brystet, ligesom larmen af en bæk, der strømmer ud af en klippehule.

"Du har forrådt mig."

"Nej, Eders Nåde, nej, Excellence ..." sagde endelig Benignus, der næppe kunne få disse bønfaldende ord frem.

Den anden lod høre som en dump brølen.

"Ah! Du ønskede nok fremdeles at bedrage mig! Håb ikke det længere. – Hør, jeg var på Spladgests tag, da du beseglede din pagt med denne afsindige. Det var mig, hvis røst du to gange hørte. Det var mig, du fremdeles hørte i stormen på vejen. Det var mig, du fandt igen i Vyglas Tårn. Det var mig, som sagde til dig: *Til vi ses igen ...!*"

Den forfærdede opsynsmand kastede et forvilder blik rundt om sig, som for at søge om hjælp. Den lille mand fortsatte:

"Jeg ville ikke lade slippe fra mig de soldater, som forfulgte dig. De var fra Munkholmen. Hvad dig angår, kunne du ikke undgå mig. – Spiagudry, det var mig, som du så igen i Ølmøe under denne bjergmandshat. Det var mig, hvis trin og stemme du hørte, hvis øjne du genkendte, da du besteg disse ruiner. Det var mig!"

Ak! den ulykkelige var kun alt for overbevist om alt dette. Han væltede sig på jorden hen for sin frygtelige dommers fødder, og skreg med en sønderrivende og kvalt stemme:

"Nåde ...!"

Den lille mand stod stadig med armene over kors og fæstede på ham et blodigt blik, mere brændende end bålets lue.

"Kræv din frelse af dette skrin, hvorfra du venter den," sagde han spottende.

"Nåde, herre ...! nåde!" gentog Spiagudry halvdød.

"Jeg havde anbefalet dig at være tro og stum. Du har ikke været tro, for fremtiden, lover jeg dig, du skal blive stum."

Opsynsmanden anede disse ords frygtelige betydenhed og udstødte et langt suk.

"Frygt intet," sagde manden, "jeg skal ikke skille dig fra din skat."

Ved disse ord løste han sit læderbælte, trak det igennem ringen på skrinet, og hængte det om halsen på Spiagudry, der bøjede sig under vægten.

"Kom!" sagde den anden, "til hvilken djævel ønsker du at overgive din sjæl? Skynd dig at kalde på ham, at ikke en anden, som du ikke synes om, skal bemægtige sig den for ham."

Den fortvivlede gamle, ude af stand til at fremføre et ord, faldt på knæ for den lille mand og søgte ved tusinde tegn at gøre sine bønner og sin angst tydelig.

"Nej, nej," sagde denne, "her, tro Spiagudry, vær ikke mistrøstig over således at lade din unge ledsager uden vejviser. Jeg lover dig, at han skal komme derhen, hvor du går. Følg mig: Du skal blot vise ham vejen. – Kom!"

Ved disse ord greb han den elendige i sine jernarme, bar ham udenfor tårnet som en tiger bærer en lang slange, og et øjeblik efter hævede der sig i ruinerne et højt skrig, blandet med en rædsom skoggerlatter.

23

> Ja, man kan nok vise den tro elskers forgrædte øje den fjerne genstand for hans tilbedelse. Men ak! Længslens … Afskedens scener …! De elskende væseners tanker … søde og bitre erindringer … fortryllende drømme! Hvem kan gengive dem?
>
> – *Charles Maturin: Bertram.*

Imidlertid havde den forvovne Ordener, efter tyve gange at have været nær ved at falde ned under sin farlige opstigen, nået det øverste af tårnets tykke ringmur. Ved hans uventede ankomst flygtede sorte ugler, voldsomt forstyrrede i deres hundredårige besiddelse, bort i alle retninger, mens de vendte deres stive blikke imod ham, og rullende sten, som hans fod stødte imod, faldt ned i afgrunden, og stødte på vejen mod de fremspringende klippespidser med et dumpt og fjernt brag.

Til enhver anden tid skulle Ordener længe have ladet sit blik og sine drømme svæve ud over den dybe afgrund, som natten gjorde endnu dybere. Længe skulle hans øje have iagttaget i horisonten alle disse store skygger, hvis dunkle omrids den omtågede måne næppe lod skimte, og søgte at skelne tågerne imellem klipperne og bjergtoppene imellem skyerne. Hans indbildningskraft skulle have oplivet alle disse kæmpemæssige former, alle disse fantastiske blændværk, som måneskinnet låner fjeldene og tågen; han skulle fra det fjerne have lyttet til søens og skovens forvirrede klagetoner, blandede med vindens skarpe hvislen i de tørre urter ved hans fødder i stenrifterne; og hans ånd skulle have givet et sprog til alle disse døde stemmer, som den legemlige natur under menneskets søvn og nattens

tavshed. Men, på trods af at denne scene uden hans vidende virkede på hele hans væsen, fyldte andre tanker det. Næppe havde han fæstet fod på murens tinde før end hans øje vendte sig imod syd, og en usigelig glæde henrev ham, da han bemærkede på den anden side af en vinkel, to bjerge dannede, et lysende punkt stråle i horisonten som en rød stjerne. – Det var lanternen på Munkholmen.

De er ikke bestemte til at nyde livets sande glæder, der ikke begriber den lykke, som den unge mand følte. Hele hans hjerte hævede sig af henrykkelse; hans svulmende barm bankede heftigt og åndede næppe. Ubevægelig fæstede han det stirrende øje på trøstens og håbets stjerne. Det syntes ham, at denne lysstråle, der i nattens skød kom fra det sted, som gemte al hans lykke, bragte ham noget af hans Ethel. Ak! lad os ikke betvivle, at igennem tid og rum står sjælene undertiden i hemmelighedsfuld forbindelse. Forgæves hæver den virkelige verden sine skranker imellem to væsener, der elsker hinanden; indvånere af en ideel verden, åbenbarer de sig for hinanden i afstand, forenes de med hinanden i døden. Hvad formår i sig selv legemlig skilsmisse, fysisk afstand over to hjerter, der uadskilleligt er knyttet til hinanden ved samme tanke, ved fælles ønske? – Den sande kærlighed kan lide, om ikke dø.

Med det fjerne Munkholmens lanterne for øje, overlod Ordener sig til sine betragtninger. På hans første glæde fulgte en vemodig, ironisk tilfredshed; tusinde forskellige følelser trængte hinanden i hans urolige sind.

"Ja," sagde han til sig selv. "Mennesket må klatre længe og møjsommeligt, for endelig at se et lykkens punkt i den umålelige nat. – Hun er da der …! Hun sover, hun drømmer,

hun tænker på mig, måske … men hvem vil sige hende, at hendes Ordener nu, sørgmodig og forladt, svæver i den dunkle nat over en afgrund …? – Hendes Ordener, som ikke ejer mere af hende end en hårlok ved sit hjerte og en ubestemt lysning horisonten …"

Derpå kastede han øjet ned i tårnet på det store bål, hvis rødlige stråler trængte igennem murens revner.

"Måske," sagde han halvhøjt, "kaster hun nu fra et af fængslets vinduer et ligegyldigt blik på dette båls fjerne flamme …"

Pludselig lød et højt skrig og en lang skoggerlatter ligesom under ham fra afgrundens rand. Han vendte sig med heftighed, og så tårnets indre forladt. Urolig for den gamle skyndte han sig at stige ned, men næppe havde han tilbagelagt nogle trappetrin, førend en dump larm, som af et tungt legeme, der faldt i søens dybe vand, hævede sig op til ham.

24

Grev Don Sancho Diaz, herre af Saldana, udgød bitre tårer i sit fængsel.
Fuld af fortvivlelse udåndede han sine klager i ensomheden imod kong Alphons ...
"O sørgelige øjeblik, da mine hvide hår minder mig om, hvor mange år jeg allerede har tilbragt i dette skrækkelige fængsel."

– Spanske romancer.

Jeg anstrenger mig forgæves for at hæve hans ånd, og i denne kolde jordbund kunne min tankes blomster ikke trives.

– Schiller: Don Carlos.

– Hvem er du?
– Ser du det ikke? Et menneske, som skæbnen har styrtet ned fra hjulets øverste, og som er faldet ned for dine fødder ... men du, soldat, som skal våge over mig, hvem er du ...? Hvorfra har du taget disse træk...?

– Lope de Vega: La Fuerza lastimosa.

En fjendes forbitrelse gør mig fast og urokkelig, men de bebrejdelser, en ven gør mig, indgyder mig frygt.

– Abu'tthayyb, arabisk digter.

Solen dalede. Dens horisontale stråler afbildede på Schumachers uldne dragt og på Ethels florskjole den sorte skygge af jernstængerne i deres vindue. Begge sad tæt ved hvælvingens korsbue, oldingen i en høj gotisk lænestol, den unge pige på en skammel ved hans fødder. Fangen syntes at gruble i sin tungsindige yndlingsstilling. Hans skaldede og rynkede pande støttedes på hans hænder, og af hans ansigt så man kun det hvide skæg, der i uorden hang ned over brystet.

"Min fader," sagde Ethel, der søgte alle midler til at adsprede ham, "min ærværdige fader, jeg drømte i nat om en lykkelig fremtid ... se, min ædle fader, betragt denne skønne himmel."

"Jeg ser himmelen," svarede oldingen, "kun igennem mit fængsels jernstænger, ligesom jeg ser din fremtid, Ethel, kun igennem mine ulykker."

Derpå faldt hans hoved, som han et øjeblik havde løftet op, tilbage i hans hænder, og begge tav.

"Min ærede fader," begyndte den unge pige igen et øjeblik efter, med frygtsom stemme, "er det på hr. Ordener, De tænker?"

"Hr. Ordener?" sagde oldingen, som om han søgte at tilbagekalde sig, om hvem man talte til ham "... ah, jeg ved, hvem du mener. Nå?"

"Mener De, han snart kommer tilbage, min fader? Det er ellers længe siden han rejste. Det er nu på fjerde dag ..."

Oldingen rystede sørgmodig på hovedet.

"Jeg tror, at, når vi tæller det fjerde år efter hans bortrejse, er vi lige så nær ved hans genkomst som i dag."

Ethel blegnede af skræk.

"Gud! Tror De da, at han ikke kommer igen?"

Schumacher svarede ikke. Den unge pige gentog sit spørgsmål i en bønlig og urolig tone.

"Har han da ikke lovet at komme igen?" sagde fangen med heftighed.

"Jo, uden tvivl," svarede Ethel ivrigt.

"Nå! hvorledes kan du da regne på hans tilbagekomst? Er det ikke et menneske? Jeg tror, at gribben kan vende tilbage til

ådslet, men jeg tror ikke, at våren vender tilbage med årets ende."

Da Ethel så, at hendes fader faldt tilbage i sine grublerier, beroligedes hun. Der var i hendes jomfruelige og barnlige hjerte en stemme, som mægtigt modsagde oldingens bitre filosofi.

"Min fader," sagde hun med fasthed, "hr. Ordener kommer igen. Han er ikke et menneske som andre mennesker."

"Hvad ved du om det, unge pige?"

"Hvad De selv ved, min ærværdige fader."

"Jeg ved intet," sagde oldingen. "Jeg har hørt et menneskes ord, der bebudede en guds handlinger."

Derpå tilføjede han med et bittert smil:

"Jeg har tænkt over det, og set, at det var alt for skønt til at tro på."

"Og jeg, fader, jeg har troet på det, just fordi det var skønt."

"O, unge pige, var du hvad du burde være, grevinde og fyrstinde, omgivet, som du skulle være, af en flok smukke forrædere og egennyttige tilbedere, kunne denne lettroenhed være meget farlig for dig."

"Min ærværdige fader, det er ikke lettroenhed, det er tillid."

"Man mærker let, Ethel, hvilket blod der flyder i dine årer."

En umærkelig overgang førte oldingen tilbage til kære minder, som bemægtigede sig hele hans opmærksomhed.

Ethels tanker tog imidlertid en ganske anden retning.

"Min fader, De dømmer hårdt om den ædle Ordener."

"Ædle, min datter ...! hvad betydning giver du dette ord? Jeg har skabt ædle, som var meget usle."

"Jeg mener ikke, at han er ædel ved den adel, som gives."

"Ved du da, at han nedstammer fra en jarl eller greve?"

"Det ved jeg lige så lidt som De, min fader. Han er måske," fortsatte hun med nedslagne øjne, "søn af en træl eller af en bonde. Ak! man broderer kroner og lyrer på fløjlet på en skammel. Jeg mener alene, som De selv udtrykker Dem, at han er ædel ved sit hjerte."

Af alle de mennesker, som hun havde set, var Ordener den, som Ethel på en gang kendte mest og mindst. Han var fremtrådt i hendes skæbne, så at sige, som disse engle, der besøgte de første mennesker og til samme tid indhyllede sig i lys og dunkelhed. Deres blotte nærværelse åbenbarede deres natur, og man tilbad. Således havde Ordener ladet Ethel se, hvad menneskene skjuler mest, sit hjerte. Han havde iagttaget tavshed om det, de temmelig gerne praler af, sit fædreland og sin familie. Hans blik havde været Ethel nok, og hun havde fæstet lid til hans ord. Hun elskede ham, hun havde givet sit liv for ham, hun kendte hele hans sjæl, og hun vidste ikke hans navn.

"Ædel ved sit hjerte!" gentog oldingen. "Denne adel er over den, kongerne giver: det er Gud, som giver den. Han er mindre ødsel med den, end de ..."

Her hævede fangen øjnene op imod sine brudte våben, og tilføjede:

"Og han tager den aldrig tilbage."

"Også kan den," sagde den unge pige, "som beholder den ene, let trøste sig over at have mistet den anden."

Disse ord rystede faderen og gengav ham hans mod. Han fortsatte med fast stemme:

"Du har ret, unge pige, men du ved ikke, at den ulykke, som verden anser uforskyldt, undertiden retfærdiggøres af vor indre bevidsthed. Sådan er vor skrøbelige natur: Er vi en gang ulykkelige, hæver der sig i os selv, for at bebrejde os vore fejl og vildfarelser, en mængde stemmer, der slumrede i lykken."

"Tal ikke således, min ærværdige fader," sagde Ethel dybt rørt, for på oldingens bevægede stemme følte hun, at han havde ladet sig undslippe den hemmelige grund til en del af sin kummer. Hun hævede sine øjne op til ham, kyssede hans kolde, rynkede hånd, og fortsatte med blid stemme, "De bedømmer meget strengt to ædle mennesker, hr. Ordener og Dem selv, min fader."

"Du tager tingen let, Ethel! Man skulle tro, at du ikke ved, at livet er en alvorlig sag."

"Har jeg da handlet ilde i at være retfærdig imod den ædelmodige Ordener?"

Schumacher rynkede øjenbrynet med en misfornøjet mine.

"Jeg kan ikke billige, min datter, at du således gør til genstand for din beundring en ukendt, som du uden tvivl aldrig ser igen."

"O!" sagde den unge pige, som disse iskolde ord faldt på som en tung byrde, "tro ikke det. Vi får ham at se igen. Er det ikke for Deres skyld, han har begyndt sin rejse? Er det ikke for Deres skyld, han vil trodse denne fare?"

"Jeg har som du, det tilstår jeg, i førstningen ladet mig bedrage af disse løfter. Men nej, han rejser ikke, og da kommer han heller ikke tilbage til os."

"Han rejser, fader, han rejser."

Den tone, hvori den unge pige sagde disse ord, lød næsten som fornærmet. Hun følte sig krænket i sin Ordener. Ak! hun

var i sit indre kun alt for vis på det, hun påstod. Fangen fortsatte, uden at synes bevæget:

"Nu vel! kæmper han imod denne røver, udsætter han sig for denne fare, så bliver det det samme. Han kommer ikke igen."

Stakkels Ethel ...! hvor et med ligegyldighed sagt ord undertiden kan smerteligt oprive et uroligt og sønderrevet hjertes hemmelige sår! Hun bøjede sit blege ansigt ned, for at unddrage sin faders kolde blik tvende tårer, der imod hendes vilje gled ud af hendes opsvulmede øjenlåg.

"O min fader," sagde hun næppe hørbart, "i det øjeblik De taler således, dør måske denne ædle ulykkelige for Dem!"

Den gamle minister rystede tvivlende på hovedet.

"Det tror jeg lige så lidt, som jeg ønsker det, og over alt, hvad var min brøde? Jeg havde været utaknemmelig imod denne unge mand, ligesom så mange andre har været det imod mig."

Et dybt suk var Ethels eneste svar. Schumacher bøjede sig ned imod sin pult, og fortsatte med en adspredt mine at sønderrive nogle blade af Plutarchs *Berømte Mænds Levnedsbeskrivelser*, hvoraf et bind, allerede sønderrevet på tyve steder og overlæsset med anmærkninger, lå foran ham.

Et øjeblik efter hørte man døren blive åbnet, og, uden at vende sig om, skreg Schumacher sit sædvanlige forbud:

"Bliv ude! Lad mig i ro. Jeg vil ikke, at man skal komme ind!"

"Det er Hans Excellence, befalingsmanden," svarede dørvogteren.

En olding i fuld generalsuniform, prydet med flere ordener, nærmede sig virkelig Schumacher, der rejste sig halvt op og gentog imellem tænderne:

"Befalingsmanden, befalingsmanden!"

Denne hilste høfligt på Ethel, der stod hos sin fader og betragtede ham med en urolig og frygtsom mine.

Før end vi går videre, er det måske ikke unyttigt at genkalde med nogle ord bevæggrundene til dette general Levins besøg på Munkholmen. Læseren har ikke glemt de ubehagelige efterretninger, der ængstede den gamle befalingsmand i tyvende kapitel af denne sande historie. Da han modtog dem, faldt det ham straks ind, at det ville blive nødvendigt at forhøre Schumacher, men han havde ikke kunnet bestemme sig til det uden yderste modbydelighed. Tanken om at plage en ulykkelig fange, der allerede var et offer for så mange plager, og som han havde set så mægtig; om at udforske selv den skyldige ulykkeliges hemmeligheder, mishagede hans ædle, højmodige sjæl. Imidlertid, kongens tjeneste krævede det. Han burde ikke forlade Trondhjem uden at medbringe de nye lysglimt, som et forhør over den tilsyneladende ophavsmand kunne kaste på bjergmændenes opstand. Det var da aftenen før sin afrejse, at befalingsmanden, efter en lang og fortrolig samtale med grevinde Ahlefeld, havde besluttet sig til at besøge fangen. På vejen til slottet havde tanken om statens vel og den fordel, hans talrige personlige fjender kunne drage af, hvad man ville kalde hans skødesløshed, ja måske også storkanslerindens listige ord havde gæret i hans hoved, og gengivet ham hans fasthed. Han steg da op til den slesvigske løves tårn med strenge planer. Han lovede sig selv at behandle oprøreren Schumacher, som om han aldrig havde kendt kansleren Griffenfeld, at glemme alle sine erindringer – ja selv sin karakter, og at tale som en ubevægelig dommer til denne gamle medbroder i gunst og magt.

Imidlertid var han næppe trådt ind i ekskanslerens værelse, før end oldingens ærværdige, skønt vrantne åsyn gjorde et stærkt indtryk på ham, der forøgedes og formildedes ved Ethels blide, skønt stolte mine, og det første syn af begge fanger havde allerede halvt forjaget hans strenghed.

Han nærmede sig den faldne minister, rakte ham uvilkårlig hånden og sagde, uden at bemærke, at den anden ikke besvarede hans høflighed:

"Hilsen, grev Griffenf... –"

Det var en gammel vanes overraskelse. Han afbrød sig selv pludselig:

"Hr. Schumacher ...!"

Derpå holdt han inde, ganske tilfreds med, og ganske udtømt af en så dan anstrengelse. Der blev en pause. Generalen ledte i sit hoved efter ord, der kunne være strenge nok til værdigt at svare til en så hård begyndelse.

"Nå," sagde endelig Schumacher, "De er befalingsmand i Trondhjem?"

Lidt overrasket over at se sig adspurgt af den, han var kommet at forhøre, gjorde generalen et bekræftende tegn.

"I så fald," fortsatte fangen, "har jeg en klage at anbringe hos Dem."

"En klage! hvilken! hvilken!"

Og den ædle Levins ansigt antog et deltagende udtryk. Schumacher fortsatte med en bitter mine:

"En befaling af vicekongen foreskriver, at man skal lade mig fri og rolig i dette tårn ...!"

"Jeg kender denne befaling."

"Hr. befalingsmand, man tillader sig dog at besvære mig og trænge ind i mit fængsel!"

"Hvad!" råbte generalen, "nævn mig den, som vover ..."

"De, hr. befalingsmand."

Disse ord og den stolte tone, hvori de taltes, sårede generalen. Han svarede med næsten vred stemme:

"De glemmer, at min myndighed, når det gælder kongens tjeneste, ingen grænser kender."

"Hvis det da ikke skulle være den," sagde Schumacher, "som den agtelse, man skylder ulykken, foreskriver. Men menneskene ved ikke dette."

Ekskansleren sagde disse ord, som om han talte med sig selv. Befalingsmanden hørte dem.

"I sandhed, i sandhed! Jeg har uret, grev Griff..., hr. Schumacher, vil jeg sige. Jeg burde lade Dem beholde vreden, siden jeg har magten."

Schumacher tav et øjeblik.

"Der er," fortsatte han eftertænksomt, "i Deres ansigt og i Deres stemme, hr. befalingsmand, noget af en mand, som jeg fordum har kendt. Det er længe siden. Det er kun mig, som erindrer den tid. Det var i min lykkes dage. – Det var en vis Levin Knuth fra Mecklenborg. Har De kendt den nar?"

"Jeg har kendt ham," svarede generalen uforandret.

"Ah! De erindrer ham. Jeg troede, at man kun i ulykken erindrede menneskene."

"Var han ikke kaptajn ved livvagten?" fortsatte befalingsmanden.

"Jo, simpel kaptajn, end skønt kongen holdt meget af ham. Men han tænkte kun på fornøjelser og viste ingen ærgerrighed.

Det var ret et forunderligt hoved. Begriber man et sådant mådehold i en yndlings ønsker?"

"Men det lader sig dog begribe ..."

"Jeg holdt meget af ham, denne Levin Knuth, fordi han ikke ulejligede mig. Han var kongens ven som en anden mands. Man skulle have sagt, at han elskede ham for sin egen fornøjelses, og slet ikke for sin lykkes skyld."

Generalen ville afbryde Schumacher, men denne fortsatte med nogen stivhed, enten af modsigelseslyst eller fordi den genoplivede erindring virkelig behagede ham.

"Siden De har kendt denne kaptajn Levin, hr. befalingsmand, ved De uden tvivl, at han havde en søn, som er død ganske ung. Men husker De, hvad der foregik ved denne søns fødsel?"

"Jeg husker endnu langt bedre, hvad der foregik ved hans død," sagde generalen med bevæget stemme, og dækkede sine øjne med hånden.

"Men," fortsatte den ligegyldige Schumacher, "det er en begivenhed, som kun få kender, og som skildrer Dem hele denne Levins egenhed. Kongen ville stå fadder til barnet. Skulle De tro at Levin afslog det? Ja, hvad der endnu er mere, han valgte til fadder en gammel betler, der slæbte sig frem til slotsporten. Jeg har aldrig kunnet begribe grunden til en så afsindig handling."

"Jeg vil sige Dem den," svarede generalen. "Ved at vælge en beskytter for sin søns sjæl, tænkte kaptajn Levin uden tvivl, at en fattig er mægtigere hos Gud end en konge."

Schumacher tænkte et øjeblik, og sagde:

"De har ret."

Befalingsmanden ville atter lede samtalen hen til hensigten af sit besøg. Men Schumacher standsede ham.

"Jeg beder Dem, er det sandt, at denne Levin fra Mecklenborg ikke er Dem ukendt, så lad mig tale om ham. Af alle de mennesker, jeg har set i min storheds tid, er han den eneste, hvis erindring bringer mig hverken væmmelse eller afsky. Drev han end sin særhed indtil galskab, var han ikke desto mindre, ved sine ædle egenskaber, en sådan mand, som der kun gives meget få af."

"Jeg er ikke af den mening. Denne Levin havde intet udmærket fremfor andre mennesker. Der gives endog mange, som er bedre end ham."

Schumacher lagde armene over kors og hævede øjnene mod himmelen.

"Ja, der ser man, hvordan de alle er! Man kan ikke rose en rosværdig mand for dem, uden at de straks søger at sværte ham til. De forgifter endog den glæde at rose med rette. Den er dog sjælden nok."

"Hvis De kendte mig, ville De ikke beskylde mig for at sværte gen… kaptajn Levin mener jeg."

"Nok, nok," sagde fangen, "i retskaffenhed og ædelmod har der aldrig været to mand, som denne Levin Knuth, og at sige det modsatte er på en gang at bagvaske ham og at rose overdrevent den afskyelige menneskeslægt."

"Jeg forsikrer Dem," tog befalingsmanden ordet, idet han søgte at stille Schumachers vrede, "at jeg ikke har ham nogen troløs hensigt imod Levin Knuth …"

"Sig ikke det. Hvor galt han bar sig ad, er alle mennesker dog langt fra at ligne ham. De er falske, utaknemmelige,

misundelige, bagtalerske. Ved De, at Levin Knuth gav til hospitalerne i København mere end halvdelen af sine indtægter ...?"

"Jeg vidste ikke, at De var underrettet om det."

"Der har vi det!" råbte den gamle med en triumferende mine. "De håbede at kunne sværte ham til i al sikkerhed, i tillid til, at jeg ikke kendte denne stakkels Levins gode handlinger!"

"Men nej, nej ..."

"Mener De, at jeg ikke også ved, at han formåede kongen til at give det ham bestemte regiment til en officer, der havde såret ham i tvekamp, han, Levin Knuth, fordi, sagde han, den anden var ældre i tjenesten end han?"

"Jeg troede dog, at denne hemmelige handling ..."

"Sig mig da, hr. befalingsmand over Trondhjem, er den derfor mindre skøn? At Levin skjulte sine dyder, er det en grund til at nægte dem? O! hvor alle mennesker er hinanden lige! vov at blande med dem den ædle Levin, ham, der, da han ikke kunne redde en soldat, som var overbevist om at have villet myrde ham, gav sin morders enke en pension?"

"Og hvem havde ikke gjort det samme?"

Her brød Schumacher løs:

"Hvem? De, jeg? Alle mennesker? Hr. befalingsmand! Siden De bærer en generalsuniform og ærestegn på brystet, tror De vel på Deres fortjeneste? De er general, og den stakkels Levin er vel død som kaptajn. Det er sandt, han var en nar, og tænkte ikke på sin forfremmelse."

"Har han ikke selv tænkt på den, så har kongens nåde tænkt for ham."

"Nåde! sig retfærdighed, om man ellers kan tale om en konges retfærdighed. Nå! hvilken udmærket belønning har man da givet ham?"

"Hans Majestæt har lønnet Levin Knuth langt over fortjeneste."

"Fortræffeligt!" råbte den gamle minister og slog hænderne sammen. "En brav kaptajn bliver måske efter tredive års tjeneste udnævnt til major, og denne høje gunst vækker Deres misundelse, ædle general? Et persisk ordsprog har ret i at sige, at den nedgående sol er skinsyg på den opstigende måne."

Schumacher var så forbitret, at generalen næppe kunne få de ord ind:

"Hvis De uophørligt afbryder mig ... hindrer De mig fra at forklare Dem ..."

"Nej, nej," fortsatte den anden, "jeg troede, hr. general, da jeg først så Dem, at opdage nogle lighedstræk imellem Dem og den gode Levin, men, nej! der findes ingen."

"Men så hør mig ..."

"Høre Dem! for at De skal sige mig, at Levin Knuth er uværdig til en ussel belønning ..."

"Jeg sværger Dem til, at det ikke er ..."

"O, I mennesker, jeg forstår jer, I skal snart gå så vidt at påstå, at han er som alle falsk, hyklerisk, ondskabsfuld ..."

"I sandhed, nej."

"Hvad ved jeg? Måske har han forrådt en ven, forfulgt en velgører, som I alle har gjort ...? eller forgivet sin fader eller myrdet sin moder ...?"

"De tager fejl ... jeg er langt fra at ville ..."

"Ved De, at det var ham, der bestemte vicekansler Wind, så vel som Scheel, Vinding og justitsråd Lasson, tre af mine dommere, til ikke at stemme for dødsstraf? Og De vil, at jeg med koldt blod skal høre Dem bagvaske ham! Ja således har han handlet imod mig, og dog havde jeg altid gjort ham mere ondt end godt, for jeg er lig Dem, ussel og ond."

Denne underlige samtale bragte den ædle Levin i en besynderlig stemning. På en gang genstand for de mest direkte fornærmelser og de mest oprigtige lovtaler, vidste han ikke, hvorledes han skulle optage så grove komplimenter og så mange smigrende uartigheder. Han var fornærmet og rørt. Snart ville han bryde løs, snart takke Schumacher. Nærværende og ukendt glædede han sig ved at se den heftige Schumacher forsvare i ham og imod ham en ven og en fraværende. Kun havde han ønsket, at hans advokat havde anbragt lidt mindre bitterhed og hvashed i sin lovtale. Men i hans hjertes inderste rørte lovtalerne over kaptajn Levin ham mere, end fornærmelserne imod befalingsmanden over Trondhjem sårede ham. Idet han fæstede sit velvillige blik på den faldne yndling, besluttede han sig til at lade ham udøse al sin forbitrelse og taknemmelighed.

Efter en lang deklamation imod den menneskelige utaknemmelighed, faldt Schumacher endelig udtømt tilbage i sin lænestol i den skælvende Ethels arme, idet han med en smertelig stemme sagde:

"O mennesker! hvad har jeg da gjort jer, at jeg måtte lære at kende jer?"

Generalen havde endnu ikke kunnet komme til den vigtige genstand, der havde foranlediget hans besøg på Munkholmen.

Al hans modbydelighed for at martre fangen med et forhør var vendt tilbage. Han følte sig rørt og fuld af medynk, og hertil kom endnu tvende temmelig stærke grunde. Schumachers oprørte tilstand gav intet håb om, at han kunne svare på en fyldestgørende måde, og, at en sådan mand kunne have indladt sig i en sammensværgelse, fandt den tillidsfulde Levin, når han betragtede sagen i sig selv, desuden ikke rimelige. Ikke desto mindre, hvorledes skulle han forlade Trondhjem, uden at have forhørt Schumacher? Denne sørgelige nødvendighed, som hans høje post pålagde ham, overvandt endnu en gang alle hans betænkeligheder, og han begyndte da således, idet han så meget som muligt formildede tonen i sin stemme:

"Stil dog lidt Deres heftige bevægelse, grev Schumacher ..."

Det var et heldigt indfald, der bragte den gode befalingsmand på denne benævnelse, hvorved han forenede den ærbødighed, han skyldte den dom, der havde berøvet Griffenfeld hans værdigheder, med den agtelse, dennes ulykke krævede, idet han forbandt hans adelige titel med hans borgerlige navn. Han fortsatte:

"Det er en pinlig pligt for mig at måtte ..."

"Fremfor alt," afbrød fangen ham, "tillad mig, hr. befalingsmand, igen at tale til Dem om en sag, der er mig langt vigtigere end alt, hvad Eders Excellence kan have at sige mig. De har nylig forsikret mig, at man havde belønnet denne nar Levin for hans tjenester. Jeg ønskede inderligt at vide, hvorledes."

"Hans Majestæt, hr. Griffenfeld, har ophøjet Levin til generalsrang, og i tyve år ældes nu denne nar i ro, hædret med denne militære værdighed og med sin konges velvilje."

Schumacher bøjede sit hoved:

"Ja, denne nar Levin, der ville have været ligeglad, om han var blevet gammel som kaptajn, dør som general, og den kloge Schumacher, der regnede på at dø som storkansler, ældes som statsfange."

Under disse ord dækkede fangen sit ansigt med hænderne, og dybe suk hævede sig fra hans gamle bryst. Ethel, der af samtalen kun begreb, hvad der bedrøvede hendes fader, søgte straks at adsprede ham.

"Min fader, se dog derhenne i nord, man ser glimtet af et lys, som jeg ikke har bemærket de foregående aftener."

I den allerede ganske mørke nat opdagede man virkelig ved horisonten et svagt og fjernt lys, der syntes at komme fra toppen af et langt bortliggende fjeld. Men Schumachers øje og sjæl vendte sig ikke straks, som Ethels, mod nord, heller ikke svarede han. Generalen alene blev slået af den unge piges bemærkning.

"Det er måske," sagde han ved sig selv, "et af oprørerne antændt bål."

Denne tanke tilbagekaldte ham med styrke hensigten af hans nærværelse, og han henvendte ordet til fangen:

"Hr. Griffenfeld, det gør mig ondt at måtte plage Dem, men De må underkaste Dem ..."

"Jeg forstår Dem, hr. befalingsmand! Det er ikke nok, at jeg tilbringer mit liv i dette fængsel, at jeg lever vanæret og forladt, at jeg intet kan kalde mit uden bitre erindringer om storhed og magt. De må også forstyrre min ensomhed for at ransage mine sorger og spotte min ulykke. Siden denne ædle Levin Knuth, om hvem flere træk i Deres udvortes har mindet mig, er general,

som De, ville det have været en alt for stor lykke for mig, om man havde givet ham den post, De beklæder, for han, det sværger jeg Dem til, hr. befalingsmand, ville ikke være kommet for at martre en ulykkelig i hans fængsel."

Under denne besynderlige samtale, var generalen mere end en gang nær ved at nævne sig for at gøre ende på den. Denne indirekte bebrejdelse betog ham kraften dertil. Den stemte så vel med hans indre følelser, at den indgav ham en slags undseelse for sig selv. Han forsøgte ikke desto mindre at besvare Schumachers krænkende forudsætning. Besynderlige tilfælde! Blot ved forskellen i deres karakter havde begge disse mænd byttet rolle. Dommeren var på en måde bragt til at retfærdiggøre sig for den anklagede.

"Men," sagde generalen, "hvis pligten havde nødet ham til det, så tvivl ikke om, at Levin Knuth ..."

"Jeg tvivler på det, ædle herre," råbte Schumacher, "tvivler De ikke selv på, at han jo, med hele sin ædelmodige sjæls afsky, ville have afslået det ærinde, at udspejde og forøge en ulykkelig fanges pinsler! Jeg kender ham bedre end De. I intet tilfælde havde han påtaget sig en bøddels forretninger. – Nu, hr. general, er jeg til Deres tjeneste. Gør hvad De kalder Deres pligt! Hvad forlanger Eders Excellence af mig?"

Og den gamle minister fæstede sit stolte blik på befalingsmanden. Hele dennes bestemthed var forsvundet. Hans første modbydelighed vågnede igen, og vågnede uovervindelig.

"Han har ret," sagde han ved sig selv, "at plage en ulykkelig på en simpel mistanke! Det må man overdrage en anden end mig at gøre!"

Virkningen af disse betragtninger var hurtig. Han nærmede sig den forbavsede Schumacher, trykkede hans hånd, og sagde, idet han pludselig forlod ham:

"Grev Schumacher, bevar altid den samme agtelse for Levin Knuth."

25

Løven:
Hoh!

Theseus:
Godt brølet, løve.

– Shakespeare: En skærsommernatsdrøm.

Man kalder mig ulven med de strålende øjne; jeg vanker om i ensomhed.

– Edda.

Reigin talte:
"Nu er du glad, Sigurdur, og sejrstrålende, imens du tørrer dit sværd Gram i græsset. Du har dræbt min søn, men det er mig, som til dels har været årsag dertil … sæt dig der og hold Fafnirs hjerte for ilden. Jeg vil æde hans hjerte efter at have drukket hans blod."

Hunørnen talte:
"Der er Sigurdur; han sidder, dækket med blod. Han steger Fafnirs hjerte ved ilden … gid han ville slå hovedet af denne gråhærdede sladrer, og sender ham til Hel."

– Fafnirs sang.

"Stå op," sagde han, "lad mig dræbe dig, som du har dræbt min søn."

– Tusind og én nat, tredje nat.

Den rejsende, som i vore dage gennemvandrer de snedækkede fjelde, som Sneåsenvand er omgivet med som med et hvidt bælte, finder ikke længere noget spor af, hvad det syttende århundredes nordmænd kaldte Arbar-ruinen. Man har aldrig kunnet komme efter, af hvilke mennesker eller på hvilken måde

den bygning var opført, hvis ruiner, om man ellers kunne bruge denne benævnelse, lå der. Når man kom ud af skoven, der dækkede den sydlige kant af søen, og havde klatret op ad en skråning, besået hist og her med levninger af mure og tårne, nåede man en hvælvet åbning, der gik ind i fjeldets side. Denne åbning, som nu er ganske spærret af nedgledet jord, var indgangen til et i klippen udhugget galleri, der gik tværs igennem bjerget, kun svagt oplyst af kegleformede lufthuller, anbragt rundt om i hvælvingen. Galleriet stødte til en slags aflang oval sal, der halvt var udhugget i klippen og endte i gotisk murarbejde. Rundt om salen bemærkede man i dybe indhulinger plumpt forarbejdede granitstøtter. Nogle af disse hemmelighedsfulde billeder var faldet ned af deres fodstykker og lå om hinanden på stengulvet med andre uformelige levninger, dækkede med græs og mos, hvor man så firben, edderkopper og alle disse ækle dyr, der fremkommer i jorden i ruiner, krybe rundt. Dagen trængte kun ind til dette sted igennem en trekantet port lige over for galleriåbningen. Man kunne give denne port, skønt lige med jorden, navn af vindue, for den åbnede sig over en umålelig afgrund, og man begreb ikke, hvorhen tre eller fire trappetrin, der hang ud over afgrunden udenfor og under denne besynderlige udgang, kunne føre.

Denne sal udgjorde det indre af en slags kæmpemæssigt tårn, som, når man på lang afstand så det fra den side, hvor afgrunden var, syntes at være en af fjeldets toppe. Tårnet lå afsondret, og, som sagt, ingen vidste til hvilken bygning det havde hørt. Man bemærkede alene højt oppe på en flade, der var utilgængelig for den dristigste jæger, en masse, som man på

grund af den lange afstand kunne tage for en rund klippe, eller for levningen af en kolossal hvælving. – Dette tårn og denne sammenstyrtede hvælving var bekendte iblandt bønderne under navn af Arbar-ruinerne. Man vidste lige så lidt oprindelsen til navnet som til mindesmærket.

På en sten i midten af denne aflange sal sidder en lille i dyrehuder klædt mand, som vi allerede adskillige gange har haft anledning til at støde på i fortællingens løb. Han vender ryggen imod lyset, eller snarere imod det ubestemte tusmørke, som trænger ind i det dunkle tårn, når middagssolen stråler klarest. Denne lysning, den stærkeste, som naturen kunne udbrede i tårnets indre, er ikke tilstrækkelig til at skelne, hvad det er for en genstand den lille mand bøjer sig ned imod. Man hører nu og da en dump stønnen, og man kan skønne, at den kommer fra dette legeme, på dets svage bevægelser fra tid til anden. Undertiden rejser den lille mand sig, og fører til sine læber en slags skål, der efter formen synes at være en hjerneskal fuld af en dampende drik, hvis farve man ikke kan se, men som han nyder i lange drag.

Pludselig rejser han sig.

"Man går i galleriet, tror jeg; er det allerede begge rigernes kansler?"

Disse ord ledsagedes af en frygtelig skoggerlatter, der endte i et vildt brøl, og pludselig besvaredes af en hylen fra galleriet.

"O, o!" siger værten i Arbar-ruinen, "det er ikke et menneske, men det er altid en fjende; det er en ulv."

Virkelig kommer i det samme en stor ulv frem under galleriets hvælving, standser et øjeblik, nærmer sig derpå i skæv retning med bugen langs jorden, og fæster på manden sine

brændende øjne, der stråler i mørket. Denne står uforandret med armene over kors og betragter den.

"Ah! Det er den gamle grå ulv. Den ældste ulv i Sneåsens skove. Goddag ulv! dine øjne stråler. Du er sulten, og liglugten lokker dig. – Du skal også snart lokke de hungrige ulve. – Vær velkommen, Sneåsen-ulv. Jeg har altid haft lyst til at træffe dig. Du er så gammel, at man siger, du ikke kan dø. – Det skal man ikke sige i morgen."

Dyret svarede med en skrækkelig hylen, gjorde et spring tilbage og styrtede med et hop på den lille mand.

Denne veg ikke et skridt tilbage. Så hurtig som lynet greb han med sin højre arm i bugen på ulven, der stod lige for ham og havde lagt sine forben på hans skuldre. Med den venstre hånd beskyttede han sit ansigt imod sin fjendes opspærrede gab, idet han greb den i struben med en sådan kraft, at dyret, nødt til at hæve hovedet, næppe kunne fremføre et smerteskrig.

"Sneåsen-ulv," sagde manden triumferende, "du sønderriver min kjortel, men din hud skal erstatte den!"

I det øjeblik, da han blandede disse sejrsudråb med nogle ord af et besynderlige sprog, bragte en konvulsivisk bevægelse af ulven i dens dødskamp ham til at snuble over de omstrøede stene. Begge faldt, og mandens brølen blandede sig med dyrets hylen.

Tvunget ved sit fald til at slippe ulvens strube, følte den lille mand allerede dens skarpe tænder trænge ind i sine skuldre, da begge de kæmpende, væltende sig over hinanden, stødte an imod en uhyre brun, lodden masse, der lå i den mørkeste krog af salen.

Det var en bjørn, der knurrende vågnede af sin tunge søvn.

Næppe havde den nye persons dovne øjne åbnet sig nok til at den kunne skelne kampen, førend den styrtede sig rasende, ikke på manden, men på ulven, som i dette øjeblik var oven på, greb den voldsomt med sit gab midt over kroppen, og befriede således den af de kæmpende, der mest lignede et menneske.

Langt fra at vise sig taknemmelig for en så stor tjeneste, stod denne ganske blodig op, styrtede sig over bjørnen, og sparkede den stærkt i bugen, som en herre sin hund, når den har begået en fejl.

"Bamse! Hvem kalder på dig? Hvad blander du dig i?"

Disse ord afbrødes af rasende udråb og skæren med tænderne.

"Gå din vej!" tilføjede han brølende.

Bjørnen, der på en gang havde fået et spark af manden og et bid af ulven, udstødte en slags klagende knurren, bøjede derpå sit plumpe hoved og slap det forhungrede dyr, der kastede sig over manden med nyt raseri.

Under den fornyede kamp vendte den afviste bjørn tilbage til den plads, hvor den sov, satte sig alvorlig ned, og kastede ligegyldige blikke på begge de rasende fjender. Den iagttog den fredeligste tavshed, idet den strøg sig snart med den ene, snart med den anden forlab om snuden.

Men i det øjeblik da den ældste af Sneåsens ulve fornyede sit anfald, greb den lille mand dens blodige gab, og ved en uhørt anstrengelse af kraft og behændighed omfattede han hele snuden med sin hånd. Ulven stred imod, idet den vred sig voldsomt af raseri og smerte. Et gulagtigt skum strømmede ned fra dens sammenpressede læber, og dens øjne, opsvulmede af vrede, syntes at ville træde ud af deres hulinger. Den af begge

de kæmpende, hvis ben knustes af skarpe tænder, hvis kød sønderreves af brændende klør, var ikke mennesket, men det vilde dyr. Den, hvis brølen lød frygteligst, var ikke dyret, men mennesket.

Endelig samlede denne alle sine kræfter, der var udtømte ved den gamle ulvs lange modstand, og klemte med begge hænder snuden med en sådan styrke, at blodet sprøjtede ud af dyrets næsebor og strube. Dets flammeøjne slukkedes og lukkedes halvt. Det vaklede og faldt halvdødt for sin sejrherres fødder. Den svage, men vedvarende bevægelse af dets hale og den konvulsiviske, afbrudte bæven, der fo'r over hele dets legeme, viste alene, at det endnu ikke var ganske dødt. Pludselig rystede den sidste gysen det døende dyr, og livstegnene ophørte.

"Nu er du da død, stolte ulv," sagde den lille mand og sparkede foragteligt til den. "Troede du endnu at blive gammel efter at have mødt mig? Du skal ikke længere ilende over sneen opstøve dit bytte; du er selv god for ulvene og gribbene. Du har fortæret mangen vildfarende vandringsmand i dit lange blodige liv; nu er du selv død, du skal ikke længere æde mennesker: det er skade!"

Han væbnede sig med en skarp sten, satte sig ned på ulvens varme, bævende krop, brød lemmerne i leddene, skilte hovedet fra skuldrene, skar huden op i hele dens længde efter bugen, trak den af som man tager en kjole af, og på et øjeblik var Sneåsens frygtelige ulv forvandlet til et nøgent og blodigt skrog. Han kastede byttet over sine forbidte skuldre, og vendte kødsiden af den fugtige og med lange blodårer stribede hud ud af.

"Man får vel," mumlede han imellem tænderne, "klæde sig i dyrenes hud. Menneskets er for tynd til at beskytte mod kulden."

Mens han talte således, endnu fælere under sit fæle sejrstegn, kedede bjørnen sig uden tvivl ved sin uvirksomhed og nærmede sig hemmeligt den anden genstand, der lå i skyggen, som vi talte om i begyndelsen af dette kapitel, og snart hørtes der fra denne mørke del af salen en lyd, som om noget knustes imellem tænderne, blandet med svage og smertelige dødssuk.

Den lille mand vendte sig om.

"Bamse!" skreg han med truende stemme, "ah, elendige bamse! Herhid, kom hid!"

Og han tog en stor sten op og kastede den imod uhyrets hoved. Ganske bedøvet af stødet, rev dette sig langsomt løs fra sit gilde, og, slikkende sig om sine blodige læber, kastede det sig pustende ned for den lille mands fødder, hævede sit store hoved op imod ham og krummede sin ryg, lige som for at bede om nåde for sin ubeskedenhed.

Nu begyndte der imellem begge uhyrer, for således kan man nok kalde beboeren af Arbar-ruinen, en vekslende udtryksfuld brølen. Mennesket tilkendegav overmagt og vrede, bjørnens bøn og underkastelse.

"Der," sagde endelig manden, og pegede med bøjet finger på ulvens flåede krop, "der er dit bytte. Lad mig beholde mit."

Bjørnen snusede på ulvekroppen, rystede hovedet med misfornøjet mine, og vendte sit blik mod ham, der syntes at være dens herre.

"Jeg forstår dig," sagde denne, "dette er allerede alt for dødt for dig, mens det andet endnu bæver. – Du er en lækkermund,

bamse, lige så meget som et menneske. Du vil, at hvad du æder endnu skal leve i det øjeblik, du sønderriver det; du vil gerne føle kødet dø under din tand; du finder kun behag i, hvad der lider. Vi ligner hinanden. – For jeg er ikke et menneske, bamse, jeg står over denne elendige slægt, jeg er et vildt dyr som du. – Jeg ville ønske, du kunne tale, kammerat bamse, at du kunne sige mig, om din ligner min glæde, den glæde, som dine hunbjørne bæver for, når du sluger menneskeindvolde, men nej, jeg ville ikke ønske at høre dig tale, af frygt for at din stemme skulle erindre mig om menneskestemmen. – Ja, udstød ved mine fødder dette brøl, som bringer den forvildede hyrde til at skælve på fjeldet. Det behager mig som en vens stemme, fordi det forkynder ham en fjende. Stå op, bamse, løft dit hoved op til mig. Slik mine hænder med den tunge, der så ofte har drukket menneskeblod. – Du har som jeg hvide tænder, men det er ikke vor skyld, om de ikke er røde som et nyt sår; men blod aftvætter blod. – Jeg har flere end en gang fra det inderste af en mørk hule set Ølmøes piger vaske deres nøgne fødder i bækkens vand, idet de sang med blid stemme, men jeg foretrækker for disse melodiske toner og for disse silkebløde lemmer dine lodne labber og dine hæse skrig: de forfærder mennesket."

Under disse ord havde han sat sig og overladt sin hånd til uhyrets kærtegn, som dette, væltende sig på ryggen for hans fødder, ødslede på ham på tusinde måder, ligesom en bologneserhund, der gør alle sine tækkelige småkunster på sin beherskerindes sofa.

"Menneskene siger, at jeg flygter for dem," fortsatte den lille mand, "men det er dem, som flygter for mig. De gør af frygt,

hvad jeg ville gøre af had ... imidlertid ved du, bamse, at jeg er glad ved at møde et menneske, når jeg er hungrig eller tørstig."

Pludselig bemærkede han dybt inde i galleriet et rødagtigt lysende punkt, der efterhånden voksede og bredte et svagt farveskær over de gamle fugtige mure.

"Der kommer just et. Når man taler om Fanden, er han nærmest. – Pas på, bamse," tilføjede han, idet han vendte sig imod bjørnen, "stå op!"

Dyret rejste sig straks.

"Nå, jeg får vel belønne din lydighed ved at stille din appetit."

Ved disse ord bøjede manden sig ned mod det, der lå på jorden. Man hørte som en knagen af ben, der knuses ved en økse, men hverken suk eller stønnen blandede sig længere i denne lyd.

"Det synes," mumlede den lille mand, "at vi er de eneste levende væsner i denne Arbar-sal. – Der, ven bamse, fuldend din begyndte smovs."

Han kastede hen imod den trekantede port det, som han havde løst fra den genstand, der lå udstrakt for hans fødder. Bjørnen styrtede sig over dette bytte med en sådan grådighed, at det hurtigste øje ikke kunne skelne, om det henslængte stykke virkelig havde formen af en menneskearm, iført tøj af samme farve som Munkholm-musketerernes uniform.

"Man kommer nærmere," sagde den lille mand, med øjet fæstet på lyset, der stadig voksede. "Kammerat bamse, lad mig alene et øjeblik ... Nu, ud!"

Uhyret adlød og styrtede sig hen imod den trekantede port, steg baglæns ned af de ydre trapper, og forsvandt under tilfreds brummen, bærende med sig i gabet sit væmmelige bytte.

I samme øjeblik viste en temmelig høj mand sig i indgangen til galleriet, hvis krumme fordybninger endnu tilbagekastede en ubestemt lysning. Han var iført en lang brun kappe, og bar en blændlygte, hvis skin han lod falde lige på den lille mands ansigt. Denne, der uden at lade sig forstyrre, blev siddende på stenen med armene over kors, råbte:

"Gid det går dig ilde, du som kommer hid med forsæt og ej af et tilfælde!"

Den fremmede svarede ikke, men syntes at betragte ham opmærksomt.

"Se på mig," fortsatte denne, idet han løftede hovedet op, "om en time skal du måske mangle ånde til at rose dig af at have set mig."

Den nykomne lod skinnet af sin lygte glide over hele den lille mands person, og syntes endnu mere overrasket end forskrækket.

"Nu, hvad forundrer du dig over?" tog den lille mand ordet med en latter, der klang som når man knuser ben. "Jeg har arme og ben som du, men mine lemmer skal ikke, som dine, blive føde for ulve og ravne."

Den fremmede svarede endelig med en lav, skønt sikker stemme, og som om han alene frygtede at høres udefra:

"Hør, jeg kommer ikke som fjende, men som ven ..."

Den anden afbrød ham:

"Hvorfor har du da ikke aflagt din menneskelige skabning?"

"Min hensigt er at gøre jer en tjeneste, hvis I er den, som jeg søger ..."

"Det vil sige, at modtage en tjeneste af mig. Menneske, du spilder din møje. Jeg kan blot vise dem tjeneste, der er trætte af

livet."

"Efter Jeres ord," svarede den fremmede, "erkender jeg Jer vel for den mand, jeg behøver, men Jer højde ... islænderen Hans er en kæmpe. Det kan ikke være Jer."

"Det er første gang, man tvivler om det i min nærværelse!"

"Hvad, det skulle være Jer!"

Og den fremmede nærmede sig den lille mand.

"Men man siger, at islænderen Han er af en kæmpemæssig bygning ...?"

"Føj mit rygte til min højde, og du skal se mig højere end Hekla."

"Virkelig! – Svar mig, jeg beder Jer: I er da Hans, fra Klipstadur i Island?"

"Det er ikke med ord, jeg svarer på dette spørgsmål," sagde den lille mand, og rejste sig, og det blik, han kastede på den uforsigtige fremmede, bragte denne til at vige tre skridt tilbage.

"Lad det kun være nok at svare med dette blik," sagde denne med næsten bedende stemme, idet han kastede mod indgangen til galleriet et blik, hvori der malede sig anger over at være kommet indenfor den. "Det er alene Jeres fordel, som bringer mig hid ..."

Ved sin indtrædelse i salen havde den nykomne blot skimtet den, han nærmede sig til, og kunne således nogenlunde bevare koldt blod, men da hans vært stod op med sit tigeransigt, sine sammentrykte lemmer, sine blodige skuldre, næppe dækkede af en endnu frisk hud, sine store med kløer bevæbnede hænder og sit flammende blik, gyste den forvovne fremmede, som en

uvidende vandringsmand, der tror at være ved en ål og føler sig bidt af en slange.

"Min fordel?" udbrød uhyret, "kommer du da for at give mig underretning om, at der er en kilde at forgifte, en landsby at stikke ild på, eller en musketer fra Munkholmen at myrde …?"

"Måske. – Hør, bjergfolkene gør opstand. I ved, hvor mange ulykker en opstand medfører."

"Ja, mord, voldtægt, kirkeran, mordbrand, plyndring …"

"Jeg tilbyder Jer alt dette."

Den lille mand brød ud i latter.

"Jeg behøver ikke, at du tilbyder mig det for at tage det."

Den vilde latter, der ledsagede disse ord, bragte atter den fremmede til at skælve. Han fortsatte ikke desto mindre:

"Jeg foreslår Jer i bjergfolkenes navn at modtage anførslen over opstanden."

Den lille mand stod et øjeblik tavs. Pludselig antog hans mørke åsyn et udtryk af Helvedes ondskab.

"Er det også i deres navn, du foreslår mig det?" sagde han.

Dette spørgsmål syntes at bringe den nykomne ud af fatning, men, vis på at være ukendt af den, han talte med, beroligede han sig let.

"Hvorfor gør bjergfolkene oprør?" spurgte denne.

"For at blive befriet fra det kongelige formynderskab."

"Er det blot derfor?" fortsatte den anden i spottende tone.

"De vil også befri fangen på Munkholmen."

"Er dette da den eneste hensigt af opstanden?" gentog den lille mand i den tone, der bragte dm fremmede ud af sin fatning.

"Jeg kender ingen anden," stammede denne.

"Ah! Du kender ingen anden!"

Disse ord fremførtes i samme ironiske tone. For at adsprede den forvirring, de forårsagede ham, skyndte den fremmede sig at tage frem under sin kappe en stor pung, som han kastede for uhyrets fødder.

"Her er lønnen for Jeres anførsel."

Den lille mand sparkede til pungen.

"Jeg vil ikke have den. Tror du da, at jeg, hvis jeg havde lyst til dit guld eller til dit blod, ville vente på din tilladelse for at stille den?"

Den fremmede veg overrasket og næsten forfærdet tilbage.

"Det er en foræring, som de kongelige bjergmand har overdraget mig til Jer ..."

"Jeg vil ikke have den, siger jeg Jer. Guld nytter mig til intet. Menneskene sælger vel deres sjæl, men de sælger ikke deres liv. Man er nødt til at tage det."

"Jeg kan da melde de fornemste bjergmænd, at den frygtelige islænder Hans nøjes med at modtage kommandoen over dem ...?"

"Jeg tager ikke imod den."

Disse ord, fremsagt med afgørende stemme, syntes at gøre et meget ubehageligt indtryk på den foregivne udsending fra de oprørske bjergmænd.

"Hvorledes?" sagde han.

"Nej!" gentog den anden.

"I afslår at deltage i et foretagende, der byder Jer så mange fordele!"

"Jeg kan godt plyndre gårde, ødelægge huse, myrde bønder eller soldater, ganske alene."

"Men betænk, at I ved at modtage bjergmændenes tilbud er sikker på at blive ustraffet."

"Er det også i bjergmændenes navn, du giver mig dette løfte?" spurgte den anden leende.

"Jeg vil ikke skjule for Jer," svarede den fremmede med hemmelighedsfuld mine, "at det er i en mægtig persons navn, der interesserer sig for opstanden."

"Og denne mægtige person, er han selv sikker på ikke at blive hængt?"

"Hvis I kendte ham, ville I ikke således ryste på hovedet."

"Ah! Nå, hvem er det da?"

"Det kan jeg ikke sige Jer."

Den lille mand nærmede sig og slog den fremmede på skulderen, stadig med samme hånlatter.

"Vil du, jeg skal sige dig det?"

En bevægelse undslap manden i kappen. Den viste på en gang skræk og krænket stolthed. Han var lige så lidt belavet på uhyrets korte afbrydelse som på hans plumpe fortrolighed.

"Jeg spotter dig," fortsatte den sidste, "du ved ikke, at jeg ved alt. Denne mægtige person er Danmarks og Norges storkansler, og Danmarks og Norges storkansler, det er dig."

Det var virkelig ham. Ankommet til Arbar-ruinen, hvortil vi havde set ham rejse i selskab med Musdæmon, ville han blot stole på sig selv med hensyn til at vinde røveren, af hvem han var langt fra at tro sig kendt og ventet. Aldrig kunne grev Ahlefeld siden, trods al sin finhed og al sin magt, komme efter, ved hvilket middel islænderen Hans var blevet så vel underrettet. Var det et forræderi af Musdæmon? Det var vist nok Musdæmon, der havde indgivet den ædle greve den tanke,

personligt at fremstille sig for røveren, men hvilken fordel kunne han have af denne troløshed? – Havde røveren bemægtiget sig hos et af sine ofres papirer, der hentydede til storkanslerens plan? Men Frederik Ahlefeld var sammen med Musdæmon det eneste levende væsen, der kendte denne plan, og, i hvor letsindig han var, var han det dog ikke i den grad, at man kunne frygte, han skulle forråde en sådan hemmelighed. Forresten lå han i garnison i Munkholmen, i det mindste troede storkansleren det. – De, der læser det følgende af denne scene, kan vel ikke bedre end grev Ahlefeld løse denne knude, men de skal dog kunne se, hvilken rimelighed man kan tillægge den sidste gisning.

En af grev Ahlefelds mest udmærkede egenskaber var åndsnærværelse. Da han hørte sig så plumpt navngivet af den lille mand, kunne han ikke tilbageholde et overraskelsesskrig, men på et øjeblik gik udtrykket i hans blege, hovmodige ansigt over fra frygt og forbavselse til ro og sikkerhed.

"Nå, ja!" sagde han, "jeg vil være oprigtig imod Jer. Jeg er virkelig kansleren. Men vær også oprigtig ..."

En skoggerlatter fra den anden afbrød ham.

"Har jeg da ladet mig bede for at sige dig mit navn, og for at sige dig dit?"

"Sig mig med samme oprigtighed, hvorledes I har fået at vide, hvem jeg var?"

"Har man ikke sagt dig, at islænderen Hans ser igennem bjergene?"

Greven søgte at bevæge ham:

"Se i mig en ven ..."

"Din hånd, grev Ahlefeld!" sagde den lille mand i en plump tone. Derpå så han ministeren lige ind i ansigtet, og råbte: "Hvem af os mener du vel er den største kæltring?"

Den hovmodige herre bed sig i læberne, men, stillet imellem frygt for uhyret og den nødvendighed at gøre ham til sit redskab, skjulte han sin misfornøjelse.

"Leg ikke med Jeres fordel; påtag Jer at lede opstanden og stol på min erkendtlighed."

"Norges kansler, du regner på, at dine planer skal lykkes, ligesom en gammel kælling, der tænker på den kjole, hun spinder sig af stjålet hør, idet ilden griber fat i totten."

"Endnu en gang, betænk Jer, skønt I forkaster mit tilbud."

"Endnu en gang, jeg, røveren, siger til dig, rigernes storkansler: *Nej*."

"Jeg ventede et andet svar efter den udmærkede tjeneste, I allerede har vist mig."

"Hvilken tjeneste?" spurgte røveren.

"Er det ikke af Jer, kaptajn Dispolsen er blevet myrdet?" svarede kansleren.

"Det kan nok være, grev Ahlefeld. Jeg kender ham ikke. Hvad er det for en mand, du taler om?"

"Hvad! Skulle ikke tilfældigvis det jernskrin, han førte med sig, være faldet i Jeres hænder?"

Dette spørgsmål syntes at fæste røverens erindringer.

"Bi lidt," sagde han, "jeg mindes virkelig denne mand og hans jernskrin. Det var på Ørkedalsstranden."

"Kunne I i det mindste," fortsatte kansleren, "skaffe mig dette skrin, skulle min taknemmelighed være uden grænser. Sig mig, hvor er dette skrin blevet af, for det er i Jeres magt."

Ministeren lagde sådan vægt på denne bøn, at røveren blev eftertænksom.

"Dette jernskrin er da af meget stor vigtighed for Din Nåde, Norges kansler."

"Ja."

"Hvad løn får jeg, om jeg siger dig, hvor du finder det?"

"Alt hvad I kan ønske, min kære Hans."

"Vel! Jeg siger dig det ikke."

"Snak! I spøger! Tænk på den tjeneste, I viser mig."

"Det er netop det, jeg tænker på."

"Jeg vil sikre Jer en umådelig lykke. Jeg vil bede kongen om Jeres benådning."

"Bed mig hellere om din!" sagde røveren. "Hør mig, Danmarks og Norges storkansler, tigrene opsluger ikke hyænerne. Jeg vil lade dig gå levende fra mig, fordi du er en skurk, og fordi hvert øjeblik i dit liv, hver tanke i din sjæl, føder en ulykke for menneskene og en brøde for dig. Men kom ikke igen, for jeg skal da lære dig, at mit had ikke skåner nogen, end ikke dine lige. Hvad din kaptajn angår, så smigr dig ikke med, at jeg har dræbt ham for din skyld. Det er hans uniform, som har dømt ham, ligesom denne anden elendige, som jeg heller ikke har myrdet for at gøre dig nogen tjeneste, det forsikrer jeg dig."

Under disse ord havde han grebet greven i armen og trukket ham hen til det legeme, der lå i skyggen. I det øjeblik, da han endte sine forsikringer, faldt skinnet af blændlygten på denne genstand. Det var et ilde medhandlet lig, hvis dragt viste, at det var en officer fra Munkholmen. Kansleren nærmede sig med en modstræbende følelse. Pludselig standsede hans blik på den

dødes blege og blodige ansigt. Den blå, halvåbne mund, det stive hår, de gustne kinder, udslukkede øjne hindrede ham ikke i at genkende ham. Han udstødte et forfærdelsesskrig:

"Himmel! Frederik! Min søn!"

Man må ikke tvivle om, at de tilsyneladende mest udtørrede og forhærdede hjerter dog altid i deres inderste fold dølger en dem selv ukendt følelse, der synes at skjule sig imellem lidenskaber og laster, som et hemmeligt vidne og kommende hævner. Man skulle sige, at den er der for en gang at gøre brøden kendt med smerte. Den venter i stilhed sin time. Det forvænte menneske bærer den i sin barm og mærker den ikke, forbi ingen af livets almindelige sorger er stærk nok til at gennemtrænge den tykke bark, som egenkærlighed og ondskab har indhyllet den med. Men, når en af livets sjældne og sande smerter uventet fremtræder, da sænker den sig som et glavind ned i sjælens dyb, og når bunden. Da åbenbarer den ukendte følelse sig for den ulykkelige, så meget voldsommere, som den var mere ukendt, så meget smerteligere, som den var mindre let at vække, for ulykkens brod har måttet trænge dybt ind for at nå hjertet. Naturen vågner og kaster sine lænker. Den overgiver den elendige til uvant mistrøst, til uhørt marter. Han føler forenede i et øjeblik alle de lidelser, han spottede i så mange år. De mest modsatte pinsler sønderslider ham på en gang. Hans hjerte, hvorpå en dump sløvhed tynger, hæver sig til et bytte for konvulsivisk marter. Det synes, som om han skimrer sit livs helvede, og som der åbenbarer sig for ham noget værre end fortvivlelsen.

Grev Ahlefeld elskede sin søn uden at vide det. Vi siger sin søn, fordi han ikke kendte sin kones utroskab, men anså

Frederik for sit navns lovlige arving. Han troede ham endnu stadig på Munkholmen, og var langt fra at vente at genfinde ham i Arbar-tårnet og at genfinde ham død! Og nu lå han der, blodig, bleg; det var ham, han kunne ikke tvivle om det. Man kan forestille sig, hvad der foregik i ham, da visheden om at elske ham trængte uventet ind i hans sjæl sammen med visheden om at have mistet ham. Alle de før kun svagt betegnede følelser styrtede på en gang over hans hjerte som tordenskrald. Lynslået på en måde af overraskelse, forfærdelse og fortvivlelse, kastede han sig tilbage, vred sine hænder og gentog i den ynkeligste tone:

"Min søn! Min søn!"

Røveren brød ud i latter, og det var rædsomt at høre denne latter blande sig med en faders suk ved sit barns lig.

"Ved min stamfader Ingolf! Du kan skrige, grev Ahlefeld, du vækker ham ikke."

Pludselig formørkedes hans vilde ansigt og han sagde med bittert udtryk:

"Begræd din søn, jeg hævner min!"

Lyden af hurtige skridt i galleriet afbrød ham, og i det øjeblik, da han overrasket vendte hovedet, styrtede fire mænd af høj bygning med dragne sabler ind i salen. En femte, lille og firskåren, fulgte dem med en fakkel i den ene hånd og en kårde i den anden. Han var indhyllet i en brun kappe, lig storkanslerens.

"Herre!" råbte han, "vi har hørt Dem, vi iler Dem til hjælp."

Læseren har uden tvivl allerede genkendt Musdæmon og de fire bevæbnede tjenere, der udgjorde grevens følge. Da fakkelskinnet kastede sine klare stråler i salen, standsede de

fem nykomne, slået af forfærdelse, og det var i sandhed et rædsomt syn. På den ene side de blodige levninger af ulven; på den anden den unge officers mishandlede lig; så faderen med stive blik og vilde skrig, og tæt ved ham den frygtelige røver, der vendte sit fæle ansigt, hvori en uforfærdet forbavselse malede sig, imod de indtrængende.

Da greven så denne uventede forstærkning, bemægtigede tanken om hævn sig ham og drev ham fra fortvivlelse til raseri:

"Dræb denne røver," råbte han og drog sin kårde, "han har myrdet min søn ...! Dræb ham! Dræb ham!"

"Han har myrdet hr. Frederik?" sagde Musdæmon, og faklen, han bar, kastede sit skin på hans forstyrrede ansigt.

"Dræb ham!" gentog greven rasende, og de styrtede alle seks over røveren. Overrasket af det pludselige angreb, trak denne sig tilbage til den trekantede åbning med et vildt brøl, der snarere forkyndte vrede end frygt.

Seks sværd var rettede imod ham, og hans blik var mere opflammet, og hans træk mere truende end nogen af hans angriberes. Han havde fattet stenøksen, og nødet af sine modstanderes antal til at indskrænke sig til forsvar, svingede han den i hånden med en sådan hurtighed, at det hjul, den dannede, dækkede ham som et skjold. Med en klingende lyd fo'r der i mængde funker ud af kårdespidserne, når de blev ramt af stenøksen, men ingen klinge nåede hans legeme. Trættet imidlertid af sin foregående kamp med ulven, måtte han efterhånden trække sig så langt tilbage, at han snart fandt sig ved tærsklen til den trekantede åbning.

"Mine venner," råbte greven, "mod! Lad os styrte uhyret i afgrunden!"

"Før jeg falder derned, skal stjernerne falde derned," svarede røveren.

Imidlertid fordoblede angriberne deres ivrighed og mod, da de så den lille mand nødt til at stige et trin ned ad trappen, der svævede over afgrunden.

"Vel, lad os trænge ind på ham," fortsatte storkansleren. "Han må dog falde; endnu et anfald! – Elendige! Du har begået din sidste brøde. Mod, kammerater!"

Imens røveren med sin højre hånd fortsatte de frygtelige sving med øksen, greb han, uden at svare, med den venstre et horn, der hang i hans bælte, førte det til sine læber, og udstødte gentagne gange hæse, langtrukne toner, der pludselig besvaredes af et brøl fra afgrunden.

Nogle øjeblik efter, just da greven og hans drabanter, der stadig trængte nærmere ind på den lille mand, gjorde sig til af at have nødet ham til at stige ned af det andet trin, viste der sig et uhyre bjørnehoved ved den afbrudte ende af trappen. Slået af forbavselse blandet med gysen, veg de angribende tilbage.

Med tunge fjed steg bjørnen helt op ad trappen og viste dem sit blodige gab og sine hvasse tænder.

"Tak, brave bamse!" skreg røveren, og idet han benyttede sig af de angribendes overraskelse, kastede han sig på ryggen af sin bjørn, der baglæns steg ned, og stadig viste sin herres fjender sit truende hoved. Da de havde fattet sig af deres første skræk, så de snart bjørnen bringe røveren i sikkerhed for deres angreb, idet den steg ned i svælget, uden tvivl på samme måde som den var steget op, søgende fodfæste ved gamle trærødder og fremspringende klippekanter. De ville rulle store sten ned på dem, men skønt de fik en af de store stenmasser hævet fra

jorden, som så længe havde hvilet der, var røveren og hans besynderlige ridehest forsvundet i en hule.

26

> Nej, nej, vi vil ikke le mere. Ser De, det, der synes mig så lystigt, har også sin alvorlige, sin meget alvorlige side, som alt i verden …! Tro mig, det ord *tilfælde* er en bespottelse; intet under solen sker af et tilfælde; og ser De ikke her det af Forsynet bestemte øjemed?
>
> *– Lessing: Emilia Galotti.*

Ja, en dyb fornuft åbenbarer sig ofte i det, menneskene kalder *tilfælde*. Der er i begivenhederne ligesom en hemmelighedsfuld hånd, der viser dem på en måde deres vej og deres mål. Man skriger over lykkens luner, over skæbnens egenheder, og pludselig træder der ud af dette kaos forfærdende lyn eller vidunderlige stråler, og den menneskelige visdom ydmyger sig for skæbnens høje lærdomme.

Hvis, for eksempel på den tid, da Frederik Ahlefeld for Københavns damer udfoldede sin pragt, sin flovhed og sine indbildninger i et glimrende selskab, en mand – underrettet om fremtidens begivenheder – havde villet forstyrre hans letsindige tanker ved alvorlige åbenbarelser. Hvis han havde sagt ham, at om nogen tid skulle denne glimrende uniform, der udgjorde hans stolthed, forårsage hans undergang; at et uhyre med menneskeansigt skulle drikke hans blod, ligesom han, den ubekymrede vellystning, drak Frankrigs og Ungarns vine; at hans hår, som han ikke kunne finde essenser og pomader nok for, skulle feje støvet i en bjørnehule; at den arm, han med så meget ynde bød Charlottenborgs elskværdige damer, skulle kastes for en bjørn, som en halvgnavet dyrekølle: hvorledes skulle Frederik have besvaret disse sørgelige spådomme? med

en skoggerlatter og et lystigt sving, og alle fornuftige mennesker skulle finde, at dåren havde ret.

Lad os nøjere undersøge denne skæbne. Er det ikke en gådefuld hemmelighed, at se grevens og grevindens brøde falde tilbage på dem selv? De havde opspundet nedrige rænker imod en fanges datter; denne ulykkelige træffer ved et tilfælde en beskytter, som finder det nødvendigt at fjerne deres søn, til hvem udførelsen af den afskyelige plan var overdraget. Denne søn, deres eneste håb, sendes langt fra sin forførelses skueplads, men næppe er han kommet til sit nye opholdssted, før en anden hævnende hændelse bringer ham døden. Just ved at ville styrte en uskyldig og forhadt pige i vanære, har de styrtet deres egen brødefulde og elskede søn graven. Ved deres egen brøde er disse elendige blevet ulykkelige.

27

> Ah! se der er vor smukke grevinde …! Tilgiv, madame, at jeg i dag ikke kan have den ære at nyde godt af Deres besøg … Jeg har forretninger: en anden gang, kære grevinde, en anden gang, men for i dag vil jeg ikke længere opholde Dem her.
>
> – *Prinsen til Orsina.*

Dagen efter sit besøg på Munkholmen lod befalingsmanden i Trondhjem tidligt spænde for sin rejsevogn, i det håb at slippe bort førend grevinde Ahlefeld vågnede, men vi har allerede sagt, at denne søvn var let.

Generalen var just færdig med at underskrive de sidste underretninger, han tilstillede biskoppen, til hvem bestyrelsen *ad interim* blev overdraget. Han stod op, iført sin forede overkjole for at gå ud, da kanslerinden blev meldt.

Denne fortrædelige hindring bragte den gamle soldat af sin fatning. Han var vant til at le for mundingen af hundrede kanoner, men ikke for en rænkefuld kvinde. Imidlertid tvang han sig dog nogenlunde under afskeden med den ondskabsfulde grevinde, og røbede ikke med nogen mine sit onde lune, førend han så hende bøje sig imod hans øre med denne listige mine, der alene ville synes fortrolig.

"Nå, hr. general, hvad har han sagt Dem?"

"Hvem? Paul? Han har sagt mig at vognen er færdig …"

"Jeg taler om fangen på Munkholmen, general."

"Ah!"

"Har han besvaret Deres spørgsmål på en fyldestgørende måde?"

"Men ... ja vist nok, fru grevinde," sagde befalingsmanden, hvis forvirring man gætter.

"Har De bevis for, at han har indladt sig i bjergmændenes sammensværgelse?"

Et udråb undslap Levin.

"Nådige frue! Han er uskyldig!"

Han afbrød med ét, for det var sit hjertes, ikke sin forstands overbevisning han havde udtrykt.

"Han er uskyldig!" gentog grevinden med bestyrtet skønt vantro mine, for hun skælvede virkelig for, at Schumacher dog skulle have kunnet bevise generalen sin skyldfrihed, som det for storkansleren var så vigtigt at sværte. Befalingsmanden havde fået tid til at betænke og han besvarede storkanslerindens påtrængenhed i en tone, der beroligede hende, fordi den røbede tvivl og forvirring.

"Uskyldig ... ja – om De vil ..."

"Om jeg vil, hr. general!"

Og den onde kvinde brød ud i høj latter.

Denne latter krænkede befalingsmanden.

"Fru grevinde," sagde han, "De tillader, at jeg kun gør vicekongen regnskab for min samtale med den forrige storkansler."

Derpå hilste han hende dybt og gik ned i gården, hvor hans vogn ventede ham. Snart forkyndte dens hurtige raslen Trondhjems indbyggere, at deres fader fjernede sig fra dem.

"Ja," sagde grevinde Ahlefeld ved sig selv, da hun var kommet tilbage i sine værelser, "rejs, vandrende ridder, din fraværelse befrier os fra vore fjenders beskytter! Rejs, din afrejse er signalet til min Frederiks tilbagekomst. Jeg vil bare spørge, vove

at sende Københavns fiffigste kavaler op i disse afskyelige fjelde! Lykkeligvis vil det nu ikke være vanskeligt at få ham tilbagekaldt."

Ved denne tanke henvendte hun sig til sin yndlingspige:

"Min kære Lisbeth, du må lade komme fra Bergen to dusin af de små kamme, som vore unge herrer bruger i håret. Du må underrette dig om den nye roman af den berømte Scudery, og passe på, at man daglig vasker min kære Frederiks abe i rosenvand."

"Hvad! nådige frue," spurgte Lisbeth, "kunne vi da vente hr. Frederik tilbage?"

"Ja, vist nok, og for at han skal glæde sig i at se mig igen, må man gøre alt, hvad han forlanger. Jeg vil berede ham en overraskelse ved hans hjemkomst."

Stakkels moder!

28

... Bernard følger ilende Arlanzas bredder. Han ligner en løve, der forlader sin hule og søger jægerne, bestemt til at overvinde dem eller at dø.
Han er rejst, den tapre og uforsagte spanier.
Med hurtige skridt, i hånden en stor lanse, hvortil han sætter sit håb, følger Bernard Arlanzas bredder.

– Spanske romancer.

En borger:
Tal ikke om ham, hans navn bringer døden.

Clara:
Jeg! Jeg skal ikke nævne hans navn ...? Hvad gør I, brave mænd? Er Jeres ånd forvirret? Jeres fornuft forstyrret? Se dog ikke på mig med dette urolige og frygtsomme blik, slå dog ikke øjnene ned med skræk ...

Borgeren:
Gud bevare os for at høre længere på Jer! Det skulle gøre os ulykkelige.

– Goethe: Egmont.

Efter at være steget ned fra tårnet, hvor han havde opdaget Munkholmens lanterne, havde Ordener længe trættet sig med på alle kanter at søge sin stakkels ledsager, Benignus Spiagudry. Længe havde han råbt på ham, og kun det i ruinerne brudte ekko havde svaret. Overrasket, men ikke forskrækket over denne ubegribelige forsvinden, havde han tilskrevet den en panisk skræk hos den frygtsomme opsynsmand, og, efter ædelmodigt at have bebrejdet sig at have forladt ham nogle øjeblikke, havde han besluttet sig til at tilbringe natten på

Ølmøe-klippen, for at give ham tid til at komme tilbage. Han tog derpå nogen næring til sig, indhyllede sig i sin kappe, lagde sig tæt ved det halvt slukkede bål, trykkede et kys på Ethels hårlok, og sov snart ind, for man kan sove med et uroligt hjerte, når samvittigheden er rolig.

Ved solens opgang stod han op, men fandt af Spiagudry kun ranselen og kappen tilbage i tårnet, hvilket syntes at betegne en meget overilet flugt. Idet han tvivlede om at se ham igen, i det mindste på Ølmøe-klippen, besluttede han sig da til at rejse uden ham, for dagen efter skulle han træffe islænderen Hans på Valderhoug.

Man har i de første kapitler af dette værk set, at Ordener tidligt havde vænnet sig til et omvandrende og eventyrligt livs strabadser. Da han flere gange havde gennemvandret den nordlige del af Norge, trængte han ikke længere til nogen vejviser nu, da han vidste, hvor røveren var at træffe. Han styrede da imod nordvest sin ensomme rejse, på hvilken han ikke længere havde nogen Benignus Spiagudry, der kunne sige ham, hvor meget kvarts eller spat hver fjeldart indeholdt, hvilke sagn der forbandt sig med hver ruin, og om denne eller hin revne var frembragt ved en vandflod eller ved en gammel vulkansk rystelse.

Han vandrede en hel dag over disse bjerge, der som ribben udstrakte sig fra den hovedkæde, der gennemskærer Norge efter længden, gradvis synkende, indtil de taber sig i havet, så at landets kyster kun frembyder en række af bugtet og forbjerge, og det indre en følge af bjerge og dale, en egen dannelse, der har gjort, at man har sammenlignet Norge med rygraden af en hval.

At rejse i dette land var forbundet med mange besværligheder. Snart måtte man følge som vej en udtørret bæks stenede leje, snart på vaklende broer af træstubbe sætte over vejene selv, som bække, der var fremkommet dagen før, havde valgt til leje.

I øvrigt vandrede Ordener ofte hele timer uden at mindes om menneskers nærværelse ved andet end lyden af et møllehjul eller støjen af en fjern smedje, hvorfra røgen hvirvlede op i luften som en sort fjerbusk.

Til vejens sørgelige ensformighed kom endnu en ubehagelig fin og gennemtrængende regn, der fra hen imod middag forøgede rejsens vanskeligheder. Selv fuglene skjulte sig, og Ordener, stivnende under sin kappe, så kun ørnen, høgen eller fiskefalken flyve over sit hoved, der, opskræmt ved hans fodtrin, hævede sig pludseligt op i luften fra sivene med en fisk i kløerne.

Det var mørk nat, da den unge rejsende, efter at være trængt igennem en tæt birke- og espeskov, nåede Surb, hvor Spiagudry, om læseren erindrer det, ville opslå sit hovedkvarter. Fiske- og tranlugten underrettede Ordener om de folks håndtering, han nærmede sig til. Han gik hen imod den første hytte, som mørket tillod ham at skelne, og bankede på den lave dør, idet han råbte:

"En rejsende."

"Kom ind, kom ind," svarede en stemme indefra.

I samme øjeblik åbnede en tjenstagtig hånd døren, og Ordener blev ført ind i en norsk fiskers røgfulde bolig. Midt i stuen var arnesteder, hvor det fede fyrretræs dunkle hvislende flamme blandede sig med grantræets klare, spragende lue. Tæt

ved ilden sad fiskeren, hans kone og to halvnøgne børn ved et bord, besat med trætallerkener og lerfade. På den modsatte side hang våde klæder, garn og andre fiskeredskaber, og langs væggen strakte sig de tarvelige lejesteder, der var bestemt til at modtage beboernes og de gæsters søvn, himlen måtte tilføre dem. Det var dog ikke ved første øjekast man kunne overse denne hele indretning, for en skarp og tyngende røg, der med vanskelighed fandt vej ud igennem en åbning under taget, indhyllede alle disse genstande i et tæt og bevægeligt slør.

Næppe var Ordener kommet indenfor dørtærsklen, førend fiskeren og hans kone stod op, og gengældte ham hans hilsen med en åben og velvillig mine. De norske bønder ser gerne rejsende, lige så meget måske på grund af den hos dem så levende nysgerrighedsfølelse, som af naturlig tilbøjelighed til gæstfrihed.

"I må fryse og være hungrig," sagde fiskeren. "Her er ild til at tørre Jer kappe og ypperlige barkbrød til at stille Jer hunger. Siden får I sige os, hvem I er, hvor I kommer fra og hvad godt nyt man har der, hvor I er fra."

"Ja," tilføjede konen, "og til det ypperlige barkbrød, min husbond taler om, kan I lægge et lækkert stykke saltet stokfisk. – Sæt Jer ned."

"Og hvis I ikke synes om fiskemad," fortsatte manden, "får I være tålmodig et øjeblik, så indestår jeg for, I skal få smage en herlig dyrekølle eller i det mindste vingen af en urhane. Vi venter hjem igen den flinkeste jæger i hele Norges land. Ikke sandt, min gode Måge?"

Konen syntes slet ikke stødt over fuglenavnet, enten hun nu virkelig hed så, eller det var et kælenavn, manden gav hende.

"Den bedste jæger? Det skulle jeg vel tro," svarede hun med eftertryk, "det er min broder, den bekendte Kennybol, Gud velsigne hans vandringer! Han er kommet hid for at tilbringe nogle dage hos os, og I skal vel komme til at drikke nogle drag godt øl af krus med ham, fremmede herre. Det er en rejsende som I."

"Mange tak, min gode værtinde," sagde Ordener smilende, "men jeg nødes til at lade mig nøjes med Jer indbydende stokfisk og et stykke brød. Jeg har ikke tid til at vente på Jeres broder, den berømte jæger. Jeg må straks rejse igen."

På en gang utilfreds med den fremmedes hurtige afrejse, og smigret ved de lovtaler, han gav hendes stokfisk og hendes broder, råbte den gode Måge:

"I er meget god ... men hvorfor vil I forlade os så snart?"

"Jeg må!"

"Vove Jer i disse fjelde ved nattetider og i sådant vejr!"

"Det er i et vigtigt anliggende."

Disse svar af den unge mand pirrede lige så meget hans værters medfødte nysgerrighed, som de vakte deres forundring.

Fiskeren stod og sagde:

"I er hos Christopher Rolf, fisker i Surb."

Konen tilføjede:

"Og jeg hedder Måge Kennybol."

Når de norske bander høfligt ville spørge en fremmed om hans navn, brugte de at sige ham deres. Ordener svarede:

"Og jeg, jeg er en rejsende, der hverken ret ved, hvad han hedder, eller hvad vej han skal tage."

Dette besynderlige svar syntes ikke at tilfredsstille fiskeren Rolf.

"Ved St. Olafs kiste," sagde han, "jeg troede, at der i dette øjeblik i hele Norge kun var en eneste mand, som ikke var vis på sit navn. Det er baron Thorwick, der nu, siger man, skal hedde grev Danneskjold, på grund af sit giftermål med kanslerens datter. Det er i det mindste, min gode Måge, den friskeste nyhed, jeg bringer fra Trondhjem. Jeg gratulerer Jer, fremmede herre, med denne lighed med vicekongens, den mægtige grev Gyldenløves søn."

"Siden I," tilføjede konen med et af nysgerrighed opflammet ansigt, "synes ikke at kunne sige os noget om Jer selv, skulle I da ikke kunne fortælle os noget om, hvad der nu for tiden tildrager sig, for eksempel om det så omtalte giftermål, som min mand bringer efterretning om?"

"Ja," sagde denne med vigtig mine, "det er det nyeste man har. Inden en måned ægter vicekongens søn storkanslerens datter."

"Det tvivler jeg på," sagde Ordener.

"I tvivler, herre! Jeg kan forsikre Jer, at det er ganske vist. Jeg har det fra en sikker hånd. Den, som fortalte mig det, har fået det at vide af Paul, den fornemste tjener hos baron Thorwick, det vil sige grev Danneskjold. Skulle der være kommet en knude på tråden i de sidste seks dage? Skulle denne vigtige forbindelse gå over styr?"

"Jeg tror det," svarede den unge mand smilende.

"Hvis det forholder sig således, har jeg uret. Man må ikke tænde ilden til at stege fisken, førend man har den i garnet.

Men er det da vist, at der bliver intet af brylluppet? Hvem har I det fra?"

"Ikke fra nogen," sagde Ordener. "Jeg sætter det blot således sammen i mit hoved."

Ved dette uventede svar kunne fiskeren, trods sin norske høflighed, ikke holde sig fra at bryde ud i skoggerlatter.

"Tusinde gange om forladelse, herre, men det er let at se, at I virkelig er en rejsende og uden tvivl en fremmed. Indbilder I Jer da, at begivenhederne vil rette sig efter Jeres luner, at vejret vil blive mørkt eller lyst efter Jeres vilje?"

Bevandret i fædrenelandets anliggender, som de norske bønder i almindelighed er, gav fiskeren sig nu til at udvikle for Ordener, af hvilke grunde dette giftermål ikke kunne gå over styr. Det var nødvendigt for familien Ahlefelds interesse. Kongen ønskede det, og ham kunne vicekongen ikke afslå det. Man påstod desuden, at en gensidig lidenskab forenede begge de tilkommende ægtefæller. Med et ord, fiskeren Rolf tvivlede ikke om, at forbindelsen ville finde sted. Han ønskede kun at være lige så vis på næste dag at dræbe den forbandede sælhund, der besøgte hans fiskepark.

Ordener fandt sig lidet oplagt til at fortsætte en politisk samtale med en så rå statsmand, da en ny persons ankomst hjalp ham ud af forlegenheden.

"Det er ham, det er min broder!" råbte den gamle Måge, og der behøvedes intet mindre end en broders ankomst for at rive hende ud af den gabende beundring, hvormed hun lyttede til sin mands lange taler.

Mens begge børnene kastede sig støjende om morbroderens hals, rakte Rolf ham alvorlig hånden.

"Vær velkommen, broder." Derpå vendte han sig til Ordener. "Det er vor broder, herre, den berømte jæger Kennybol fra Kjølenfjeldene."

"Jeg hilser Jer hjertelig," sagde fjeldboen, og tog sin bjørneskindshue af. "Broder, jeg har gjort en slet jagt på Jeres klipper, ligesom du uden tvivl skulle gøre en slet fiskefangst på vore fjelde. Jeg tror, jeg snarere skulle have fået min jagttaske fuld, om jeg havde jaget efter nisser og lygtemænd i huldrens tågede skove ... søster Måge, du er den første fugl af den slags, jeg i dag har kunnet hilse på i nærheden. – Se her, mine venner! Gid det må bekomme Jer vel! For denne usle rype har den første jæger i Trondhjems Stift løbet skovene rundt indtil nu, og det i sådant vejr."

Under disse ord tog han frem af tasken og lagde på bordet en lille rype, og forsikrede derefter, at en sådan tør person ikke var krudtet værd.

"Men," tilføjede han imellem tænderne, "Kennybols tro riffel, du skal snart jage større vildt. Nedlægger du ikke rener og elsdyr, så skal du få rødtrøjen at gennembore."

Disse halvhørte ord vakte den nysgerrige Måges opmærksomhed.

"Hm!" spurgte hun, "hvad siger du da der, min gode broder?"

"Jeg siger, at der altid findes en tosse, der danser som kvinderne fløjter."

"Du har ret broder," råbte fiskeren. "Disse evadøtre er alle nysgerrige ligesom deres moder. – Talte du ikke om rødtrøjer?"

"Broder Rolf," svarede jægeren med uvillig mine, "kun til min flint betror jeg mine hemmeligheder, fordi jeg er vis på, at den ikke skal forråde dem."

"Man taler her i egnen," fortsatte fiskeren uden at lade sig afskrække, "om en opstand af bjergmændene. Broder, skulle du vide noget om det ...?"

Fjeldboen tog atter sin hue, trykkede den ned over øjnene og kastede et skævt blik på den fremmede. Derpå bøjede han sig ned imod fiskeren og sagde med afbrudt og lav stemme:

"Tys."

Denne rystede gentagne gange på hovedet.

"Broder Kennybol, lad fisken længe nok være stum, den falder ikke desto mindre i garnet."

Der blev et øjebliks tavshed. Begge brødrene så på hinanden med en udtryksfuld mine. Børnene plukkede fjerene af rypen, der lå på bordet. Den gode kone lyttede efter, om man ville sige noget, og Ordener var opmærksom.

"Må I tækkes med husmandskost i dag," sagde pludselig jægeren, der øjensynlig søgte at give samtalen en anden vending, "skal det blive bedre i morgen. Broder Rolf, fang du kun fiskenes konge, jeg lover dig en bjørneskinke til anden ret."

"En bjørneskinke!" råbte Måge, "har man set en bjørn her omkring ...? Peter, Carl, børn, jeg forbyder Jer at komme udenfor døren ... en bjørn!"

"Vær kun rolig, søster, i morgen skal du ikke længere behøve at frygte for den. Ja, det er virkelig en bjørn, jeg har set omtrent to mile fra Surb. Den syntes at være et menneske eller snarere et dyr. Men nej, det kunne være en gedehyrde, den førte med sig, for de klædte sig ofte i dyrehuder. – For øvrigt, afstanden tillod mig ikke at skelne ... hvad der forundrede mig er, at den bar sit bytte på ryggen og ikke imellem tænderne."

"Virkelig, broder?"

"Som jeg siger, og personen måtte være død, for han gjorde ingen bevægelse for at forsvare sig."

"Men," indvendte fiskeren skarpsindigt, "hvis han var død, hvorledes holdt han sig da fast på bjørnens ryg?"

"Det er just det, jeg ikke har kunnet begribe. Forresten har han været bjørnens sidste måltid. På vejen hertil underrettede jeg seks gode kammerater om sagen, og i morgen, søster, skal jeg bringe dig den dejligste bjørnepels, der nogen sinde har løbet over fjeldene."

"Tag dig i agt broder," sagde konen, "du har virkelig set besynderlige ting. Denne bjørn er måske den Slemme ..."

"Er du gal?" afbrød fjeldboen hende leende, "den Slemme forvandle sig til en bjørn! Til en kat, til en ulv, det lader jeg gælde, det har man set, men til en bjørn! ah! et barn, en gammel kælling ville gøre nar ad dig for din overtro."

Den stakkels kone slog øjnene ned.

"Broder, du havde at råde over mig, førend min mand kastede øjnene på mig. Handl som du tror at kunne forsvare."

"Men," spurgte fiskeren, "på hvad kant mødte du denne bjørn?"

"I retningen fra Sneåsen til Valderhoug."

"Valderhoug!" sagde konen med alle tegn på forfærdelse.

"Valderhoug!" gentog Ordener.

"Men, min broder," gentog fiskeren, "det var dog ikke dig, håber jeg, der var på vejen til Valderhoug-hulen?"

"Jeg! Gud bevare mig! Det var bjørnen."

"Vil du da søge den der i morgen?" spurgte Måge med forfærdelse.

"Nej i sandhed; mener I da, mine venner, at selv en bjørn vover at tage sin tilflugt til en hule, hvor ...?"

Han standsede og alle tre korsede sig.

"Du har ret," svarede fiskeren, "selv dyrene forstår at vogte sig for sligt."

"Mine gode venner," sagde Ordener, "hvad er der da så forskrækkelige ved denne Valderhoug-hule?"

De så alle tre på hinanden med enfoldig forbavselse, som om de ikke begreb et sådant spørgsmål.

"Det er jo der, kong Valders grav er?" tilføjede den unge mand.

"Ja," svarede konen, "en stengrav, som synger."

"Og det er ikke alt," sagde fiskeren.

"Nej," fortsatte hun, "om natten har man set de dræbtes ben danse der."

"Og det er ikke alt," sagde fjeldboen.

Alle tav, som om de ikke vovede at sige mere.

"Nå," spurgte Ordener, "hvad mere overnaturligt er der da?"

"Unge mand," sagde fjeldboen alvorligt, "tal ikke så letsindigt, når I ser en gammel grå ulv som jeg skælve."

Den unge mand svarede med et blidt smil:

"Jeg gad dog nok vide alt, hvad vidunderligt der sker i denne Valderhoug-hule, for det er just derhen jeg agter mig."

Disse ord bragte de tre tilhørere til at stivne af skræk.

"Til Valderhoug! Himmel! I agter Jer til Valderhoug?"

"Og han siger dette," fortsatte fiskeren, "som man ville sige: Jeg går til Løvig for at sælge min stokfisk! eller ud på fjorden at fiske sild! – Til Valderhoug, store Gud!"

"Ulykkelige unge mand!" råbte konen, "der er da ingen, hverken i himmelen eller på jorden, der tager sig af Jer! Ak! det er kun alt for sandt, siden I ikke en gang synes at vide Jeres eget navn."

"Og hvad," afbrød fjeldboen, "kan bevæge Jer til at opsøge dette forfærdelige sted?"

"Jeg har et ærinde til én," svarede Ordener.

De tre værters forbavselse fordobledes sammen med deres nysgerrighed.

"Hør, fremmede herre," sagde fiskeren, "I synes ikke at kende synderligt til dette land. I tager uden tvivl fejl. Det kan ikke være til Valderhoug I vil."

"For resten," tilføjede fjeldboen, "om I der vil tale med noget menneskelige væsen, finder I ingen, uden ..."

"Det onde væsen," fortsatte konen.

"Det onde væsen! Hvilket ondt væsen?"

"Ja," fortsatte hun, "ham, for hvem graven synger, og de myrdedes ben danser."

"I ved da ikke, herre," sagde fiskeren med lavere stemme, idet han nærmede sig til Ordener, "I ved da ikke, at i Valderhoug-hulen opholder sig sædvanlig ..."

Konen standsede ham:

"Kære mand, nævn ikke dette navn, det bringer ulykke."

"Hvem opholder sig der?" spurgte Ordener.

"En djævel i menneskelig skikkelse," sagde Kennybol.

"Virkelig, mine brave venner, jeg forstår ikke hvad I mener. Man havde sagt mig, at Valderhoug beboedes af islænderen Hans ..."

Et tredobbelt forfærdelsesskrig hævede sig i hytten.

"Nu! I ved det ..."

"Det er det onde væsen!"

Konen skød sin stofhue frem og tilbage, og krævede himmel og jord til vidne på, at det ikke var hende, der havde nævnt dette navn.

Da fiskeren var kommet sig lidt af sin forbavselse, fæstede han øjnene stift på Ordener, som om der var noget ved den unge mand, han ikke kunne begribe.

"Jeg troede, fremmede herre, at, om jeg end skulle leve endnu længere end min fader, der døde hundrede og tyve år gammel, ville jeg dog aldrig komme til at vise nogen menneskelig skabning, der var ved sine fulde fem og troede på Gud, vejen til Valderhoug."

"Uden tvivl," råbte Måge, "men herren vil ikke begive sig til den forbandede hule, thi, for at sætte foden der, må man have ondt i sinde."

"Jeg vil derhen, mine kære venner, og den største tjeneste, I kunne gøre mig, er, at vise mig den korteste vej derhen."

"Den korteste for at komme derhen, hvor I vil," sagde fiskeren, "er at styrte Jer fra den første den bedste klippe ned i den nærmeste fos."

"Er det da at komme til samme mål," spurgte Ordener, med rolig stemme, "at foretrække en unyttig død for en gavnlig fare?"

Rolf rystede på hovedet, mens hans svoger fæstede et granskende blik på den unge vovehals.

"Jeg forstår det," råbte pludselig fiskeren, "I vil tjene de tusinde rigsdaler, øvrigheden har lovet den, der bringer islænderens hoved."

Ordener smilede.

"Unge herre," fortsatte fiskeren bevæget, "tro mig, opgiv denne plan. Jeg er fattig og gammel, og jeg ville ikke give, hvad jeg har tilbage at leve, var det så kun en eneste dag, for Jeres tusinde rigsdaler."

Konens bønlige og medlidende øje udspejdede hvilken virkning hendes mands bøn ville have på den unge herre. Ordener skyndte sig at svare.

"Det er en sag af langt større vigtighed, der bringer mig til at opsøge denne røver, som I kalder en djævel. Det er for andre end mig ..."

Fjeldboen, hvis blik uafbrudt havde hvilet på Ordener, afbrød ham:

"Nu forstår jeg Jer, jeg ved, hvorfor I opsøger islænderen."

"Jeg vil tvinge ham til at stride," sagde den unge mand.

"Just så," sagde Kennybol, "I har på taget Jer sager af stor vigtighed, ikke sandt?"

"Det var det, jeg netop sagde."

Fjeldboen nærmede sig den unge mand med en mine, som om han stod i forståelse med ham, og med den højeste grad af forundring hørte Ordener ham hviske sig i øret:

"Det er for grev Schumacher Griffenfeld, ikke sandt?"

"Gode mand," råbte han, "hvorledes ved I det?"

Og virkelig, det var ham vanskeligt at forklare sig, hvorledes en norsk bonde kunne vide en hemmelighed, som han ikke havde betroet nogen, end ikke general Levin.

Kennybol bøjede sig hen i mod ham:

"Jeg ønsker Jer god lykke," fortsatte han i samme hemmelighedsfulde tone, "I er en brav ung mand, at I således tjener de undertrykte."

Ordeners overraskelse var så stor, at han næppe fandt ord til at spørge fjeldboen, hvorledes han havde erfaret øjemedet for hans rejse.

"Tys!" sagde Kennybol, og lagde fingeren på munden, "jeg håber, I får af Valderhougs beboer, hvad I ønsker. Min arm er som Jeres indviet fangen på Munkholmen." Derpå sagde han højt, førend Ordener kunne komme til at svare, "broder, kære søster, modtag denne agtværdige unge mand som en broder. – Kom, jeg tror maden er færdig ..."

"Hvad!" afbrød Måge ham, "du har uden tvivl bevæget herren der til at opgive sit forehavende?"

"Søster, bed for ham, at der ikke rammer ham noget ondt. Det er en brav og flink ung mand. Kom, gode herre, spis med os, og tag Jer siden lidt rolighed. I morgen skal jeg vise Jer vejen, og vi skal gå på jagt, I efter Jeres djævel, og jeg efter min bjørn."

29

> Der gives sådanne ulykker, at selv en fjendes nærværelse kan blive behagelig.
>
> – *Calderon: Prins Constant.*

> Kammerat, nå kammerat, af hvilken kammerat er du da født? Fra hvilket menneskebarn er du kommet, at du vover således at angribe Fafnir?
>
> – *Edda.*

Den opgående sol farvede næppe med sin første stråle den højeste tinde af de fjelde, der omgiver havet, da en fisker, der før daggryet havde sat sine garn ud et flinteskud fra land, lige over for indgangen til Valderhoug-hulen, så ligesom en skikkelse indhyllet i en kappe eller i et lagen at stige ned langs klipperne og forsvinde under hulens frygtelige hvælving. Slået af skræk, anbefalede han sin båd og sin sjæl til alle gode ånder, og ilede at fortælle sin familie til dens store forfærdelse, at han havde set et af de spøgelser, der bebor islænderen Hans' slot, ved solens opgang at vende tilbage til hulen.

Dette spøgelse, der i de kommende lange vinteraftener skulle give så meget materiale til underholdning og angst, var Ordener, vicekongens ædle søn, der, mens begge riger troede ham på det behageligste beskæftiget hos sin stolte brud, ene og ukendt satte sit liv i vove for den, til hvem han havde helliget sit liv og sin fremtid, for en statsfanges datter.

Sørgelige varsler, ulykkelige spådomme havde ledsaget ham til hans rejses mål. Han havde forladt fiskerens familie, og under afskeden havde den gode Måge kastet sig på knæ ved

døren for at bede for ham. Den hårdføre Kennybol og hans seks ledsagere, der havde vist ham vejen, tog afsked med ham en halv mil fra Valderhoug, og disse uforfærdede jægere, der leende gik i kamp med en bjørn, fæstede længe et angstfuldt blik på den sti, som den forvovne rejsende fulgte.

Den unge rejsende trådte ind i Valderhoug-hulen, som man træder ind i en længe ønsket havn. Han følte en himmelsk glæde ved tanken om, at han nu skulle nå sin vandrings mål, og om nogle minutter måske have udgydt alt sit blod for sin Ethel. I færd med at angribe en af en hel provins frygtet røver, et uhyre, en ond ånd måske, var det ikke denne forfærdende skikkelse, der fremstillede sig for hans indbildningskraft. Han så kun billedet af den blide fangne jomfru, således som hun uden tvivl bad for ham for alteret i fængslet. Hvis det havde været for nogen anden end hende, han ofrede sig, skulle han, for at foragte dem, et øjeblik have kunnet tænke på de farer, han så langvejs fra opsøgte; men kan nogen overvejelse finde sted i et ungt hjerte i det øjeblik, da det slår dobbelt opluet både af en skøn opofrelse og af en ædel kærlighed!

Med løftet hoved stred han frem under den tonende hvælving, hvis ekko mangefold gentog lyden af hans skridt, uden at han endog blot kastede et blik på den hundredårige drypsten og basalt, der hang ned over hans hoved, imellem lange tappe af mosser og snylteplanter. En forvirret blanding af underlige former, hvoraf landmændenes overtroiske lettroenhed mere end en gang havde dannet sig flokke af underjordiske eller rækker af spøgelser …

Med samme ligegyldighed gik han forbi kong Valders grav, hvormed der forbandt sig så mange sørgelige sagn; han hørte

ingen anden stemme end nordenvindens lange hvislen i gravhvælvingerne.

Han fortsatte sin vandring under snoede buer, svagt oplyste igennem sprækker, der var halvt tilstoppede af græs og buske. Hans fod stødte ofte imod, jeg ved ikke hvilke gamle levninger, der med en hul lyd rullede imod klippen, og i dunkelheden for hans øjne så ud som knuste hjerneskaller eller lange rækker hvide tænder, der var blottet lige til rødderne.

Men ingen frygt nåede hans sjæl. Han forundredes alene over endnu ikke at have truffet denne afskyelige hules forfærdelige beboer.

Han nåede en slags rund sal, naturen havde udhulet i klippens side. Der endte den underjordiske vej, han havde fulgt, og salens vægge frembød ingen anden åbning end brede revner, hvorigennem man opdagede fjeldene og skovene udenfor.

Overrasket over således frugtesløst at have gennemvandret hele den sørgelige hule, begyndte han at tvivle på at træffe røveren. Et mindesmærke af en besynderlig form midt i den underjordiske sal vakte hans opmærksomhed. Tre høje og tykke sten stod oprejste og bar en fjerde, bred og firkantet, ligesom tre støtter bærer et tag. Under denne kæmpemæssige trefod hævede sig en slags alter, ligeledes dannet af en eneste granitblok, og med et rundt hul midt i sin øverste flade. Ordener genkendte en af disse uhyre druidebygninger, som han ofte havde bemærket på sine rejser, og hvis mest forbavsende modeller måske i Frankrig er mindesmærkerne ved Lokmariaker og Carnac. Mærkværdige bygninger, der er blevet gamle, skønt de ser ud som telte, rejst for en dag, og hvis fasthed grunder sig alene på deres tyngde.

Mens han overlod sig til sine drømmerier støttede den unge mand sig mekanisk på alteret, hvis stenmur var blevet brun af alt det blod, den rigeligt havde drukket. Pludselig fo'r en gysen over Ordener. En røst, der syntes at komme ud fra stenen, nåede hans øre:

"Unge mand, det er med fødder, der er nær ved graven, du er kommet til dette sted!"

Han rejste sig hurtigt, og hans hånd kastede sig på sablen, mens et ekko, svagt som en dødningstemme, tydelig gentog fra det inderste af hulen:

"Unge mand, det er med fødder, der er nær ved graven, du er kommet til dette sted!"

I samme øjeblik hævede sig på den anden side af alteret et afskyeligt rødhåret hoved med en fæl latter.

"Unge mand," gentog det, "ja, du er kommet til dette sted med fødder, der er nær ved graven!"

"Og med en hånd, der er nær ved et sværd," svarede den unge mand uanfægtet.

Uhyret trådte ganske frem foran alteret og viste sine undersætsige, senefulde lemmer, sin vilde, blodige klædning, sine krumme hænder og sin tunge stenøkse.

"Det er mig," sagde han med et vildt dyrs brølen.

"Det er mig," svarede Ordener.

"Jeg ventede dig."

"Og jeg," svarede den uforfærdede unge mand, "jeg søgte dig."

Røveren lagde armene over kors.

"Ved du, hvem jeg er?"

"Ja."

"Og du føler ingen frygt?"

"Nu ikke længere."

"Du følte da frygt, idet du kom hid?"

Og uhyret rystede hovedet med triumferende mine.

"Ja, for at jeg ikke skulle træffe dig."

"Du trodser mig, og dine skridt har snublet over menneskelig!"

"I morgen skal de måske snuble over dit."

Den lille mand skælvede af forbitrelse. Ordener bevarede urokkeligt sin rolige og stolte holdning.

"Tag dig i agt!" mumlede røveren, "jeg vil styrte over dig som Norges hagl over en solskærm."

"Jeg ønsker intet andet skjold imod dig."

Man kunne have sagt, at der i Ordeners blik var noget, som beherskede uhyret. Han gav sig til med sine negle at rive hårene af sin kappe, ligesom en tiger, der rykker græsset op, førend den styrter sig på sit bytte.

"Du lærer mig, hvad medynk er," sagde han.

"Og du mig, hvad foragt er."

"Barn, din stemme er blid, dit ansigt rødt og hvidt som en ung piges stemme og ansigt: – hvilken død forlanger du af mig?"

"Din."

Den lille mand lo.

"Du ved ikke, hvem jeg er, at min ånd er Ingolf den Ødelæggendes ånd?"

"Jeg ved, at du er en røver, at du begår mord for guld."

"Du tager fejl," afbrød uhyret ham, "det er for blod."

"Er du ikke blevet betalt af Ahlefelderne for at myrde kaptajn Dispolsen?"

"Hvad er det, du der siger? Hvad er det for navne?"

"Du kender ikke kaptajn Dispolsen, som du har myrdet på Ørkedalsstranden ...?"

"Det kan nok være, men jeg har glemt det, som jeg skal have glemt dig om tre dage."

"Du kender ikke grev Ahlefeld, der har betalt dig for at røve fra kaptajnen et jernskrin?"

"Ahlefeld! Bi lidt! Jo, jeg kender ham. I går drak jeg hans søns blod af min søns hjerneskal."

Ordener gøs af afsky.

"Var du ikke tilfreds med din betaling?"

"Hvilken betaling?" spurgte røveren.

"Hør! Synet af dig er mig til besvær; vi må gøre en ende på det. Du har for otte dage siden røvet et jernskrin fra et af dine ofre, en officer fra Munkholmen?"

Dette ord bragte røveren til at skælve.

"En officer fra Munkholmen!" sagde han imellem tænderne. Derpå tilføjede han med tegn på overraskelse: "Skulle du også være en officer fra Munkholmen, du?"

"Nej!" sagde Ordener.

"Desto værre!"

Og røverens træk formørkedes.

"Hør," fortsatte Ordener hårdnakket, "hvor er dette skrin, som du har røvet fra kaptajnen?"

Den lille mand syntes et øjeblik at betænke sig.

"Ved Ingolf! det er da også et pokkers jernskrin, der sætter mange sind i bevægelse. Jeg indestår dig for, at man vil mindre ivrigt søge det, der skal indeholde dine ben, om de ellers nogen sinde bliver samlet i en ligkiste."

Idet disse ord viste Ordener, at røveren kendte det skrin, talen var om, gav de ham atter håb om at få det i sine hænder.

"Sig mig, hvad du har gjort af dette skrin. Er det i grev Ahlefelds vold?"

"Nej."

"Du lyver, for du ler!"

"Tro hvad du vil, det er mig det samme!"

Uhyret havde virkelig antaget en spottende tone, der indgav Ordener mistillid. Han så, at han ikke havde andet at gøre end at bringe ham i raseri, eller skræmme ham, om det var muligt.

"Hør mig," sagde han med hævet stemme, "du skal give mig dette skrin."

Den anden svarede med en vild, hånlig latter.

"Du skal give mig det!" gentog den unge mand med tordnende røst.

"Er det til ulve og bjørne du plejer at give dine befalinger?" svarede uhyret med samme latter.

"Jeg ville give Djævelen dem, i Helvede."

"Det skal du nu straks blive i stand til at gøre."

Ordener trak sin sabel, der funklede i skyggen som et lyn.

"Adlyd!"

"Kom," sagde den anden, og svingede sin økse, "det havde stået til mig at knuse dine ben og suge dit blod straks du kom hid, men jeg har holdt mig. Jeg var nysgerrig efter at se spurven gøre anfald på gribben."

"Elendige," råbte Ordener, "forsvar dig!"

"Det er første gang, man siger det til mig," mumlede røveren, idet han skar tænder.

Under disse ord sprang han op på granitalteret, og trykkede sig sammen som en leopard, der øverst fra klippen lurer på jægeren for uventet at styrte sig over ham.

Derfra stirrede hans stive øje på den unge mand og syntes at udspejde, fra hvilken kant han bedst kunne kaste sig over ham. Det havde været ude med den ædle Ordener, om han havde tøvet et øjeblik. Men han gav ikke røveren tid til at betænke sig, og styrtede med heftighed hen imod ham, med sabelspidsen imod hans ansigt.

Nu begyndte den rædsomste kamp, nogen fantasi kan forestille sig. Den lille mand stod på alteret som en støtte på sit fodstykke, lig et af disse afskyelige afgudsbilleder, der i barbariske århundreder på samme sted havde modtaget ugudelig dyrkelse og vanhellige ofringer. Hans bevægelser var så hurtige, at, fra hvilken side Ordener end angreb ham, mødte han altid uhyrets ansigt og æggen af hans økse. Han ville være blevet hugget i stykker fra de første stød af, hvis han ikke havde haft den lykkelige indskydelse at vikle sin kappe om sin venstre arm, så at de fleste af hans rasende fjendes hug tabte sig i dette flagrende skjold. I adskillige minutter gjorde de således forgæves uhørte anstrengelser for at såre hinanden. Den lille mands grå, flammede øjne trådte ud af deres huler. Han overraskedes over at blive så kraftfuldt og dristigt bekæmpet af en tilsyneladende så svag modstander, og et stumt raseri trådte i stedet for hans vilde hånlatter. Den rædsomme ubevægelighed i uhyrets træk, den uforfærdede ro i Ordeners stod i en besynderlig modsætning til hurtigheden i deres bevægelser og livligheden i deres angreb.

Man hørte ingen anden lyd end våbnenes brag, den unge mands stormende skridt og begge de kæmpendes tilbageholdte åndedrag, da den lille mand udstødte et frygteligt brøl. Bladet af hans økse havde indviklet sig i kappens folder. Han anstrengte sig; han rystede armen som en afsindig, og indviklede derved blot skaftet sammen med bladet i klædet, der ved enhver ny anstrengelse snoede sig mere om det.

Den frygtelige røver så da den unge mands stål stillet lige på sit bryst.

"Hør mig endnu en gang," sagde Ordener triumferende, "vil du lade mig få jernskrinet, du nedrigt har stjålet?"

Den lille mand tav et øjeblik, og sagde derpå midt i et brøl:

"Nej, og vær forbandet!"

Uden at forlade sin sejrrige og truende stilling fortsatte Ordener:

"Betænk dig, ulykkelige!"

"Nej, jeg har sagt nej," gentog røveren.

Den ædle unge mand lod sablen synke.

"Vel," sagde han, "gør din økse løs fra folderne i min kappe, så vi kan fortsætte kampen."

En spotsk latter var uhyrets svar.

"Barn, du leger ædelmodig, som om jeg havde brug for dét!"

Førend den overraskede Ordener kunne vende hovedet, havde denne sat sin fod på sin ædle overvinders skulder, og med et spring var han tolv skridt henne i salen.

Med et andet spring var han over Ordener. Han klyngede sig med hele sin person til ham, lige som panteren fæster sig med gab og klør til den store løves sider. Hans negle borede sig ind i den unge mands skuldre. Hans knudrede knæ trykkede hans

hofter, mens hans fæle ansigt viste Ordeners øjne en blodig mund og rovdyrtænder, rede til at sønderrive ham. Han talte ikke længere. Intet menneskeligt ord undslap hans stønnende strube. Et dumpt brøl, blandet med hæse og heftige skrig, udtrykte alene hans raseri. Det var noget grummere end det vilde dyr, noget græsseligere end en dæmon. Det var et menneske, hos hvem der ikke længere fandtes noget menneskeligt.

Ordener havde vaklet under den lille mands anfald, og ville være faldet ved det uventede stød, om ikke en af de monumentets brede piller havde været bag ham og støttet ham. Han forblev da i en halvt liggende stilling, stønnende under sin ubekvemme fjendes vægt. Man må tænke sig, at alt, hvad vi her har beskrevet, foregik i lige så kort tid, som man behøver til at forestille sig det, og man skal kunne gøre sig nogen idé om det rædsomme, dette kampens øjeblik frembød.

Vi har sagt, at den ædle unge mand havde vaklet, men han havde ikke skælvet. Han skyndte sig at sende en afskedstanke til sin Ethel. Denne venlige tanke var som en bøn: den gav ham nye kræfter. Han omslyngede uhyret med begge arme, greb derpå midt over klingen og stillede dens spids lige på rygraden. Røveren udstødte et forfærdende smertensskrig og i et tilbagespring, der fik Ordener til at vakle, viklede han sig ud af sin uforfærdede modstanders arme, og faldt baglæns nogle skridt borte, idet han imellem tænderne medførte et stykke af den grønne kappe, som han i sit raseri havde bidt af.

Han rejste sig atter, let og smidig som en ung stenbuk, og kampen begyndte på ny for tredje gang, på en endnu skrækkeligere måde. Tilfældet havde nær det sted, hvor han

befandt sig, kastet en dynge sten, blokke, imellem hvilke mosser og småbuske voksede fredeligt i århundreder. To mænd af almindelig styrke skulle have haft nok at gøre med at løfte den mindste af disse masser. Røveren greb en af dem med begge hænder, hævede den op over hovedet og svingede den imod Ordener. Hans blik var frygteligt i dette øjeblik. Stenen, kastet med voldsomhed, fo'r tungt igennem rummet. Den unge mand havde næppe tid til at undvige den. Granitblokken var sprunget i stykker imod foden af den underjordiske mur med en frygtelig larm, som hulens dybe ekko lange gentog.

Bedøvet havde Ordener næppe tid til at genvinde sin fatning, førend en ny stenmasse svævede i røverens hænder. Opirret over at se sig stenet på en så fej måde, styrtede han med løftet sabel hen imod den lille mand for at forandre kampmåden, men den frygtelige blok fo'r ud som en torden, mødte, idet den rullede igennem hulens tykke og dunkle dunstkreds, på vejen hans skrøbelige, blotte klinge. Den sprang itu som et stykke glas, og uhyrets vilde latter fyldte hvælvingen.

Ordener var afvæbnet.

"Har du," skreg den anden, "endnu noget at sige, førend du dør?"

Og hans øjne sprudede flammer, og alle hans muskler stivnedes af raseri og glæde, og han styrtede, skælvende af utålmodighed hen over øksen, der lå på jorden, indviklet i kappen ... stakkels Ethel!

Pludselig lader et fjernt brøl sig høre udefra. Uhyret standser. Larmen fordobles. Menneskeråb blander sig med en bjørns klagende knurren. Røveren lytter. De smertelige skrig bliver ved. Hurtigt griber han øksen og iler, ikke imod Ordener, men

hen imod en af de revner, vi har talt om, der gav dagslyset adgang. Ordener, i højeste grad overrasket over at se sig således glemt, begav sig lige som han hen til en af disse naturlige porte, og så i en temmelig nær åbning i skoven en stor bjørn bragt til det yderste af syv jægere, iblandt hvilke han endog tror at kende den Kennybol, hvis ord havde forundret ham så meget forrige aften.

Han så sig tilbage. Røveren var ikke længere i hulen, men han hørte udenfor en forfærdende stemme råbe:

"Bamse! Bamse! Jeg kommer! Her er jeg! "

30

> Ja … ser I, høvedsmand, siden den stakkels Rask, Jeres smukke hund, er blevet borte, har jeg, med Eders tilladelse, nok mærket, at der manglede Eder noget.
>
> – *Fortællingerne under teltet, Bug-Jargal.*

Regimentet fra Munkholmen er på march igennem de trange pas imellem Trondhjem og Skogn. Snart rykker det frem langs en bæk, og man ser bajonetlinjen skyde sig frem i hulvejen som en slange, hvis skæl glimrer i solen. Snart snor det sig rundt om et bjerg, der da ligner disse triumfkolonner, omkring hvilke bataljoner i bronze hæver sig.

Soldaterne marcherer med geværerne i armen og flagrende kapper. De er i ondt lune og keder sig, for kun kamp eller hvile er efter deres smag. De plumpe spotterier, de gamle vittigheder, der i går oplivede dem, gør i dag ingen virkning på dem: luften er kold, himmelen skyet. For at en forbigående latter kan hæve sig i deres rækker, må i det mindste en marketenderske ubehændig lade sig falde ned af sin lille grå hest, eller en blikkedel rulle fra klippe til klippe ned i afgrundens dyb.

For et øjeblik at adsprede vandringens kedsommelighed nærmede løjtnant Randmer, en ung dansk baron, sig den gamle kaptajn Lory, der havde tjent sig op nedenfra. Kaptajnen marcherede mørk og tavs med tunge, men sikre skridt. Løjtnanten, smidig og let, blæste på en lille fløjte, som han havde lavet af en kvist fra en af de buske, der indfattede vejen.

"Nu, kaptajn, hvad fejler Dem da? De er bedrøvet."

"Sandsynligvis har jeg årsag til det," svarede den gamle officer, uden at hæve hovedet.

"Å, frisk mod, ingen sorger. Se på mig, er jeg bedrøvet? Og dog vædder jeg, at jeg skulle i det mindste have lige så meget grund til det som De."

"Det tvivler jeg på, baron Randmer; jeg har mistet det eneste, jeg brød mig om, jeg har mistet al min rigdom."

"Kaptajn Lory, vor ulykke er just den samme. Det er ikke fjorten dage siden løjtnant Alberick vandt fra mig ved et terningkast mit smukke slot Randmer med hvad dertil hører. Jeg er ødelagt: ser man mig mindre lystig for det?"

Kaptajnen svarede i en meget bedrøvet tone:

"Løjtnant, De har kun tabt Deres smukke slot, jeg, jeg har tabt min hund."

Ved dette svar røbede den unge mands letsindige ansigt uvished, om han skulle le eller blive rørt.

"Kaptajn," sagde han, "trøst Dem. Se mig, som har tabt mit slot ..."

Den anden afbrød ham.

"Hvad vil det sige? De vil vinde et andet slot igen."

"Og De vil igen få en anden hund."

Den gamle rystede på hovedet.

"Jeg vil nok få en hund igen. Jeg får ikke min stakkels Drake igen."

Han holdt inde. Store tårer trådte ham i øjnene og gled én for én ned over hans hårde og barske ansigt.

"Jeg havde aldrig elsket nogen anden end den; jeg har hverken kendt fader eller moder; Gud lade dem hvile i fred, som min stakkels Drake! – Løjtnant Randmer, den havde reddet mit

liv i den pommerske krig. Jeg kaldte den Drake til ære for den berømte admiral. – Den gode hund! Dens sindelag imod mig rettede sig ikke efter lykken. Efter slaget ved Oholsen klappede den store general Schack den med hånden, og sagde til mig: De har der en meget smuk hund, sergent Lory! – for den gang var jeg endnu kun sergent."

"Ah," afbrød den unge baron ham legende med fløjten, "det må dog være underligt, at være sergent."

Den gamle soldat hørte ham ikke. Han syntes at tale med sig selv, og man bemærkede næppe nogle halvt artikulerede ord undslippe hans læber.

"Den stakkels Drake! Komme så ofte frisk og rask tilbage fra brecher og løbegrave for at drukne som en kat i den forbandede Trondhjemsfjord! – Min stakkels hund! min stakkels ven! Du fortjente som jeg at dø på kamppladsen."

"Brave kaptajn," råbte løjtnanten, "hvorledes kan De længere være bedrøvet? Vi skal måske slås i morgen."

"Ja," svarede kaptajnen hånligt, "med stolte fjender."

"Hvorledes, disse røverske bjergmænd! disse helvedes fjeldboer!"

"Stenhuggere, stratenrøvere! Folk, der ikke en gang forstår at formere i slagorden et ordentligt svinehoved eller Gustav Adolphs kile! smukt pak imod en mand som mig, der har været med i alle de pommerske og holstenske krige, og i felttogene i Skåne og Dalekarlien! som har kæmpet under den berømte general Schack, under den tapre Gyldenløve ...!"

"Men ved De da ikke," afbrød Randmer ham, "at man giver disse bander en frygtelig anfører, en kæmpe, stærk og vild som

Goliath, en røver, der ikke drikker andet end menneskeblod, en dæmon, der bærer et helt helvede i sig ..."

"Hvem da?" spurgte den anden.

"Ih! den berygtede islænder Hans!"

"Brr! jeg vædder, at denne frygtelige general ikke en gang forstår at skyde et gevær af i fire tempo, eller lade en karabin *à l'imperiale*!"

Randmer brød ud i latter.

"Ja, le!" fortsatte kaptajnen, "det vil virkelig være meget lystigt med gode sabler at møde usle hakker, og med ædle spyd møggrebe! det er hæderlige fjender! min brave Drake ville ikke have gjort dem den ære at bide dem i benene ...!"

Kaptajnen gav fremdeles sin harme frit løb, da han blev afbrudt ved ankomsten af en officer, der ganske forpustet løb hen imod dem.

"Kaptajn Lory! Kære Randmer!"

"Ja?" sagde begge på en gang.

"Mine venner ... mit blod er som is af forfærdelse ... Ahlefeld! Løjtnant Ahlefeld! Storkanslerens søn! De ved, baron, denne Frederik ... så pyntelig, så lapset ...!"

"Ja," svarede den unge baron, "meget pyntelig! – dog var ved sidste bal i Charlottenborg min maskeradedragt af en bedre smag end hans ... – Men hvad er der da mødt ham?"

"Jeg ved, hvem De mener," sagde til samme tid kaptajnen, "det er Frederik Ahlefeld, løjtnant ved tredje kompagni, med blå opslag. Han er temmelig skødesløs i tjenesten."

"Man skal ikke mere beklage sig over det, kaptajn Lory."

"Hvorledes?" sagde Randmer.

"Han var iblandt dem, der detacheredes til Vahlstrøm," fortsatte den gamle kaptajn koldt.

"Rigtigt," svarede den anden, "obersten har netop fået et budskab ... den stakkels Frederik!"

"Men hvad er der da på færde? Kaptajn Bollar, De forskrækker mig."

Den gamle Lory tog atter til orde:

"Brr, vor laps har forsømt appellen, som sædvanlig; kaptajnen har sendt storkanslerens søn i arrest. Det er, er jeg vis på, hele ulykken, der bringer Dem til at se så forstyrret ud."

Bollar slog ham på skulderen:

"Kaptajn Lory! Løjtnant Ahlefeld er blevet opslugt ganske levende."

Begge kaptajnerne så stift på hinanden, og Randmer, et øjeblik forbavset, brød pludselig ud i skoggerlatter.

"Ah, ah! kaptajn Bollar, jeg ser, De er altid den samme spasmager. Men jeg lader mig ikke narre denne gang, det siger jeg Dem forud."

Og løjtnanten, med armene over kors, gav sin lystighed frit løb, idet han svor på, at hvad der morede ham mest, var den lettroenhed, hvormed kaptajn Lory modtog Bollars morsomme opfindelser. Fortællingen, sagde han, var virkelig løjerlig nok, og det var en over måde pudsérlig idé, at lade opsluge med hud og hår denne Frederik, der bar en så omhyggelig og latterlig omhu for sit udvortes.

"Randmer," sagde Bollar alvorligt, "De er en nar. Jeg siger Dem, at Ahlefeld er død. Jeg har det fra obersten: død!"

"O, hvor han spiller sin rolle godt!" fortsatte baronen stadig leende. "Hvor han er morsom!"

Bollar lettede på skuldrene, og vendte sig til den gamle Lory, der med koldt blod spurgte ham om de nærmere omstændigheder.

"O ja, kære kaptajn Bollar," tilføjede den uudtømmelige leer, "fortæl os dog, af hvem den stakkels fyr således er blevet opædt. Har han tjent til frokost for en ulv, til middagsmad for en los, eller til aftensmad for en bjørn?"

"Obersten," sagde Bollar, "har just undervejs modtaget en depeche, der underretter ham først om, at detachementet i Vahlstrøm trækker sig tilbage imod os for et betydeligt antal oprørere ..."

Den gamle Lory rynkede panden.

"Fremdeles," fortsatte Bollar, "at løjtnant Frederik Ahlefeld, for tre dage siden var gået på jagt i fjeldene hen ad Arbar-ruinerne, dér har stødt på et uhyre, som har slæbt ham ind i sin hule og opslugt ham."

Her fordoblede løjtnant Randmer sine lystige udråb.

"O, o! Hvor den gode Lory tror på ammestuefortællinger! Det går godt, bevar Deres alvorlighed, kære Bollar. De er overordentlig løjerlig. Men De siger os ikke, hvad det er for er uhyre, for en varulv, for en vampyr, der har bortslæbt og opædt løjtnanten som et seks dage gammelt kid!"

"Dem siger jeg det ikke," brummede Bollar utålmodigt, "men jeg vil sige det til Lory, der ikke er så naragtigt vantro. – Kære Lory, det uhyre, der har drukket Frederiks blod, er islænderen Hans."

"Røvernes overanfører!" råbte den gamle officer.

"Nå, min brave Lory," fortsatte spotteren Randmer, "behøver man at kunne eksercere *à l'imperiale,* når man lader sit kæbeben

så godt manøvrere?"

"Baron Randmer," sagde Bollar, "De er af samme karakter som Ahlefeld. Vogt Dem for at få samme skæbne."

"Jeg forsikrer," råbte den unge mand, "at, hvad der morer mig mest, er kaptajn Bollars uforstyrrelige alvor."

"Og jeg," svarede denne, "at, hvad der forfærder mig mest, er løjtnant Randmers uudtømmelige lystighed."

I dette øjeblik nærmede en flok officerer, der syntes ivrigt at tale sammen, sig til de tre forrige.

"Ah!" råbte Randmer, "jeg må dog more dem med Bollars opfindelse. – Kammerater," tilføjede han, idet han gik hen imod dem, "ved I det ikke? Den stakkels Frederik Ahlefeld er nylig blevet tygget levende af den barbariske islænder Hans."

Efter at have sagt disse ord kunne han ikke tilbageholde en skoggerlatter, der, til hans store overraskelse, af de nykomne blev optaget næsten med harme-udråb.

"Hvorledes! De ler! – Jeg troede ikke, at Randmer på sådan en måde skulle gentage en sådan efterretning. – Le ad en sådan ulykke!"

"Hvad!" sagde Randmer forvirret, "skulle det da være sandt?"

"Og det er Dem, som atter fortæller os det!" skreg man imod ham fra alle sider, "tror De da ikke, hvad De selv siger?"

"Men jeg indbildte mig, at det var en spøg af Bollar."

En gammel officer tog ordet.

"Den spøg skulle have været temmelig uheldig, men det er ulykkeligvis ikke så. Baron Voethaun, vor oberst, har just modtaget den sørgelige efterretning."

"Vi skal da," sagde en, "stride imod ulve og bjørne i menneskelig skikkelse!"

"Vi skal," sagde en anden, "rammes af kugler uden at vide, hvor de kommer fra; vi skal slagtes en for en som gamle fasaner i en fuglegård."

"Denne Ahlefelds død," råbte Bollar med højtidelig stemme, "vækker gysen. Vort regiment er ulykkelige. Dispolsen, de stakkels soldater, der fandtes nede i afgrunden, Ahlefeld: det er tre sørgelige begivenheder på meget kort tid."

Den unge baron Randmer, der indtil da havde tiet, vågnede af sit drømmeri:

"Det er utroligt," sagde han, "Frederik, der dansede så godt!"

Og efter denne dybsindige bemærkning, faldt han atter tilbage i sin tavshed, mens kaptajn Lory forsikrede, at den unge løjtnants død bedrøvede ham meget, og derefter gjorde anden musketer, Torik Belfast, opmærksom på, at beslaget på hans gehæng var mindre blankt end sædvanlig.

31

> Hvis han imidlertid stod i forståelse med dem? hvis alt dette kun var en sædvanlig komedie? hvis han ikke var værd alt, hvad jeg vil gøre for ham?
>
> – *Lessing*.

> "Tys, tys! Der er en mand, som stiger ned ovenfra ved hjælp af en stige ......"
> "O ja, det er en spion."
> "Himlen kunne ikke tilstå mig nogen større gunst end at kunne overgive Eder ... mit liv. Jeg tilhører Eder, men vær dog også så god at sige mig, hvis er denne armé?"
> "Greven af Barcelonas."
> "Hvilken greves?"
> ......
> "Hvad er der på færde?"
> "General, her er en fjendtlig spion."
> "Hvorfra kommer du?"
> "Jeg kom her ... meget langt fra at tænke på, hvad jeg her skulle finde; jeg var ikke belavet på, hvad jeg ser."
>
> – *Lope de Vega: La Fuerza lastimosa*.

Der er noget mistrøstende og sørgeligt forbundet med synet af en afmejet, nøgen mark, efter at solen er gået ned, når man ensom vandrer over de tørre halmstubbe, der knuses under foden, hører græshoppens ensformige skrig, og ser store uformelige skyer langsomt glide ned mod horisonten som spøgelseslig.

Sådan var det indtryk, der blandede sig med Ordeners sørgelige tanker aftenen efter hans unyttige møde med den islandske røver. Bedøvet et øjeblik over hans pludselige

forsvinden, ville han først have forfulgt ham, men han forvildede sig i krattet, og vankede hele dagen om i stadig mere og mere udyrkede og vilde egne uden at opdage spor af mennesker. Udtømt af strabadser og savn befandt vor unge rejsende sig imod aften på en rummelig slette, der fra alle sider kun frembød en og samme kredsformige horisont, og hvor intet lovede ham ly.

Og hvis endda hans legemlige lidelser ikke var blevet forøgede ved åndelige! – Men, det var forbi! han havde nået sin rejses mål uden at opfylde dens øjemed. Han kunne ikke længere smigre sig med de håbets tomme blændværk, der havde bragt ham til at forfølge røveren, og nu, da intet længere virkede opmuntrende på hans hjerte, bestormedes det af tusinde nedslående tanker, som aftenen forud ingen plads der havde fundet. Hvad skulle han gøre? Hvorledes kunne han vende tilbage til Schumacher uden at medbringe Ethels redning? Af hvilken forfærdende natur var de ulykker, som ville være undgået, om han havde kunnet bemægtige sig det ulykkelige skrin? Og hans giftermål med Ulrikke Ahlefeld! Kunne han endda blot rive Ethel ud af hendes uværdige fangenskab; kunne han flygte med hende, og bringe sin lykke med sig i fjern landflygtighed ...!

Han indhyllede sig i sin kappe og lagde sig på jorden. Himmelen var sort; et svagt lynglimt viste sig fra tid til anden i skyerne som igennem et sørgeflor, og slukkedes; en kold vind fo'r over sletten. Den unge mand bemærkede næppe disse tegn på et nærforestående voldsomt uvejr, og i øvrigt: havde han end kunnet finde et tilflugtssted, hvor han kunne flygte for uvejret

og hvile sine trætte lemmer, skulle han da kunne finde noget, hvor han kunne flygte fra sin ulykke og hvile sine tanker?

Pludselig nåede en forvirret lyd af menneskestemmer hans øre. Overrasket rejste han sig op på albuen, og bemærkede på nogen afstand ligesom skygger bevæger sig i mørket. Han blev opmærksom: et lys skinnede midt i den hemmelighedsfulde gruppe, og Ordener så, med en let begribelig forbavselse, den ene af disse spøgelsesagtige skikkelser efter den anden sænke sig ned i jorden. – Alt forsvandt.

Ordener var hævet over sin tids og sit lands overtro. Hans alvorlige og modne ånd kendte ikke disse lettroenhedens blændværk, disse underlige skræmmebilleder, der plager folkeslagenes barndom ligesom de enkelte menneskers. I dette besynderlige syn var der imidlertid noget overnaturligt, der indgav ham en tvivlende mistillid til hans egen fornuft; det syntes ham næsten uvist, om ikke de dødes ånder stundom kunne vende tilbage til jorden.

Han stod op og begav sig hen imod det sted, hvor synet var forsvundet. Store regndråber begyndte at falde; hans kappe svulmede op som et sejl, og fjerbusken på hans hue kastedes frem og tilbage af vinden og slog ham i ansigtet.

Med et standsede han. – En lynstråle viste ham lige foran foden en slags vid, rund brønd, hvori han upåtvivlelig ville være styrtet ned, uden uvejrets veldædige lys. Han nærmede sig svælget. Et ubestemt lys skinnede der i en forfærdende dybde, og udbredte en svag rødme over den nederste ende af den uhyre cylinder, der var udhulet i jordens indre. Denne stråle, der syntes at være en hekseild antændt af underjordiske, forøgede

på en måde den uberegnelige udstrækning af det mørke, øjet måtte gennemløbe for at nå den.

Den uforfærdede unge mand bøjede sig ud over afgrunden og lyttede. En fjern larm af menneskestemmer steg op til hans øre. Han tvivlede ikke længere på, at de væsener, der så besynderligt havde vist sig og var forsvundet for hans øjne, jo havde nedsunket sig i dette svælg, og han følte en uovervindelig lyst, uden tvivl fordi det lå i hans skæbne, til at stige ned efter dem, skulle han end følge spøgelser ned i en af underverdenens mundinger. I øvrigt begyndte stormen at rase voldsomt, og dette svælg bød ham dog ly imod den. Men hvorledes skulle han komme ned? Hvilken vej havde de taget, som han ville følge, hvis det ikke var gengangere? – Et nyt lyn kom ham til hjælp og viste ham ved hans fødder den øverste ende af en stige, der forlængede sig ned i brøndens dybder. Det var en slags lodret bjælke med korte tværtræer med mellemrum på siderne, anbragt til at modtage deres fødder og hænder, der turde vove sig ned i svælget.

Ordener betænkte sig ikke. Han svang sig dristigt ud på den frygtelige stige, og sænkede sig ned i afgrunden, uden endog at vide, om stigen gik lige til bunden, uden at tænke på, at han måske aldrig skulle se solen mere. Snart dækkede mørket hans hoved; han skelnede kun himmelen ved de blålige lyn, der hyppigt opklarede den. Snart nåede den stærke regn, der piskede jordens overflade, ham kun som en fin, dampagtig tåge; snart tabte stormens hvirvlen, der voldsomt trængte ned i brønden, sig over ham i en lang hvislen. Han steg ned, han steg fremdeles ned, og næppe syntes han at nærme sig den underjordiske lysning. Han fortsatte uden at tabe modet. Kun

vogtede han sig for at lade sit blik falde ned i afgrunden, at ikke en svimlen skulle styrte ham derned.

Imidlertid mærkede han omsider på luftens tiltagende tyndhed, på stemmernes voksende tydelighed, og på det purpurfarvede genskin, væggene tilbagekastede, at han ikke var langt fra bunden. Han steg endnu nogle trin ned, og ved enden af stigen kunne han tydeligt se indgangen til en underjordisk hule, der oplystes af røde flammende stråler, mens de ord, der nåede hans øre, tiltrak sig hele hans opmærksomhed.

"Kennybol kommer ikke," sagde en stemme i en utålmodig tone.

"Hvad kan opholde ham?" gentog samme stemme efter et øjebliks tavshed.

"Det ved vi ikke, hr. Hacket," svarede man.

"han har måttet være hos sin søster i Surb," tilføjede en anden stemme.

"I ser," fortsatte den første, "jeg, jeg holder alle mine forpligtelser ... jeg skulle bringe Jer islænderen Hans til anfører. Jeg bringer Jer ham."

En mumlen, hvis betydning det var vanskeligt at gætte, besvarede disse ord. Ordeners nysgerrighed, allerede vakt ved navnet på Kennybol, der forrige aften havde forårsaget ham så megen overraskelse, fordobledes ved islænderens navn.

Den samme stemme fortsatte:

"Mine venner, Jonas, Norbith, om Kennybol forsinker sig, hvad gør det til sagen! Vi er talrige nok til intet at frygte. Har I fundet Jeres faner i ruinerne ved Krag?"

"Ja, hr. Hacket," svarede adskillige stemmer.

"Nu vel! hæv standarten, tiden er kommet! Her er penge; her er Jeres uovervindelige anfører. Frisk mod! drag hen at befri den ædle Schumacher, den ulykkelige grev Griffenfeld!"

"Han leve! Schumacher leve!" gentog en mængde stemmer, og Schumachers navn forlængede sig fra ekko til ekko i alle hvælvingens kroge.

Ordeners nysgerrighed og forbavselse oversteg alle grænser. Han lyttede og kunne næppe ånde. Han kunne hverken tro eller begribe, hvad han hørte. Schumacher stillet sammen med Kennybol, med islænderen Hans! Hvad var det for et mørkets skuespil, hvoraf han som ubemærket tilskuer skimtede en scene? Hvis liv forsvarede man? Hvis hoved satte man i fare?

"Hør," sagde videre den samme stemme, "I ser her den ædle grev Griffenfelds ven og fortrolige ..."

Det var første gang Ordener hørte denne stemme. Den fortsatte:

"Skænk mig Jeres tillid, som han skænker mig sin. Venner, alt begunstiger os; I vil nå Trondhjem uden at møde en fjende."

"Hr. Hacket," afbrød en stemme ham, "lad os rykke frem. Peter har sagt mig, at han i fjeldpassene har set hele regimentet fra Munkholmen på march imod os."

"Han har bedraget Jer," svarede den anden i en myndig tone, "regeringen er endnu ganske uvidende om Jeres opstand, og dens rolighed er så stor, at han, der har afvist Jeres retfærdige klager, Jeres undertrykker, og den berømte ulykkelige Schumachers undertrykker General Levin Knuth, har forladt Trondhjem for i Bergen at bivåne det kendte giftermål imellem hans elev, Ordener Gyldenløve, og Ulrikke Ahlefeld."

Man kan tænke sig Ordeners bevægelse. I denne vilde og øde egn, under denne hemmelighedsfulde hvælving, at høre ukendte nævne alle de navne, der var ham vigtige, ja endog hans eget! En ængstende tvivl hævede sig i hans indre. Skulle det være sandt? var det virkelig en udsending fra grev Griffenfeld, hvis stemme han hørte? Hvorledes! Schumacher, den ærværdige olding, hans ædle Ethels ædle fader, gjorde opstand imod sin konge, betalte røvere, antændte en borgerkrig! Og det var for denne hykler, for denne oprører, han, vicekongens søn, general Levins elev, havde sat sin fremtid, sit liv på spil! det var for ham, han havde opsøgt og bekæmpet den islandske røver, med hvem Schumacher syntes at være i forståelse, siden han satte ham i spidsen for oprørerne! Hvem ved endog, om ikke dette skrin, for hvilket han, Ordener, havde været nær ved at udgyde sit blod, indeholdt nogle af dette skændige komplots uværdige hemmeligheder? Eller snarere, havde ikke Munkholmens hævngerrige fange leget med ham? Måske havde han opdaget hans navn; måske, og hvor smertelig var denne tanke den højmodige unge mand, måske havde han ved at drive ham til denne ulykkelige rejse kun søgt at styrte en fjendes søn …?

Ak! når man længe har båret ærbødighed og kærlighed for en ulykkeligs navn, når man i sit stille sind har svoret hans ulykke ubrødelig hengivenhed, da er det et såre bittert øjeblik, når man modtager sin løn af utaknemmeligheden, når man føler, at ædelmodighedens trylleri forsvinder, og at man må forsøge hengivenhedens så rene og så milde lykke. Man er i et øjeblik blevet gammel på den sørgeligste måde, man er blevet gammel

ved erfaring, og man har mistet det skønneste af livets blændværk, det eneste skønne, livet har at byde.

Sådanne var de trøstesløse tanker, der forvirret bestormede Ordeners sjæl. Den ædle unge mand havde ønsket at dø i dette ulykkelige øjeblik; det syntes ham, at al hans livs lyksalighed forsvandt for hans øjne. Der var vist nok i dens forsikringer, der talte som Griffenfelds udsending, noget, der forekom ham falsk og tvivlsomt, men da de kun havde til hensigt at mislede enfoldige bønder, var Schumacher kun så meget mere skyldig i hans øjne, og denne Schumacher var hans Ethels fader ...!

Disse betragtninger martrede hans hjerte så meget voldsommere, som de alle på en gang strømmede ind på ham. Han vaklede på trinnet, hvor han stod, men fortsatte at høre efter, for man venter undertiden med en uforklarlig utålmodighed og med en frygtelig begærlighed på de ulykker, man mest ængstes for.

"Ja," fortsatte udsendingens stemme, "I anføres af den frygtelige islænder Hans. Hvem skal vove at kæmpe imod Jer? Jeres sag er Jeres hustruers, Jeres børns, der uværdigt berøves deres arvelod, er den ædle ulykkeliges sag, der nu i tyve år uretfærdigt har været begravet i et vanærende fængsel. Kom, Schumacher og friheden venter Jer. Krig imod tyrannerne!"

"Krig," gentog tusinde stemmer, og man hørte i hulens krumninger våbenbrag blande sig med fjeldhornets hæse toner.

"Hold inde!" skreg Ordener. Han var ilsomt steget ned ad stigen. Tanken om at spare Schumacher for en forbrydelse og sit fædreland for så mange ulykker, havde voldsomt bemægtiget sig hele hans væsen. Men i det øjeblik, da han viste sig ved indgangen til hulen, var frygt for at styrte sin Ethels fader, ja

måske sin Ethel selv i fare ved uforsigtige udråb, trådt i stedet for enhver anden følelse hos ham, og han blev stående der, bleg og kastende et forbavset blik på den besynderlige scene, der frembød sig for ham.

Det var som et umådeligt torv, en underjordisk by, hvis grænser tabte sig bag en mængde støtter, der bar hvælvingerne. Disse støtter strålede som krystalsøjler i skinnet af de tusinde fakler, der blev båret af en mængde forunderligt bevæbnede mænd, som uden orden var fordelt i pladsens fordybninger. Ved synet af alle disse lysende punkter og af alle disse forfærdende skikkelser, der gik om i mørket, skulle man have sagt, at det var en af de fabelagtige sammenkomster, de gamle krøniker omtaler, hvor heksemestre og dæmoner bar stjerner som fakler, og oplyste om natten gamle skove og sammenstyrtede slotte.

Et langtrukkent råb hørtes:

"En fremmed! Han skal dø! Han skal dø!"

Hundrede arme var allerede løftede imod Ordener. Han førte hånden til siden, for at søge sit sværd ... Ædle unge mand! i sin ædelmodige entusiasme havde han glemt, at han var alene og våbenløs.

"Bi lidt, bi lidt!" råbte en stemme, den stemme, i hvem Ordener så Schumachers udsending. Det var en lille tyk mand, klædt i sort, med falsk venlighed i øjet. Han nærmede sig Ordener.

"Hvem er I?" sagde han til ham.

Ordener svarede ikke. Angrebet fra alle kanter, var der intet sted på hans bryst, hvorimod der ikke var rettet en kårdespids eller en pistolmunding.

"Er du bange?" spurgte den lille mand med et smil.

"Hvis din hånd hvilede på mit hjerte i stedet for disse sværd," sagde den unge mand koldt, "skulle du føle, at det ikke slog hurtigere end dit, forudsat at du har noget."

"Ah, ah!" sagde den lille mand, "han leger stolt, vel! lad ham dø."

Og han vendte ham ryggen.

"Giv mig døden," svarede Ordener, "det er alt, hvad jeg vil skylde dig tak for."

"Et øjeblik, hr. Hacket," sagde en gammel mand med tykt skæg, der støttede sig på en lang flint. "I er her hos mig, og jeg alene har ret til at sende dette kristenmenneske til de døde for at fortælle, hvad han her har set."

Hacket gav sig til at le.

"For mig, kære Jonas, som I vil! Det er mig det samme, om denne spion bliver dømt af Jer, når han kun får sin dom."

Den gamle vendte sig til Ordener:

"Nå, sig os, hvem du er, du, der er så dumdristigt ønskede at vide, hvem vi er."

Ordener tav fremdeles. Han skulle så villigt have ofret sit blod for den Schumacher, hvis besynderlige tilhængere omgav ham. I dette øjeblik følte han en uendelig længsel efter døden.

"Hans Nåde vil ikke svare," sagde den gamle, "når ræven er fanget, skriger den ikke mere. Dræb ham."

"Min brave Jonas," tog Hacket ordet, "lad denne mands død være islænderen Hans første bedrift iblandt os."

"Ja, ja!" råbte en mængde stemmer.

Ordener, forbavset, men stadig uforfærdet, søgte med øjnene islænderen, som han samme dags morgen så modigt havde stridt om livet med, og så med fordoblet overraskelse nærme

sig en mand af kolossal bygning, klædt i fjelddragt. Denne kæmpe fæstede på Ordener et grumt, tåbeligt blik, og forlangte en økse.

"Du er ikke islænderen Hans," sagde Ordener med kraft.

"Han skal dø, han skal dø!" skreg Hacket med rasende stemme.

Ordener så at han måtte dø. Han stak hånden ind på brystet for at tage sin Ethels hår frem og give dem det sidste kys. Denne bevægelse fik et papir til at falde ud af hans bælte.

"Hvad er det for et papir?" sagde Hacket, "Norbith, tag det op!"

Denne Norbith var en ung mand, i hvis mørke, hårde ansigt der lå et ædelt udtryk. Han tog papiret op og foldede det ud.

"Store Gud!" råbte han, "det er et pas fra min stakkels ven, Christopher Nedlam, vor ulykkelige kammerat, der for ikke fuldt otte dage siden blev henrettet i Skogn for falskmøntneri."

"Nå!" sagde Hacket i skuffet forventningstone, "gem denne papirlap. I, min kære Hans, gør det kort og godt med manden."

Den unge Norbith stillede sig foran Ordener og råbte:

"Denne mand er under min beskyttelse. Mit hoved skal falde, før der falder et hår af hans. Jeg tåler ikke, at min ven, Christopher Nedlams lejdebrev krænkes."

Så vidunderlig beskyttet, bøjede Ordener sit hoved og ydmygede sig, for han genkaldte sig, med hvor megen ringeagt han hos sig selv havde modtaget fængselspræsten Athanasius Munders rørende ønske:

"Måtte den døendes gave være en velgerning for den rejsende!"

"Bah, bah! Det er tosset snak, brave Norbith. Manden er en spion: han må dø."

"Giv mig min økse," gentog kæmpen.

"Han skal ikke dø," skreg Norbith, "min stakkels Nedlam, som de så skammeligt har hængt, ville vende sig i sin grav. Jeg forsikrer jer, han skal ikke dø, for Nedlam vil det ikke."

"Virkelig," sagde den gamle Jonas, "Norbith har ret. Hvor kan I forlange, man skal dræbe denne fremmede, hr. Hacket? Han har Christopher Nedlams pas."

"Men det er en spion, det er en spion," gentog Hacket.

Den gamle stillede sig ved siden af den unge mand foran Ordener, og begge sagde alvorligt:

"Han har pas fra Christopher Nedlam, som blev hængt i Skogn."

Hacket så, at han måtte give efter, for alle de andre begyndte at knurre, og sagde, at den fremmede ikke skulle dø, siden han havde falskmøntneren Nedlams lejdebrev.

"Velan," sagde han imellem tænderne med indædt forbitrelse, "han må da leve. Det er forresten Jeres sag."

"Det måtte være hvem det ville, så dræbte jeg ham ikke," sagde Norbith triumferende.

Under disse ord vendte han sig til Ordener:

"Hør," fortsatte han, "du må være en brav karl, siden du har pas fra min stakkels ven Nedlam. Vi er kongelige bjergmænd. Vi gør opstand, for at man skal befri os for formynderskabet. Hr. Hacket, som du ser, siger, at vi griber til våben for en vis grev Schumacher, men jeg, jeg kender ham ikke. Fremmede, vor sag er retfærdig. Hør mig, og svar mig oprigtig, vil du være med os?"

En tanke for Ordener igennem sjælen.

"Ja," svarede han.

Norbith bød ham en sabel, som han tavs modtog.

"Broder," sagde den unge anfører, "vil du forråde os, må du begynde med at dræbe mig."

I dette øjeblik genlød hornets toner under grubens buer, og man hørte fjerne stemmer råbe:

"Der er Kennybol!"

32

> Han har tanker i hovedet, der går lige til himlen.
>
> *– Spanske romancer.*

Ånden har undertiden uforberedte indflydelser, pludselige lysglimt, hvis omfang lige så lidt kan udtrykkes, hvis dybde lige så lidt kan udforskes i et helt bind fuldt af tanker og betragtninger, som lynets umådelige og hurtige flamme kan gengives ved tusinde faklers skin.

Man vil da ikke forsøge på her at udvikle det mægtige og hemmelige stød, der ved den unge Norbiths forslag kastede vicekongens ædle søn ind i en bande, som gjorde oprør for en statsfange. Uden tvivl var det på en gang et ædelmodigt ønske om for enhver pris at udforske denne dunkle begivenhed, blandet med en bitter afsmag for livet, med en ligegyldig fortvivlelse om fremtiden; måske jeg ved ikke hvilken tvivl om Schumachers brøde, fremkaldt ved alt det tvetydige og falske, den unge mand skimtede i det, som foregik, ved en skjult følelse af sandheden, og fremfor alt ved hans kærlighed til Ethel. Endelig var det vist nok en inderlig anelse om den nytte, en klartseende ven kunne være Schumacher til midt iblandt hans blinde tilhængere.

33

> Er det anføreren? Hans blik forfærder mig, jeg ville ikke vove at tale til ham.
>
> – *Charles Maturin: Bertram.*

Ved de råb, der anmeldte den navnkundige jæger Kennybol, styrtede Hacket hurtigt hen imod ham, og lod Ordener tilbage hos de to andre anførere.

"Der er I da endelig, min kære Kennybol. Kom, lad mig forestille Jer for Jeres frygtelige anfører, islænderen Hans."

Kennybol, der kom bleg, pustende, med strittende hår, sveddryppende ansigt og blodige hænder, veg ved dette navn tre skridt tilbage.

"Islænderen Hans!"

"Nå," sagde Hacket, "frisk mod! han kommer for at hjælpe Jer. Se i ham kun en ven, en kammerat ..."

Kennybol hørte ikke på ham.

"Islænderen Hans her?" gentog han.

"Ih ja," sagde Hacket, og undertrykte et tvetydigt smil, "stil den frygt, som hans navn ..."

"Hvad!" afbrød jægeren ham for tredje gang, "I påstår for mig ... islænderen Hans i denne grube!"

Hacket vendte sig imod dem, der omgav ham:

"Er vor brave Kennybol blevet tosset?"

Derpå henvendte han sig til denne: "Jeg ser, at det er frygt for islænderen Hans, der har forsinket Jer."

Kennybol løftede hånden imod himmelen:

"Så sandt jeg er ærlig, er det ikke frygt for islænderen Hans, hr. Hacket, men just islænderen Hans selv, der har hindret mig fra for at komme her."

Disse ord fremkaldte en forbavset mumlen iblandt fjeldboerne og bjergmændene, der omgav begge de talende, og bredte ud over Hackets pande den samme sky, som synet af Ordener og hans hilsen allerede havde fået til at vise sig der et øjeblik tidligere.

"Hvorledes! Hvad siger I?" spurgte han med dæmpet stemme.

"Jeg siger, hr. Hacket, at uden Jeres forbandede islænder ville jeg allerede have været her før natuglen begyndte at skrige."

"Virkelig! hvad har han da gjort Jer?"

"O, spørg mig ikke! Jeg ønsker blot, at mit skæg på en dag måtte blive hvidt som hermelinskind, hvis man i mit hele liv, siden det er vist, at jeg lever endnu, atter finder mig på jagt efter slig en bjørn."

"Har I været i fare for at blive slugt af en bjørn?"

Kennybol lettede foragtelig på skulderen:

"En bjørn! det var også en forskrækkelig fjende! Kennybol slugt af en bjørn! Hvem tager I mig for, hr. Hacket?"

"Ah, om forladelse. Jeg ville blot vide ..."

"Hvis I vidste, hvad der er mødt mig, min gode herre," afbrød den gamle jæger ham med lav stemme, "skulle I ikke sige to gange, at islænderen Hans er her."

Hacket syntes på ny et øjeblik bragt ud af sin fatning. Han greb Kennybol heftigt i armen, som om han frygtede, at han skulle nærme sig mere til det punkt i den underjordiske hule, hvor man opdagede kæmpens uhyre hoved rage frem over alle bjergmændenes.

"Kære Kennybol," sagde han i en næsten højtidelig tone, "fortæl mig dog, hvad der er årsag i Jer forsinkelse. I indser, at i nærværende øjeblik kan alt være af høj vigtighed."

"Det er sandt," sagde Kennybol efter et øjebliks betænkning.

Han gav omsider efter for Hackets gentagne, påtrængende bønner, og fortalte ham, hvorledes han samme dags morgen, hjulpet af seks kammerater, havde jaget en bjørn lige til omegnen af Valderhoug-hulen, uden i jagtens hede at mærke, at han var så nær dette frygtelige sted; hvorledes bjørnens klager, da den var bragt til det yderste, havde kaldt en lille mand derhen, et uhyre, en dæmon, der, væbnet med en stenøkse, havde styrtet sig over dem for at forsvare bjørnen. Synet af dette frygtelige væsen, der ikke kunne være nogen anden, end islænderen Hans, havde bragt dem alle syv til at isne af skræk. Hans seks ulykkelige kammerater var blevet ofre for begge uhyrer, og han, Kennybol, havde kun reddet sig ved en hurtig flugt, der, takket være hans smidighed og islænderens træthed, ikke mødte nogen hindring.

"I ser, hr. Hacket," sagde han efter at have endt sin fortælling, der endnu var fuld af hans forskrækkelse, og pyntet med alle fjeldretorikkens blomster, "I ser, at om jeg kommer såret, er det ikke min skyld; og at det er umuligt, at den islandske trold, som jeg i dag morges forlod med hans bjørn, i fuldt arbejde med mine seks stakkels kammeraters lig i krattet ved Valderhoug, nu kan som ven være her i denne grube ved vor sammenkomst. Jeg påstår, at det ikke kan være så. Nu kender jeg ham, denne djævel i menneskelig skikkelse: jeg har set ham!"

Hacket, der med opmærksomhed havde hørt på det hele, tog ordet, og sagde med alvorlig stemme:

"Min kære ven Kennybol, når I taler om islænderen Hans eller om Helvede, må I ikke tro noget umuligt. Jeg vidste alt, hvad I der har sagt mig ..."

Den yderste forbavselse og den enfoldigste lettroenhed malede sig i den gamle fjeldjægers vilde træk.

"Hvorledes?"

"Ja," fortsatte Hacket, på hvis ansigt en finere iagttager ville have opdaget noget triumferende og hånligt, "jeg vidste alt, dog undtagen, at I var helten i denne sørgelige begivenhed. Islænderen Hans fortalte mig det, da han fulgte mig hertil."

"Virkelig!" sagde Kennybol, og hans på Hacket fæstede blik antog et præg af frygt og ærbødighed. Hacket fortsatte med samme kulde:

"Upåtvivlelig, men vær nu rolig, jeg vil føre Jer hen til den frygtelige islænder."

Kennybol udstødte et forfærdelsesskrig.

"Vær rolig, siger jeg. Se i ham Jeres anfører og Jeres kammerat. Vogt Jer alene for at erindre ham på nogen måde om, hvad der er sket i morges. Forstår I?"

Han måtte give efter, men det var kun med en levende modbydelighed han samtykkede i at lade sig forestille for islænderen. De nærmede sig den gruppe, hvor Ordener, Norbith og Jonas stod.

"Min gode Jonas, min kære Norbith," sagde Kennybol, "Gud være med Jer."

"Vi behøver det nok, Kennybol," sagde Jonas.

I samme øjeblik mødte Kennybols blik Ordeners, der søgte hans.

"Ah! er I der, unge mand," sagde han, idet han ivrigt nærmede sig til ham og rakte ham sin rynkede og hårde hånd, "vær velkommen. Det synes, at Jeres dristighed har haft et heldigt udfald?"

Ordener, der ikke begreb, at denne fjeldbo syntes at begribe ham så godt, ville fremkalde en forklaring, da Norbith råbte:

"I kender da denne fremmede, Kennybol?"

"Ja vist nok kender jeg ham! Jeg agter og elsker ham. Han ofrer sig som vi til den gode sag, vi tjener."

Et nyt forståelsesøjekast faldt på Ordener, der belavede sig på at besvare det, da Hacket, som havde opsøgt sin kæmpe, som alle de andre syntes at flygte fra med afsky, nærmede sig de fire og sagde:

"Min kære jæger Kennybol, her er Jeres anfører, den berømte Hans fra Klipstadur!"

Kennybol kastede på den kæmpemæssige røver et blik, hvori der lå endnu mere overraskelse end frygt, og bøjede sig hen imod Hackets øre:

"Hr. Hacket, islænderen Hans, som jeg i morges forlod i Valderhoug, var en lille mand ..."

Hacket svarede ham med lav stemme:

"I glemmer, Kennybol, en dæmon!"

"Det er sandt," sagde den lettroende jæger, "han har vel forandret skikkelse," og han vendte sig skælvende bort for at korse sig.

34

> Masken nærmer sig: det er Angelo selv; den skælm forstår sit håndværk godt; han giver mig tegn, han må være vis i sin sag.
>
> – *Lessing*.

I en mørk skov af gamle graner, hvor den blege morgendæmring næppe trænger ind, nærmer en mand af lav bygning sig til en anden, der er alene og synes at vente ham. Følgende samtale begynder med dæmpet stemmer:

"Eders Nåde tilgive mig, om jeg har ladet Dem vente! Adskillige hindringer har forsinket mig."

"Hvilke?"

"Fjeldboernes anfører, Kennybol, indfandt sig først ved midnat til mødet, og desuden er vi blevet forstyrret ved et uventet vidne."

"Hvem da?"

"Det var en mand, der styrtede sig som en nar ned i gruben midt i vor forsamling. Jeg tænkte først, at det var en spion, og ville lade ham dræbe, men han fandtes i besiddelse af et lejdebrev fra jeg ved ikke hvilken hængt, der står i stor anseelse blandt vore bjergmænd, og de har taget ham under deres beskyttelse. Jo mere jeg tænker over det, desto rimeligere finder jeg det, at det kun er en nysgerrig rejsende eller en fjantet lærd. I alt fald har jeg taget mine forholdsregler med hensyn til ham."

"Alt går for resten godt?"

"*All is well*, som engelskmanden siger; ja meget godt. Bjergmændene, anført af den unge Norbith og den gamle Jonas. fjeldboerne fra Kjølen, med Kennybol i spidsen, må nu være på

march. Fire mil fra den blå stjerne ville deres kammerater fra søkysten støde til dem. De nordfra kommende har allerede kastet detachementet i Vahlstrøm tilbage, som den nådige greve ved, og venter dem nogle mil længere henne. Endelig, nådige herre, ville alle disse forenede bander i nat gøre holdt to mile fra Skogn, i passene ved den sorte støtte."

"Men Jer islænder Hans, hvorledes har de modtaget ham?"

"Med den mest fuldkomne lettroenhed."

"Hvorfor kan jeg ikke hævne min søns død på denne elendige! Hvilken ulykke, at han er undsluppet os!"

"Nådige herre, benyt først Hans' navn til at hævne Dem på Schumacher, siden vil De altid finde på et middel til at hævne Dem på Hans selv."

"Har myrdet min stakkels søn …! – Tilstå Musdæmon, at denne Hans ret er en nedrig skurk."

"Hr. greve, behersk Deres bitre harme. Tænk på den vigtige sag der beskæftiger os!"

"I har ret, min kære! Jeg bør ikke spilde tiden med at begræde en søn, når det gælder at hævne mig på en fjende. – I siger da … at oprørerne …?"

"Ville marchere hele dagen og gøre holdt i aften for at tilbringe natten i passet ved den sorte støtte, to mile fra Skogn."

"Hvorledes! I lader en så betydelig mængde komme så nær Skogn … Musdæmon?"

"En mistanke, hr. greve! Eders Nåde behager nu straks at lade et bud afgå til oberst Voethaun, hvis regiment i dette øjeblik må være i Skogn. Underret ham om, at hele oprørernes styrke i nat holder sig uden mistro i passet ved den sorte støtte, der synes just at være skabt til baghold …"

"Jeg forstår Jer, men hvorfor, min kære, har I indrettet det så, at oprørerne er så talrige?"

"Jo frygteligere opstanden er, nådige herre, desto større er Schumachers brøde og Deres fortjeneste. For øvrigt er det af vigtighed, at den ganske tilintetgøres med et eneste slag."

"Godt! Men hvorfor er stedet, hvor der gøres holdt, så nær Skogn?"

"Fordi det i hele bjergegnen er det eneste sted, hvor forsvar er umulige. Derfra skal kun de slippe ud, der er bestemte til at stilles for domstolen."

"Fortræffeligt! – Der er noget, Musdæmon, som siger mig, at jeg skal gøre hurtig ende på sagen. Er alt beroligende fra den side, så er alt foruroligende fra den anden. I ved, at vi i København har ladet anstille hemmelige undersøgelser angående de papirer, der kunne være faldet i en vis Dispolsens hænder ...?"

"Ja, nådige herre?"

"Nå, jeg har just i dette øjeblik fået at vide, at denne rænkesmed har stået i hemmelighedsfuld forståelse med den forbandede astrolog Cumbysulsum ..."

"Som nylig er død?"

"Ja, og at den gamle heksemester har i sin dødsstund overleveret Schumachers agent papirer ..."

"Fordømt! han havde breve fra mig, en udvikling af vor plan."

"Af Jer plan, Musdæmon!"

"Tusinde gange om forladelse, nådige greve, men hvorfor ville De også betro Dem til denne markskriger Cumbysulsum ...? den gamle forræder!"

"Hør, Musdæmon, jeg er ikke som I et væsen uden religion og samvittighed. Det er ikke uden grund, min kære, at jeg altid har haft tillid til den gamle Cumbysulsums magiske videnskab."

"Hvorfor har Eders Nåde ikke haft lige så megen mistillid til hans troskab, som tillid til hans videnskab! Lad os imidlertid ikke ængste os, nådige herre! Dispolsen er død, hans papirer er forsvundet, og om nogle dage skal der ikke længere være spørgsmål om dem, som kunne drage fordel af dem."

"I alt fald, hvilken anklage kunne nå op til mig?"

"Eller til mig, der beskyttes af Eders Nåde?"

"O ja, min kære, I kan vist nok regne på mig. Men lad os nu skynde os at få en ende på sagen. Jeg skal straks sende bud til obersten. Kom! Mine folk venter mig bag disse buske, og jeg må igen til Trondhjem, som mecklenborgeren nu uden tvivl har forladt. Bliv ved at tjene mig godt, og, trods alle Cumbysulsumer og Dispolsener i verden, kan I regne på mig i liv og død."

"Jeg beder Eders Nåde at tro ..."

Her trængte begge ind i skoven, i hvis tykning deres stemmer efterhånden forsvandt, og snart hørte man kun fodslaget af to heste, der fjernede sig.

35

... Rør trommerne! de kommer!

... De har alle aflagt ed, og alle den samme ed, ikke at komme tilbage til Castilien uden den fangne greve, deres herre. –

De har hans stenstøtte på en kærre, og er bestemt til ikke at vende tilbage, førend de ser støtten af sig selv vende sig.

Og til tegn på, at den, der ville gøre et skridt tilbage, skulle betragtes som en forræder, har de alle svoret med løftet hånd.

... ...

Og de rykker frem mod Arlanzon, så hurtigt som øksener, der trækker kærren, kan gå. De standser lige så lidt som solen.

Burgos står øde. Alene kvinder og børn er blevet der tilbage. Det samme er tilfældet med omegnen.

De går og snakker sammen om hesten og om falken, og spørger hinanden, om man skal befri Castilien fra den skat, den betaler til Leon.

Og førend de rykker ind i Navarra, møder de på grænsen ...

– *Spanske romancer.*

I spidsen for dem viser sig den stærke og modige kæmpe, deres anfører, der rager et helt hoved over alle sine kammerater.

– *Lope de Vega.*

Mens den samtale, man nylig har læst, fandt sted i en af skovene omkring Sneåsen, rykkede oprørerne, delt i tre hobe, ud af gruben ad hovedindgangen, der åbner sig horisontalt over en dyb bjergkløft.

Ordener, der, trods sit ønske om at nærme sig til Kennybol, havde fået plads i Norbiths bande, så i starten kun en lang række af fakler, hvis luer, kæmpende med det frembrydende daggry, skinnede tilbage fra økser, høtyve, hakker, jernbeslåede

køller, uhyre hamre, leer, løftestænger og alle de plumpe våben, opstanden kan levne fra arbejdet, blandede med andre ordentlige våben, der tilkendegav, at denne opstand var en sammensværgelse: geværer, spyd, sabler, karabiner og rifler. Da solen viste sig og faklernes lys kun blev til røg, kunne han bedre iagttage denne besynderlige armés udseende, idet den rykkede uordentligt frem, under hæse sange og vilde skrig, som en flok hungrige ulve, der vil bemægtige sig et ådsel. Den var delt i tre afdelinger, eller snarere i tre hobe. Først gik fjeldboerne fra Kjølen, anført af Kennybol, som de alle lignede i dragt, og næsten også i vild og dristig mine. Derefter kom de unge bjergmænd under Norbith og de gamle under Jonas, med deres store hatte, deres vide bukser, deres nøgne arme og sorte ansigter. Over disse støjende bander svævede om hinanden ildfarvede faner, hvorpå man læste forskellige indskrifter, som: Leve Schumacher! – Lad os befri vor befrier! – Frihed for bjergmændene! – Frihed for grev Griffenfeld! – Gyldenløve dø! – Vore undertrykkere dø! – Ahlefeld dø! – Oprørerne syntes snarere at betragte disse faner som byrder end som prydelser, og de gik fra hånd til hånd, når de, der bar dem, blev trætte eller ville blande deres horns skurrende toner med deres kammeraters sange.

Denne besynderlige hærs bagtrop bestod af tre kærrer, uden tvivl bestemte til at bære ammunition, og fortroppen af den kæmpe, Hacket havde bragt dem, der gik alene, væbnet med en kølle og en økse. Langt bag ham fulgte med en slags forfærdelse de første rækker, anført af Kennybol, der ikke slap sin frygtelige anfører af øje, ligesom for at kunne følge ham i alle de forskellige forvandlinger, det måtte behage ham at undergå.

Oprørernes strøm udgød sig således under en forvirret støj af menneskestemmer og hornklang over fjeldene i den nordre del af Trondhjems Stift. Snart forøgedes den ved forskellige tilstødende hobe, og hvor de rykkede frem, forsvandt alle menneskelige væsener. Ved deres ankomst drev gedevogteren sin hjord ind i en hule og bonden forlod sin gård, for beboeren af sletter og dale er alle vegne den samme. Han frygter oprørere og rettens betjente lige meget.

De tilbagelagde således høje og skove, hvor kun sjældent en gård viste sig, fulgte de snoede stier, hvor man så flere spor af vilde dyr end af mennesker, gik langs med indsøer, satte over bakker, kløfter og sumpe. Ordener kendte ingen af disse steder. Blot en gang mødte hans opløftede blik i det blå fjerne synet af en stor, brun fjeldtop. Han bøjede sig hen til en af sine plumpe rejsekammerater:

"Ven, hvad er det for et fjeld, der nede i syd, til højre?"

"Det er Gribbehalsen, Ølmsøe-klippen," svarede den anden.

Ordener sukkede dybt.

36

Hvad kan lasten sige, for at knuse dyden?

– Kotzebue: Adelaide Wolfingen.

Abekat, papegøjer, kamme, bånd, alt var færdigt hos grevinde Ahlefeld, til at modtage løjtnant Frederik. Hun havde med stor bekostning ladet skaffe den berømte Scuderys sidste roman. Hun havde ladet den rigt indbinde med udgraverede, lueforgyldte sølvspænder, og opsætte iblandt flasker med essenser og æsker med skønhedspletter på det smagfulde natbord med forgyldte fødder og indlagte arbejder, der prydede hendes kære barn Frederiks tilkommende sovekammer. Da hun således havde gennemløbet sin moderomhus smålige kreds, og derved for et øjeblik adspredt sit had, erindrede hun, at hun nu intet andet havde at gøre, end at skade Schumacher og Ethel. General Levins afrejse overgav hende dem uden forsvar.

Der var i kort tid foregået i Munkholmens fængsel en mængde begivenheder, som hun kun havde kunnet erholde meget ubestemte oplysninger om.

Hvad var det for en træl eller bonde, der, om man kunne fæste lid til Frederiks meget tvetydige og meget forvirrede ord, havde gjort sig elsket af ekskanslerens datter? – I hvilket forhold stod baron Ordener til fangerne på Munkholmen? – Hvilke var de ubegribelige bevæggrunde til Ordeners så besynderlige fraværelse i et øjeblik, da begge riger kun var beskæftiget med hans nært forestående giftermål med denne Ulrikke Ahlefeld, som han syntes at forsmå?

Endelig: hvad var der forefaldet imellem Levin Knuth og Schumacher i den sammenkomst, angående hvilken generalen med så megen plumphed havde afslået at forklare sig? – Grevindens ånd tabte sig i gisninger. Hun besluttede omsider for at løse alle disse gåder, at vove en tur til Munkholmen, et råd, som både hendes kvindelige nysgerrighed og hendes fjendtlige skadelyst gav hende.

En aften, da Ethel, ene i fængslets have, for sjette gang med diamanterne i sin ring havde indgraveret jeg ved ikke hvilket hemmelighedsfuldt tegn på den sorte stolpe i porten, der havde set hendes Ordener forsvinde, åbnede denne port sig. Den unge pige skælvede. For første gang åbnedes porten, siden den lukkede sig efter ham.

En høj, bleg, hvidklædt kvinde stod for hende.

Hun bød Ethel et smil, sødt som forgiftet honning, og bag hendes fredelige, velvillige blik lå der ligesom et udtryk af had, harme og ufrivillig beundring.

Ethel betragtede hende med forbavselse, næsten med frygt. Efter hendes gamle amme, der var død i hendes arme, var dette det første fruentimmer, hun så indenfor Munkholmens dunkle mure.

"Mit barn," sagde den fremmede med mild stemme, "De er en datter af fangen på Munkholmen?"

Ethel måtte vende hovedet bort. Der var noget i hende, som ikke sympatiserede med den fremmede, og det syntes hende, at der var gift i den ånde, som ledsagede denne milde stemme. Hun svarede:

"Jeg hedder Ethel Schumacher. Min fader siger, at i min vugge kaldte man mig grevinde af Tønsberg …"

"Det siger Deres fader Dem ...!" råbte den høje kvinde i en tone, som hun straks dæmpede. Hun føjede til: "De har udstået mange ulykker!"

"Ulykken modtog mig ved min fødsel i sine jernarme," svarede den unge fange, "min ædle fader siger, at den først vil forlade mig ved min død."

Et smil fo'r over den fremmedes læber. Hun fortsatte i en medynksfuld tone:

"Og De knurrer ikke imod dem, der har styrtet Deres liv ned i dette fængsel? De forbander ikke ophavsmændene til Deres ulykke?"

"Nej, af frygt for at vor forbandelse skulle pådrage dem ulykker, lig dem, de lader os lide."

"Og," sagde videre den hvidklædte kvinde med uforandret pande, "kender de ophavsmændene til de lidelser, De beklager Dem over?"

Ethel betænkte sig et øjeblik, og sagde:

"Alt er sket efter Himmelens vilje."

"Taler Deres fader aldrig til Dem om kongen?"

"Kongen ...? Det er ham, jeg beder for morgen og aften, uden at kende ham."

Ethel begreb ikke, hvorfor den fremmede bed sig i læberne ved dette svar.

"Nævner Deres ulykkelige fader Dem aldrig i sin vrede sine uforsonlige fjender, general Arensdorf, kansler Ahlefeld ...?"

"Jeg ved ikke, hvem De taler om."

"Og kender De Levin Knuths navn? "

Erindringen om hvad der var forefaldet næstforrige aften imellem Trondhjems befalingsmand og Schumacher var alt for

ny hos Ethel, til at ikke Levin Knuths navn skulle gøre hende opmærksom.

"Levin Knuth?" sagde hun, "det synes mig at være den mand, min fader har så megen agtelse, ja næsten hengivenhed, for."

"Hvorledes!" råbte den høje kvinde.

"Ja," svarede den unge pige, "det er just Levin Knuth, som min fader i forgårs så ivrigt forsvarede imod Trondhjems befalingsmand."

Disse ord fordoblede den andens overraskelse.

"Imod Trondhjems befalingsmand! Spot mig ikke, min pige. Det er Deres fordel, som bringer mig hid. Deres fader tog imod Trondhjems befalingsmand general Levin Knuths parti!"

"General! Mig synes, det var kaptajn … men nej, De har ret. – Min fader," fortsatte Ethel, "syntes at nære lige så megen hengivenhed for general Levin Knuth, som han ytrede vrede imod befalingsmanden."

"Det er da også en besynderlig gåde," sagde den høje, blege kvinde for sig selv, hvis nysgerrighed flammede mere og mere op. "Mit kære barn, hvad er der da forefaldet imellem Deres fader og Trondhjems befalingsmand?"

Den ukendtes påtrængenhed trættede den stakkels Ethel. Hun så stift på hende.

"Er jeg da en forbryderske, siden De udspørger mig således?"

Disse simple ord syntes at forvirre den ukendte, som om hun følte frugten af sin snedighed undslippe sig. Hun fortsatte imidlertid med let bevæget stemme:

"De skulle ikke tale således til mig, hvis De vidste, hvorfor og for hvem jeg kommer …"

"Hvad!" sagde Ethel, "skulle De komme fra ham? Skulle De bringe mig budskab fra ham?"

Og alt hendes blod steg op i hendes skønne ansigt, og hele hendes hjerte hævede sig, svulmende af utålmodighed og uro.

"... Fra hvem?" spurgte den anden.

Den unge pige standsede i det øjeblik, da hun ville nævne det tilbedte navn. Hun havde i den fremmedes øjne set et glimt af mørk glæde, som en stråle fra underverdenen. Hun sagde bedrøvet:

"De ved ikke, hvem jeg mener."

Et udtryk af bedraget forventning viste sig anden gang i den andens venlige ansigt.

"Stakkels unge pige!" råbte hun, "hvad kan jeg gøre for Dem?"

Ethel hørte hende ikke. Hendes tanke ilede bag nordens bjerge efter den forvovne rejsende. Hendes hoved sank ned på brystet og hendes hænder foldede sig af sig selv.

"Håber Deres ulykkelige fader at forlade dette fængsel?"

Dette spørgsmål, som den ukendte gentog to gange, bragte Ethel tilbage til sig selv.

"Ja," sagde hun, og en tåre bævede i hendes øjne. Den fremmede oplivedes ved dette svar.

"Han håber det! sig mig, hvorledes? ... ved hvilket middel? ... hvornår ...?"

"Han håber at forlade dette fængsel, fordi han håber at forlade livet."

I en ung, uforstilt sjæls enfoldighed ligger der ofte en magt, der spotter alle de rænker, et i ondskab ældet hjerte opspinder. Denne tanke syntes at bevæge den fremmede kvindes ånd, for udtrykket i hendes ansigt forandredes pludselig, og, idet hun

lagde sin kolde hånd på Ethels arm, sagde hun i en tone, der nærmede sig til oprigtighed:

"Hør mig! Ved De, at Deres faders liv på ny trues af en juridisk undersøgelse? at han er mistænkt for at have lokket bjergmændene til at gøre oprør ...?"

Disse ord *oprør* og *juridisk undersøgelse* vakte ikke hos Ethel nogen klar forestilling. Hun fæstede sit store sorte øje på den ukendte:

"Hvad mener De?"

"At Deres fader har indladt sig i en sammensværgelse imod staten; at hans forbrydelse næsten er opdaget; at denne forbrydelse straffes med døden ..."

"Død! Forbrydelse ...!" råbte det stakkels barn.

"Forbrydelse og død!" sagde den fremmede kvinde alvorligt.

"Min fader, min ædle fader!" fortsatte Ethel. "Ak! han, der tilbringer sit liv med at høre mig læse Edda og Bibelen! han sammensværge sig! hvad har han da gjort Dem?"

"Se ikke således på mig. Jeg gentager det, jeg er langt fra at være Deres fjende. Deres fader er mistænkt for en stor forbrydelse: jeg underretter Dem om det. Måske skulle jeg, i stedet for disse tegn på had, have ret til nogen taknemmelighed."

Denne bebrejdelse rørte Ethel.

"O tilgiv mig, ædle frue, tilgiv mig! Hvilket menneskeligt væsen har vi vel hidtil set, der ikke hørte til vore fjender? Jeg har været mistroisk imod Dem; De tilgiver mig, ikke sandt?"

Den fremmede smilede.

"Hvad, min pige! skulle De lige til i dag endnu ikke have stødt på nogen ven?"

En brændende rødme farvede Ethels kinder. Hun var et øjeblik tvivlrådig.

"Jo ... Gud kender sandheden. Vi har fundet en ven, nådige frue ... en eneste!"

"En eneste!" sagde den høje kvinde med heftighed, "nævn mig ham da! De ved ikke, hvor vigtigt det er ... det er for Deres faders redning ... hvad er det for en ven?"

"Jeg ved ikke," sagde Ethel.

Den ukendte blegnede.

"Er det, fordi jeg vil tjene Dem, De spotter mig? Betænk, at det gælder Deres faders liv. Hvem er, sig, hvem er den ven, De taler om?"

"Himmelen ved, nådige frue, at jeg hos ham kun kender hans navn, som er Ordener."

Ethel sagde disse ord med den ubehagelige fornemmelse, man føler ved at nævne for en ligegyldig det dyrebare navn, der sætter vort hele indre i bevægelse.

"Ordener! Ordener!" gentog den ukendte med en besynderlig uro, idet hendes hænder voldsomt rev i det hvide broderi på hendes slør.

"Og hvad hedder hans fader?" spurgte hun med oprørt stemme.

"Jeg ved ikke," svarede den unge pige, "hvad bryder jeg mig om hans familie og hans fader! Denne Ordener, nådige frue, er det ædelmodigste af alle mennesker."

Ak! den tone, der ledsagede disse ord, havde overleveret den fremmedes skarpsindighed hele hemmeligheden i Ethels hjerte.

Den fremmede påtog sig en rolig og fattet mine, og spurgte med øjnene stift fæstede på Ethel:

"Har De hørt tale om det nærforestående giftermål imellem vicekongens søn og den nuværende storkansler Ahlefelds datter?"

Hun måtte gentage dette spørgsmål, for at lede Ethels ånd tilbage til forestillinger, der ikke syntes at interessere hende.

"Jeg tror ja," var hele hendes svar.

Hendes rolighed, hendes ligegyldige mine syntes at overraske den ukendte.

"Nå, hvad mener De om dette giftermål?"

Det var umuligt at opdage den mindste forandring i Ethels store øjne, mens hun svarede:

"I sandhed, intet. Måtte deres forening blive lykkelig!"

"Greverne Gyldenløve og Ahlefeld, de forlovedes fædre, er Deres faders svorne fjender."

"Måtte," gentog Ethel med blidhed, "deres børns forening blive lykkelig!"

"Der falder mig noget ind," fortsatte den snedige ukendte. "hvis Deres faders liv trues, kunne De, i anledning af dette vigtige giftermål, få hans benådning ved vicekongens søn."

"Himlen lønne Dem for al Deres omhu for os, ædle frue, men hvorledes skulle min bøn nå op til vicekongens søn?"

Disse ord blev sagt i en så ærlig tone, at de aftvang den fremmede tegn på forbavselse.

"Hvad! Kender De ham da ikke?"

"Denne mægtige herre!" råbte Ethel, "De glemmer, at endnu har intet af mine blikke nået ud over denne fæstnings mure."

"Men," mumlede den høje kvinde imellem tænderne, "hvad var det da, den gamle nar Levin snakkede om? ... hun kender ham ikke. – Umulige imidlertid!" sagde hun højere, "De må have set vicekongens søn, han har været her."

"Det er muligt, nådige frue, af alle mennesker, som har været her, har jeg aldrig set andre end ham, min Ordener!"

"Deres Ordener!" afbrød den ukendte hende.

Hun fortsatte uden at lade til at mærke Ethels rødme. "Kender De en ung mand med et ædelt ansigt, en fin bygning, en fast og sikker gang. Hans øjne er blide og alvorlige, hans farve er frisk som en ung piges, hans hår er kastanjebrunt ..."

"O!" råbte den stakkels Ethel, "det er ham, det er min brudgom, min elskede Ordener! Sig mig, kære nådige frue, bringer De mig efterretninger fra ham ...? Hvor har De mødt ham? Han har sagt Dem, at han elskede mig, ikke sandt? Han har sagt Dem, at han besidder min hele kærlighed. Ak! En ulykkelig fange har kun sin kærlighed i verden ... Den ædle ven! Det er endnu ikke otte dage siden jeg så ham just på dette sted, med den grønne kappe, hvorunder et så ædelmodigt hjerte slår, og den sorte fjer, der så yndigt bølgede ned over hans smukke pande ..."

Ethel fik ikke talt færdig. Hun så den høje ukendte kvinde skælve, blegne og rødme, og skrige hende med tordnende stemme ind i øret:

"Elendige! Du elsker Ordener Gyldenløve, Ulrikke Ahlefelds brudgom, din faders dødelige fjendes, vicekongens søn!"

Ethel sank afmægtig ned.

37

Caupolican:

Ryk frem med så stor forsigtighed, at jorden selv ej hører Jeres skridt … Fordobl Jeres omhu, mine venner! … Hvis vi når frem uden at bemærkes, indestår jeg Jer for sejr.

Tucapel:

Natten har dækket alt med sit slør. Et forfærdende mørke indhyller jorden. Vi opdager ingen skildvagt, vi har ikke mærket spioner …

Ringo:

Fremad!

… …

Tucapel:

Hvad hører jeg? Skulle vi være røbet?

– Lope de Vega: Araucas erobring

"Hør, Gunder Steiper, gamle kammerat, er det ikke en forskrækkelig vind i aften? Den slår mig huen ned over ansigtet, så jeg næppe kan se."

Det var Kennybol, der for et øjeblik kun fæstede det ene øje på sin kæmpemæssige anfører, og vendte sig halvt om til en af fjeldboerne, som under den uordentlige march tilfældigvis var blevet hans sidemand.

Denne rystede på hovedet og skiftede skulder under fanen han bar med et langt trætheds suk.

"Hum! Anfører, jeg tror ikke, vi vil få det fuldt så varmt i nat. Disse fordømte huller, hvor vinden farer ud og ind af …"

"Vi må tænde en ild, så at de gamle ugler kan blive vågne oppe i fjeldene, i deres gamle slotte. Jeg holder ikke af uglerne. I

den forskrækkelige nat, da jeg så Huldren, var hun i en ugles skikkelse."

"Nå, det må jeg sige," afbrød Gunder Steiper ham, og vendte hovedet bort, "vinden pisker os ganske artigt i ansigtet. Ville man som jeg, satte vi ild på alle granerne på hele fjeldet. Det skulle være et herligt syn, en krigshær, der varmede sig ved en skov."

"Gud forbyde det, min kære Gunder! og harerne, og rensdyrene, og tjurerne! at stege vildtet, det kan jeg nok lide, men ikke at brænde det op."

Den gamle Gunder gav sig til at le:

"Nå, anfører! Du er da også den samme pokkers karl, en ræv for harerne, en ulv for rævene, og en bjørn for ulvene."

"Er vi endnu langt fra den sorte støtte," spurgte en stemme iblandt jægerne.

"Kammerat," svarede Kennybol, "vi når ikke derhen, førend det bliver mørkt. Nu er vi straks ved de fire kors."

Under et øjebliks almindelig tavshed hørte man nu kun den gentagne lyd af de gåendes skridt, vindens hylen, og bagtroppens fjerne sang.

"Ven Gunder," sagde atter Kennybol, efter at have fløjtet en gammel kæmpevise, "du har jo været nogle dage i Trondhjem?"

"Ja, anfører! Min broder, Jørgen Fisker, var syg, og jeg arbejdede nogle dage for ham i hans båd, for at ikke hans stakkels familie skulle dø af hunger, mens han døde af sygdom."

"Oh! siden du kommer fra Trondhjem, har du haft anledning til at se greven, fangen ... Schumacher ... Gleffenhem ... hvad er det nu han hedder? Nå, ham, i hvis navn vi gør opstand imod

det kongelige formynderskab, og hvis våben uden tvivl er baldyret på den store brandgule fane, du bærer?"

"Den er brav tung!" sagde Gunder.

"Det er fangen på Munkholmen, du mener, grev ...! Nå, det er det samme. Og hvorledes vil du have, jeg skal have set ham? Jeg måtte da," tilføjede han med lavere stemme, "have øjne som den djævel, der går foran os, uden dog at efterlade nogen svovllugt, denne islænder Hans, der ser tværs igennem mure, eller jeg måtte som nissen kunne gå igennem nøglehuller. – Der er iblandt os i dette øjeblik, det er jeg vis på, kun en mand, der har set greven ... fangen, som du taler om. "

"Kun en ...? Ah, hr. Hacket! Men Hacket er ikke længere iblandt os. Han forlod os i nat for at vende tilbage ..."

"Det er ikke hr. Hacket, jeg mener, anfører."

"Og hvem da?"

"Den unge mand med den grønne kappe og sorte fjer, der faldt ned midt iblandt os i nat ..."

"Ja?"

"Nå," sagde Gunder og nærmede sig til Kennybol, "det er ham, som kender greven ... den berømte greve, og det lige så godt, som jeg kender dig."

Kennybol så på Gunder, blinkede med det venstre øje, klappede med tænderne og slog ham på skulderen med dette veltilfredse udråb, der undslipper vor egenkærlighed, når vi er fornøjet med vor skarpsindighed:

"Det tænkte jeg nok!"

"Ja, anfører," fortsatte Gunder Steiper og kastede den brandgule fane atter over på den udhvilede skulder, "jeg forsikrer dig, at den unge grønne mand har set greven ... jeg ved

ikke, hvorledes du kalder ham, ham, for hvem vi skulle slås … i Munkholmens tårn selv, og at han ikke brød sig mere om at gå ind i dette fængsel, end du eller jeg om at gå i skoven på jagt."

"Og hvorledes ved du alt dette, broder Gunder?"

Den gamle fjeldbo greb Kennybol i armen og åbnede sin trøje halvt med en næsten mistroisk forsigtighed:

"Se!" sagde han.

"Det skinner jo som diamanter," råbte Kennybol.

Det var virkelig en rig diamantspænde, der fæstede Gunder Steipers grove skjorte sammen.

"Og det er lige så vist, at det er diamanter," sagde den anden, idet han knappede trøjen til, "som at månen er to dagsrejser fra os og at det er mig, som her går og taler med dig."

Men Kennybols træk formørkedes og gik over fra forbavselse til strenghed. Han fæstede øjnene på jorden og sagde med en slags barsk højtidelighed:

"Gunder Steiper fra Klodsøe i Kjølenfjeldene, din fader Gulbrand Steiper døde hundrede og to år gammel, uden at have noget at bebrejde sig, for det er ingen forbrydelse af vanvare at komme til at skyde et elsdyr. – Gunder Steiper, du bærer på dit hoved syv og femti veltalte år, hvilket kun er ungdom for uglen. – Gunder Steiper, kammerat, jeg ville for din skyld ønske, at dette diamantspænde var glasstykker, hvis du ikke har erhvervet den lovligt, lige så lovligt, som urhanen får blykugler fra riflen."

Under denne besynderlige irettesættelse lå der i bjerganførerens stemme på en gang trussel og salvelse.

"Lige så vist som vor anfører, Kennybol, er den dristigste jæger i Kjølenfjeldene," svarede Gunder uanfægtet, "og som

disse diamanter er diamanter, besidder jeg dem som lovlig ejendom."

"Virkelig!" sagde Kennybol med en bøjning i stemmen, der holdt middelvejen imellem tillid og tvivl.

"Gud er mit vidne," fortsatte Gunder, "at det var en aften, just som jeg havde vist vor gode moder Norges børn vejen til Spladgest, hvortil de bragte liget af en officer, der var fundet på Ørkedalsstranden. – Det kan omtrent være otte dage siden. – En ung mand kom hen til min båd: 'Til Munkholmen,' sagde han. Jeg havde ikke stor lyst, anfører. Fuglen flyver ikke gerne omkring buret. Men den unge herre så ikke ud til at lade sig sige imod; der var med ham en tjener, som førte to heste; han var sprunget i båden med en myndig mine; jeg tog mine årer – det vil sige min broders årer. Det var min gode engel, der indgav mig det. Da vi kom frem, talte den unge rejsende med hr. sergenten, der uden tvivl kommanderer i fæstningen, og kastede som betaling til mig, ja det er så sandt, som jeg er ærlig, dette diamantspænde, som jeg viste dig, og som skulle have tilhørt min broder Jørgen og ikke mig, om ikke, just da den unge rejsende tog mig til at ro, den dag, jeg havde lovet at arbejde for Jørgen, havde været til ende. – Således forholder det sig, Kennybol."

"Godt."

Lidt efter lidt antog anførerens ansigt så megen blidhed, som det af naturen mørke og hårde tryk tillod, og han spurgte Gunder med formildet stemme:

"Er du også vis på, gamle kammerat, at denne unge mand er den samme, som han, der nu går bag os med Norbiths folk?"

"Jo, det er jeg. Jeg skulle ikke blandt tusinde ansigter glemme dens, der har gjort min lykke. For resten, er det den samme kappe, den samme grønne fjer ..."

"Jeg tror dig, Gunder."

"Og det er klart, at han ville besøge den berømte fange, for, hvis der ikke havde været nogen vigtig hemmelighed under det, havde han ikke således betalt færgemanden, som satte ham over, og i øvrigt, nu, da han har sluttet sig til os ..."

"Du har ret."

"Og jeg mener, anfører, at den unge fremmede har mere at sige hos greven, som vi vil befri, end hr. Hacket, der, på min sjæl, ikke synes at du til andet, end at miave som en vildkat."

Kennybol gjorde en udtryksfuld bevægelse med hovedet.

"Kammerat, det var just det, jeg ville sige. Jeg skulle i hele denne sag være langt mere fristet til at lyde denne unge herre end Hacket. Gud hjælpe mig, kammerat, om jeg ikke tror, at det er langt mindre denne pludrende krage, Hacket, end den ukendte, vi må takke for, at islænderen anfører os."

"Virkelig ...?" spurgte Gunder.

Kennybol åbnede munden for at svare, da han følte et slag på skulderen. Det var Norbith.

"Kennybol, vi er forrådt! Gorm Veestrøm kommer sydfra. Hele musketerregimentet rykker imod os. Husarerne er i Sparbo; tre eskadroner dragoner venter på heste i Løvig. Langs med hele vejen har han set lige så mange rødkjoler som buske. Lad os skynde os at nå Skogn; lad os ikke gøre holdt, før end vi er kommet dertil. Der kan vi i det mindste forsvare os. Fremdeles tror Gorm at have set bajonetter blinke i krattet, langs med svælget ved den sorte støtte."

Den unge anfører var bleg, urolig. Imidlertid forkyndte hans blik og tonen i hans stemme endnu djærvhed og bestemthed.

"Umuligt!" skreg Kennybol.

"Vist, vist!" sagde Norbith.

"Men hr. Hacket ..."

"Er en forræder eller en kryster. Vær vis på, hvad jeg siger, kammerat! Hvor er han, denne Hacket ...?"

I dette øjeblik nærmede den gamle Jonas sig begge anførerne. På den dybe modløshed, der malede sig i alle hans træk, var det let at se, at han var underrettet om den sørgelige nyhed.

Begge de gamles blikke mødte hinanden, og de gav sig begge til at ryste med hovedet som om det var aftalt imellem dem.

"Nå, Jonas! Nå Kennybol!" sagde den heftige Norbith.

Imidlertid havde den gamle anfører for bjergmændene ladet sin hånd glide langsomt ned over sin rynkede pande, og besvarede med lav stemme det blik, fjeldboernes gamle anfører fæstede på ham.

"Ja, det er alt for sandt, det er alt for vist. Det er Gorm Veestrøm, der har set dem."

"Forholder det sig således," sagde Kennybol, "hvad skal vi gøre?"

"Hvad skal vi gøre?" gentog Jonas.

"Jeg mener, kammerat Jonas, at vi vil handle klogt i at gøre holdt."

"Og endnu klogere, broder Kennybol, i at trække os tilbage."

"Gøre holdt! trække os tilbage!" skreg Norbith, "vi må rykke frem!"

Begge de gamle fæstede et koldt og overrasket blik på den unge mand.

"Rykke frem!" sagde Kennybol. "Og musketerregimentet?"

"Og husarerne?" tilføjede Jonas.

"Og dragonerne?" fortsatte Kennybol.

Norbith trampede i jorden:

"Og det kongelige formynderskab! Og min moder, der dør af hunger og frost!"

"Fordømt! det kongelige formynderskab!" sagde bjergmanden Jonas med en slags gysen.

"Hvad siger det?" sagde fjeldboen Kennybol.

Jonas tog Kennybol ved hånden.

"Kammerat jæger, du har ikke den ære at stå under vor glorværdige konges formynderskab. Måtte dog Himlen befri os derfra!"

"Kræv denne velgerning af din sabel!" sagde Norbith med vild stemme.

"Dristige ord koster en ung mand lidt, kammerat Norbith," svarede Kennybol, "men betænk, at, om vi går længere, alle disse rødkjoler ..."

"Jeg mener, at vi kunne længe nok gemme os i vore bjerge, som ræve for ulve; man kender vore navne og vor opstand, og, når man da skal dø, holder jeg mere af en flintekugle end en hampestrikke."

Jonas bevægede hovedet op og ned til tegn på, at han samtykkede.

"Fordømt! Formynderskab for vore brødre! Galgen for os!"

Norbith kunne måske have ret.

"Giv mig din hånd, brave Norbith," sagde Kennybol, "der er fare på begge sider. Det er bedre at gå lige imod afgrunden end at falde baglæns i den."

"Fremad, fremad da!" råbte den gamle Jonas, idet han drejede på kårdeknappen.

Norbith trykkede dem ivrigt i hånden.

"Hør mig, brødre! Vær dristige som jeg, jeg skal være forsigtig, som I. Lad os ikke standse i dag førend ved Skogn. Der ligger kun få tropper, og vi skal overvælde dem. Lad os, siden det må så være, trænge igennem passene ved den sorte støtte, men i dyb tavshed. Vi må igennem, om så fjenderne bevogter dem."

"Jeg tror, at musketererne endnu ikke er kommet til Ødalsbroen foran Skogn ... men, lige meget. Stilhed!"

"Stilhed ...! Lad så være," gentog Kennybol.

"Nu, Jonas," sagde Norbith, "må vi to vende tilbage til vor post. I morgen skal vi måske være i Trondhjem, trods musketererne, husarerne, dragonerne og alle rødkjolerne sydfra."

De tre anførere forlod hinanden. Snart lød ordet *stilhed*! fra hob til hob, og denne bande oprørere, der et øjeblik tidligere havde været så støjende, drog nu igennem de øde egne, der fordunkledes af den frembrydende nat, som en flok stumme spøgelser, der uden lyd bevæger sig på en kirkegårds krumme stier.

Imidlertid blev vejen, de fulgte, hvert øjeblik snævrere, og syntes gradvis at synke imellem to klippevægge, der blev stadig stejlere. Just som den rødlige måne stod op midt iblandt en tot dynge skyer, der udviklede rundt om den deres ubestemte

former med underlig bevægelighed, bøjede Kennybol sig hen imod Gunder Steiper:

"Vi skal nu rykke ind i passet ved den sorte støtte. Stilhed!"

Virkelig hørte man allerede larmen af bækken, der imellem begge bjerge følger alle vejenes krumninger, og man så i syd den uhyre granitpyramide, som man kaldte *den sorte støtte*, træde frem på den grå himmel, omgivet af snefjelde. Mens den skyfulde horisont i vest begrænsedes af udkanten af Sparbo-skoven, og af en lang række klipper, dyngede ovenpå hinanden som en jættestige.

Nødsagede til at forlænge deres rækker på de trange og snoede stier imellem bjergene, fortsatte oprørerne deres march. De trængte ind i de dybe svælg, uden at tænde fakler, uden at lade noget råb høre. Selv lyden af deres fodtrin tabte sig i den bedøvende støj af vandfaldene og den voldsomme hylen af stormen, der bøjede de ældgamle skove og væltede skyerne som bølger omkring de med is og sne dækkede fjeldtoppe. Månens ofte tilhyllede skin tabte sig i svælgets dunkle dyb, og nåede ikke ned til jernspidserne på deres spyd, og ørnene, der fra tid til anden fløj over deres hoveder, anede ikke, at en så stor mængde mennesker i dette øjeblik forstyrrede deres ensomhed.

En gang rørte den gamle Gunder Steiper Kennybols skulder med sin flintekolbe:

"Anfører! Anfører! Jeg ser noget skinne bag de tykke enebuske derhenne."

"Jeg ser det også," sagde fjeldboen, "det er bækkevandet, som kaster måneskinnet tilbage."

Og man gik videre.

En anden gang greb Gunder sin anfører ivrigt i armen.

"Se," sagde han, "er det ikke geværer, som glimter deroppe i skyggen af det klippestykke?"

Kennybol rystede på hovedet, og sagde efter et øjebliks opmærksomhed:

"Berolig dig, broder, det er en stråle af månen, der falder på en isstrimmel."

Intet foruroligende viste sig siden omkring dem, og de forskellige hobe, der fredeligt væltede sig frem i alle passets krumninger, glemte efterhånden alt det farlige, stedets beskaffenhed frembød.

Efter to timers ofte møjsommelig march, midt blandt alle de træstammer og granitblokke, vejen var belemret med, rykkede fortroppen ind i den klippefulde granskov, der begrænser svælget ved den sorte støtte, og over hvilken høje, sorte, mosbegroede fjelde rager frem.

Gunder Steiper nærmede sig til Kennybol og forsikrede, at han var hjerteglad over endelig at være nær udgangen af den fordømte røverkule, og at de måtte prise sig lykkelige, at den sorte støtte ikke havde voldt deres undergang.

Kennybol gav sig til at le, og svor på, at han aldrig havde delt denne gammelkællingskræk, for det gælder for de fleste mennesker, at, når faren er ovre, har den ikke været til, og man søger da, ved den vantro, man lægger for dagen, at vise det mod, man måske ikke skulle have lagt for dagen.

I samme øjeblik vaktes hans opmærksomhed ved to små runde lysglimt, som glødende kul, der bevægede sig i det tykke af krattet.

"Så sandt jeg er ærlig!" sagde han med lav stemme, og rystede Gunders arm, "se der, to ildøjne, som må tilhøre den dejligste

vildkat, der nogen sinde har miavet i en skov."

"Du har ret," svarede den gamle Gunder, "og, hvis han ikke gik foran os, skulle jeg snarere tro, at disse øjne tilhører den forbandede is ..."

"Tys!" hviskede Kennybol.

Derpå greb han flinten og fortsatte:

"Man skal dog i sandhed ikke sige, at så herligt et stykke har spadseret Kennybols øjne forbi."

Skuddet gik af, førend Gunder Steiper, der kastede sig over den uforsigtige jægers arm, kunne forhindre det ... det var ikke en vildkats skarpe skrig, der besvarede fjendens tordnende brag. Det var et frygteligt tigerbrøl, fulgt af en endnu fælere menneskelig latter. Man hørte ikke ekkoet af skuddet forlænge sig og efterhånden dø i fjeldkløfterne, for næppe havde glimtet oplyst i natten, næppe havde det ulykkelige knald afbrudt stilheden, førend tusinde frygtelige stemmer uventet hævede sig på fjeldene, i dybderne, i skovene, førend et hurraråb, umådeligt som en torden, rullede over oprørernes hoveder, ved siden af dem, foran dem, bag dem, og førend en skrækkelig musketilds morderiske skud brød ud på alle kanter, og på en gang ramte dem og lyste for dem, og viste dem, midt iblandt røde røghvirvler, en bataljon bag hver klippe og en soldat bag hvert træ.

38

Til våben! til våben! høvdinge!

– E. H.: Fangen i Ochali.

Man har den godhed igen at begynde med os den nysforløbne dag, og begive sig til Skogn, hvor der, mens oprørerne forlod gruben, er rykket det musketerregiment ind, som vi har set på march i det tredivte kapitel af denne meget sandfærdige fortælling.

Efter at have givet nogle befalinger angående indkvarteringen af de tropper, han anførte, ville obersten, baron Voethaun, just træde ind over dørtærsklen af det hus, der var bestemt ham, da han følte en tung hånd med plump fortrolighed lægge sig på hans skuldre. Han vendte sig om.

Det var en mand af lav vækst, med en stor flettet hat, der skjulte hans træk og kun lod se hans røde tykke skæg. Han var omhyggeligt indhyllet i en slags vid kappe af gråt vadmel, der, at slutte efter levningerne af en hætte, som hang ned bag den, syntes at have tilhørt en eremit. Kun hænderne, dækkede af store handsker, stak frem.

"Min gode mand," spurgte obersten hidsigt, "hvad skal dette betyde?"

"Oberst over musketererne fra Munkholmen," svarede manden med et besynderlige udtryk, "følg mig et øjeblik, jeg har et råd at give dig."

Ved denne underlige indbydelse stod baronen et øjeblik overrasket og stum.

"Et vigtigt råd, oberst," gentog manden med de store handsker.

Mandens ivrighed bestemte baronen. I den kritiske stilling, provinsen befandt sig i, og med det hverv, der var overdraget ham, var ingen oplysning at foragte.

"Kom!" sagde han.

Den lille mand gik foran, og, da de var kommet et stykke fra huset, standsede han:

"Oberst, har du lyst til med et slag at udrydde alle oprørerne?"

Obersten gav sig til at le.

"Ja, det skulle være en ganske god begyndelse på felttoget."

"Vel! Læg endnu i dag alle dine soldater i baghold i svælgene ved den sorte støtte, to mil herfra. Banderne vil opholde sig der i nat. Ved første skud, du ser glimte, styrter du over dem med dine folk. Sejren vil være let."

"Min gode mand, rådet er godt, og jeg takker Jer for det. Men hvoraf ved I, hvad I fortæller?"

"Hvis du kendte mig, oberst, skulle du snarere spørge, hvorledes det kunne gå til, at jeg ikke vidste det."

"Hvem er I da?"

Manden stampede i jorden.

"Jeg er ikke kommet her for at sige dig det."

"Frygt intet. Hvem I så er, vil den tjeneste, I viser, beskytte Jer. Måske hører I til oprørerne ...?"

"Jeg har afslået at være med dem."

"Nå, hvorfor fortier I da Jeres navn, da I er kongens tro undersåt?"

"Hvad bryder jeg mig om det!"

Obersten søgte endnu at indhente nogle oplysninger af denne besynderlige rådgiver.

"Sig mig, er det sandt, at røverne anføres af den berygtede islænder Hans ...?"

"Islænderen Han!" gentog den lille mand med en usædvanlig betoning.

Baronen stillede atter det samme spørgsmål. En skoggerlatter, der havde kunnet gælde for et brøl, var hele det svar, han kunne få. Han prøvede adskillige andre spørgsmål om bjergmændenes antal og anførere. Den lille mand stoppede munden på ham.

"Oberst over musketererne fra Munkholmen, jeg har sagt dig alt, hvad jeg havde at sige dig. Læg dig endnu i dag i baghold i passet ved den sorte støtte med hele dit regiment, og du kan knuse hele flokken."

"I vil ikke opdage mig, hvem I er. I berøver Jer således, hvad I kunne vente af kongens nåde, men ikke desto mindre er det billigt, at baron Voethaun viser Jer sin erkendtlighed for den tjeneste, I gør ham."

Obersten kastede sin pung for den lille mands fødder.

"Behold dit guld, oberst!" sagde denne. "Jeg trænger ikke til det, og," tilføjede han, idet han pegede på en stor pose, der hang ved hans bælte, "hvis du skulle forlange noget for at dræbe disse mennesker, har jeg også guld at give dig i betaling for deres blod."

Førend obersten fattede sig af den forbavselse, disse uforklarlige ord af det hemmelighedsfulde væsen havde sat ham i, var dette forsvundet.

Baron Voethaun vendte langsomt tilbage, uvis om, hvor vidt man kunne fæste lid til mandens efterretning. I det øjeblik, da han igen trådte ind i sit kvarter, bragte man ham et brev, forseglet med storkanslerens våben. Det var virkelig et budskab fra grev Ahlefeld, hvori obersten, med let begribelig overraskelse, genfandt den samme efterretning og det samme råd, som den ubegribelige person med den flettede hat og de store handsker netop havde givet ham.

39

> Hundrede bannere flagrede over de tapres hoveder, strømme af blod flød til alle sider, og døden syntes at være at foretrække for flugt. En sachsisk barde skulle have kaldet denne nat sværdenes fest; skriget af ørnene, der styrtede ned på deres bytte, krigsbraget, skulle have smigret hans øre mere end de glade sange ved en bryllupsfest.
>
> – *Walter Scott: Ivanhoe.*

Man vil ikke forsøge på at beskrive den forfærdelige forvirring, der brød oprørernes allerede uordentlige rækker, da det ulykkelige pas pludselig viste dem alle klippetoppe besatte, alle kløfter opfyldt med uventede fjender. Det ville have været vanskeligt at skelne om det lange, tusindfoldige skrig, der undslap dem, da de så uventet overvældedes, var et udbrud af fortvivlelse, af skræk eller af forbitrelse. Den frygtelige ild, der udspyedes over dem fra alle kanter af de fremtrædende troppeafdelinger, voksede for hvert øjeblik; og, førend der fra deres rækker var løst noget andet end Kennybols uheldbringende flinteskud, så de allerede trindt om sig kun en kvælende sky af brændende røg, igennem hvilken døden fløj i blinde; hvor enhver af dem, afsondret fra de øvrige, kun kendte sig selv, og næppe skelnede musketererne, dragonerne, husarerne langt borte, der i forvirret blanding viste sig på fjeldtinderne og klippekanterne.

Alle disse bander, der således var spredt i en længde af omtrent en halv mil på en snæver, krum vej, begrænset på den ene side af en dyb bæk, på den anden af en klippevæg, så at al lejlighed til at støtte sig til hinanden var frataget dem, lignede

den slange, som man knækker tværs over ved et slag over ryggen, når den har udviklet alle sine ringe, og hvis levende stykker vælter sig længe i deres skum, som om de endnu søgte at forene sig med hinanden.

Da den første overraskelse var over, syntes samme fortvivlelse, som en fælles ånd, at oplive alle disse af naturen vilde og uforfærdede mennesker. Rasende over at se sig således overvældede, uden at kunne forsvare sig, udstødte hele flokken et råb som fra et eneste legeme, et råb, der for et øjeblik overdøvede de triumferende fjenders tummel, og, da disse så dem uden anførere, uden orden, næsten uden våben, under en frygtelig ild klatre op ad lodrette klipper, idet de fæstede sig med tænder og næver ved små buske over afgrunden, idet de svingede hammere og jernforke, kunne disse så vel bevæbnede, så vel ordnede, så sikkert posterede soldater, der endnu ikke havde mistet en eneste mand, dog ikke undertrykke en uvilkårlig gysende følelse.

Flere gange lykkedes det enkelte af oprørerne, snart over broer af lig, snart idet de hævede sig på skuldrene af deres kammerater, der havde stillet sig på klippernes udkant som levende stiger, at nå det øverste, der var besat af angriberne. Men, næppe havde de skreget: *Frihed!* næppe havde de hævet deres økser eller deres knudrede køller, næppe havde de vist deres mørke ansigter, der skummede af konvulsivisk raseri, førend de styrtedes ned i afgrunden og rev de af deres forvovne kammerater, som de mødte i faldet, hængende ved en eller anden busk, eller omfattende en eller anden klippekant, med sig.

De ulykkeliges anstrengelser for at flygte eller forsvare sig var forgæves. Alle passets udgange var spærrede; alle tilgængelige punkter var besat med soldater. Den største del af oprørerne opgav ånden, mens de væltede sig i sandet på vejen, efter at deres økser eller knive var sprunget itu imod et eller andet klippestykke. Nogle satte sig med armene over kors og øjet stift fæstet på jorden eller på stenene langs med vejen, og ventede der tavse og ubevægelige på at en kugle skulle kaste dem ned i bækken. De iblandt dem, som Hackets forsigtighed havde væbnet med slette geværer, skød på slump nogle spildte skud op imod klippetinden eller imod udkanten af de kløfter, hvorfra uophørligt en ny kugleregn overvældede dem. En forvirret larm, hvori man skelnede rebelanførernes rasende skrig, og officerernes rolige kommando, blandede sig uden ophør med det afbrudte, men hyppige brag af salverne, mens en tyk damp hævede sig og svævede hen over den blodige valplads, idet den udbredte store bævende lysstriber over bjergene, og mens den hvidskummende bæk flød sig som en fjende imellem de fjendtlige rækker, førende sit ligbytte med sig.

Men, lige fra begyndelsen af fægtningen eller snarere slagteriet, var det fjeldboerne fra Kjølen, under den tapre og uforsigtige Kennybols anførsel, der havde lidt mest. Man vil erindre sig, at de dannede den oprørske hærs fortrop, og at de var trængt ind i granskoven, der begrænser passet. Næppe havde den uheldige Kennybol ladt sin flint, førend skoven pludselig, som ved trolddom, vrimlede af fjendtlige skytter, der indesluttede dem i en ildkreds, mens en hel bataljon af regimentet fra Munkholmen fra det øverste af en li, lige under nogle høje, fremspringende klipper, opstillet i en vinkel

uafbrudt lynede sin frygtelige musketild ned over dem. I denne rædsomme stilling kastede Kennybol, ude af sig selv, sine øjne på den hemmelighedsfulde kæmpe, og ventede nu kun redning af en overmenneskelig magt, som islænderen Hans. Men han så ikke den frygtelige dæmon pludselig udfolde uhyre vinger, hæve sig op over de kæmpende og udspy uhyre flammer og lyn over musketererne; han så ham ikke pludselig vokse lige op til skyerne og styrte et bjerg ned over de angribende, eller med et spark åbne en afgrund under bagholdet. Den frygtelige islænder Hans veg som han tilbage ved den første salve, kom hen til ham med et næsten forstyrret ansigt og bad om et gevær, da, sagde han med en ganske almindelig stemme, hans økse under de nærværende omstændigheder var ham lige så unyttig som en gammel kællings ten.

Forundret, men stadig lettroende, overgav Kennybol kæmpen sin egen flint, med en gysen, der næsten bragte ham til at glemme kuglerne, der regnede ned rundt om ham. Han håbede stadig på er underværk, og ventede i det mindste at se sit ulykkelige våben i islænderens hænder blive så stort som en kanon, eller forvandle sig til en vinget drage, der udskød ildfluer af øjne, strube og næsebor. Intet af dette skete, og den stakkels jægers forbavselse var på det højeste, da han så det vidunderlige væsen lige som han selv lade flinten med almindeligt krudt og bly, lægge den til kinden på samme måde som han, og skyde ganske simpelt, uden endog at sigte så godt, som han ville have gjort. Med sløv forundring så han ham gentagne gange efter hinanden foretage dette ganske mekanisk, og, endelig overbevist om, at han måtte opgive håbet om et mirakel, tænkte han på at drage sig og sine kammerater

ved et menneskeligt middel ud af den sørgelige stilling, hvori de befandt sig. Hans gamle ven Gunder Steiper var allerede sunket lemlæstet ned for hans fødder. Fjeldboerne, forfærdede, uden udsigter til flugt, angrebet fra alle kanter, trængte sig under forfærdelsens skrig ind på hinanden uden at tænke på at forsvare sig. Kennybol begreb og så, hvor megen sikkerhed denne tilpakkede menneskehob gav fjendens skud, hvoraf hver eneste salve bortrev en snes af hans folk. Han befalede sine ulykkelige kammerater at sprede sig, at kaste sig ind i krattet langs vejen, der var meget bredere på dette sted end i den øvrige del af passet, at skjule sig under buskene, og så godt, de kunne, at besvare den mere og mere morderiske ild fra de fjendtlige skytter. Fjeldboerne, der for størstedelen var godt bevæbnede, da de alle var jægere, udførte deres anførers befaling med en lydighed, han måske ikke ville have fundet i et mindre kritisk øjeblik; for, når faren er for døren, taber menneskene i almindelighed besindelsen, og da adlyder de gerne den, som påtager sig at have koldt blod og åndsnærværelse for dem alle.

Denne kloge forholdsregel var imidlertid langt fra at lede til sejr eller endog blot til redning. Allerede var tallet på dem blandt fjeldboerne, der var udygtige til kamp, større end deres, der endnu kunne fægte, og, på trods af deres anførers og kæmpens eksempel og opmuntringer, støttede flere i blandt dem sig på deres unyttige geværer eller strakte sig ud ved siden af de sårede, hårdnakket bestemt til at modtage døden, uden at have den møje at give den. Man vil måske undres over, at disse mennesker, der var vant til hver dag at trodse døden, når de over isbræerne forfulgte glubende dyr, så snart tabte modet,

men man må ikke lade sig bedrage. I almindelige hjerter er modet lokalt; man kan le foran kanonmundingen og skælve i mørke eller på randen af en afgrund. Man kan hver dag trodse glubende dyr, sætte i et spring over afgrunde, og flygte for en artillerisalve. Det træffer ofte, at uforfærdethed kun er en vane, og at man er lige bange for døden, om man end har ophørt at frygte den under denne eller hin skikkelse.

Omgivet af dynger af sine døende brødre, begyndte Kennybol selv at fortvivle, skønt han endnu kun havde fået et let sår i den venstre arm, og skønt han så den frygtelige kæmpe fortsatte sit musketerhåndværk med den mest beroligende følelsesløshed. Pludselig mærkede han, at der i den ulykkebringende bataljon, som var opstillet på højden, viste sig en overordentlig forvirring, der aldeles ikke kunne være bevirket ved den ubetydelige skade, fjeldboernes meget svage ild forårsagede den. Han hørte fæle angstskrig, døendes forbandelser, rædselsord fra den sejrende troppeafdeling. Snart formindskedes musketilden, røgen spredte sig, og han kunne tydeligt se uhyre granitblokke falde ned på musketererne fra Munkholmen fra det øverste af den høje klippe, der beherskede sletten, hvor de stod i slagorden. Klippestykkerne fulgte hinanden i deres fald med en forbavsende hurtighed. Man hørte dem med stor larm støde imod hinanden og springe rundt mellem soldaterne og gøre lyst i deres rækker, mens de i uordentlig hast steg ned fra højden og flygtede til alle kanter.

Ved denne uventede bistand vendte Kennybol hovedet om. Kæmpen var der dog endnu! Fjeldboen vidste ikke længere, hvad han skulle tro, for han havde bildt sig ind, at nu endelig havde islænderen Hans gjort alvor af det og havde svinget sig op

på klippetinden, hvorfra han knuste fjenden. Han hævede øjnene op imod toppen, hvorfra de dræbende masser faldt ned, og så intet. Han kunne da ikke antage, at en del af oprørerne havde nået denne frygtelige post, siden han ingen våben så blinke, siden han ingen triumfråb hørte.

Imidlertid var ilden fra lien ganske ophørt. De tætstående træer skjulte levningerne af bataljonen, der uden tvivl samlede sig neden for højden. Selv fra de andre skytter var ilden blevet mindre levende. Som duelig anfører benyttede Kennybol denne ganske uventede fordel. Han opmuntrede sine kammerater og viste dem ved den dunkle lysning, der faldt på denne blodige scene, ligdyngerne imellem klippestykkerne, der fremdeles fra tid til anden styrtede ned. Nu var turen kommet til fjeldboerne, til med sejrsråb at besvare deres fjenders veklager. De ordnede sig, og, skønt stadig foruroliget af de i krattet spredte skytter, besluttede de dog, som fulde af nyt mod, med åben magt at tiltvinge sig udgangen igennem det ulykkelige pas.

Den kolonne, de havde dannet, ville til at sætte sig bevægelse; allerede gav Kennybol signalet med sit horn under de støjende råb: *Frihed! Frihed! Intet formynderskab mere!* da pludselig en tromme og et valdhorn lød til angreb foran dem. Derpå så de resten af bataljonen fra højden, forstærket med nogle friske afdelinger, rykke frem på skuddistance ad en krumning på vejen, og vise fjeldboerne en front tæt besat med spyd og bajonetter, støttet på talrige rækker, hvis dybde øjet ikke kunne udforske. Da bataljonen således pludselig fik Kennybols kolonne i sigte, gjorde den holdt, og den, som syntes at anføre den, viftede med en lille hvid fane, idet han nærmede sig fjeldboerne, ledsaget af en trompeter.

Det uventede syn af denne trop bragte ikke Kennybol ud af fatning. Der gives i følelsen af fare et punkt, hvor overraskelse og frygt er umulige. Ved den første lyd af valdhornet og trommen havde den gamle ræv fra Kjølen standset sine kammerater. I det øjeblik, da bataljonen i god orden udviklede sin front, lod han alle flinter lade og fordelte sine folk to og to sammen, for at byde fjendens skud desto mindre flade. Selv stillede han sig i spidsen ved siden af kæmpen, som han i kampens hede begyndte næsten at blive fortrolig med, da han havde vovet at bemærke, at hans øjne ikke var fuldt så flammende som en smede-esse, og at de kløer, man tillagde ham, dog ikke var så forskellige fra menneskenegle, som man sagde.

Da han så de kongelige musketerers anfører nærme sig således, som for at kapitulere, og skytternes ild ganske at ophøre, trods deres råb, der genlød fra alle sider, endnu tilkendegav deres nærværelse i skoven, opsatte han et øjeblik sine forsvarsanstalter.

Imidlertid var officeren med den hvide fane kommet til midten af det rum, der adskilte begge kolonner. Han standsede, og trompeteren, som ledsagede ham, blæste tre gange efter hinanden. Da råbte officeren med høj røst, så at fjeldboerne tydelig hørte det, trods den stadigt voksende larm, hvormed kampen bag dem fyldte bjergkløfterne:

"I kongens navn! Nåde tilstås dem af oprørerne, der ville nedlægge deres våben, og udlevere deres anførere til Hans Majestæts høje retfærdighed!"

Næppe havde parlamentæren fremført disse ord, førend et skud fo'r ud fra det nærliggende krat. Truffet vaklede officeren.

Han gjorde nogle skridt fremad, løftede sin fane, og faldt under udråbet:

"Forræderi!"

Ingen vidste, fra hvilken hånd det ulykkelige skud kom.

"Forræderi! Nederdrægtighed!" gentog musketerbataljonen, fnysende af raseri. Og en frygtelig musketsalve brød løs over fjeldboerne.

"Forræderi!" gentog disse på deres side, rasende over at se deres brødre falde ved deres side, og en almindelig salve besvarede de kongelige soldaters uventede angreb.

"Over dem! kammerater! dræb de kæltringe! dræb dem!" skreg officererne.

"Dræb dem, dræb dem!" gentog fjeldboerne.

Og de kæmpende fra begge sider styrtede frem med dragne sabler, og begge kolonner mødtes næsten på den ulykkelige officers lig, med et frygteligt brag af våben og skrig.

Rækkerne brødes og blandedes om hinanden. Oprørernes anførere, kongelige officerer, soldater, fjeldboer, alle i forvirret uorden, stødte mod hinanden, greb hinanden, søgte at overvælde hinanden, ligesom to flokke udhungrede tigre, der mødes i en ørken. De lange spyd, bajonetterne, partisanerne var blevet unyttige. Alene sabler og økser blinkede over hovederne, og mange kæmpende, der stred en mod en, kunne endog ikke længere bruge andre våben end kniven og tænderne.

Et lige stort raseri, en lige stor forbitrelse ophidsede fjeldboerne og musketererne. Det samme skrig: *Forræderi! Hævn!* udstødtes fra alle munde. Skærmydslen havde nået det punkt, da raseri bemægtiger sig alle hjerter, da man foretrækker for sit liv en fjendes død, som man ikke kender, da

man med ligegyldighed træder på dynger af sårede og lig, blandt hvilke den døende vågner op, for endnu med sit bid at bekæmpe den, der træder ham under fode.

I dette øjeblik var det en lille mand, som nogle af de kæmpende, på grund af hans klædning af dyrehuder, i starten igennem røgen og bloddampen tog for et vildt dyr, styrtede sig midt ind i blodbadet, med rædsom latter og glædesbrøl. Ingen vidste, hvorfra han kom, eller for hvilket parti han kæmpede, for hans stenøkse valgte ikke sine ofre, og kløvede uden forskel en oprørers hjerneskal og en soldats bug. Ikke desto mindre syntes han med største lyst at myrde musketererne fra Munkholmen. Alt veg tilbage for ham; han løb rundt på valpladsen som en ånd, og hans blodige økse svingede sig uophørligt om ham, mens den kastede afhuggede lemmer og knuste ben rundt omkring til alle kanter. Han skreg *Hævn!* ligesom alle de andre, og udstødte besynderlige ord, iblandt hvilke navnet Ulf ofte forekom. For denne frygtelige ukendte var blodbadet som en fest.

En fjeldbo, han havde fæstet sine blodtørstige blikke på, kastede sig for fødderne af den kæmpe, Kennybol havde bygget så mange svegne forhåbninger på, og skreg:

"Islænder Hans, frels mig!"

"Islænder Hans!" gentog den lille mand.

Han nærmede sig kæmpen.

"Er du islænderen Hans?" sagde han.

I stedet for svar hævede kæmpen sin jernøkse. Den lille mand veg tilbage, og, idet øksebladet for ned, trængte det ind i hjerneskallen på den samme ulykkelige, der havde anråbt kæmpen om bistand. Den ukendte brød ud i høj latter.

"Ho, ho! ved Ingolf! Jeg troede islænderen Hans mere behændig."

"Det er således islænderen Hans frelser den, som anråber ham!" sagde kampen.

"Du har ret."

Begge de frygtelige stridsmand angreb hinanden med raseri. Jernøksen og stenøksen mødtes. De stødte så voldsomt sammen, at begge blade sprang i stykker med tusinde funker.

Hurtigere end tanken greb den lille afvæbnede mand en tung trækølle, en døende havde efterladt sig, og, idet han undveg kæmpen, der bøjede sig ned for at gribe ham, anbragte han med begge hænder et rædsomt kølleslag på sin kæmpemæssige modstanders brede pande.

Kæmpen udstødte et kvalt skrig og faldt. Den lille mand trampede ham triumferende under fode, skummende af glæde.

"Du bar et navn, som var alt for tungt for dig," sagde han.

Og, svingende sin sejrrige kølle, søgte han nye ofre.

Kæmpen var ikke død. Slagets voldsomhed havde bedøvet ham, han var faldet i afmagt. Han begyndte igen at åbne øjnene og gøre nogle svage bevægelser, da en musketer bemærkede ham i tummelen og kastede sig over ham skrigende:

"*Islænderen Hans er fanget! Victoria!*"

"*Islænderen Hans er fanget!*" gentog alle stemmer i en enten triumferende eller bedrøvet tone. Den lille mand var forsvundet.

Allerede i nogen tid følte fjeldboerne sig overvældede af mængden, for med musketererne fra Munkholmen havde forenet sig skytterne fra skoven og husarerne og dragonerne, der var steget af hestene og for hvert øjeblik kom i større antal

fra det indre af passet, hvor de fornemste anføreres overgivelse havde standset blodbadet. Den tapre Kennybol, såret i begyndelsen af fægtningen, var gjort til fange. Islænderen Hans' fangenskab berøvede fjeldboerne resten af deres mod.

De nedlagde deres våben.

Da det første daggry oplyste den spidse tinde af de endnu i halv skygge hvilende høje snefjelde, herskede der i passene ved den sorte støtte kun en dump rolighed, en gyselig tavshed, stundom afbrudt af svage jammertoner, som den lette morgenvind legede med.

Ravne i store sorte flokke ilede fra alle himlens hjørner hen til de ulykkelige fjeldkløfter, og nogle fattige gedehyrder, som i dæmringen havde gået der forbi på klippekanterne, kom forfærdede tilbage til deres hytter, og påstod at have set i passet ved den sorte støtte et udyr i menneskelig skikkelse, der sugede blod i sig, siddende på ligdynger.

40

Når sejrende orkan på oprørt hav
Nær den skibbrudnes barm med vælde brækker
Det brag, mod hvilket bange hånd sig trækker,
For jammeren sig åbner bundløs grav:
Så knustes, da uventet navn han hørte,
det sidste håb, der sig i hjertet rørte.

– J. Lefevre: Parisina.

"Mit barn, luk dette vindue op. Ruderne er meget dunkle, jeg ville gerne se dagen lidt."

"Se dagen, fader! Natten nærmer sig med stærke skridt."

"Endnu skinner solstrålerne på højene omkring fjorden. Jeg trænger til at drage frisk luft igennem mit fængsels gitter. – Himlen er så ren."

"Min fader, et uvejr trækker op bag horisonten."

"Et uvejr, Ethel! hvor ser du det …?"

"Just fordi himmelen er ren, fader, venter jeg et uvejr."

Den gamle kastede et overrasket blik på sin unge datter.

"Hvis jeg havde tænkt således fra min ungdom af, skulle jeg ikke være her." Derpå tilføjede han i mindre bevæget tone: "Hvad du siger, er rigtigt, men det stemmer ikke med din alder. Jeg begriber ikke, hvorledes det går til, at din unge fornuft ligner min gamle erfaring."

Ethel slog øjnene ned, ligesom forvirret ved denne alvorlige og simple bemærkning. Hendes hænder foldede sig smerteligt, og et dybt suk hævede hendes barm.

"Min datter," sagde den gamle fange, "i nogle dage er du bleg, som om livet aldrig havde opvarmet blodet i dine årer. Det er nu

flere morgener, du kommer til mig med røde, opsvulmede øjenlåg, med øjne, der har grædt og våget. Det er nu flere dage, Ethel, jeg tilbringer i tavshed, uden at din stemme søger at løsrive mig fra de mørke betragtninger over min fortid. Du sidder hos mig, mere nedslået end jeg, og dog er det ikke hos dig, som hos din fader, et helt liv fuldt af intet og tomhed, der trykker din ånd. Sorgen omgiver din ungdom, men kan ikke trænge ind til dit hjerte. Morgenskyerne spredes snart. Du er nu i det tidsrum af livet, da man i sine drømme vælger sig en fremtid, uafhængig af det nærværende, hvordan dette så er. Hvad fejler dig da, min datter? Takket være dette ensformige fangenskab, er du sikret imod uforudsete ulykker. Hvilken fejl har du begået? – Jeg kan ikke tro, det er for min skyld du bedrøves. Du må være blevet vant til min uafhjælpelige ulykke. Håbet, det er sandt, viser sig vist nok ikke længere i mine ord, men det er ingen grund til, at jeg skal læse fortvivlelse i dine øjne."

Under disse ord formildedes fangens strenge stemme næsten til en faderlig tone. Ethel stod stum foran ham. Pludselig vendte hun sig om med en næsten konvulsivisk bevægelse, faldt på knæ på stenen, og skjulte sit ansigt i hænderne, lige som for at kvæle tårerne og de suk, der voldsomt stormede ud af hendes barm.

Alt for meget kummer hvilede på den ulykkelige unge piges hjerte. Hvorledes var det dog gået til, at hun for den fremmede kvinde havde åbenbaret den hemmelighed, der ødelagde hendes liv? Ak! siden hendes Ordeners hele navn var blevet hende kendt, havde det stakkels barn endnu ikke kunnet overlade sine øjne til søvnen, eller sin ånd til hvile. Om natten

følte hun ingen anden lindring end den, at kunne græde uforstyrret. Det var da forbi! Han var ikke længere hendes, han, der tilhørte hende ved alle hendes erindringer, ved alle hendes sorger, ved alle hendes bønner; han, hvis hustru hun på sine drømmes ord havde troet sig. For den aften, da Ordener så ømt havde trykket hende i sine arme, svævede kun for hende som en drøm. Og virkelig, denne søde drøm, havde hver af de følgende nætter siden gengivet hende. Det var da en brødefuld ømhed hun imod sin vilje nærede for sin fraværende ven! Hendes Ordener var en andens brudgom! Og hvem kan sige, hvad det jomfruelige hjerte led, da skinsygens fremmede og ukendte følelse gled som en snog derind? Når hun tænkte sig ham, måske i samme øjeblik, i en smukkere, rigere, fornemmere elskerindes arme? For, sagde hun sig selv, det var meget tåbeligt af mig, at tro, at han ville gå i døden for min skyld: Ordener er søn af vicekongen, af en mægtig herre, og jeg er intet, uden en stakkels fange; intet, uden en domfældts foragtede barn. Han er rejst bort, han, som er fri! og uden tvivl rejst bort for at ægte sin skønne forlovede, en kanslers, en ministers, en stolt greves datter ...!

"Men han har da bedraget mig, min Ordener! O Gud! hvem ville have sagt, at denne stemme kunne bedrage ...?"

Og den ulykkelige Ethel græd og græd fremdeles, og hun så for sine øjne sin Ordener, ham, der var smeltet sammen med hele hendes væsen, ham så hun smykket med hans rangs glans føre ved hånden til alteret en skøn, fremmed brud, og vende sig til en anden med dette smil, der førhen var hendes glæde.

Imidlertid havde hun, midt i sin usigelige mistrøst ikke et øjeblik glemt sin barnlige ømhed. Den svage pige havde

anvendt de mest heltemodige anstrengelser for at unddrage sin ulykkelige fader synet af sin kummer, for det smerteligste i smerten er at måtte betvinge den, og de tårer, man nedsvælger, er meget bitrere end de, man udgyder. Der måtte forløbe flere dage førend den tavse gamle kunne mærke den forandring, der var foregået med hans Ethel; og de næsten ømhedsfulde spørgsmål han henvendte til hende, havde endelig skaffet hendes tårer luft, efter at hun alt for længe havde måttet indeslutte dem i sit hjerte.

Faderen betragtede nogen tid sin grædende datter med et bittert smil og rystende på hovedet.

"Ethel," sagde han endelig, "du, som ikke lever iblandt menneskene, hvorfor græder du?"

Næppe havde han sagt dette, førend den ædle, blide pige stod op. Hun havde, jeg ved ikke ved hvilken magt, standset tårerne i sine øjne, som hun tørrede med sit tørklæde.

"Fader," sagde hun med styrke, "min ærede fader, tilgiv mig! det var et øjebliks svaghed."

Derpå fæstede hun på ham blik, der tvang sig til at smile, men med et smil, mere smerteligt end tårer. Hun gik inderst ind i kammeret for at hente krøniken, satte sig hos faderen og åbnede bogen på slump. Hun betvang sin stemmes bevægelse, og begyndte at læse, men hendes unyttige læsning hørtes hverken af hende eller af oldingen.

Han gjorde et tegn med hånden.

"Nok, nok, min datter."

Hun lukkede bogen.

"Ethel," tilføjede Schumacher, "tænker du stundom på Ordener ...?"

Den unge pige skælvede og vidste næsten ikke af sig selv.

"Ja," fortsatte han, "Ordener, som er rejst ..."

"Min fader," afbrød Ethel ham, "hvorfor beskæftige os med ham? Jeg tænker som De, at han er rejst for ikke mere at komme tilbage."

"For ikke mere at komme tilbage, min datter? Det har jeg ikke kunnet sige. Jeg ved ikke hvilken anelse siger mig tværtimod, at han kommer tilbage."

"Sådan var ikke Deres mening, min kære fader, da De med så megen mistillid talte til mig om denne unge mand."

"Har jeg da talt med mistillid om ham?"

"Ja, min fader, og jeg er nu af Deres mening. Jeg tænker, at han har bedraget os."

"At han har bedraget os, min datter? Har jeg dømt således, så har jeg handlet som alle mennesker, der dømmer uden beviser ... Jeg har intet set hos Ordener, uden hvad der måtte overbevise mig om hans hengivenhed."

"Og ved De da, om ikke hans hjertelige ord skjulte troløse tanker?"

"I almindelighed viser menneskene sig ikke så ivrige om den, der er i ulykke og ugunst. Havde Ordener ikke været mig hengiven, ville han ikke således være kommet i mit fængsel uden hensigt."

"Er De," spurgte Ethel med svag stemme, "vis på, at hans besøg her ikke har haft nogen hensigt?"

"Og hvilken?" sagde den gamle ivrigt.

Ethel tav.

Det kostede hende alt for meget, fremdeles at anklage sin elskede Ordener, som hun ellers forsvarede imod sin fader.

"Jeg er ikke længere grev Griffenfeld," fortsatte denne, "jeg er ikke længere Danmarks og Norges storkansler, yndlingsuddeler af de kongelige nådesbevisninger, almægtig minister. Jeg er en ussel statsfange, en bandlyst, en politisk pestbefængt. Der hører allerede mod til at tale uden forbandelser om mig til alle disse mennesker, som jeg har overvældet med ære og rigdom; der hører hengivenhed til at træde ind ad fængselsdøren, når man ikke er slutter eller bøddel; der hører heltemod til at træde ind og kalde sig min ven. – Nej, jeg vil ikke være utaknemmelig, som hele denne menneskeslægt. Den unge mand har fortjent min taknemmelighed, var det endog kun for at have vist mig et venligt ansigt, og ladet mig høre en trøstende stemme."

Ethel hørte med overvindelse på dette sprog, der ville have henrykket hende nogle dage tidlige, da Ordener endnu i hendes hjerte var *hendes* Ordener. Efter at have standset et øjeblik, fortsatte den gamle med højtidelig stemme:

"Hør mig, min datter, for hvad jeg vil sige dig er vigtigt. Jeg føler, at mine kræfter langsomt svinder hen. Ja, mit barn, mit endeligt kan ikke være langt borte."

Ethel afbrød ham med et kvalt suk:

"O Gud, min fader! tal dog ikke således! Skån Deres stakkels datter! Ak! vil også De forlade hende? Hvad skal der blive af hende, alene i verden, når hun savner Deres beskyttelse …?"

"En statsfanges beskyttelse!" sagde faderen, og rystede på hovedet. – "I øvrigt, det er just det, jeg har tænkt på. Ja, din tilkommende lykke beskæftiger mig endnu mere end mine overstående ulykker. – Hør mig da, og afbryd mig ikke mere. Ordener fortjener ikke at bedømmes så strengt af dig, min datter! og jeg troede hidtil, at du ikke følte så stor

modbydelighed for ham. Hans udvortes er frit og ædelt, hvilket rigtig nok intet beviser; men jeg må sige, at han synes mig måske ikke uden nogle gode egenskaber, skønt det er nok, at han har et menneskes sjæl for at bære i sig spirer til alle laster og til alle forbrydelser. Ingen flamme uden røg."

Den gamle standsede endnu en gang, og fortsatte derpå med blikket stift fæstet på sin datter:

"Inderligt overbevist om, at min død er nær for hånden, har jeg tænkt på ham og dig, Ethel, og, kommer han tilbage, som jeg håber ... giver jeg dig ham til beskytter og ægtefælle."

Ethel blegnede og skælvede. I samme øjeblik, som hendes drøm om lykke for altid var forsvundet, søgte hendes fader at virkeliggøre den. Den så bitre tanke: *jeg skulle da have kunnet være lykkelig!* gav hendes fortvivlelse al dens forrige heftighed. Hun stod et øjeblik uden at kunne tale af frygt for at lade de brændende tårer falde, der stod hende i øjnene.

Faderen ventede.

"Hvad!" sagde hun endelig med kvalt stemme, "De bestemte mig ham til ægtefælle uden at kende hans herkomst, hans familie, hans navn?"

"Jeg *bestemte* dig ham ikke, min datter, jeg *bestemmer* dig ham."

Den gamles tone var næsten bydende. Ethel sukkede.

"Jeg bestemmer dig ham, siger jeg; og hvad bryder jeg mig om hans herkomst? Jeg behøver ikke at kende hans familie, da jeg kender hans person. Overvej sagen: det er det eneste redningsanker du har tilbage. Jeg tror, at han lykkeligvis ikke har samme modbydelighed for dig, som du viser for ham."

Den stakkels unge pige hævede øjnene imod himmelen.

"Du forstår mig, Ethel; jeg siger endnu en gang, hvad kommer hans herkomst mig ved? Han er uden tvivl af ringe stand, for man lærer ikke dem, der fødes i paladser at besøge fængslerne. Vis nu ingen hovmodig fortrydelse, min datter! glem at Ethel Schumacher har været grevinde; du er igen steget lavere ned end til det punkt, hvorfra din fader hævede sig. Erkend, at det er en lykke, om denne mand vil modtage din hånd, hvordan så hans familie er. Er han af lav herkomst, så meget bedre, min datter. Dine dage skulle da i det mindste være mere sikre for de storme, der har omtumlet din faders. Langt fra menneskenes misundelse og had, skal du under er ukendt navn føre et ubemærket liv, meget forskelligt fra mit, for det skal ende bedre, end det har begyndt ..."

Ethel var faldet på knæ for fangen.

"O min fader ...! Forbarmelse ...!"

Han åbnede overrasket sine arme.

"Hvad betyder dette, min datter?"

"I Himmelens navn, mal mig ikke denne lykke, den er ikke bestemt for mig!"

"Ethel," sagde oldingen strengt, "leg ikke med hele dit liv. Jeg har afslået en kongelig prinsesses hånd, og min stolthed er blevet grusomt straffet; du forsmår en ringe men brav mands: skælv for, at din skal blive lige så sørgeligt tugtet."

"Himmelen give," sagde Ethel sagte, "at det var en ringe og brav mand!"

Den gamle rejste sig, og gjorde i heftig bevægelse nogle skridt i værelset.

"Min datter," sagde han, "det er din ulykkelige fader, som beder dig om det og befaler dig det. Lad mig ikke i min

dødsstund nære nogen uro for din fremtid: lov mig at modtage hans hånd."

"Jeg vil altid adlyde Dem, fader! men håb ikke, at han kommer tilbage ..."

"Jeg har vejet sandsynlighederne, og jeg tror, efter den tone, hvori Ordener fremførte dit navn ..."

"At han elsker mig!" afbrød Ethel ham bittert, "o nej, tro ikke det!"

Faderen svarede koldt:

"Jeg ved ikke, om han, for at bruge dit pigeudtryk, elsker dig, men jeg ved, at han kommer tilbage."

"Opgiv denne tanke, min ædle fader. I øvrigt ville De ikke have ham til svigersøn, hvis De kendte ham."

"Ethel, han skal blive det, hvordan så hans navn og stand er."

"Nu vel!" tog hun ordet, "hvis denne unge mand, i hvem De har set en trøster, i hvem De vil se en støtte for Deres datter – min dyrebare fader, hvis han nu var en søn af en af Deres dødelige fjender, af Norges vicekonge, grev Gyldenløve ...?"

Schumacher veg to skridt tilbage:

"Hvad siger du? store Gud! Ordener! denne Ordener ...! det er umuligt ...!"

Det ubeskrivelige udtryk af had, der flammede i den gamles matte øjne, isnede Ethels bævende hjerte. Hun angrede forgæves det uforsigtige ord, hun havde ladet sig undslippe.

Stødet havde ramt. Schumacher stod nogle øjeblikke ubevægelig med armene over kors; hele hans legeme trak sig sammen, som om han lå på en glødende rist; øjestenene trådte luende ud af deres kreds, og hans blik, stift fæstet på stenfliserne, syntes at ville gennembore dem. Endelig kom

nogle ord over hans blå læber med en stemme, svag som en drømmendes.

"Ordener ...! Ja det er således, Ordener Gyldenløve! – Det er godt! Velan! Schumacher, gamle dåre, åbn ham dine arme, den brave unge mand kommer for at gennembore dig."

Pludselig trampede han i gulvet, og hans røst blev tordnende.

"De har da sendt mig hele deres nedrige slægt for at håne mig i mit fald og i mit fangenskab! Jeg havde allerede set en Ahlefeld, jeg har næsten smilet til en Gyldenløve! – De uhyrer! Hvem skulle have sagt det om Ordener, at der boede sig en sjæl i ham, at han bar et sådant navn! Ve mig! Ve ham!"

Derpå faldt han udtømt tilbage i lænestolen, og, mens hans overvældede bryst fik luft i lange suk, græd den stakkels Ethel, bævende af forfærdelse, for hans fødder.

"Græd ikke, min datter," sagde han med mørk stemme, "kom, o kom til mit hjerte!"

Og han trykkede hende i sine arme.

Ethel vidste ikke, hvorledes hun skulle forklare sig dette kærtegn i et raseris øjeblik, da han udbrød:

"I det mindste har du, unge pige, været mere klartseende end din gamle fader. Du har ikke ladet dig bedrage af slangen med de blide og giftige øjne. Kom, lad mig takke dig for det had, du har lagt for dagen imod denne afskyelige Ordener."

Hun gyste ved denne lovtale, der var, ak, så lidt fortjent.

"Min dyrebare fader," sagde hun, "berolig Dem ..."

"Lov mig," fortsatte Schumacher, "stadig at nære de samme følelser for Gyldenløves søn. Sværg mig det!"

"Gud forbyder at sværge, min fader!"

"Sværg, min datter," gentog Schumacher heftigt. "Er det ikke så, at du stadige vil bevare samme sindelag imod denne Ordener Gyldenløve?"

Ethel havde ingen møje med at svare:

"Altid!"

Den gamle drog hende til sit bryst.

"Godt, min datter. Du arver i det mindste mit had imod dem, om du ikke kan arve de ejendomme og den stand, de har revet fra mig. Hør, de har frataget din gamle fader hans rang og hans ære; de har slæbt ham fra skafottet i et fængsel, lige som for at besudle mig med al slags vanære, idet de underkastede mig enhver slags straf: de elendige! Og det er mig, de skyldte den magt, de har vendt imod mig! O! de være alle forbandede i deres liv og i deres efterslægt!"

Han tav et øjeblik; derpå omfavnede han sin stakkels datter, der forfærdedes over hans forbandelser.

"Men, min Ethel, du, som er min eneste ære og mit eneste gods, sig mig, hvorledes har dit instinkt været mere sikkert end mit? Hvorledes har du opdaget, at denne forræder bar et af de forhadte navne, der er skrevet i mit hjertes grund med galde? Hvorledes har du trængt ind i denne hemmelighed?"

Hun samlede sine kræfter for at svare, da døren åbnedes.

En sortklædt mand med en elfenbensstok i hånden viste sig på dørtærsklen, omgivet af drabanter, der ligeledes var sortklædte.

"Hvad vil du mig?" spurgte fangen ærgerlig og forundret.

Uden at svare og uden at se på ham, udfoldede manden et stort pergament, ved hvilket der hang silketråde med et grønt segl, og læste med høj røst:

"I Hans Majestæt, vor allernådigste konge og herre, kong Christians navn! Det pålægges Schumacher, statsfange i den kongelige fæstning Munkholmen, og hans datter, at følge bringeren af denne ordre."

Schumacher gentog sit spørgsmål.

"Hvad vil du mig?"

Uden at anfægtes skulle den sorte mand igen til at begynde sin læsning.

"Det er nok," sagde oldingen.

Han rejste sig og gav den overraskede og forskrækkede Ethel tegn til med ham at følge dette sørgelige tog.

41

> Et sørgeligt tegn gives: en foragtelig retsbetjent kommer at banke på hans port og underrette ham om, at man behøver ham.
>
> *– Grev de Maistre: Aftenerne i St. Petersborg.*

Det var blevet mørk nat; en kold vind greb omkring forbandelsens tårn, og Vygla-ruinens porte skælvede i deres hængsler, som om den samme hånd havde rystet dem alle på en gang.

Tårnets vilde beboere, bøddelen og hans familie, var samlet midt i salen i første stokværk, om den brændende arne, der kastede sit ustadige lys på deres mørke ansigter og deres røde klæder. Der var i børnenes træk noget vildt som i deres faders latter og noget forstyrret som i deres moders blik. Deres øjne var lige som Bechlis vendt imod Orugix, der sad på en træskammel og tilsyneladende pustede ud, og hvis støvede fødder tilkendegav, at han var kommet tilbage fra en lang vandring.

"Hør, kvinde, hør børn! det er ikke for at bringe slette efterretninger, jeg har været borte hele to dage. Hvis jeg ikke inden en måned er kongelig skarpretter, vil jeg ikke forstå at slå en rendeknude eller håndtere en økse. Glæd Jer, mine små ulveunger, Jeres fader skal måske lade Jer i arv skafottet i selve København."

"Nichol," spurgte Bechli, "hvad er det da på færde?"

"Og du, min gamle taterske," sagde Nichol videre med sin tunge latter, "glæd dig også. Du kan købe dig halsbånd af blåt glas til at pynte din sammensnerpede storkehals med. Vor

forening er snart ude, men top, om en måned, når du ser mig som første skarpretter i begge riger, vil du nok finde dig i at slå endnu en krukke i stykker med mig."

Når en taterske giftede sig, brugte hun ingen anden ceremoni, end at slå en lerkrukke itu foran den mand, hvis ledsagerske hun ville blive, og hun levede da som ægtefælle med ham så mange år, som der blev stykker af krukken. Når hendes tid var forløbet, stod det ægtefællerne frit for at forlade hinanden eller knuse en ny lerpotte. Det er uden tvivl denne besynderlige skik, bøddelen her sigter til.

"Hvad er der da på færde? Hvad er der da på færde, fader?" spurgte børnene, af hvilke den ældste legede med en blodig tang, mens den yngste morede sig med at plukke en levende fugleunge, han havde taget i moderens rede.

"Hvad der er på færde, børn ...? Dræb dog den fugl, Caspar, den skriger som en dårlig sang; og man må heller ikke være grusom. Dræb den. – Hvad der er på færde? Intet, ubetydeligt vist nok, bortset fra, fru Bechli, at inden otte dage skal den forrige kansler Schumacher, der sidder i fængsel på Munkholmen, og som så mit ansigt ganske tæt ved sit i København, samt den berygtede røver, islænderen Hans fra Klipstadur, måske begge på en gang komme i mine hænder."

Den røde kvindes forvildede øje antog et udtryk af forundring og nysgerrighed.

"Schumacher! Islænderen Hans! Hvorledes det, Nichol?"

"Nu skal I høre. Jeg mødte i går morges på vejen fra Skogn ved Ordalsbroen hele musketerregimentet fra Munkholmen, der vendte tilbage til Trondhjem med glædessange og sejrsråb. På mit spørgsmål til en af soldaterne, der var så nådig at svare mig, uden tvivl fordi han ikke vidste, hele min dragt er rød, erfarede jeg, at musketererne kom tilbage fra passet ved den sorte støtte, hvor de havde hugget røverbander, det vil sige oprørske bjergmænd, sønder og sammen. Nu må du vide, taterske, at disse oprørere gjorde opstand for Schumacher og anførtes af islænderen Hans. Du må vide, at heri ligger der for Hans så god en oprørssag imod den kongelige myndighed, som man kan ønske sig, og for Schumacher en lige så god højforræderisag, hvilket ganske naturligt bringer begge disse ærede herrer til galgen eller til blokken. Læg nu til disse to

prægtige henrettelser, der i det allermindste må indbringe mig femten dukater stykket, og gøre mig den største ære i begge riger, de ganske vist mindre betydelige ..."

"Men," afbrød Bechli ham, "er da islænderen Hans fanget ...?"

"Hvorfor afbryder du din husbond og herre, fordømte kvinde?" sagde bøddelen. "Ja, upåtvivlelig, den berygtede, den ugribelige Hans er grebet, sammen med nogle andre røveranførere, der kommanderede under ham, og som nok også kan indbringe mig en tolv daler per hoved, uden at regne salget af ligene. Han er grebet, siger jeg Jer, og jeg har set ham, siden jeg må ganske stille Jer nysgerrighed, gå imellem soldaterne ..."

Kvinden og børnene nærmede sig ivrigt Orugix.

"Hvad? Du har set ham, fader?" spurgte børnene.

"Hold munden, børn! I skriger som en kæltring, der siger, han er uskyldig. Jeg har set ham. Det er en slags kæmpe. Han gik med hænderne bagbundne og bindsel om panden. Uden tvivl er han blevet såret i hovedet. Men han kan være ganske rolig, om kort tid skal jeg have helbredet ham for det sår."

Med disse afskyelige ord forenede bøddelen en afskyelig gebærde, og fortsatte derpå:

"Forresten syntes denne frygtelige kæmpe mig temmelig nedslået. Bag ham gik fire af hans kammerater, ligeledes fanget og sårede som han. Man førte dem med ham til Trondhjem, hvor de skal dømmes sammen med den forrige storkansler af en ret, hvori den fornemste øvrighedsperson tager sæde og den nuværende storkansler præsiderer."

"Fader, hvorledes så de andre fanger ud?"

"De to første var to gamle mænd, af hvilke den ene havde en bjergmandshat på og den anden en bondehue. Begge syntes fortvivlede. Af de to andre var den ene en ung bjergmand, der gik med oprejst hoved og fløjtede. Den anden ..."

"Erindrer du dig, fordømte kælling, de rejsende, som tog ind her i tårnet, lidt over otte dage siden, den nat, da det hårde uvejr var ...?"

"Som du erindrer det første hoved, du slog af," svarede kvinden.

"Lagde du imellem de fremmede mærke til en ung mand, der fulgte med den gamle lærde nar med den store paryk? En ung mand, siger jeg dig, i en stor grøn kappe, og der havde på hovedet en hue med en sort fjer?"

"Ja, det er som jeg så ham stå for mig, og sige: Kvinde, vi have guld ..."

"Nå, kælling! jeg vil aldrig have halshugget andet end spurve, om ikke den fjerde fange er denne unge mand. Hans ansigt skjultes rigtig nok af fjeren, huen, håret og kappen; desuden gik han og ludede, men det er samme dragt, samme støvler, samme udseende ... jeg vil i en bid sluge stengalgen i Skogn, om det ikke er samme person! Hvad siger du til det, Bechli? Ville det ikke være morsomt, at den fremmede først havde fået af mig til at opholde livet med, og siden fik til at forkorte det med, og at han forsøgte min duelighed efter at have prøvet min gæstfrihed?"

Bøddelen trak sin plumpe, ondskabsfulde latter langt ud. Derpå begyndte han igen:

"Kom, lad os alle være glade og drikke. Ja, Bechli, giv mig et glas af det øl, der river i halsen som peber, at jeg kan tømme det

på min tilkommende ophøjelse. – Kom, det skal være til ære for hr. Nichol Orugix, kongelig skarpretter i håbet! – Jeg må tilstå dig, gamle dyr, at det faldt mig surt at gå til Næs for at hænge, jeg ved ikke hvad for en lumpen hønsetyv. Men, da jeg betænkte mig, fandt jeg, at toogtredive skilling endnu ikke var at foragte, og at mine hænder ikke tabte noget i deres ære, ved at hænge simple tyve og andet sligt pak, førend de havde taget hovedet af den høje greve og storkansler, samt af den berømte islandske djævel. – Jeg fandt mig da i min skæbne, og har, i forventning om min udnævnelse til kongelig overskarpretter, nedladt mig til at hænge den stakkels synder i Næs, og her," tilføjede han, idet han trak en læderpung op af sin ransel, "her er toogtredive skilling til dig, kælling."

I dette øjeblik hørte man et horn tre gange efter hinanden lyde udenfor tårnet.

"Kone," skreg Orugix og stod op, "det er rettens betjente fra byen."

Under disse ord steg han ned i største hast.

Et øjeblik efter kom han tilbage med et stort papir, hvorpå han havde brudt seglet.

"Se her," sagde han til sin kone, "se her, hvad øvrigheden sender mig. Læg det ud for mig, du, som kan læse, hvad for en klo, det skal være. Det er måske allerede min nye bestalling, for, da en storkansler skal præsidere i retten og en storkansler skal møde for den, burde dog vel skarpretteren, som skal eksekvere dommen, være en kongelig skarpretter."

Kvinden modtog papiret, og, efter at have løbet det nogle gange over med øjnene, læste hun med lydelig røst, mens børnene fæstede et skævt og tåbeligt blik på hende:

"I den høje øvrigheds navn! – Det pålægges Nichol Orugix, provinsskarpretter, at indfinde sig straks i Trondhjem, og tage med sig æresøksen, blokken og sort farve."

"Det er alt?" spurgte bøddelen med misfornøjet stemme.

"Det er alt!" svarede Bechli.

"Provinsskarpretter!" mumlede Orugix imellem tænderne.

Han stod et øjeblik og så ærgerlig på papiret.

"Vel an," sagde han omsider, "man må adlyde og begive sig på vejen. Læg imidlertid mærke til, at man forlanger, jeg skal tage æresøksen og sort farve med mig. Du må sørge for, Bechli, at få den rust væk, der vansirer min økse, og se efter, om der ikke på flere steder er blodpletter på klædet. Og så må man ikke tabe modet; måske vil de først tilstå mig min forfremmelse som løn for den smukke forretning. Så meget desto værre for de dømte. De får ikke den ære at blive henrettet af en kongelig skarpretter."

42

Elvire:

Hvad er der blevet af den stakkels Sancho …? Han har ikke vist sig i byen.

Nuño:

Sancho har nok vidst at sætte sig i sikkerhed.

– *Lope de Vega: Kongen er den bedste borgmester.*

Slæbende efter sig en vid sort fløjlskåbe, foret med hermelin, iført en stor allongeparyk, der skjulte hans hoved og skuldre, og overlæsset på brystet med dekorationer, blandt hvilke man skelnede elefant- og dannebrogs-ordenen, med et ord, i sin fuldstændige dragt som Danmarks og Norges storkansler, gik grev Ahlefeld med urolig mine frem og tilbage i grevindens værelse, i dette øjeblik alene med hende.

"Nu," sagde han, "klokken er ni, det er tid at sætte retten, og man må ikke lade den vente, for det er nødvendigt, at dommen afsiges i nat, så at den kan blive eksekveret i det seneste i morgen tidlig. Jeg har vished om, at skarpretteren vil være her før daggry. – Elphage! har De foranstaltet, at båden, der skal bringe mig til Munkholmen, er færdig?"

"Den har ventet mindst en halv time på Dem," svarede grevinden, og rejste sig lidt op sofaen.

"Og er min bærestol for døren?"

"Ja."

"Så må jeg afsted …? De siger da," tilføjede greven, idet han gned sig i panden, "at en elskovshandel finder sted imellem Ordener Gyldenløve og Schumachers datter?"

"I bedste form, det sværger jeg Dem til," svarede grevinden med et harmfuldt og hånligt smil.

"Hvem skulle have indbildt sig det ...? Og dog anede det mig, det forsikrer jeg Dem."

"Mig også," sagde grevinden, "det er et puds, som den kloge Levin har spillet os."

"Gamle mecklenborgske slyngel!" mumlede kansleren, "godt, jeg skal anbefale dig til Arensdorf. Kunne jeg kun styrte ham! – Ih, men hør dog, Elphage, jeg så et lysglimt."

"Og hvilket da?"

"De ved, at de personer, vi skal dømme på Munkholmens Slot, er seks i tallet: Schumacher, som jeg håber, jeg i morgen ved disse tider ikke længere skal frygte; kæmpen fra fjeldene, vor falske islænder Hans, der har svoret at vedligeholde sin rolle til det sidste – De føler vigtigheden heraf for mig – i det håb, at Musdæmon, som han allerede har modtaget store pengesummer af, skal lade ham undslippe. – Denne Musdæmon har ret djævelske ideer! – De fire andre anklagede er tre anførere for oprørerne, og en vis person, der, man ved ikke hvorledes, faldt ned i forsamlingen i gruben, og som Musdæmon har vidst at bringe i vore hænder. Musdæmon mener, at det er en spion fra Levin Knuth. Og virkelig, da han kom hertil som fange, var hans første ord at spørge efter generalen, og, da han erfarede mecklenborgerens fraværelse, blev han ganske modfalden. For resten har han ikke villet besvare nogen af de spørgsmål, Musdæmon har stillet ham."

"Men, kære Ahlefeld," afbrød grevinden ham, "hvorfor har De ikke selv forhørt ham?"

"Hvorledes skulle jeg have fået tid til det, Elphage, under alt det, der har hvilet på mig siden min ankomst? Jeg har i denne sag forladt mig på Musdæmon, som den interesserer lige så meget som mig. For øvrigt, min kære, er denne mand i sig selv slet ikke af nogen vigtighed. Det er en eller anden ussel landstryger. Vi kan ikke drage anden fordel af ham, end at udgive ham for Levin Knuths agent, og, da han er grebet blandt oprørerne, vil der ud fra dette kunne bevises en ulovlig forståelse imellem mecklenborgeren og Schumacher. Det vil være nok til at bringe den forbandede general om ikke under anklage så dog i unåde."

Grevinden syntes at overveje sagen et øjeblik.

"De har ret, greve … men, baron Thorwicks ulykkelige lidenskab for Ethel Schumacher …?"

Kansleren gned sig atter i panden. Derpå udbrød han med et, idet han trak på skuldrene:

"Hør, Elphage, ingen af os er længere børn eller uerfarne i livet, og vi skulle ikke kende menneskene! Når Schumacher, anden gang dømt for højforræderi, på skafottet har lidt en vanærende dødsstraf, når hans datter, sunket nedenfor samfundets laveste klasser, i folks øjne stadig må bære hele sin faders skændsel, mener De da, Elphage, at Ordener Gyldenløve et eneste øjeblik vil erindre sig en barnagtig kærlighedshistorie, som De, på en tosset fængslet piges overdrevne udtryk, kalder lidenskab, eller at han en eneste dag vil betænke sig på valget imellem en ussel forbryders troløse datter, og en mægtig kanslers ærede datter? Man må dømme menneskene efter sig selv, min kære; hvor har De fundet menneskehjertet således beskaffent?"

"Jeg ønsker, Ahlefeld, at De også har ret. – De vil, tror jeg, imidlertid ikke finde det unyttigt, at jeg anholdt om, at Schumachers datter bivåner sin faders proces og får plads i den lukkede stol hos mig. Jeg er nysgerrig efter at studere det dyr."

"Alt, hvad der kan brede noget lys ud over sagen, er af vigtighed," sagde kansleren med kulde; "men, sig mig, ved man, hvor Ordener nu er?"

"Ingen ved det: det er en værdig elev af den gamle Levin, en vandrende ridder, som han. Jeg tror, han for øjeblikket besøger Vardøehus."

"Godt, godt, vor Ulrikke vil nok gøre ham stadig. Men jeg glemmer, at retten venter på mig."

Grevinden holdt storkansleren tilbage.

"Endnu et ord, greve – jeg talte i går til Dem om det, men De var adspredt, og jeg kunne ikke få noget svar. Hvor er min Frederik?"

"Frederik!" sagde greven med klagende betoning, og strøg sig over ansigtet.

"Ja, svar mig, Ahlefeld, min Frederik! Hans regiment er vendt tilbage til Trondhjem uden ham. Sværg mig til, at han ikke var med i det græsselige svælg ved den sorte støtte. Hvorfor forandres Deres ansigt ved Frederiks navn? Jeg er i dødelig uro."

"Elphage, berolig Dem! Jeg sværger Dem til, at han ikke var med i passet ved den sorte støtte. De har jo desuden læst listen over de officerer, der blev såret eller faldt i denne træfning ..."

"Ja," sagde grevinden tilfredsstillet. "De beroliger mig. Kun to officerer er faldet, kaptajn Lory og den unge baron Randmer, der gjorde så mange narrestreger med min Frederik på ballerne

i København. Ja, jeg har læst listen, det forsikrer jeg Dem. Men, sig mig, er da min søn blevet tilbage i Vahlstrøm ...?"

"Han er blevet tilbage der," svarede greven.

"Nu da, kære Ahlefeld," sagde moderen med et smil, som hun ville tvinge til at se ømt ud, "så beder jeg Dem kun om én godhed. Lad min Frederik snart vende tilbage fra dette afskyelige land ..."

Kansleren viklede sig med møje ud af hendes arme.

"Grevinde," sagde han, "retten venter på mig. Farvel! Hvad De beder mig om, kommer ikke an på mig."

Og han forlod værelset med heftighed. Grevinden blev mørk og tankefuld tilbage.

"Det kommer ikke an på ham!" sagde hun ved sig selv, "og et ord af ham var nok til at give mig min søn igen! – Jeg har altid tænkt det, han er virkelig et ondt menneske."

43

> Behandler man således en mand, der beklæder min post? Sætter man således til side den ærbødighed, man skylder retten?
>
> – *Calderon.*

Den skælvende Ethel, som af vagten skilles fra sin fader ved udgangen af fængslet, føres igennem mørke, hende hidtil ukendte gange, til en slags dunkel celle, der straks lukkes efter hende. Lige over for cellens dør er der en stor tilgitret åbning, hvorigennem fakkellyset falder ind. På en bænk indenfor denne åbning sidder der et tilsløret, sortklædt fruentimmer, der giver hende tegn til at sætte sig ved hendes side. Hun adlyder tavs og bestyrtet.

Hendes øjne fæster sig på det dunkle maleri udenfor gitteret. Hvad hun ser, sætter alle hendes følelser i bevægelse.

For enden af en sortbetrukket sal, der svagt oplyses af en under hvælvingen ophængt lampekrans, hæver sig et sort bord i form af en hestesko. Omkring dette sidder i sorte klæder syv dommere, af hvilke den midterste indtager et ophøjet sæde, og på sit bryst bærer glimrende diamantkæder og guldplader. På højre side af dommersædet er der en forhøjning under en tronhimmel: der sidder en olding i biskoppelig dragt; til venstre ved et bord dækket med papirer står en mand af lav vækst, med en uhyre stor paryk på hovedet og indhyllet i folderne af en lang sort kappe.

Man bemærker lige over for dommerne en træbænk, omgivet af drabanter med fakler, hvis skin kastes tilbage fra en mængde spyd, geværer og hellebarder, og udbreder en ubestemt lysning

over en flok urolige tilskuere, der trykker sig tæt op imod jerngitteret, som adskiller dem fra den del af salen, retten optager.

Ethel iagttog alt dette, som om hun vågen havde været til stede ved en drøm. Imidlertid var hun langt fra at føle sig ligegyldig ved, hvad der skulle foregå for hendes øjne. Det var, som om en indre stemme advarede hende om at være opmærksom, fordi et af hendes livs afgørende øjeblik var for hånden. Hendes hjerte var på en gang et bytte for to modsatte sindsbevægelser. Hun ønskede straks at vide, hvor vidt det, hun var vidne til, vedkom hende, eller også aldrig at vide det. I flere dage havde tanken om, at hendes Ordener var tabt for hende, indgivet hende et ønske uden håb, om på en gang at gøre sin regning med livet op, og at kunne med ét øjekast læse hele sin skæbnes bog. Nu følte hun, at den time, der skulle bestemme hendes lod, var kommet, og hun undersøgte derfor det materie, der frembød sig for hende, ikke så meget med modbydelighed som med en slags utålmodig og ængstelig glæde.

Hun så præsidenten rejse sig og forkynde i kongens navn, at retten var sat.

Hun hørte den lille sorte mand, på venstre side af dommerens sæde, læse med lav og hurtig stemme, en lang tale, hvori hendes faders navn, blandet med ordene *sammensværgelse, bjergmændenes oprør, højforræderi* ofte forekom.

Da genkaldte hun sig, hvad den modbydelige ukendte havde sagt hende i fængselshaven om den anklage, der truede hendes fader, og hun gyste, da hun hørte manden i den sorte kjole ende sin tale med ordet *død*, stærkt betonet.

Forfærdet vendte hun sig imod det tilslørede fruentimmer, for hvem en uforklarlig følelse indgav hende frygt:

"Hvor er vi? Hvad betyder alt dette?" spurgte hun frygtsomt.

En håndbevægelse af hendes hemmelighedsfulde selskabsdame påbød hende tavshed og opmærksomhed. Hun fæstede atter sit blik på dommersalen.

Den ærværdige gamle i biskoppelig dragt havde rejst sig, og Ethel hørte disse af ham tydelig fremsagte ord:

"I den almægtige og barmhjertige Guds navn. Jeg, Trondhjems biskop, hilser den ærværdige ret, der dømmer i kongens navn, vor herre næst Gud, og, da jeg har bemærket, at de for denne ret fremstillede anklagede, der er mennesker og kristne, ingen forsvarere har, erklærer jeg de ærværdige dommere, at min hensigt er at stå dem bi med min svage hjælp i den grusomme stilling, hvori det har behaget Himmelen at sætte dem. Herren give min usle skrøbelighed sin kraft, min dybe blindhed sit lys. Således hilser jeg, biskop i dette kongelige stift, den ærværdige og skarpsindige ret."

Efter at have talt således steg biskoppen ned fra sit ophøjede sæde, og satte sig på den, der var bestemt for de anklagede, mens en bifaldsmumlen brød ud i blandt folket.

Præsidenten rejste sig og sagde med tør stemme:

"Drabanter, sørg for stilhed! – Hr. biskop, retten takker Deres Højærværdighed i de anklagedes navn. – Trondhjems indvånere! agt på retfærdigheden, der udføres i kongens navn; retten dømmer uden appel. – Betjente, før de anklagede frem!"

Tilskuerne tav i bange forventning, kun bevægede alle hovederne sig i skyggen, som de mørke bølger i det oprørte hav, når et uvejr hviler over dem.

Snart hørte Ethel en dump støj og en overordentlig tummel forlænge sig under hende, i salens dunkle indgange. Derpå gav tilskuerne plads, uroligt bevægede af utålmodighed og nysgerrighed. Hellebarder og geværer blinkede, og snart trængte seks lænkebundne mænd, omgivet af vagter, med blottet hoved, ind i retssalen. Ethel så kun den første af de seks fanger. Det var en olding med hvidt skæg, iført en sort kappe: det var hendes fader.

Nær ved at falde i afmagt støttede hun sig på stenrækværket foran bænken. Genstandene væltede sig for hendes øjne som i en forvirret tåge, og det syntes hende, at hjertet bankede i hendes øre. Hun sagde med svag stemme:

"O Gud, stå mig bi!"

Den tilhyllede kvinde bøjede sig hen imod hende, og lod hende indånde stærktlugtende sager, der vakte hende af hendes bevidstløshed.

"Ædle frue," sagde hun, da hun var kommet til sig selv, "lad mig dog for Guds skyld høre et ord af Deres stemme, at jeg kan blive overbevist om, jeg ikke er et legetøj for onde magter."

Men døv for hendes bønner, havde den ukendte allerede igen vendt hovedet mod retssalen, og den stakkels Ethel, der igen havde samlet nogle kræfter, besluttede sig til tavs at efterligne hende.

Præsidenten havde rejst sig og sagt med langsom højtidelig stemme:

"Fanger! Man fører Jer for os, for at vi skal undersøge, om I er skyldige i højforræderi, sammensværgelse og væbnet opstand imod kongens, vor allernådigste herres myndighed. Rådfør Jer

nu med Jeres samvittighed, for en anklage for majestætsforbrydelse i første grad hviler på Jeres hoveder."

I dette øjeblik faldt en lysstråle på en af de seks anklagedes ansigter. Det var en ung mand, der bøjede sit hoved ned imod brystet, lige som for at skjule sine træk under sit lange hårs nedhængende lokker. Ethel skælvede og en kold sved trængte ud af alle hendes lemmer. Hun havde troet at genkende – men nej, det var et grusomt blændværk. Salen var svagt oplyst, og menneskene bevægede sig i den som skygger. – Imidlertid, den unge anklagede var indhyllet i en kappe, der på afstand syntes grøn. Hans uordentlige hår lod til at være kastanjebrunt, og den uventede stråle, der faldt på hans ansigt … men nej, det var ikke så, det kunne ikke være så! Det var et skrækkeligt blændværk.

De anklagede sad på bænken, som biskoppen havde begivet sig ned til. Schumacher havde taget plads på en af enderne. Imellem ham og den unge mand med kastanjebrunt hår var dennes fire ulykkesfæller, der var iførte grove klæder, og iblandt hvilke man bemærkede en slags kæmpe. Biskoppen sad på den anden ende af bænken.

Ethel så præsidenten henvende sig til hendes fader:

"Anklagede," sagde han med streng stemme, "sig os Jeres navn og hvem I er."

Oldingen hævede sit ærværdige hoved.

"Fordum," svarede han, idet han så stift på præsidenten, "kaldte man mig greve af Griffenfeld og Tønsberg, greve af det hellige romerske rige, ridder af den kongelige elefantorden, ridder af den kongelige dannebrogsorden, ridder af det gyldne skind og af hosebåndet, første minister, storkansler i Danmark og …"

Præsidenten afbrød ham.

"Anklagede, retten spørger Jer hverken om, hvorledes man har nævnt Jer, eller hvad I har været, men om hvad I nu hedder, og hvad I er."

"Vel," svarede oldingen levende, "nu hedder jeg Peder Schumacher, jeg er niogtres år gammel, og jeg er intet uden Jeres gamle velgører, kansler Ahlefeld."

Præsidenten syntes truffet.

"Jeg genkendte Jer, hr. greve," tilføjede ekskansleren, "og, da jeg troede at bemærke, at det samme ikke var tilfældet fra Jeres side med hensyn til mig, tog jeg mig den frihed at minde Eders Nåde om, at vi er gamle bekendte."

"Schumacher," sagde præsidenten i en tone, hvori man bemærkede undertrykt vrede, "spar rettens kostbare tid."

Den gamle anklagede afbrød ham atter:

"Vi har byttet rolle, ædle kansler; fordum var det mig, der kaldte Jer simpelthen Ahlefeld, og Jer, der sagde til mig: hr. greve."

"Anklagede," svarede præsidenten, "I skader Jeres sag ved at minde om den vanærende dom, der allerede har ramt Jer."

"Var denne dom vanærende for nogen, grev Ahlefeld, så var det ikke for mig."

Oldingen havde halvt rejst sig, idet han med styrke fremførte disse ord. Præsidenten strakte hånden ud imod ham.

"Sæt Jer! Hån ikke for retten hverken de dommere, der fældede Jer, og kongen, der gav Jer disse dommere. Husk, at det er Hans Majestæts nåde, I skylder livet, og indskrænk Jer til at forsvare Jer."

Schumacher svarede kun med at trække på skulderen.

"Har I," spurgte præsidenten, "nogen tilståelse at gøre retten angående den livsforbrydelse, I anklages for?"

Da præsident så, at Schumacher forblev tavs, gentog han sit spørgsmål.

"Er det mig I taler til?" sagde ekskansleren, "jeg troede, ædle grev Ahlefeld, at I talte til Jer selv. Hvilken forbrydelse mener I? Har jeg nogen sinde givet en ven judaskys? Har jeg fængslet, domfældt, vanæret en velgører? plyndret den, jeg skyldte alt? Jeg ved sandelig ikke, hr. kansler, hvorfor man fører mig hertil. Uden tvivl er det for at kunne dømme om Jeres duelighed til at lade uskyldige hoveder falde. Det bør virkelig ikke fortryde mig, om I forstår lige så godt at styrte mig som at styrte riget, og om et komma er Jer nok til at forårsage min død, lige som et bogstav i alfabetet var Jer nok til at fremkalde en krig med Sverige."

Næppe var han færdig med denne bitre spot, da manden ved bordet, på venstre side af dommerne, rejste sig.

"Hr. præsident," sagde han med et dybt buk, "herrer dommere, jeg forlanger at den anklagede Peder Schumacher skal påbydes tavshed, hvis han bliver ved således at fornærme Hans Nåde, præsidenten i denne ærværdige ret."

Biskoppens rolige stemme hævede sig:

"Hr. geheimesekretær, man kan ikke påbyde en anklaget tavshed ..."

"De har ret, højærværdige hr. biskop," råbte præsidenten med heftighed. "Vor hensigt er at give forsvaret så vid en udstrækning som mulig. – Jeg opfordrer alene den anklagede til at styre sin tunge, om han skønner sin sande fordel."

Schumacher rystede på hovedet, og sagde koldt:

"Det lader til, at grev Ahlefeld er mere vis i sin sag end i 1677."

"Ti," sagde præsidenten, og idet han straks henvendte sig til den anklagede ved siden af oldingen, spurgte han om hans navn.

Det var en fjeldbo af kæmpemæssig bygning med forbundet hoved. Han stod op og sagde:

"Jeg er Hans fra Klipstadur i Island."

En forfærdelsesgysen løb nogen tid igennem forsamlingen, og Schumacher, hvis tankefulde hoved atter var sunket ned på brystet, så op, og kastede et hurtigt blik på sin frygtelige nabo, fra hvem de andre anklagede holdt sig adskilt.

"Islænder Hans," spurgte præsidenten, da uroen havde lagt sig, "hvad har I at sige retten?"

Iblandt alle de tilstedeværende var Ethel ikke den, det gjorde mindst indtryk på, at se den berygtede røver, der i lang tid havde vist sig for hende i alle hendes angstfulde timer, så nær på. Med frygt som begærlighed kastede hun sit blik på den rædsomme kæmpe, som hendes Ordener måske havde stridt med, hvis offer han måske var blevet. Denne forestilling vendte tilbage i hendes indre under alle sine sørgelige skikkelser. Ganske fordybet i en mængde sønderrivende sindsbevægelser, hørte hun også næppe det svar, præsidenten i et plumpt og forvirret sprog modtog af denne islænder Hans, i hvem hun næsten så sin Ordeners morder. Hun begreb blot, at røveren erklærede sig for oprørernes anfører.

"Er det af Jer selv," spurgte præsidenten, "eller efter fremmed indflydelse, I har modtaget anførslen over oprørerne?"

Røveren svarede:

"Det er ikke af mig selv."

"Hvem har da opfordret Jer til denne forbrydelse?"
"En mand, der kaldte sig Hacket."
"Hvem var denne Hacket?"
"En udsending fra Schumacher, som han også kaldte grev Griffenfeld."
Præsidenten henvendte sig til Schumacher:
"Anklagede, kender I denne Hacket?"
"I har forekommet mig, grev Ahlefeld," svarede oldingen, "jeg ville just stille Jer det samme spørgsmål."
"Anklagede Schumacher, Jeres had giver Jer slette råd. Retten vil vide at vurdere Jeres forsvarssystem."
Biskoppen tog ordet.
"Hr. geheimesekretær," sagde han, idet han vendte sig til den lille mand, der syntes at udføre en skrivers og en anklagers forretninger, "er denne Hacket iblandt mine klienter?"
"Nej, Deres Højærværdighed," svarede sekretæren.
"Ved man, hvor han er blevet af?"
"Man har ikke kunnet få fat på ham. Han er forsvundet."
Man kunne have sagt, at hr. geheimesekretæren under disse ord forstilte sin stemme.
"Jeg tror snarere, at han er blevet til intet," sagde Schumacher.
Biskoppen fortsatte:
"Hr. sekretær, sætter man efter denne Hacket? Har man hans signalement?"
Førend geheimesekretæren kunne svare, rejste en af de anklagede sig. Det var en ung bjergmand med et barsk og stolt ansigt.

"Det skulle være let at få det," sagde han med høj stemme. "Den elendige Hacket, Schumachers udsending, er en mand af lav vækst, med et åbent ansigt, men åbent, som en nedgang til Helvede ... holdt, hr. biskop, hans stemme ligner meget den herres, der skriver så meget på bordet der henne, og som De kalder, tror jeg, geheimesekretær. Ja, hvis salen var mindre mørk, og geheimesekretæren havde mindre hår til at skjule sit ansigt, skulle jeg næsten påstå at hans træk har nogen lighed med forræderen Hackets."

"Vor broder har ret," sagde begge de anklagede ved siden af den unge bjergmand.

"Virkelig!" mumlede Schumacher i en triumferende tone.

Imidlertid havde sekretæren gjort en uvilkårlig bevægelse enten af frygt eller af harme over at blive sammenlignet med denne Hacket. Præsidenten, der selv så lidt forvirret ud, skyndte sig at løfte sin stemme:

"Anklagede! glem ikke, at I ej bør tale, uden når retten spørger Jer, og i særdeleshed bør i ikke håne rettens tjenere ved uværdige sammenligninger."

"Imidlertid, hr. præsident," sagde biskoppen, "er dette kun et spørgsmål om signalementet. Hvis forbryderen Hacket i nogen henseende ligner sekretæren, kunne det være nyttigt ..."

Præsidenten afbrød ham:

"Anklagede Hans, I, der har stået i så mange forbindelser med Hacket, sig os, for at tilfredsstille den højærværdige biskop, om denne mand virkelig ligner vor meget ærede geheimesekretær."

"Aldeles ikke," svarede kæmpen uden at betænke sig.

"I ser, hr. biskop ..." tilføjede præsidenten.

Biskoppen tilkendegav ved et nik, at han var tilfreds, og præsidenten henvendte sig til en anden anklaget med den sædvanlige formular:

"Hvad er Jeres navn?"

"Vilfried Kennybol fra Kjølenfjeldene."

"Var I med iblandt oprørerne?"

"Ja herre. Ærlighed varer længst. Jeg blev fanget i de forbandede huller ved den sorte støtte. Jeg var anfører for fjeldboerne."

"Hvem har forledt Jer til denne forbrydelse?"

"Vore brødre, bjergmændene, beklagede sig over det kongelige formynderskab, og det gik ganske naturligt til, ikke sandt, Eders Nåde? Om I så ikke havde mere end en lerhytte og to usle ræveskind, ville I ikke kunne lide, at I ikke måtte være herre over dem. Regeringen hørte ikke deres bønner. Nu, så fandt de på at gøre opstand, og bad os at hjælpe dem. Slig en lille tjeneste afslår man ikke imellem brødre, der æder det samme brød og taler det samme sprog. Det er hele sagen."

"Har da," sagde præsidenten, "ingen vækket, opmuntret og ledet Jeres opstand?"

"Der var en hr. Hacket, som uden ophør talte til os om at befri en greve, der sad fanget på Munkholmen, og som han sagde, han var udsendt fra. Vi lovede ham det, en befrielse mere eller mindre kom det os ikke an på."

"Hed denne greve ikke Schumacher eller Griffenfeld?"

"Just så, Eders Nåde."

"I har aldrig set ham?"

"Nej herre, men hvis det er den gamle mand, der før regnede så mange navne op for Jer, så kan jeg ikke andet end tilstå ..."

"Hvad?" afbrød præsidenten ham ivrigt.

"At han har et dejligt hvidt skæg, herre, næsten lige så vakkert, som min søsters svigerfader i Surb, ham, som blev hundrede og tyve år gammel."

Salens dunkelhed hindrede tilskuerne fra at se, om præsidenten syntes at finde sig skuffet ved fjeldboens enfoldige svar. Han befalede betjentene at udfolde nogle ildfarvede faner, der var nedlagte for retten.

"Anklagede Vilfried Kennybol," sagde han, "kender I disse faner?"

"Ja, Eders Nåde. De blev os givet af Hacket i grev Schumachers navn. Greven lod også uddele våben til bjergmændene, for vi trængte ikke til det, vi fjeldboer, der lever af riflen og fugleflinten. Og jeg, herre, som I ser mig her for Jer, bundet som en ussel høne, der skal steges, jeg har mere end en gang fra vore dybe dale truffet gamle ørne, når de højt oppe i luften kun så ud som lærker eller kramsfugle."

"De hører, herrer dommere," bemærkede geheimesekretæren, "at den anklagede Schumacher ved Hacket har ladet uddele våben og faner til oprørerne."

"Kennybol," tog atter præsidenten ordet, "har I intet videre at forklare?"

"Intet, Eders Nåde, uden at jeg ikke fortjener at dø. Jeg har kun, som god broder, stået bjergmændene bi, og jeg tør forsikre alle Eders Nåder, at blyet fra min riffel, så gammel jæger jeg er, endnu aldrig har ramt noget elsdyr."

Uden at besvare denne forsvarstale, forhørte præsidenten begge Kennybols staldbrødre. Det var anførerne for bjergmændene. Den ældste forklarede, at han hed Jonas, og

gentog i andre udtryk, hvad Kennybol havde bekendt. Den anden, den samme unge mand, hvis øjne havde opdaget så megen lighed imellem geheimesekretæren og den troløse Hacket, sagde, at han hed Norbith, og bekendte stolt sin del i opstanden, men afslog at åbenbare noget angående Hacket og Schumacher. Han havde, sagde han, aflagt ed på at tie, og erindrede sig nu kun sin ed. Forgæves anvendte præsidenten under forhøret snart trusler, snart bønner: den hårdnakkede unge mand var og blev ubøjelig. I øvrigt forsikrede han, at han ikke havde gjort opstand for Schumacher, men alene fordi hans gamle moder led hunger og frost. Han nægtede ikke, at han måske havde fortjent døden, men han påstod, at man ville begå en uretfærdighed ved at domfælde ham, da man ikke kunne dræbe ham uden samtidig at dræbe hans stakkels moder, som ikke havde fortjent det.

Da Norbith havde talt ud, gentog geheimesekretæren kort de overvældende klagepunkter, der indtil dette øjeblik tyngede alle de anklagede og især Schumacher. Han læste nogle af de oprørske indskrifter på fanerne, og fremhævede imod eks-storkansleren hans medskyldiges enstemmige vidnesbyrd, ja lige til den tavshed, som den unge Norbith, bundet af en overtroisk ed, iagttog.

"Der er endnu," tilføjede han i slutningen, "kun en anklaget tilbage at forhøre, og vi har vigtige grunde til i ham at se en hemmelig agent fra den autoritet, der så slet har våget over stiftets rolighed, og, om ikke ved brødefuld eftergivenhed, så i det mindste ved beklagelig skødesløshed, har begunstiget udbruddet af oprøret, der vil styrte alle disse ulykkelige i

fordærvelse, og gengive skafottet denne Schumacher, som kongens nåde så ædelmodigt har reddet derfra."

Ethel, som ved en grusom overgang havde glemt sin frygt for Ordener over, hvad hun frygtede for sin fader, gyste ved dette ulykkesvangre sprog, og en tårestrøm flød ud af hendes øjne, da hun så sin fader rejse sig, og med rolig stemme sige:

"Kansler Ahlefeld, jeg beundrer alt dette. Har I vist den forsigtighed, ar lade bøddelen hente?"

Den ulykkelige troede at udtømme sin sidste smerte. Hun tog fejl.

Den sjette anklagede havde rejst sig. Ædel og stolt havde han strøget håret tilbage, der dækkede hans ansigt, og på et spørgsmål, præsidenten henvendte til ham, svarede han med fast og høj røst:

"Jeg hedder Ordener Gyldenløve, baron Thorwick, ridder af dannebrog."

Et overraskelsesskrig undslap sekretæren:

"Vicekongens søn!"

"Vicekongens søn!" gentog alle stemmer, som om salen i dette øjeblik havde indesluttet et tusindfoldigt ekko.

Præsidenten faldt tilbage på sit sæde; dommerne, der hidtil havde siddet ubevægelige i retten, bøjede sig urolige imod hinanden, ligesom træer, der på en gang tumles rundt af modsatte vinde. Endnu større var uroligheden iblandt tilskuerne; de steg op på bænke og rækværk; hele hoben talte som af en mund, og selv vagten glemte at påbyde tavshed for at blande sine overraskelsesudtryk med den almindelige mumlen.

Hvilken sjæl skulle være så vant til livets pludselige rystelser, at den kunne fatte, hvad der foregik i Ethels indre? Hvem skulle

kunne gengive denne uhørte blanding af sønderrivende glæde og tillokkende smerte? denne urolige forventning, der på en gang var frygt og håb, uden dog at være nogen af begge? Han var til stede for hende, uden at hun var det for ham! det var ham, som hun så, og som ikke så hende! det var hendes elskede Ordener, hendes Ordener, som hun havde troet død, som hun vidste, var tabt for hende, hendes ven, som havde bedraget hende, og som hun tilbad ligesom med ny styrke. Han var der; ja, han var der! det var ingen tom drøm, der forblindede hende; o! det var jo ham, Ordener, som hun ak! oftere havde set i sine drømme end vågende. – Men viste han sig i denne højtidelige kreds som en frelsende engel eller som en fordærvende ånd? Skulle hun håbe på ham eller skælve for ham? Tusinde gisninger overvældede på en gang hendes tanke og kvalte den, som en lue, alt for megen næring slukker. Alle de forestillinger, alle de følelser, vi har antydet, fo'r gennem hendes ånd som et lyn, i det øjeblik da vicekongens søn nævnte sit navn. Hun var den første, der genkendte ham, og de andre var endnu i uvished, da hun lå i afmagt.

Hun kom snart anden gang til sig selv, takket være hendes hemmelighedsfulde naboerskes omhu. Bleg åbnede hun atter øjnene, hvori tårerne pludselig var tørret ud. På den unge mand, der stod oprejst og rolig midt i den almindelige forstyrrelse, fæstede hun et af disse blikke, der omfatter et helt væsen, og uroen var ophørt i retten og iblandt folket, da Ordener Gyldenløves navn endnu genlød i hendes øre. Hun bemærkede med smertelig urolighed, at han bar sin arm i bind, og at hans hænder var belæssede med lænker; hun bemærkede, at hans kappe på flere steder var sønderrevet, at hans tro sabel

ikke længere hang ved hans bælte. Intet undgik hendes bekymring; for en elskendes øje ligner en moders. Hun omgav med hele sin ånd den, som hun ikke kunne beskytte med sit legeme; og, det må siges til ære eller skam for kærligheden, i salen, som indesluttede hendes fader og hendes faders forfølgere, så Ethel kun et eneste menneske.

Stilheden genoprettedes efterhånden. Præsidenten gjorde sig rede til at begynde forhøret over vicekongens søn.

"Hr. baron," sagde han med skælvende stemme.

"Her hedder jeg ikke hr. baron," svarede Ordener med fast stemme, "jeg hedder Ordener Gyldenløve, ligesom han, der tidligere var grev Griffenfeld, hedder Peder Schumacher."

Præsidenten tabte for et øjeblik sin fatning.

"Nu vel da!" fortsatte han. "Ordener Gyldenløve, det er uden tvivl et ulykkeligt tilfælde, der har bragt Dem for os. Oprørerne har fanget Dem under Deres rejse, har tvunget Dem til at følge sig, og således er det uden tvivl gået til, at De er blevet fundet i deres rækker."

Sekretæren rejste sig:

"Høje dommere, alene vicekongens søns navn er tilstrækkelig forsvarstale for ham. Baron Ordener Gyldenløve kan ikke være nogen oprører. Vor ophøjede præsident har til fulde forklaret hans ubehagelige anholdelse iblandt oprørerne. Det eneste, man kan bebrejde den ædle fange, er, at han ikke før har oplyst sit navn. Vi forlanger, at han straks sættes i frihed. Vi opgiver al klage imod ham, og beklager kun, at han har sat sig på den bænk, som denne forbryder Schumacher og dennes medskyldige har besmittet."

"Hvad betyder da dette!" råbte Ordener.

"Geheimesekretæren," sagde præsidenten, "lader sagen fare med hensyn til Dem."

"Deri gør han uret," svarede Ordener med høj og klangfuld stemme, "jeg bør her alene anklages, alene dømmes, alene fældes!"

Han holdt et øjeblik inde, og tilføjede derpå med mindre fast stemme:

"For jeg er den eneste skyldige."

"Den eneste skyldige!" råbte præsidenten.

"Den eneste skyldige!" gentog geheimesekretæren.

Et nyt udbrud af overraskelse viste sig iblandt tilskuerne. Den ulykkelige Ethel gyste. Hun tænkte ikke på, at denne erklæring af hendes elsker reddede hendes fader. Hun så for sine øjne sin Ordeners død.

"Drabanter! Sørg for stilhed!" sagde præsidenten, idet han måske benyttede de urolige øjeblikke til at samle sine tanker og genvinde sin åndsnærværelse.

"Ordener Gyldenløve," fortsatte han, "forklar Dem!"

Den unge mand stod et øjeblik eftertænksom, sukkede så med anstrengelse, og sagde derpå i en rolig og fattet tone:

"Ja, jeg ved, at en vanærende død venter mig; jeg ved, at livet kunne være mig skønt og ærefuldt. Men Gud læser i mit hjertes inderste! i sandhed, Gud alene! Jeg vil opfylde min tilværelses første pligt; jeg vil ofre mit blod, min ære måske; men jeg føler, at jeg vil dø uden nag og uden anger. Forundres ikke over mine ord, herrer dommere! der gives i menneskesjælen og i menneskeskæbnen hemmeligheder, som I ikke kan udgrunde, og som kun dømmes hisset. Hør mig da, og handl imod mig efter samvittighed, når I har frikendt disse ulykkelige, og især

den ynkværdige Schumacher, der i sit fangenskab allerede har afsonet flere forbrydelser end et menneske kan begå. – Ja, jeg er skyldig, dommere, og alene skyldig. Schumacher er uskyldig. De øvrige ulykkelige er kun forførte. Ophavsmanden til bjergmændenes oprør er jeg."

"De!" råbte på en gang med et besynderligt udtryk præsidenten og geheimesekretæren.

"Jeg! og afbryd mig ikke mere. Det er mig vigtigt snart at komme til enden, for, idet jeg anklager mig selv, retfærdiggør jeg disse ulykkelige. Det er mig, der har ophidset bjergmændene i Schumachers navn. Det er mig, der har uddelt faner til oprørerne, der i fangen på Munkholmens navn har sendt dem penge og våben. Hacket var min agent."

Ved navnet Hacket gav geheimesekretæren tegn på forbavselse. Ordener blev ved:

"Jeg vil spare Jeres kostbare tid, dommere. Jeg er fanget iblandt bjergmændene, som jeg havde drevet til oprør. Jeg alene har gjort alt. Døm nu: har jeg bevist min brøde, så har jeg samtidig bevist, at Schumacher og disse stakkels elendige, som I tror at være hans medsammensvorne, er uskyldige."

Den unge mand talte således med øjnene mod himmelen. Næsten livløs åndede Ethel næppe; det syntes hende alene, at Ordener, til samme tid som han retfærdiggjorde hendes fader, udtalte hans navn med megen bitterhed. Den unge mands ord forundrede og forfærdede hende, uden at hun kunne begribe dem. I alt, hvad der nåede hendes sanser, så hun kun ulykken klart. En følelse af samme slags syntes at beskæftige præsidenten. Man skulle have sagt, at han ikke troede sine egne øren. Han henvendte sig imidlertid til vicekongens søn:

"Hvis De virkelig er den eneste ophavsmand til oprøret, i hvilken hensigt har De da fremkaldt det?"

"Jeg kan ikke sige det."

En gysen greb Ethel, da hun hørte præsidenten sige i en næsten irriteret tone:

"Havde De ikke en kærlighedshandel med Schumachers datter?"

Men hendes Ordener havde i sine lænker gjort et skridt imod dommersædet og råbt i en harmfuld tone:

"Kansler Ahlefeld, nøjes med mit liv, som jeg overgiver Dem; ær en ædel og uskyldig pige. Forsøg ikke endnu en gang på at vanære hende!"

Den stakkels Ethel, der havde følt alt sit blod stige op i ansigtet, forstod ikke meningen af ordene, *endnu en gang*, som hendes forsvarer især lagde eftertryk på, men efter den vrede, der malede sig i præsidentens træk, skulle man have troet, at han forstod dem.

"Ordener Gyldenløve, glem ikke De den ærbødighed, De skylder kongens domstol og hans højeste embedsmand. Jeg irettesætter Dem i rettens navn. – Nu opfordrer jeg Dem på ny til at forklare, i hvilken hensigt De har begået den forbrydelse, De selv anklager Dem for."

"Jeg gentager Dem, at jeg ikke kan sige det."

"Var det ikke," spurgte sekretæren, "for at befri Schumacher?"

Ordener fortsatte at tie.

"Vær ikke stum, anklagede Ordener," sagde præsidenten, "det er bevist, at De stod i forståelse med Schumacher, og tilståelsen af Deres brøde anklager snarere end retfærdiggør fangen på Munkholmen. De kom ofte til Munkholmen, og det var mere

end sædvanlig nysgerrighed, der drev Dem til disse hyppige besøg. Det beviser dette diamantspænde."

Præsidenten tog på bordet et glimrende spænde og viste Ordener den.

"Erkender De, at den har tilhørt Dem?"

"Ja. – Ved hvilken hændelse?"

"Nu vel! En af oprørerne har på sit yderste overleveret den til vor geheimesekretær, med den forklaring, at han havde fået den af Dem i betaling for at have sat Dem over fra Trondhjems havn til Munkholmens fæstning. Nu spørger jeg Dem, herrer dommere, om ikke en sådan betaling, givet en simpel matros, viser, hvor megen vægt den anklagede Ordener Gyldenløve lagde på at komme til dette fængsel, hvor Schumacher holdes i forvaring?"

"Ah!" råbte Kennybol, "hvad Hans Nåde siger, er sandt; jeg kender spændet; det er vor stakkels broder, Gunder Steipers historie."

"Tys!" sagde præsidenten, "lad Ordener Gyldenløve svare."

"Jeg skjuler ikke," svarede denne, "at jeg ønskede at se Schumacher. – Men dette spænde beviser intet. Man må ikke komme ind i fæstningen med diamanter; matrosen, der satte mig over, havde under overfarten klaget over sin armod: jeg kastede da dette spænde til ham, da jeg ikke kunne beholde det hos mig ..."

"Om forladelse, Eders Nåde," afbrød geheimesekretæren ham. "Reglementet undtager vicekongens søn fra denne forholdsregel. De kunne da ..."

"Jeg ville ikke nævne mig."

"Hvorfor ikke?" spurgte præsidenten.

"Det kan jeg ikke sige."

"Deres forståelse med Schumacher og hans datter beviser, at hensigten af Deres anslag var at befri dem!"

Schumacher, der hidtil ikke havde givet andet tegn på opmærksomhed end hånlige skuldertræk, rejste sig op.

"Befri mig! Hensigten af det Helvedes opspind var at forråde og styrte mig, som det endnu er. Tror I, at Ordener Gyldenløve ville have tilstået sin delagtighed i forbrydelsen, hvis han ikke havde været grebet blandt oprørerne? O, jeg ser, at han har arvet sin faders had imod mig! Og hvad den forståelse angår, man tillægger ham med mig og min datter, så ved han, den elendige, at min datter også har arvet mit had imod ham, imod Gyldenløvernes og Ahlefeldernes slægt!"

Ordener sukkede dybt, mens Ethel hos sig selv var af en ganske anden mening end hendes fader, og mens denne sank tilbage på bænken, endnu skælvende af vrede.

"Retten vil dømme," sagde præsidenten.

Ordener, der, siden Schumacher talte, tavs havde slået øjnene ned, syntes at vågne:

"O hør mig ædle dommere! I skal gå ind i Jeres samvittighed: glem ikke, at Ordener Gyldenløve er den eneste skyldige. Schumacher er uskyldig. De andre ulykkelige er forførte af Hacket, der var udsendt af mig. Alt det øvrige har jeg gjort."

Kennybol afbrød ham:

"Han har ret, nådige dommere, for det er ham, der påtog sig at føre til os den berygtede islænder Hans, hvis navn jeg ønsker ikke må bringe mig ulykke. Jeg ved, at det er denne unge herre, der har vovet at opsøge ham i Valderhoug-hulen, for at foreslå ham at være vor anfører. Han betroede mig sit hemmelige

foretagende i Surb hos min svoger Rolf. Og for resten siger den unge herre også sandt, vi er blevet forledte af den forbandede Hacket, hvoraf følger, at vi ikke fortjener døden."

"Hr. geheimesekretær," sagde præsidenten, "forhøret er sluttet. Hvorledes lyder Deres påstand?"

Sekretæren rejste sig, hilste retten gentagne gange, pillede nogen tid i folderne på sin kniplingskrave uden et øjeblik med sine øjne at forlade præsidentens. Endelig lod han følgende ord høre med en dump sørgelig stemme:

"Hr. præsident, ærværdige dommere! Klagen står ved magt i alle sine punkter. Den anklagede Ordener Gyldenløve, der for altid besmitter sit berømmelige navns glans, har kun formået at lægge sin egen brøde for dagen uden at bevise, at den forrige kansler Schumacher og hans medskyldige islænderen Hans, Vilfried Kennybol, Jonas og Norbith er uskyldige. – Jeg kræver af domstolens retfærdighed, at de seks anklagede erklæres skyldige i højforræderi og majestætsforbrydelse i første grad."

En ubestemt mumlen lod sig høre blandt mængden. Præsidenten ville til at hæve retten, da biskoppen forlangte et øjebliks opmærksomhed.

"Oplyste dommere! det sømmer sig, at de anklagedes forsvar høres sidst. Jeg ville ønske det et bedre organ, for jeg er gammel og svag, og har i mig ingen anden kraft, end den som kommer til mig fra Gud. – Jeg forundres over geheimesekretærens strenge påstand. Intet beviser her min klient Schumachers brøde. Man kan ikke godtgøre, at han har taget nogen umiddelbar del i bjergmændenes opstand, og, siden min anden klient, Ordener Gyldenløve, erklærer at have misbrugt Schumachers navn, og, fremdeles, at være den eneste

ophavsmand til denne strafværdige opstand, så forsvinder al den mistanke, der hvilede på Schumacher. I må da frikende ham. Jeg anbefaler til Jeres kristelige barmhjertighed de andre anklagede, der kun er forvildede, som den gode hyrdes får, og selv den unge Ordener Gyldenløve, der i det mindste har den for Herren store fortjeneste, at bekende sin brøde. Betænk, at han endnu er i den alder, da mennesket kan snuble, ja endog falde, uden at Gud nægter at støtte eller rejse ham. Ordener Gyldenløve bærer næppe fjerdedelen af den tilværelsens byrde, der allerede tynger mit hoved. Læg på Jeres doms vægtskål hans ungdom og hans uerfarenhed, og berøv ham ikke så tidligt det liv, som Herren nylig har givet ham."

Oldingen tav, og satte sig ved siden af Ordener, der smilede, mens efter præsidentens indbydelse dommerne rejste sig af deres sæder, og i stilhed trådte over dørtærsklen til den frygtelige sal, hvor dommen skulle fældes.

Mens nogle mennesker afgjorde seks personers skæbne i denne frygtelige helligdom, sad de anklagede ubevægelige på deres bænk imellem to rækker drabanter. Schumacher, med hovedet på brystet, syntes nedsunket i dybe drømmerier; kæmpen kastede til højre og venstre blikke, hvori der malede sig en tåbelig sikkerhed; Jonas og Kennybol bad sagte med foldede hænder, mens deres kammerat Norbith fra tid til anden stampede i gulvet eller rystede sine lænker med konvulsivisk skælven. Imellem ham og den ærværdige biskop stod Ordener med armene over kors og øjnene hævet imod himmelen.

Bag dem hørte man mængdens støj, der havde brudt voldsomt ud ved dommernes bortgang. Det var den berømte fange fra Munkholmen, det var den frygtelige islænder; det var

især vicekongens søn, der beskæftigede alle tanker, alle læber, alle øjne. Tummelen blandt tilskuerne, blandet med beklagelser, latter og forvirrede skrig, steg og faldt som en flamme, der bølger for vinden.

Således forløb flere forventningstimer, så lange, at enhver undredes over, at de indbefattedes i en og samme nat. Fra tid til anden kastede man et øje hen til døren til rådslagningsværelset, men man så der intet uden to soldater, der gik frem og tilbage med blinkende hellebarder foran den ulykkelige dørtærskel, som to stumme spøgelser.

Endelig begyndte faklerne og lamperne at blegne, og nogle hvide stråler af dæmringen faldt ind igennem salens snævre vinduer, da den frygtelige dør blev åbnet. En dyb tavshed indtrådte øjeblikkelig, som ved trolddom, i stedet for al folkets tummel, og man hørte ikke længere nogen anden lyd, end tunge åndedræt og den ubestemte dumpe bevægelse i den forventningsfulde mængde.

Med langsomme skridt trådte dommerne ud af rådslagningsværelset og indtog atter deres dommersæder med præsidenten i spidsen.

Geheimesekretæren, der under deres fraværelse havde syntes hensunket i sine betragtninger, bøjede sig:

"Hr. præsident, hvilken kendelse har retten, der dømmer uden appel, fældet i kongens navn? Vi er rede til med ærefrygt at høre den."

Den dommer, der sad på præsidentens højre side, rejste sig med et pergament i hånden:

"Hans Nåde vor høje præsident, træt af den lange session, har overdraget mig, stedets første øvrighedsperson, på sine vegne

at læse den i kongens navn fældede dom. Vi vil nu opfylde denne ærefulde og sørgelige pligt, hvorfor vi påminder alle tilstedeværende om i stilhed at høre rettens kendelse."

Hans stemme antog nu en højtidelig og alvorlig bøjning, og alle hjerter bævede.

"I Hans Majestæt, vor allernådigste herre og konge kong Christians navn. Dette er den dom, som vi, dommere i denne høje ret, efter vor samvittighed afsiger angående Peder Schumacher, statsfange, Vilfried Kennybol, bonde fra Kjølenfjeldene, Jonas, bjergmand, Norbith lige så, Hans fra Klipstadur i Island, og Ordener Gyldenløve, baron af Thorwick, ridder af dannebrog, alle anklagede for højforræderi og majestætsforbrydelse i første grad. Islænderen Hans desuden beskyldt for mord, mordbrand og røveri."

1. Peder Schumacher er ikke skyldig.

2. Vilfried Kennybol, Jonas og Norbith er skyldige, men retten finder til deres undskyldning, at de er forførte.

3. Islænderen Hans er skyldig i alle de forbrydelser, han anklages for.

4. Ordener Gyldenløve er skyldig i højforræderi og majestætsforbrydelse i første grad.

Dommeren standsede et øjeblik for at trække vejret. Ordener fæstede på ham et blik fuldt af himmelsk glæde.

"Peder Schumacher," fortsatte dommeren, "retten frikender Jer og sender Jer tilbage til Jeres fængsel. Kennybol, Jonas og Norbith, retten formilder den straf, I har gjort Jer skyldige til, til evigt fængsel og tusinde rigsdalers bøder hver. Hans fra Klipstadur, morder og mordbrænder, I skal i aften føres til Munkholmens våbenplads, og der hænges i en galge. Ordener

Gyldenløve, forræder, I skal atter møde for denne ret, hvor alle Jeres ærestegn skal fratages Jer, og derpå skal I i aften føres ud til samme sted med en fakkel i hånden. Der skal Jert hoved afhugges, Jert legeme brændes, Jer aske strøs ud for vinden, og Jert hoved sættes på stage.

Sådan er den dom, vi har fældet."

Næppe var denne sørgelige læsning til ende, da man i salen hørte et skrig. Dette skrig isnede de tilstedeværende, mere endog end alt det rædsomme, der lå i dødsdommen: dette skrig bragte et øjeblik den til døden dømte Ordeners klare og strålende ansigt til at blegne.

44

> Aldrig …! en hurtig død vil befri mig fra mine lænker; en langsom død kunne alene sætte en grænse for min kummer … De elskende kan ofre alt, undtagen deres ømhed; de kan undvære alt undtagen kærligheden. Jeg er alt for min ægtefælle; hun er for mig mere end livet … Og jeg skulle give slip på hende for at købe en usselhed, der uden hende ikke er af noget værd! O Cora …! jeg kan fra dine arme kun gå i graven. – Kom, kom, er der intet andet råd til at frelse mig, så takker jeg Eder.
>
> *– Kotzebue: Spanierne i Peru.*

Det er forbi. Alt går i opfyldelse, eller snarere alt er allerede opfyldt. Han har reddet den elskedes fader, han har reddet hende selv, idet han bevarede hende den faderlige bistand. Den unge mands ædle sammensværgelse for Schumachers liv er lykkedes.

Nu er resten intet. Han har kun tilbage at dø.

De, som har troet ham skyldig eller afsindig, dømmer ham nu, den ædelmodige Ordener, som han dømmer sig selv i sit indre med en hellig henrykkelse. For, da han trådte ind i oprørernes rækker, var det hele tiden hans tanke, at, om han ikke kunne hindre udførelsen af Schumachers forbrydelse, skulle han dog i det mindste hindre straffen for den, ved at kalde den ned på sit eget hoved.

"Ak!" sagde han ved sig selv, "uden tvivl er Schumacher skyldig, men, forbitret ved sit fangenskab og sin ulykke er hans brøde tilgivelig. Han vil kun sin frihed: han forsøger at få den, selv ved oprør. – Men hvad vil der blive af min Ethel, hvis man berøver hende hendes fader, hvis hun mister ham på skafottet,

hvis en ny vanære rammer hende? Hvad vil der blive af hende, uden støtte, uden hjalp, alene i et fængsel, eller vankende om i en verden fuld af fjender?"

Denne tanke havde bestemt ham til sit offer, og han havde hengivet sig til det med glæde, for den største glæde for et elskende væsen er at ofre sit liv for den elskede.

Han er da blevet grebet iblandt oprørerne. Han er blevet slæbt for de dommere, der burde have fældet Schumacher, han har udført sin ædle usandhed. Han er blevet dømt, han går en grusom død i møde, en vanærende straf, han vil efterlade sig et besmittet minde, men alt forsvinder i den unge mands øjne. Han har reddet sin Ethels fader.

Nu sidder han på sine lænker i et fugtigt fængsel, hvor lys og luft kun med møje trænger ind igennem snævre åbninger. Tæt ved ham står, hvad der skal opholde resten af hans liv, et sort brød og en krukke vand. En jernring trykker hans hals, lænker tynger hans hænder og fødder. Hver time, der forsvinder, berøver ham mere liv, end et år berøver andre dødelige. – Han er hensunket i salige drømme.

"Måske skal erindringen om mig ikke dø med mig, i det mindste ikke i et af de hjerter, der slår iblandt menneskene; måske vil hun skænke mig en tåre for mit blod; måske vil hun stundom hellige den en længselstanke, der har ofret hende sit liv; måske vil hun i sine jomfruelige drømme stundom se sin vens dunkle billede. Hvem ved i øvrigt, hvad der er bag døden? Hvem ved, om ikke ånderne, befriede fra deres legemlige fængsel, kan våge over de elskede, stå i hemmelighedsfuld forbindelse med de kære, der endnu er fængslet, og hemmeligt bibringer dem nogen engledyd, nogen himmelglæde ...?"

Vist nok blandede der sig også bitre tanker med disse trøstende sværmerier. Det had, Schumacher havde vist ham i det øjeblik, han fuldbragte sit offer, overvældede hans hjerte. Det sønderrivende skrig, han havde hørt til samme tid som sin dødsdom, havde dybt rystet ham, for alene iblandt alle tilstedeværende havde han genkendt denne stemme og begrebet denne smerte – Og, skal han da ikke mere se hende igen, sin Ethel? skal hans sidste øjeblik tilbringes i det samme fængsel, der indeslutter hende, uden at han endnu en gang skal se dens blide øjne, høre dens blide stemme, for hvem han går i døden?

Han overlod således sin ånd til disse ubestemte drømmerier, der er for tanken, hvad søvnen er for livet, da de gamle rustede slåers hæse skrig forstyrrende traf hans øre, der allerede på en måde lyttede til en anden sfæres harmonier. – Det var hans fængsels tunge jerndør, der åbnede sig knagende på hængslerne. Den unge mand rejste sig rolig og næsten glad op, for han tænkte, at det var bøddelen, som skulle hente ham, og han havde allerede opgjort sin regning med livet.

Han tog fejl i sin forventning: en hvid, rank skabning rejste sig ved fængselsdøren, lig et lysende syn. Ordener tvivlede på, at han så det, og spurgte sig selv, om han ikke allerede var i Himmelen. Det var hende, det var hans Ethel.

Den unge pige sank i hans lænkebundne arme; hun vædede hans hænder med tårer, som hendes flagrende hårs lange sorte lokker aftørrede; hun kyssede hans lænker og sårede sine rene læber på disse fornedrelsens tegn; hun talte ikke, men hele hendes hjerte syntes at måtte undfly i det første ord, der banede sig vej igennem hendes hulken.

Han – han følte den mest himmelske glæde, han havde følt siden sin fødsel. Han trykkede Ethel blidt til sin barm, og ingen magt syntes i dette øjeblik at kunne rive hende ud af hans arm. Følelsen af hans nærforestående død blandede noget højtideligt i hans henrykkelse; det var som om han for evigheden forenedes med sin elskede.

Han spurgte ikke Ethel, hvorledes hun havde kunnet trænge ind til ham. Hun var der, kunne han tænke på andet? Heller ikke forundredes han over det. Han spurgte sig ikke selv om, hvorledes en ung, forfulgt, svag, hjælpeløs pige, trods tredobbelte jerndøre og tredobbelte rækker soldater, havde kunnet åbne sit eget fængsel og hans. Det syntes ham ganske naturligt: han bar hos sig selv den stærke bevidsthed om, hvad kærlighed formår.

Hvorfor tale med læberne, når man kan tale med ånden? – Begge tav, fordi der gives sindsbevægelser, der kun lader sig udtrykke ved tavshed.

Endelig hævede den unge pige sit hoved, der hvilede ved hans stormende hjerte.

"Ordener," sagde hun, "jeg kommer for at redde dig!"

Og hun fremførte disse håbets ord med smertelig beklemthed.

Ordener rystede smilende på hovedet.

"Redde mig, Ethel! det håber du forgæves: flugt er umulig."

"Ak! det ved jeg kun alt for vel. Slottet er fyldt med soldater, og enhver port, man må igennem for at komme hertil, er bevogtet af drabanter, der ikke sover." Hun tilføjede med kraft: "Men jeg bringer dig et andet redningsmiddel."

"Omsonst, Ethel. Du må ikke smigre dig med falske forhåbninger. Om nogle timer vil et øksehug alt for grusomt tilintetgøre dem ..."

"O, tal ikke ud, Ordener! Du skal ikke dø. Befri mig fra denne rædsomme tanke, eller snarere fremstil den for mig i al sin rædsel for at give mig kraft til at fuldbyrde din redning og mit offer."

Der lå i den unge piges tone et uforklarlige udtryk. Ordener så blidt på hende.

"Dit offer! Hvad mener du?"

Hun skjulte sit ansigt med hænderne, og hulkede, idet hun næppe hørligt sagde:

"O Gud! ..."

Denne modløshed var af kort varighed. Hun rejste sig op. Hendes øjne strålede, hendes mund smilede. Hun var skøn som en engel, der atter hæver sig op til Himmelen.

"Hør, min Ordener, dit skafot skal ikke rejses. For at leve behøver du kun at ægte Ulrikke Ahlefeld!"

"Ulrikke Ahlefeld! Dette navn i din mund, Ethel!"

"Afbryd mig ikke," fortsatte hun, rolig som en martyr, der lider sin sidste pinsel. "Jeg er sendt hertil af grevinde Ahlefeld. Man lover at udvirke din benådning hos kongen, når man til gengæld får din hånd for storkanslerens datter. Jeg kommer her for at kræve din ed, at du vil ægte Ulrikke og leve for hende. Man har valgt mig til sendebud, fordi man tænkte, at min stemme skulle have nogen magt over dig."

"Ethel," sagde den domfældte med iskold stemme, "lev vel! når du går herfra, så sig, at man skal lade bøddelen komme."

Hun rejste sig, og stod et øjeblik foran ham bleg og skælvende. Derpå vaklede hendes knæ, og hun sank ned på stengulvet med foldede hænder.

"Hvad har jeg gjort ham?" hviskede hun med kvalt stemme.

Ordener fæstede stum sit blik på gulvet.

"Ordener," sagde hun, og slæbte sig på knæ hen til ham, "du svarer mig ikke? Du vil da ikke tale mere til mig ...? Det står mig da kun tilbage at dø."

En tåre bævede i den unge mands øjne.

"Ethel, du elsker mig ikke længere."

"O Gud," råbte den ulykkelige unge pige og slyngede sine arme om fangens knæ, "jeg elsker ham ikke længere! Du siger, at jeg ikke elsker dig længere, min Ordener! Er det også sandt, at du har kunnet sige dette?"

"Du elsker mig ikke længere, siden du foragter mig."

Han angrede øjeblikkelig at have udtalt dette grusomme ord, for det var i en sønderrivende tone, Ethel, med armene slynget om hans hals, fremhulkede med tårekvalt stemme:

"Tilgiv mig, min elskede Ordener! tilgiv mig, som jeg tilgiver dig. Jeg foragte dig? Er du ikke min lykke, min stolthed, mit alt? – Sig mig, lå der i mine ord andet end brændende kærlighed, end dyb beundring for dig? Ak! Dit strenge sprog har gjort mig meget ondt, da jeg kom for at redde dig, min Ordener, ved at ofre hele mit væsen for dit."

"Men," sagde den unge mand formildet, idet han bortkyssede Ethels tårer, "var det ikke at vise mig ringe agtelse, at foreslå mig at købe mit liv ved at forlade min Ethel, ved nedrigt at glemme mine eder, ved at ofre min kærlighed?" Han tilføjede

med øjet stift fæstet på Ethel: "Min kærlighed, for hvem jeg i dag udgyder alt mit blod."

Et langt suk hindrede Ethel fra at svare. Endelig udbrød hun:

"Hør mig videre, Ordener, anklag mig ikke så snart. Jeg har måske mere kraft, end der sædvanligvis findes hos en svag kvinde. – Fra det øverste af vort fangetårn ser man det skafot, der er dig bestemt, opføres på våbenpladsen. O! Du kender ikke, Ordener, den rædsomme smerte, at se døden langsomt beredes den, til hvem vort liv er knyttet! Grevinde Ahlefeld, ved hvis side jeg hørte din frygtelige dom forkyndt, opsøgte mig i fængslet, hvortil jeg var vendt tilbage med min fader. Hun spurgte mig, om jeg ville frelse dig; hun anviste mig dette forhadte middel. Ordener, jeg måtte ofre min ulykkelige tilværelse, give slip på dig, miste dig for altid, give en anden dig, Ordener, den forladte Ethels eneste lykke, eller overlevere dig til døden. Man gav mig valget imellem min ulykke og din død: jeg betænkte mig ikke."

Han kyssede med ærbødighed hendes hånd.

"Jeg betænker mig heller ikke, Ethel. Du ville ikke være kommet for at byde mig livet ved Ulrikke Ahlefelds hånd, hvis du havde vidst, hvorledes det går til, at jeg dør."

"Hvad? Hvilken hemmelighed ...?"

"Tillad mig at have en hemmelighed for dig, min elskede Ethel. Jeg vil dø, uden at du ved, om du skylder mig taknemmelighed eller had for min død."

"Du vil dø! Du vil da dø! og det er sandt! og skafottet opføres i dette øjeblik, og ingen menneskelig magt kan redde min Ordener, som man vil myrde! Hør mig, kast et blik på din veninde, på din brud, og lov mig, elskede Ordener, at ofre mig

uden vrede. Er du også vis på, svar din Ethel, som du ville svare Gud, at du ikke kunne føre et lykkeligt liv med hende, med Ulrikke Ahlefeld ...? Er du også vis på det, Ordener? hun er måske, hun er uden tvivl smuk, blid, dydig; hun er bedre end den, for hvem du dør. – Vend ikke hovedet bort, min ven – min Ordener. Du er så ædel og så ung til at bestige et skafot! Vel! Du kunne leve med hende i en eller anden glimrende by, hvor du ikke mere ville tænke på dette sørgelige fængsel; du kunne lade dine dage glide roligt hen uden at underrette dig om mig. Jeg finder mig i det, du måtte forjage mig af dit hjerte, ja af din erindring, Ordener. Men lev, lad mig her alene, det tilkommer mig at dø. Og tro mig, når jeg ved dig i en andens arme, behøver du ikke at foruroliges for mig: jeg vil ikke lide længe!"

Hun holdt inde; hendes stemme tabte sig i tårer.

Imidlertid læste man i hendes trøstesløse blik en smertelig attrå efter at vinde den sørgelige sejr, der skulle bringe hende døden.

Ordener sagde:

"Ethel, tal ikke mere til mig om dette. Lad der ikke i dette øjeblik komme andre navne over vore læber end dit og mit."

"Altså," sagde hun, "ak! ak! Du vil da dø."

"Jeg må! Med glæde vil jeg bestige skafottet for dig; med afsky ville jeg gå til alteret med enhver anden kvinde. Tal ikke mere om det; du bedrøver og krænker mig."

Hun græd, stadig fremstammende:

"Han vil dø, o Gud, og det en vanærende død."

Ordener svarede med et smil:

"Tro mig, Ethel, der er mindre vanære i min død, end i livet, som du foreslår mig det."

I dette øjeblik opdagede hans øje, der gled bort fra den forgrædte Ethel, en olding i gejstlig dragt, der stod i skyggen under den lave dørhvælving:

"Hvad vil De?" spurgte han heftigt.

"Herre, jeg er kommet med grevinde Ahlefelds sendebud. De har ikke bemærket mig, og jeg ventede i stilhed på, at Deres øjne skulle falde på mig."

Virkelig havde Ordener kun set sin Ethel, og hun havde, ved synet af Ordener, glemt sin ledsager.

"Jeg er," fortsatte oldingen, "den præst, som det er overdraget ..."

"Jeg forstår Dem," sagde den unge mand. "Jeg er rede."

Præsten nærmede sig til ham:

"Gud er også rede til at modtage Dem, min søn."

"Hr. pastor," fortsatte Ordener, "Deres ansigt er mig ikke ukendt. Jeg har set Dem et sted."

Præsten bøjede sig.

"Jeg kender også Dem igen, min søn. – Det var i Vygla-tårnet. Vi viste begge den dag, hvor lidt menneskeord er at stole på. De lovede mig de tolv ulykkelige domfældtes benådning, og jeg troede ikke på Deres løfte, da jeg ikke kunne ane, at De var den, De er, vicekongens søn. Og De, herre, som regnede med Deres magt og Deres rang, da De gav mig denne forsikring ..."

Ordener fuldførte den tanke, som Athanasius Munder ikke vovede at bringe til ende:

"Jeg kan nu ikke få nogen benådning, end ikke min egen. De har ret. Jeg agtede fremtiden for lidt, og den har straffet mig for det, med at vise mig sin magt, der var større end min."

Præsten bøjede hovedet.

"Gud er stærk," sagde han.

Derpå fæstede han sine venlige øjne på Ordener og tilføjede:

"Gud er god!"

Ordener, der syntes at tænke på noget, råbte efter kort tavshed:

"Hør, hr. pastor, jeg vil holde det løfte, jeg gjorde Dem i Vygla-tårnet. Begiv Dem efter min død til Bergen, til min fader, Norges vicekonge, og sig ham, at den sidste gunst hans søn beder ham om, er Deres tolv beskyttedes benådning. Han vil tilstå Dem den, jeg er vis på det."

En tåre vædede Athanasius Munders rørte og ærværdige ansigt.

"Min søn," sagde han, "ædle tanker må fylde Deres sjæl, da De til samme tid modigt afslår Deres egen benådning, og kærligt ansøger om andres. For jeg har hørt Deres afslag, og, hvor meget jeg end må dadle den farlige overdrivelse i en menneskelig lidenskab, er jeg dog blevet dybt rørt over det. Nu siger jeg til mig selv: *Unde scelus?* Hvorledes går det til, at en mand, der så meget nærmer sig den sande retfærdige, har besmittet sig med den brøde, han er domfældt for?"

"Min fader! jeg har ikke sagt hende det, jeg kan ikke sige Dem det. Tro alene, at årsagen til min dødsdom ikke er nogen forbrydelse."

"Hvorledes! forklar Dem, min søn."

"Træng ikke ind på mig," svarede den unge mand med fasthed. "Lad mig tage min døds hemmelighed med mig i graven."

"Han kan ikke være skyldig," sagde præsten for sig selv. – Derpå stillede han på et plumpt bord en lille antændt

jernlampe, han havde bragt med sig, og en åben bibel.

"Min søn, læs og bed! om nogle timer kommer jeg tilbage. – Kom," tilføjede han, idet han vendte sig til Ethel, der, under hans samtale med Ordener, i stilhed havde søgt at fatte sig, "vi må forlade fangen. Tiden løber ..."

Hun rejste sig op med roligt og strålende åsyn. En hellig ild flammede i hendes blik.

"Hr. pastor, jeg kan endnu ikke følge Dem. De må først forene Ethel Schumacher med hendes ægtefælle Ordener Gyldenløve." Hun så på Ordener: "Var du endnu mægtig, fri og æret, min Ordener, ville jeg med tårer afsondre min sørgelige skæbne fra din. Men nu, da du ikke længere frygter for at besmittes af min ulykke, da du ligesom jeg er fanget, vanæret, undertrykt; nu, da du skal dø, kommer jeg til dig i det håb, at du, min Ordener, i det mindste vil tillade den, der ikke kunne blive din ledsagerinde igennem livet, at være din ledsagerinde i døden; for du elsker mig nok, ikke sandt, til ikke et øjeblik at have tvivlet på, at jeg ikke længe kan overleve dig?"

Ordener sank ned for hendes fødder og kyssede randen af hendes kjole.

"De, gamle," fortsatte hun, "skal være os i stedet for familie og forældre; dette fængsel skal være vort tempel, denne sten vort alter. Her er min ring, vi knæler for Gud og for Dem. Velsign os, og læs de hellige ord, der skal forene Ethel Schumacher med Ordener Gyldenløve, hendes ægtefælle."

Og de havde begge kastet sig på knæ foran præsten, der betragtede dem med forundring, blandet med medynk.

"Hvorledes, mine børn! hvad vil I gøre?"

"Fader," sagde den unge pige, "tiden iler. Gud og døden venter os. Man støder undertiden i livet på en uimodståelig magt, på en vilje, som man pludselig giver efter for, som om den var mere end en menneskelig vilje."

Præsten hævede øjnene og sukkede:

"Herren tilgive mig, om jeg synder ved at give efter! I elsker hinanden og har kun meget kort tid at elske hinanden på jorden. Jeg tror ikke jeg fejler imod mine hellige pligter ved at besegle Jeres kærlighed."

Den glædelige, sørgelige ceremoni fuldendtes. De rejste sig begge op under præstens sidste velsignelse; de var ægtefæller.

Den dødsdømtes ansigt strålede af smertelig glæde. Man skulle have sagt, at han begyndte at føle dødens bitterhed nu, da han prøvede livets lykke. I hans ægtefælles åsyn viste sig ædel og simpel højhed; hun var endnu beskeden som en ung jomfru, og allerede næsten stolt som en ung kone.

"Hør mig, min Ordener," sagde hun, "ikke sandt, nu er vi lykkelige ved at dø, siden livet ikke kunne forene os ..."

Han trykkede hende til sin svulmende barm, og kunne blot fremføre disse ord, hvori alle hans følelser sammentrængte sig:

"Ethel, du er da min ...!"

"Mine børn," sagde præsten med rørt stemme, "tag afsked. Det er på tide."

"Ak ...!" råbte Ethel.

Hele hendes heltestyrke vendte tilbage og hun knælede for den domfældte:

"Farvel, min elskede Ordener; giv mig din velsignelse!"

Fangen opfyldte denne rørende bøn, og vendte sig derpå om for at hilse den ærværdige Athanasius Munder. Oldingen lå

også på knæ for ham.

"Hvad venter De på, fader?" spurgte han overrasket.

Oldingen så på ham med en ydmyg og blid mine:

"Deres velsignelse, min søn."

"Himlen velsigne Dem, og skænke Dem al den lykke, Deres bønner nedkalder over Deres brødre, menneskene," sagde Ordener i en rørt og højtidelig tone.

Snart hørte gravhvælvingen den sidste afsked og de sidste kys; snart lukkede de tunge slåer sig støjende, og jerndøren skilte begge ægtefæller, der syntes kun at være forenede for i døden at adskilles.

45

Den, som overleverer mig Louis Peres, død eller levende, giver jeg to tusinde rigsdaler.

– Calderon: Louis Perez.

Jeg lærte at klappe i hænderne og udstøde sejrsråb, når luen antændte slottene. Jeg dyppede mine hænder i mine fjenders blod, og dette blod tjente mit ansigt til sminke.

– Walter Scott: Harald den Uforfærdede.

Mit liv er et udgået træ. Det lønner ikke umagen at skåne det.

– Kotzebue: Rollas død.

"Baron Voethaun, oberst ved musketererne, hvad er det for en af de soldater, der fægtede under Deres befaling ved den sorte støtte, som har taget islænderen Hans til fange? Nævn ham for retten, at han kan modtage de udlovede tusinde rigsdaler."

Således talte præsidenten i retten, der atter havde samlet sig. Foran dem stod kæmpen, der var ført dertil, bærende om halsen den strikke, der om nogle timer skulle bære ham.

Obersten sad ved geheimesekretærens bord. Han rejste sig, og hilste retten og biskoppen, som atter havde indtaget sin første plads.

"Herrer dommere! Den soldat, som har fanget islænderen Hans, er her til stede. Han hedder Torik Belfast, anden musketér i mit regiment."

"Han træder da frem," sagde præsidenten, "og modtager den udlovede belønning."

En ung soldat i musketeruniform fremstillede sig.

"I er Torik Belfast?" spurgte præsidenten.

"Ja, Eders Nåde."

"Det er Jer, der har taget islænderen Hans til fange?"

"Ja, det skulle man mene, med Eders Excellences tilladelse."

Man lagde en tung pose på bordet.

"Genkender I også i denne mand den berygtede islænder Hans," tilføjede præsidenten, og pegede på den lænkede kæmpe.

"Jeg forstod mig bedre på den smukke lille Kattys fjæs end på islænderen Hans', men det tør jeg nok påstå, at, hvis islænderen Hans er noget steds, så er det i denne store trolds skikkelse."

"Træd nærmere, Torik Belfast," fortsatte præsidenten. "Her er de udlovede tusinde rigsdaler."

Soldaten nærmede sig hurtigt til bordet, da pludselig en stemme lod sig høre i blandt mængden:

"Musketér fra Munkholmen, det er ikke dig, der har fanget islænderen Hans!"

"Nej vil man høre slig snak!" råbte soldaten idet han vendte sig om, "jeg ejer ikke mere end mig selv og næppe det, men jeg lover at give den, der sagde dette, ti tusinde dukater, hvis han kan bevise det, han har sagt."

Og med begge arme over kors lod han sit øje med sikkerhed glide hen over mængden.

"Nå! Den, der talte, vis dig dog!"

"Det er mig," sagde en lille mand, der med møje banede sig vej igennem hoben. Denne nye person var indhyllet i en sivmåtte og sælhundeskind, der hang ned om ham som en hyttes kegleformede tag. Hans skæg var sort, og tykt hår af samme farve dækkede hans røde øjenbryn, og skjulte hans

ansigt, hvoraf alt, hvad man opdagede, var hæsligt. Man så hverken hans arme eller hans hænder.

"Ah! Det er dig?" sagde soldaten med skoggerlatter. "Og hvem er det da, der efter din mening, min smukke herre, har haft den ære at gribe dette frygtelige dyr?"

Den lille mand rystede på hovedet, og sagde med en slags ondskabsfuldt smil:

"Det er mig."

I dette øjeblik troede baron Voethaun i denne besynderlige mand at genkende det hemmelighedsfulde væsen, der i Skogn havde underrettet ham om oprørernes ankomst; – kansler Ahlefeld værten i Arbar-ruinen; og geheimesekretæren en vis bonde i Ølmsøe, der bar en lignende dragt, og så vel havde tilkendegivet ham islænderen Hans opholdssted. Men da de alle tre var skilte fra hinanden, kunne de ikke meddele hinanden det flygtige indtryk, som den forskel i dragt og træk, de siden bemærkede, snart udslettede.

"Virkelig, det er dig!" svarede soldaten ironisk. "Hvis du ikke så ud som en tobenet sælhund fra Grønland, skulle jeg, efter de øjekast, du sender mig, være fristet til i dig at genkende en anden pudsérlig dværg, der ligeledes ville yppe klammeri med mig i Spladgest, for omtrent fjorten dage siden. – Det var den dag, da man bragte bjergmanden Ulf Stadts lig ..."

"Ulf Stadt!" afbrød den lille mand ham skælvende.

"Ja, Ulf Stadt," forsikrede soldaten ligegyldig, "den samme forskudte elsker, der døde som en nar for en pige, som var en af vore kammeraters kæreste."

Den lille mand sagde i en dump tone:

"Var der ikke også i Spladgest liget af en officer af dit regiment?"

"Rigtigt. Jeg husker nok den dag, så længe jeg lever. Jeg havde glemt tiden, da jeg skulle være tilbage, og var nær sluppet ilde fra det, da jeg kom ind i fæstningen igen. Denne officer var kaptajn Dispolsen ..."

Ved dette navn rejste geheimesekretæren sig:

"Disse to personer misbruger rettens tålmodighed. Vi beder hr. præsidenten at afkorte denne upassende og unyttige samtale."

"Intet hellere, hvad mig angår," sagde Torik Belfast, "når kun Eders Nåder tilkender mig de tusinde rigsdaler, der er lovet for Hans' hoved, for det er mig, der har taget ham til fange."

"Du lyver!" skreg den lille mand.

Soldaten greb til siden efter sin sabel.

"Du er lykkelig, pusling, at vi står for retten, hvor en soldat, var han end ti gange musketér fra Munkholmen, må anse sig våbenløs, som en gammel hane."

"Det er mig," sagde den lille mand koldt, "som belønningen tilkommer, for uden mig skulle man ikke have fået islænderen Hans' hoved."

Rasende svor soldaten, at det var ham, der havde taget islænderen Hans, da han var faldet på valpladsen, og igen begyndte at åbne øjnene.

"Nu vel," sagde hans modstander, "det kan være, at det er dig, der har taget ham, men det er mig, der har kastet ham til jorden. Uden mig skulle du nok ladet være at tage ham til fange. Altså tilhører de tusinde rigsdaler mig!"

"Det er ikke sandt," svarede soldaten, "det er ikke dig, der har kastet ham til jorden, det er en ånd, klædt i dyrehuder."

"Det er mig!"

"Nej, nej!"

Præsidenten befalede begge parter at tie. Derpå spurgte han atter oberst Voethaun, om det virkelig var Torik Belfast, der havde bragt ham islænderen Hans som fange. På dennes bekræftende svar erklærede han, at belønningen tilkom soldaten.

Den lille mand skar tænder, og musketeren strakte grisk hænderne ud for at bemægtige sig posen.

"Et øjeblik!" skreg den lille mand. "Hr. præsident, efter udråbet tilhører denne sum kun den, som overleverer islænderen Hans?"

"Ja," sagde dommerne.

Den lille mand vendte sig imod kæmpen:

"Denne mand er ikke islænderen Hans."

En forundringsmumlen løb igennem salen. Præsidenten og geheimesekretæren bevægede sig uroligt på deres stole.

"Nej," gentog den lille mand med kraft, "pengene tilhører ikke den forbandede musketér fra Munkholmen, for denne mand er ikke islænderen Hans."

"Vagt," sagde præsidenten, "før denne rasende bort! Han er afsindig."

Biskoppen hævede sin stemme:

"Den ærede præsident tillader mig at gøre ham opmærksom på, at man, ved at afstå fra at høre denne mand, sønderbryder den planke, der måske kunne bringe den her nærværende

domfældte redning. Jeg forlanger tværtimod, at forhøret fortsættes."

"Hr. biskop, retten vil opfylde Deres ønske," svarede præsidenten. Derpå henvendte han sig til kæmpen, "I har erklæret at være islænderen Hans. Vedstår I, med døden for øje, denne erklæring?"

Den domfældte svarede:

"Jeg vedstår den, jeg er islænderen Hans."

"De hører, hr. biskop?"

Den lille mand skreg på samme tid som præsidenten:

"Du lyver, bonde fra Kjølen! Du lyver! Vær ikke så halsstarrig i at ville bære et navn, der knuser dig! Husk, at det allerede en gang har bragt dig ulykke."

"Jeg er Hans fra Klipstadur i Island," gentog kæmpen, med øjet stift fæstet på geheimesekretæren.

Den lille mand nærmede sig soldaten fra Munkholmen, der, ligesom mængden nysgerrig iagttog, hvad der foregik.

"Bonde fra Kjølen, man siger at islænderen Hans drikker menneskeblod. Er du ham, så drik. – Se, her har du det."

Under disse ord slog han måtten til side, stødte en dolk i musketerens hjerte og kastede liget for kæmpens fødder. Et skrig af afsky og rædsel hævede sig. Soldaterne, som bevogtede kæmpen, veg tilbage. Den lille mand styrtede sig hurtigt som et lyn over den beskyttede fjeldbo, og strakte ham med et nyt dolkestød hen over soldatens lig. Derpå kastede han sin sivmåtte, sit falske hår og sit sorte skæg, viste sine senede lemmer under en hæslig beklædning af dyrehuder, og et ansigt, der bredte endnu mere skræk iblandt de tilstedeværende end den bloddryppende dolk, han løftede op.

"He! Dommere, hvor er islænderen Hans?"

"Vagt, grib dette uhyre!" skreg præsidenten forfærdet.

Han slængte sin dolk hen i salen.

"Den er mig unyttig, hvis her ikke er flere soldater fra Munkholmen."

Under disse ord overlod han sig uden modstand til vagten, der omgav ham, og ville belejre ham som en fæstning. Man lænkede uhyret på de anklagedes bænk, og en bærestol førte begge hans ofre bort, af hvilke den ene, fjeldboen, endnu åndede.

Det er umuligt at skildre de forskellige måder, hvorpå rædsel, forbavselse og harme under denne gyselige scene bevægede folket, vagten og dommerne. Da røveren rolig og ligegyldig havde taget plads på ulykkens bænk, pålagde nysgerrighedsfølelsen ethvert andet indtryk tavshed, og opmærksomheden bragte igen rolighed til veje.

Den ærværdige biskop rejste sig:

"Herrer dommere," sagde han.

Røveren afbrød ham:

"Biskop, jeg er islænderen Hans: gør dig ikke den ulejlighed at forsvare mig."

Geheimesekretæren stod op.

"Hr. præsident," uhyret tog ham ordet af munden, "geheimesekretær, jeg er islænderen Hans. Gør dig ikke det bryderi at anklage mig."

Med fødderne i blod, lod han sit vilde dristige øje fare hen over retten, vagten og mængden. Alle disse mennesker bævede af forfærdelse for denne ene, afvæbnede og lænkebundne mands blik.

"Hør, dommere, vent ikke mange ord af mig. Jeg er Hans fra Klipstadur. Min moder er det gamle Island, vulkanernes ø. Det dannede fordum kun et bjerg, men det knustes af en kæmpes hånd, der støttede sig på det, da han faldt ned fra himmelen. Jeg behøver ikke at tale om mig. Jeg nedstammer fra Ingolf den Ødelæggende, og jeg bærer hans ånd i mig. Jeg har begået flere mord og nedbrændt flere gårde end I har fældet uretfærdige domme i hele Jeres liv. Jeg har hemmeligheder sammen med kansler Ahlefeld. – Min natur er at hade menneskene, min lyst er at skade dem. Oberst over musketererne fra Munkholmen! det er mig, som underrettede dig om bjergmændenes tog forbi den sorte støtte, vis på, at du ville dræbe en stor mængde mennesker i svælgene der; det er mig, som knuste en stor del af dit regiment med klippestykker: jeg hævnede min søn. Nu, dommere, da min søn er død, søger jeg selv her døden. Ingolfs ånd hviler tungt på mig, siden jeg bærer den alene, og ikke kan overgive den til nogen arving. Jeg er træt af livet, da det ikke længere kan tjene til eksempel og undervisning for en eftermand. Jeg har drukket blod nok: jeg tørster ikke mere. – Nu er jeg her: I kan drikke mit."

Han tav, og alle stemmer gentog med forfærdelse hans frygtelige ord.

Biskoppen sagde til ham:

"Min søn, i hvilken hensigt har I da begået så mange forbrydelser?"

Røveren brød ud i latter.

"Det sværger jeg dig til, biskop, at det ikke var som din broder i Borglum, i den hensigt at berige mig. Der var noget i mig, som drev mig."

Nogle historieskrivere påstår, at i 1525 gjorde en biskop i Borglum sig berygtet ved forskellige røverier. Han lønnede, siger de, sørøvere, der gjorde Norges kyster usikre. Begivenheden er imidlertid noget tvivlsom.

"Herren bor ikke i alle sine tjenere," svarede den ærværdige olding ydmygt. "I vil håne mig, jeg ønskede at kunne forsvare Jer. "

"Du spilder din tid. Spørg din anden broder, biskoppen i Skalholt på Island. Ved Ingolf, det er underligt nok, at to biskopper har draget omsorg for mit liv, den ene ved min vugge, den anden ved min grav. Biskop, du er en gammel nar."

Efter frugtesløse forsøg på at fremkalde en gnist af menneskelig følelse hos uhyret, satte biskoppen sig atter ned dybt bedrøvet.

"Nu, dommere," fortsatte islænderen Han, "hvad venter I på? Havde jeg været i Jeres sted og I i mit, skulle jeg ikke så længe have ladet Jer vente på Jeres dødsdom."

Retten forlod salen. Efter kort rådslagning vendte den tilbage, og præsidenten oplæste højt dommen, der dømte islænderen Hans til at hænges.

"Det er godt," sagde røveren. "Kansler Ahlefeld, jeg ved nok for din regning, til at kunne få dig til at gøre mig selskab. Men lev, siden du lever til ulykke for menneskene. – Kom, nu er jeg vis på ikke at dø strådøden og komme til Niflheim."

Geheimesekretæren befalede vagten, der omgav Hans, at føre ham til den slesvigske løves tårn, og der bevogte ham, mens man i musketerernes kvarter på Munkholmen gjorde et fængsel i stand, hvor han kunne afvente sin henrettelse.

"I musketerernes kvarter på Munkholmen!" gentog uhyret med et glædesbrøl.

46

> Pane de Leons lig, der var blevet liggende ved Kiloen udsat for solens oplysende stråler, bemægtigede maurerne fra Alpurares sig og bragte til Granada …
>
> *– E.H.: Fangen i Ochali.*

> Skæbnens luner frembringer, af de mindst bemærkede årsager, vigtige omstændigheder, eller forandrer tingenes løb.
>
> *– Baron Eckstein.*

Førend endnu denne dag, i hvilken vi allerede er rykket temmelig langt hen, var frembrudt, i samme time, som Ordeners dom forkyndtes på Munkholmen, var den nye vogter i Spladgest, Benignus Spiagudrys forrige medhjælper og nuværende eftermand, Oglypiglap pludselig blevet vækket. Gentagne voldsomme slag på bygningens port nødte ham til uvilligt at forlade sit hårde leje. Han greb kobberlampen, hvis svage skin blændede hans søvndrukne øjne, og gik, bandende ligsalens fugtighed, for at lukke op for dem, der så tidligt rev ham ud af søvnens arme.

Det var fiskere fra Sparbo-søen, der på en båre, dækket med siv, søgræs og dyndplanter, bragte et lig, fundet i søens vande.

De nedlagde deres byrde i bygningens indre, og Oglypiglap gav dem et bevis for modtagelsen, at de kunne kræve deres betaling.

Da han var blevet alene i Spladgest, begyndte han at afklæde liget, som var bemærkelsesværdigt ved sin længde og magerhed. Den første genstand, der viste sig for hans øjne, da han havde taget dækningen bort, var en uhyre stor paryk.

"Virkelig," sagde han ved sig selv, "denne underligt dannede paryk har før været i mine hænder. Den tilhørte den unge sirlige franskmand ... men," fortsatte han, idet han fortsatte sit arbejde, "er ikke dette støvlerne, som den stakkels kusk Cromner havde på, da han blev knust under sine heste? og ... hvad kan det betyde? Her er jo hele den sorte klædning, der tilhørte professor Syngramtex, den gamle lærde, som for nylig druknede. Hvad er dette da for en ny person, der synes at have plyndret alle mine gamle bekendtskaber?"

Han førte lampen frem og tilbage over den dødes ansigt, men forgæves. Det var allerede opløst og havde tabt træk og farve. Han ragede i kjolelommerne og fandt nogle gamle gennemvåde og tilsølede papirer. Han tørrede dem ivrigt af med sit skindforklæde, og kom endelig så vidt, at han kunne læse nogle usammenhængende, halvt udslettede ord: "Rudbeck", "Saxo Grammaticus", "Arngrim Biskop i Holum". – "I Norge er der kun to grevskaber, Laurvig og Jarlsberg, og et baroni ..." – "Man finder sølv kun på Kongsberg." – "I Noukahiva æder mændene i hungersnød deres kvinder og børn." – "Isleif, biskop i Skalholt, islandsk historieskriver." – "Mercur spillede skak med månen, og vandt den tooghalvfjerdsindstyvendedel af dagen." – "Malstrøm, svælg" – "*Hirundo, hirudo*". – "Cicero, Lindse: Ære." – "Frode den Lærde." – "Odin rådspurgte Mimers hoved, klogt (Muhamed og hans due, Sartorius og hans hind)." – "Jo mere jorden ... desto mere kalk indeholder den."

"Jeg kan ikke tro mine egne øjne," råbte han og lod papiret falde. "Det er min forrige herres, Benignus Spiagudrys skrift ...!"

Nu undersøgte han på ny liget, og genkendte de lange hænder, det tynde hår og hele den ulykkeliges legemsbeskaffenhed.

"Det er ikke for intet," tænkte han rystende på hovedet, "man har udstedt imod ham klage for helligdomsskænderi og trolddom. Han er nok på en underlig måde kommet i Sparbo-søen. – Ja, hvad er vi stakler! hvem skulle nogen sinde have tænkt, at den lærde Spiagudry, efter så længe at have passet på andre i dette dødehus, en gang selv skulle komme langvejs fra for at lade sig passe der!"

Den lille filosofiske laplænder løftede liget op for at bære det hen til en af de seks stensenge, da han bemærkede noget tungt, som ved en skindrem var bundet om den ulykkelige Spiagudrys hals.

"Det er uden tvivl den sten, den onde ånd har styrtet ham ned i søen med," mumlede han. Han tog fejl. Det var et lille jernskrin, på hvilket han ved nøjere undersøgelse, efter omhyggeligt at have tørret det af, opdagede et stort våbensegl.

"Der er uden tvivl noget djævelskab i dette skrin," sagde han, "manden var helligdomssskænder og troldmand. Vi må bringe skrinet til biskoppen: hvem ved, hvad der kan stikke i det."

Derpå løftede han det fra liget, som han lagde ned i udstillingsværelset, og gik i største hast ud for at begive sig til biskoppens bolig, mumlende undervejs nogle bønner imod det frygtelige skrin, han bar.

47

> Er det et menneske eller en ond ånd, der taler således? Hvad er det da for en fordærvelses ånd, der plager dig? Vis mig den uforsonlige fjende, der bor i dit hjerte.
>
> – *Charles Maturin: Bertram.*

Islænderen Hans og Schumacher befinder sig i samme sal i det slesvigske tårn. Den frikendte ekskansler går med langsomme skridt frem og tilbage med bitre tårer i øjnene. Den domfældte røver ler ad sine lænker, omgivet af vagten.

Begge fanger iagttog hinanden længe i stilhed. Man kan sige, at begge følte sig og erkendte hinanden indbyrdes som menneskefjender.

"Hvem er du?" spørger ekskansleren omsider røveren.

"Jeg vil sige dig mit navn," svarer den anden, "for at jage dig bort. Jeg er islænderen Hans."

Schumacher nærmer sig til ham:

"Tag min hånd!" siger han.

"Vil du, jeg skal sluge den?"

"Islænder Hans," siger atter Schumacher, "jeg elsker dig, fordi du hader menneskene."

"Just derfor hader jeg dig."

"Hør, jeg hader menneskene ligesom du, fordi jeg har gjort dem godt, og de har gjort mig ondt."

"Du hader dem ikke som jeg. Jeg hader dem, fordi de har gjort mig godt, og jeg har gengældt dem med ondt."

Schumacher gyste ved uhyrets blik: han stred forgæves imod sin natur; hans sjæl kan ikke stemme med denne.

"Ja," råber han, "jeg forbander menneskene, fordi de er falske, utaknemmelige og grusomme. Jeg skylder dem hele mit livs ulykke."

"Så meget desto bedre! – Jeg derimod skylder dem hele mit livs lykke."

"Hvilken lykke?"

"Den lykke at pine dem langsomt til døde, at se deres lemmer konvulsivisk bevæge sig af smerte, at gøre dem elendige og høre deres forbandelser. Det er den glæde, menneskene har skaffet mig."

Schumacher veg forfærdet tilbage fra det uhyre, han havde nærmet sig, næsten stolt af at ligne ham. Gennemtrængt af undseelse, dækker han sit ærværdige ansigt med sine hænder, for hans øjne fyldes med tårer af harme, ikke over menneskeslægten, men over ham selv. Hans ædle og store hjerte begyndte at forfærdes over det had, han så længe bar til menneskene, nu da han så det gengivet i islænderen Hans' hjerte, som i et rædsomt spejl.

"Nå," sagde uhyret leende, "menneskefjende, vover du endnu at rose dig af at ligne mig?"

Oldingen gyste.

"O Gud! hellere end at hade dem, som du, ville jeg elske dem."

Vagten kom for at hente islænderen og bringe ham til et sikrere fængsel. Den drømmende Schumacher blev alene tilbage i tårnværelset, men hans menneskehad var forsvundet.

48

Med bram bereder han sin grumme fest:
Ved sortklædt blok man bødlen pønse skuer
På sikkert hug, og rædsom glæde luer
I vilde miner; øksen prøver han,
Om dobbeltfæstet blad ej rokkes kan:
Hugo med roligt blik ser døden komme.

– J. Lefevre: Parisina.

Den ulykkelige time var kommet: solen viste ikke mere end halvdelen af sin skive over horisonten. Posterne var fordoblet i hele Munkholmens fæstning; foran hver port gik tavse, barske skildvagter frem og tilbage. I alle gårde hørte man de med florombundne trommers sørgelige lyd; kanonen i det nederste tårn brummede fra tid til anden; den plumpe slotsklokke bevægede sig langsomt med alvorlige, forlængede toner, og fra alle punkter i havnen styrede fartøjer, fyldt med mennesker, hen til den frygtelige klippe.

Et sortbetrukket skafot, rundt om hvilket en utålmodig mængde uophørligt blev tættere og større, hævede sig på skafottets våbenplads, omgivet af soldater. På skafottet vandrede en rødklædt mand, der snart støttede sig på en økse, han holdt i hånden, snart flyttede en blok og en rist, der befandt sig på stilladset. Tæt ved var et bål opført, og foran dette brændte nogle harpiksfakler. Imellem skafottet og bålet havde man nedrammet en pæl, hvorpå hang en tavle med den indskrift: *Ordener Gyldenløve, forræder*. – Man bemærkede fra våbenpladsen en stor sort fane flagre fra det øverste af det slesvigske tårn.

Det var i dette øjeblik den domfældte Ordener mødte for den forsamlede ret. Biskoppen alene var der ikke. Hans forretning som forsvarer var ophørt.

Vicekongens søn var klædt i sort, og bar dannebrogsordenen. Hans ansigt var blegt, men stolt. Han var alene, for man havde hentet ham til henrettelsen, førend præsten Athanasius Munder var vendt tilbage til hans fængsel.

Ordener havde i sit indre allerede fuldbyrdet sit offer. Imidlertid tænkte Ethels ægtefælle endnu med nogen bitterhed på livet. Han havde bedt og især drømt i sit fængsel. Nu stod han ved alle bønners, alle drømmes grænse. Han følte sig stærk ved den styrke, Gud og kærlighed giver.

Mere bevæget end den dømte, betragtede hoben ham med grådig begærlighed. Hans glimrende rang vakte misundelse, hans rædsomme skæbne medynk. Alle overværede hans straf uden at forklare sig hans brøde. Der findes i menneskets indre en egen følelse, der driver dem til at se henrettelser som til fornøjelser. De søger med en frygtblændet iver at gribe tanken om tilintetgørelse i den døendes opløste træk, som om en åbenbaring fra Himmel eller Helvede i dette højtidelige øjeblik måtte vise sig i den ulykkeliges øjne; som for at se, hvilken skygge, dødens vinge kaster, når den farer hen over et menneskehoved, som for at undersøge, hvad der er tilbage af et menneske, når håbet har forladt ham. Dette væsen, i kraftens og sundhedens fylde, som bevæger sig, som ånder, som lever, og som om et øjeblik skal ophøre at bevæge sig, at ånde, at leve, omgivet af væsener, der er hans lige, som han intet har gjort, som alle beklager ham, og af hvilke ingen vil hjælpe ham; denne ulykkelige, der dør uden at ligge for døden, der bøjes på en

gang under en legemlig kraft og en usynlig magt; dette liv, som samfundet ikke har kunnet give, og som det dog med store tilberedelser tager: alt det gribende og overvældende, der ledsager den offentlige henrettelse, ryster levende indbildningskraften. Alle, dømt til døden med ubestemt udsættelse, føler vi vor nysgerrighed på en egen og smertelig måde sat i bevægelse ved den ulykkelige, der ved netop til hvilket klokkeslæt hans udsættelse er ophævet.

Man erindrer sig, at førend Ordener begav sig til skafottet, skulle han føres tilbage for retten, og der berøves sine titler og ærestegn. Så snart den ved hans komme i forsamlingen vakte bevægelse havde givet plads for stilhed, lod præsidenten sig bringe fortegnelsen over rigernes adel og dannebrogsordenens statutter.

Han bød den domfældte at knæle, anbefalede de tilstedeværende stilhed og ærefrygt for retten, og, efter at have læst med høj og streng stemme de sagen vedkommende lovsteder, gjorde han sig rede til at fremsige den vanærende formular over Ordener, der stod rolig og ubevægelig, da en lille dør på højre side af dommersæderne lukkedes op. En betjent trådte ind, og meldte Trondhjems biskop.

Det var virkelig ham. Han trådte hastigt ind i salen, ledsaget af en anden gejstlig, der støttede ham.

"Holdt, hr. præsident!" skreg han med en kraft, der syntes at være over hans alder. "Holdt! Himmelen være lovet! Jeg kommer tidsnok."

Forsamlingen fordoblede sin opmærksomhed, idet de forudså en ny udvikling. Præsidenten vendte sig ærgerlig til biskoppen:

"Deres Højærværdighed tillader mig at bemærke, at Deres nærværelse er unyttig her. Retten er i færd med at berøve den domfældte sin ære, for straks derefter at lade ham lide sin straf."

"Vogt Jer," sagde biskoppen, "for at røre den, der er ren for Herren. Den domfældte er uskyldig."

Intet kan sammenlignes med det forbavselsesskrig, der genlød i forsamlingen, hvis det da ikke skulle være det forfærdelsesskrig, præsidenten og geheimesekretæren udstødte.

"Ja, skælv, dommere!" fortsatte biskoppen, førend præsidenten endnu havde fået tid til igen at fatte sig, "skælv, for I ville have udgydt uskyldigt blod."

Mens præsidenten samlede sine tanker, havde Ordener bestyrtet rejst sig op. Den ædle unge mand frygtede, at hans højmodige list var opdaget, og at man havde fundet beviser på Schumachers brøde.

"Hr. biskop," sagde præsidenten, "i denne sag synes forbrydelsen at ville undslippe os ved at gå fra hoved til hoved. Forlad Dem ikke på et tomt skin. Hvis Ordener Gyldenløve er uskyldig, hvem er da den skyldige?"

"Eders Nåde skal erfare det," svarede biskoppen.

Derpå viste han retten et jernskrin, båret af en tjener, der ledsagede ham:

"Ædle herrer, I har dømt i mørke: dette skal adspredes ved det vidunderlige lys, som dette skrin indeholder."

Præsidenten, geheimesekretæren og Ordener syntes på en gang slået ved synet af det hemmelighedsfulde skrin. Biskoppen fortsatte:

"Hør mig, dommere! I dag, i samme øjeblik som jeg vendte tilbage til min bolig for at hvile efter nattens besværligheder, overleverede man mig dette forseglede jernskrin. Vogteren i Spladgest havde i morges bragt det, for at det skulle overgives mig, med den forsikring, at det uden tvivl indeholdt en eller anden djævelsk hemmelighed, da han havde fundet det hos den ugudelige Benignus Spiagudry, hvis lig man har ført hertil fra Sparbo."

Ordeners opmærksomhed fordobledes. Hele forsamlingen tav i ængstelig forventning. Præsidenten og sekretæren slog øjnene ned, som om de allerede havde hørt deres dom. Måske havde de begge glemt deres snedighed og deres djærvhed. Der gives øjeblikke i den ondes liv, da hans magt forsvinder.

"Jeg brød da," fortsatte biskoppen, "seglet, der, som man endnu kan se, indeholdt Griffenfelds gamle, ophævede våben. Og virkelig fandt jeg en djævelsk hemmelighed. I skal selv dømme, ærværdige dommere. Skænk mig Jeres opmærksomhed, for det gælder menneskeblod, hvoraf Herren vejer hver dråbe."

Derpå lukkede han det frygtelige skrin op, og fremtog et papir, på hvis bagside var skrevet følgende vidnesbyrd:

> Jeg, Blaxtham Cumbysulsum, doktor, erklærer i min dødsstund, at jeg overleverer kaptajn Dispolsen, forrige grev Griffenfelds fuldmægtig i København, dette dokument, der helt igennem er egenhændig skrevet af Turjaf Musdæmon, kansler grev Ahlefelds tjener, for at ovennævnte kaptajn Dispolsen kan gøre sådant brug af det, som ham behager. – Og jeg beder Gud tilgive mig

mine synder. – København den ellevte dag i januar måned, år et tusinde seks hundrede og ni og halvfemsindstyve.

Cumbysulsum.

Geheimesekretæren skælvede konvulsivisk. Han ville tale og kunne ikke. Biskoppen overgav imidlertid papiret til den blege, urolige præsident.

"Hvad ser jeg?" råbte denne, idet han foldede papiret ud. – *"Opsats til grev Ahlefeld, angående hvorledes man lovligt kan fælde Schumacher ...!"*

"Jeg sværger Dem til, højærværdige biskop ..."

Papiret faldt præsidenten af hænderne.

"Læs, læs, herre!" fortsatte biskoppen. "Jeg tvivler ikke om, at Deres uværdige tjener har misbrugt Deres navn, ligesom han har misbrugt den ulykkelige Schumachers. Se blot virkningen af Deres ukristelige had til Deres faldne forgænger. En af deres smigrere har i Deres navn opspundet hans undergang, i det håb uden tvivl derved at gøre sig en fortjeneste hos Eders Nåde."

Præsidenten åndede atter frit, da han mærkede, at biskoppen, der kendte hele skrinets indhold, ikke lod nogen mistanke falde på ham. Ordener beroligedes også. Han begyndte at skimte, at det til samme tid ville lægges for dagen, at hans Ethels fader og han selv var skyldfri. Han kunne ikke uden dyb forundring standse ved den besynderlige skæbne, der havde ladet ham forfølge en frygtelig røver for at genfinde det skrin, som hans gamle vejviser Benignus Spiagudry bar hos sig, så at det fulgte ham, mens han søgte efter det; ligesom han også fandt materie nok til betragtning i den alvorlige lærdom,

begivenhedernes gang gav ham: det samme skæbnesvangre skrin, der havde bragt ham hans undergang nær, frelste ham.

Med tegn på harme, som alle tilstedeværende delte, oplæste nu præsidenten, der havde genvundet sin fatning, en lang opsats, hvori Musdæmon omstændigt udviklede den afskyelige plan, vi i denne fortællings gang har set ham følge. Adskillige gange ville geheimesekretæren stå op for at forsvare sig, men hver gang nødte ytringen af mængdens forbitrelse ham til at sætte sig. Endelig var den afskyelige oplæsning til ende.

"Vagt, grib denne person!" sagde præsidenten og pegede på geheimesekretæren. Afmægtig og målløs steg den elendige ned fra sit sæde og blev kastet hen på vanærens bænk, under mængdens forhånelser.

"Herrer dommere," sagde biskoppen, "gys og glæd Jer! Sandheden, der endelig har nået Jeres samvittighed, bliver fremdeles bekræftet ved det, som fængselspræsten her i byen, vor ærværdige broder, den her nærværende Athanasius Munder, vil berette."

Det var virkelig Athanasius Munder, som ledsagede biskoppen. Han bøjede sig for sin biskop og for retten og, på et tegn af præsidenten, udtrykte han sig således:

"Hvad jeg vil sige er sandhed. Himlen straffe mig, om jeg fremfører her et ord i anden hensigt end at gavne! – Efter hvad jeg i morges havde set hos vicekongens søn i hans fængsel, tænkte jeg allerede ved mig selv, at den unge mand ikke var skyldig, uagtet han var dømt efter egen bekendelse. Nu blev jeg for nogle timer siden kaldt til den ulykkelige døende bonde, der på så grusom en måde blev gennemboret i Jeres nærværelse, og som I, ærede dommere, har dømt til døden som om det var

islænderen Hans. – Dette er, hvad han på sit yderste sagde mig: 'Jeg er ikke islænderen Hans; Jeg er blevet straffet nok for at have taget dette navn. Den, som har betalt mig for at spille denne rolle er storkanslerens geheimesekretær; han hedder Musdæmon, og har opspundet hele opstanden under navn af Hacket. Jeg tror, at han i alt dette er den eneste skyldige.' Derpå bad han om min velsignelse, og pålagde mig så hastigt som muligt at bringe hans sidste ord for retten. – Gud er vidne til det, jeg siger. Måtte jeg frelse den uskyldiges blod, uden at blive årsag til at den skyldiges flyder."

Han tav, hilste atter biskoppen og dommerne.

"Eders Nåde ser," sagde biskoppen, "at det ikke var uden grund, en af mine klienter fandt så megen lighed imellem denne Hacket og Deres geheimesekretær."

"Turjaf Musdæmon," spurgte præsidenten den nye anklagede, "hvad har I at anføre til Jeres forsvar?"

Musdæmon kastede et blik på sin herre, som forfærdede denne. Al hans sikkerhed var vendt tilbage. Han svarede efter et øjebliks tavshed:

"Intet, herre!"

Præsidenten fortsatte med usikker og svag stemme:

"I bekender Jer da skyldig i den forbrydelse, I anklages for? I bekender at være ophavsmand til en sammensværgelse, opspundet på en gang imod staten, og imod en person ved navn Schumacher?"

"Ja, herre," svarede Musdæmon.

Biskoppen rejste sig.

"Hr. præsident, for at der ikke skal blive nogen tvivl tilbage i denne sag, vil Eders Nåde behage at spørge den anklagede, om

han har medskyldige?"

"Medskyldige!" gentog Musdæmon.

Han syntes et øjeblik at betænke sig. En frygtelig angst stod malet på præsidentens pande.

"Nej, hr. biskop," sagde endelig Musdæmon.

Præsidentens beroligede blik mødte hans.

"Nej, jeg har ikke haft medskyldige," gentog han med mere kraft. "Jeg har opspundet det hele af kærlighed til min herre, der ikke vidste det, for at styrte hans fjende Schumacher."

Den anklagedes og præsidentens blik mødtes atter.

"Eders Nåde vil indse," sagde biskoppen, "at, da Musdæmon ingen medskyldige har haft, kan baron Ordener Gyldenløve ikke være skyldig."

"Hvis han ikke var det, hvorfor skulle han da have aflagt sådan bekendelse, hr. biskop?"

"Hvorfor har denne bonde været så hårdnakket i at udgive sig med livsfare for islænderen Hans? Gud alene ved, hvad der foregår i menneskenes hjerter."

Ordener tog ordet:

"Herrer dommere, nu kan jeg sige det, da den sande skyldige er opdaget. Ja, jeg har falsk anklaget mig, for at redde den forrige kansler, Schumacher, hvis død skulle have ladet hans datter uden beskytter."

Præsidenten bed sig i læberne.

"Vi forlanger af retten," sagde biskoppen, "at vor klient Ordeners uskyldighed offentligt forkyndes."

Præsidenten svarede med et samtykkende nik.

Man fuldendte derpå undersøgelsen af det frygtelige skrin, der for øvrigt kun indeholdt Schumachers diplom og

dokumenter, samt nogle breve fra fangen til kaptajn Dispolsen, der vistnok var bitre men dog brødefri, og som alene kunne skræmme kansler Ahlefeld.

Snart begav retten sig bort, og efter kort overvejelse, mens de nysgerrige, der var samlet på våbenpladsen, med uovervindelig utålmodighed ventede på vicekongens søn, og mens bøddelen gik ligegyldig frem og tilbage på skafottet, forkyndte præsidenten, med næsten kvalt stemme, den kendelse, der dømte Turjaf Musdæmon til døden, og indsatte Ordener Gyldenløve igen, med fuld oprejsning, i alle sine æresposter, titler og privilegier.

49

Hvad er det da for en rædsom tanke, der fylder ham med glæde?

– Brudstykke.

Resterne af musketerregimentet fra Munkholmen var vendt tilbage til sin gamle kaserne, en afsondret bygning midt i en stor firkantet gård, uden for fæstningens mure. Ved nattens frembrud spærrede man som sædvanlig portene til bygningen, hvor alle soldaterne havde begivet sig hen, med undtagelse af de på tårnene fordelte skildvagter og vagtafdelinger foran det militære fængsel, der stødte til kasernen. Dette fængsel, det sikreste og bedst bevogtede af alle Munkholmens fængsler, indesluttede de to domfældte, som skulle hænges næste morgen, islænderen Hans og Musdæmon.

Islænderen Hans er alene i sit fængsel. Han ligger udstrakt på gulvet, lænket, med hovedet støttet på en sten. En svag lysning trænger ind til ham igennem en tilgitret åbning, anbragt i den tykke egedør, som adskiller hans fængsel fra naboværelset, hvor han hører sine bevogtere le og spotte, under lyden af flasker, der tømmes, og terninger, der ruller på en tromme. Uhyret bevæger sig stille i mørket, hans arme knuger sig sammen og farer fra hinanden, hans ben trækker sig op ad og spænder sig ud, hans tænder gnaver på lænkerne.

Pludselig opløfter han sin stemme: han kalder. En slutterknægt viser sig ved den tilgitrede åbning.

"Hvad vil du?" siger han til røveren.

Islænderen Hans står op:

"Kammerat, jeg fryser; min stråseng er hård og fugtig; lad mig få et bundt strå at sove på, og lidt ild at varme mig med."

"Det er rimeligt," svarer slutterknægten, "at gøre det i det mindste lidt hyggeligt for en stakkels synder, der skal hænges, var det så end islænderen selv. Jeg skal bringe dig det, du forlanger – har du penge?"

"Nej," svarer røveren.

"Hvad! Du, Norges mestertyv har ikke i tasken nogle usle dukater?"

"Nej," svarer røveren.

"Nogle rigsdaler da?"

"Nej, siger jeg dig."

"Ikke en gang nogle lumpne skillinger?"

"Nej, nej, intet: ikke så meget, at jeg kan købe et rotteskind eller en menneskesjæl!"

Slutterknægten rystede på hovedet:

"Ja det er en anden sag. Du har uret i at klage: dit kammer er ikke så koldt som det, du skal sove i i morgen uden at mærke – det sværger jeg dig til – at sengen er hård."

Derpå gik han bort under forbandelser af uhyret, som fortsatte at bevæge sig i sine lænker, hvis ringe fra tid til anden gav en dump lyd, som om de langsomt knustes under heftige gentagne slidninger.

Egedøren blev lukket op. En høj, rødklædt mand, med en blændlygte i hånden, trådte ind i fængslet, ledsaget af den samme slutterknægt, som havde afslået fangens bøn. Denne holdt inde med al bevægelse.

"Islænder Hans," sagde den rødklædte mand, "jeg er Nichol Orugix, skarpretter i Trondhjems Stift. I morgen ved dagens

frembrud skal jeg have den ære at hænge Din Excellence i en dejlig ny galge på torvet i Trondhjem."

"Er du da også ganske vis på at hænge mig?" svarede røveren.

Bøddelen brød ud i latter:

"Jeg ville ønske, at du var lige så vis på at stige lige til himmels ad Jacobs stige, som du er vis på i morgen at stige op til galgen ad Nichol Orugixes stige."

"Virkelig?" sagde uhyret med et ondskabsfuldt blik.

"Jeg gentager dig, hr. røver, at jeg er skarpretter her i stiftet."

"Var jeg ikke den jeg er, ville jeg ønske at være i dit sted," sagde røveren. – "Men tror du," blev han ved, "at du kan drive Ingolfs sjæl ud af islænderen Hans' legeme, uden at han tager din med?"

Bøddelens svar begyndte med skoggerlatter:

"Ah! det skal vi få se i morgen!"

"Det skal vi få se," sagde røveren.

"Nok af den snak," sagde bøddelen. "Jeg er ikke kommet her for at tale med dig om din sjæl, men alene om dit legeme. Hør! Dit lig tilhører mig med rette efter din død; dog giver loven dig ret til at sælge mig det: hvad vil du have for det?"

"Hvad jeg vil have for mit lig?" sagde røveren.

"Ja, og vis nu, du har samvittighed."

Islænderen henvendte sig til slutterknægten:

"Sig mig, kammerat, hvad skal jeg give dig for et bundt strå og lidt ild?"

Slutterknægten betænkte sig et øjeblik.

"To dukater," svarede han.

"Vel," sagde røveren til bøddelen, "du skal give mig to dukater for mit lig."

"To dukater!" skreg bøddelen. "Det er forskrækkelig dyrt. To dukater for et usselt lig! Nej, det giver jeg ikke!"

"Så får du det heller ikke," sagde uhyret roligt.

"Du vil blive kastet i rakkerkulen i stedet for at pryde kunstkammeret i København."

"Lige meget."

"Længe efter din død ville man komme i hobetal og undersøge dit skelet, og sige: Dette er den berømte islænder Hans' levninger! Man ville omhyggeligt pudse dine ben, man ville fæste dem sammen med messingtråd, man ville sætte dig i et stort glasbur, og hver dag omhyggeligt afstøve det. Betænk hvad der venter i stedet for disse æresbevisninger, hvis du ikke vil sælge mig dit lig. Man vil lade dig rådne under åben himmel, til føde for ørne og ravne."

"Nu vel, så kommer jeg til at ligne de levende, der uden ophør gnaves af de små og opsluges af de store."

"To dukater!" gentog bøddelen imellem tænderne. "Hvilken uforskammet pris! Slår du ikke lidt af, min kære islænder Hans, kan vi ikke handle sammen."

"Det er første og rimeligvis sidste gang i mit liv, jeg sælger noget. Derfor får jeg se at gøre en god handel."

"Betænk, at jeg kan få dig til at angre, at du er så stiv. I morgen er du i min magt!"

"Tror du?"

Disse ord fremførtes med et særegent udtryk, der dog undgik bøddelens opmærksomhed.

"Ja, der er en måde at trække rendeknuden sammen ... men, vær rimelig, så skal jeg hænge dig bedre."

"Det er mig det samme, hvad du i morgen gør med min hals!" svarede røveren med spottende mine.

"Kom, kan du ikke nøjes med to daler? Hvad vil du med dem?"

"Henvend dig til din kammerat," sagde røveren, og pegede på slutterknægten. "Han forlanger to dukater af mig for lidt strå og ild."

"Det er da også oprørende," sagde bøddelen i vrede til slutterknægten, "at lade sig betale ild og usselt strå efter guldvægt. To dukater!"

Slutterknægten sagde ærgerlig:

"Det er godt, jeg ikke forlanger fire! Men I, mester Nichol, er så grisk som en sulten ulv, at I ikke vil give en stakkels mand to dukater for hans lig, som I i det mindste kan få tyve dukater for af en eller anden lærd eller doktor."

"Jeg har aldrig givet mere end femten skilling for noget lig," sagde bøddelen.

"Ja," svarede slutterknægten, "for et lumpent tyvelig, det tror jeg nok, men enhver ved, at I kan få, hvad I vil for islænderen Hans' legeme."

Islænderen rystede på hovedet.

"Hvad rager det Jer," sagde Orugix hidsigt. "Bryder jeg mig om, hvad I rapser af klæder eller andre sager fra fangerne, om det sølevand, I spæder deres tynde suppe med, eller om de drillerier, I piner penge af dem med! Nej, jeg giver ikke to dukater."

"Intet strå og ingen ild under to dukater," svarede den hårdnakkede slutterknægt.

"Intet lig under to dukater," gentog røveren ubevægelig.

Efter et øjebliks tavshed stampede bøddelen i gulvet:

"Kom, jeg har hastværk. Jeg skal andetsteds hen."

Han trak en skindpung op af lommen, og åbnede den langsomt og uvillig.

"Der, forbandede islænder, der har du dine to dukater. Det er mere end nogen anden ville give, om han så fik sjælen med I købet."

Røveren modtog pengene. Straks rakte slutterknægten hånden frem efter dem.

"Vent lidt, kammerat, giv mig først det, jeg har forlangt."

Slutterknægten gik ud og kom straks efter igen med et bundt frisk strå og et fyrfad med gløder, som han satte ved den domfældtes side.

"Godt," sagde røveren idet han lod ham få dukaterne, "nu kan jeg varme mig i nat."

"Endnu et ord," tilføjede han med mørk stemme, "støder fængslet ikke op til musketerernes kaserne?"

"Jo, ganske rigtigt," svarede slutterknægten.

"Og hvorfra kommer vinden?"

"Fra øst, tror jeg."

"Godt," sagde røveren.

"Hvorfor vil du vide det, kammerat?" spurgte slutterknægten.

"Ikke for noget," svarede røveren.

"Lev vel, kammerat, til i morgen," sagde bøddelen, "til i morgen tidlig."

"Ja, til i morgen," gentog røveren.

Og støjen af den tunge dør, der lukkedes, hindrede bøddelen og hans ledsager fra at høre den vilde og plumpe hånlatter, som fulgte på disse ord.

50

Intet er blindt uden det ondes magt, der er ukendt med målet, endskønt den forstår fuldkommen vel at begrunde sine planer og anvende sine midler.

– Baron Eckstein.

Håbede du at ende ved nogen anden død?

– Alex. Soumet: Saül.

Lad os nu kaste øjet hen i det andet fangehul i det militære fængsel, der stødte op til musketerernes kaserne. Vi finder der vort gamle bekendtskab, Turjaf Musdæmon.

Man har måske undret sig over at høre den rænkefulde, nedrige, feje Musdæmon så oprigtigt at fortælle retten sin hemmelige forbrydelse, og så ædelmodigt at skjule den del, hans utaknemmelige beskytter, kansler Ahlefeld, havde i den. Men man kan være ganske rolig: Musdæmon var ikke omvendt. Denne ædelmodige oprigtighed var måske det største bevis på snedighed, han nogensinde havde givet. Da han havde set alle sine afskyelige rænker så uventet afsløret og så uigendriveligt bevist, var han et øjeblik blevet forbløffet og forfærdet. Da dette første indtryk var ovre, så han med sit sædvanlige hurtige og stærke blik straks, at, da det ikke længere var ham muligt at styrte de udpegede ofre, måtte han fra nu af kun tænke på at redde sig selv. To udveje viste sig for ham: at vælte hele skylden på grev Ahlefeld, der så nedrigt overlod ham til sin skæbne, eller at tage hele forbrydelsen, som han havde delt med greven, på sig selv. En almindelig ånd ville have grebet til det første, Musdæmon valgte det andet. Kansleren var kansler: der var

intet, som ligefrem vidnede imod ham i de papirer, der aldeles fældede hans geheimesekretær; desuden havde han vekslet nogle øjekast med Musdæmon. Der behøvedes ikke mere for at bevæge denne til at lade sig dømme, vis på, at grev Ahlefeld ville lette hans undvigelse, ikke så meget af taknemmelighed for beviste tjenester, som af trang til fremtidige.

Han gik da frem og tilbage i sit fængsel, der svagt oplystes af en gravlampe, og tvivlede ikke på, at døren i nattens løb ville åbnes for ham. Han undersøgte det gamle fangehuls udseende, og undrede sig alene over, at det havde et trægulv, på hvilket hans trin gav en dump genlyd. Han bemærkede en stor i loftshvælvingen fæstet jernring, hvorfra en gammel, slidt tovstump hang ned. Og tiden gik, og han lyttede utålmodig efter tårnuret, der langsomt slog timerne og forlængede den sørgelige efterklang i nattens stilhed.

Endelig hørtes fodtrin udenfor fængslet: hans hjerte slog af håb. Den uhyre lås peb, slåerne bevægedes, kæderne faldt ned; og da døren åbnedes, strålede hans pande af glæde.

Det var den rødklædte person, vi nylig så i hans fængsel. Han bar under armen en rulle hampestrikker, og ledsagedes af drabanter, bevæbnet med sværd og hellebarder. Musdæmon havde endnu sin embedsdragt og paryk på. Dette syntes at gøre indtryk på den røde mand, der hilste ham, som vant til at vise ham ærbødighed.

"Herre," spurgte han fangen noget stammende, "er det Deres Velbårenhed vi har at gøre med?"

"Ja, ja," svarede Musdæmon hurtigt, bestyrket i sit håb om at undslippe ved denne høflige begyndelse, uden at lægge mærke til den blodrøde farve på dens klæder, der talte til ham.

"De hedder," sagde manden med øjnene stift fæstede på et udfoldet papir, "Turjaf Musdæmon?"

"Just så. I kommer, mine venner fra storkansleren?"

"Ja, herre."

"Glem ikke, når I har udrettet Jeres ærinde, at bevidne Hans Nåde min taknemmelighed."

Manden i de røde klæder fæstede et forundret blik på ham.

"Deres ... taknemmelighed ...!"

"Ja, mine venner, for uden tvivl vil det blive mig umuligt så snart selv at bevidne ham den."

"Uden tvivl," svarede manden i en ironisk tone.

"Og I føler," fortsatte Musdæmon, "at jeg ikke bør vise mig utaknemmelig for en sådan tjeneste."

"Det er at drive taknemmeligheden vidt," råbte den anden med plump latter. "Man skulle tro, efter hvad De siger, at kansleren gjorde noget ganske andet for herren."

"Vist nok er det også kun streng retfærdighed, han i dette øjeblik viser mig ...!"

"Streng, ja! – men De indrømmer da, at det er retfærdighed. Det er den første tilståelse af den slags, jeg har hørt i de tyve år, jeg har udøvet mit embede. Kom, herre, vi spilder tiden med snak. Er De færdig?"

"Ja," sagde Musdæmon glad, og gjorde et skridt hen imod døren.

"Vent lidt, vent lidt," skreg den røde mand, og bukkede sig for at lægge sin rulle hampestrikker ned på gulvet.

Musdæmon standsede.

"Hvad vil I med dette store bundt?"

"Herren har ret i at stille mig dette spørgsmål. Jeg har virkelig meget mere end jeg behøver, men i begyndelsen af sagen troede jeg at skulle få fingre i flere."

Under disse ord oprullede manden strikkebundtet.

"Kom, lad os skynde os," sagde Musdæmon.

"Herren har da meget hastværk … skulle De ikke endnu have en eller anden bøn …?"

"Ingen anden, end den, jeg allerede har gjort Jer, om at takke Hans Nåde for mig. – For Guds skyld, lad os ile, jeg længes efter at komme herfra. Har vi endnu lang vej?"

"Vej!" gentog den rødklædte mand, idet han rejste sig op og målte adskillige favne af den opviklede strikke. "Den rejse, vi skal gøre, vil ikke trætte herren meget, for vi skal ende den uden at sætte foden udenfor."

Musdæmon bævede.

"Hvad er Jeres mening?"

"Og hvad er da Deres mening?" spurgte den anden.

"O Gud!" skreg Musdæmon blegnende, som om han skimtede et frygteligt lys, "hvem er I?"

"Jeg er skarpretteren."

Den elendige skælvede som et espeløv, der bevæges af vinden.

"Er I da ikke kommet for at hjælpe mig ud?" mumlede han med kvalt stemme.

Bøddelen brød ud i skoggerlatter:

"Jo, ganske rigtigt for at hjælpe Jer til åndernes land, hvor man ikke skal tage Jer igen, det lover jeg Jer."

Musdæmon havde kastet sig ned med ansigtet imod gulvet:

"Nåde! Hav medynk med mig! … Nåde …!"

"Nå, det må jeg sige," sagde bøddelen koldt. "Det er første gang man gør mig slig en bøn. Tager I mig for kongen?"

Den ulykkelige slæbte sig på knæ, idet han for et øjeblik stødte den så strålende pande imod det smudsige gulv, hen til bøddelen, og omfavnede hans knæ under dumpe skrig og kvalt hulken.

"Nu rolig!" sagde bøddelen, "jeg har endnu aldrig set Jeres sorte dragt ydmyge sig for min røde."

Han stødte med foden den bedende tilbage.

"Kammerat, bed strikken der om hjælp, den hører dig snarere end jeg."

Musdæmon fortsatte at knæle og dækkede ansigtet med hænderne under bitre tårer. Imidlertid hævede bøddelen sig på tåspidsen og trak strikken igennem ringen i hvælvingen. Han lod den synke ned til gulvet, fæstede den ved et dobbelt kast og slog derpå en rendeknude på den ende, der rørte ved gulvet.

"Jeg er færdig," sagde han til den domfældte, da disse truende forberedelser var til ende, "er nu også du færdig med livet?"

"Nej," sagde Musdæmon og stod op, "nej, det er ikke muligt! I begår en frygtelig fejltagelse. Kansler Ahlefeld er ikke nederdrægtig nok ... jeg er ham alt for nødvendig ... det kan ikke være til mig, han har sendt Jer. Lad mig flygte, skælv for at pådrage Jer kanslerens vrede ..."

"Har du ikke erklæret," svarede bøddelen, "at du er Turjaf Musdæmon?"

Fangen tav et øjeblik:

"Nej," sagde han pludselig, "jeg hedder ikke Musdæmon. Jeg hedder Turjaf Orugix."

"Orugix," skreg bøddelen, "Orugix!"

Hurtigt rev han parykken, som skjulte den domfældtes ansigt, bort, og udstødte et overraskelsesskrig.

"Min broder!"

"Din broder!" svarede den anden med en forbavselse, hvori skam og glæde blandede sig. "Skulle du være …?"

"Nichol Orugix, skarpretter i Trondhjems Stift, til tjeneste, broder Turjaf."

Uslingen kastede sig om skarpretterens hals, og kaldte ham sin broder, *sin kære broder*. Denne broderlige genkendelse ville ikke have udvidet dens hjerte, som var blevet vidne til den. Turjaf ødslede på Nichol tusinde tvungne kærtegn med et fremkunstlet, frygtsomt smil, som Nichol besvarede med mørke, forvirrede blikke. Det var, som en tiger smigrer for en elefant i det øjeblik, da uhyrets tunge fod hviler på dens stønnende bug.

"Hvilken lykke, broder Nichol …! Jeg er meget glad over at se dig igen."

"Og jeg, jeg er bedrøvet over det for din skyld, broder Turjaf."

Den domfældte lod som han ikke forstod ham, og fortsatte med skælvende stemme:

"Du har uden tvivl kone og børn? Du må lade mig se min elskværdige søster, omfavne mine indtagende børnebørn …"

"Krokodilletårer," mumlede bøddelen.

"Jeg vil være deres anden fader … hør, broder, jeg er mægtig, jeg har indflydelse …"

Broderen svarede med mørk stemme:

"Jeg ved du *havde* …! – Tænk nu på den, du har vidst at skaffe dig andet steds."

Alt håb forsvandt af den elendiges åsyn.

"Hvad betyder dette, kære Nichol? Jeg er reddet, siden jeg har fundet dig igen. – Betænk, at vi har hvilet under samme hjerte, fundet næring ved samme bryst, moret os i vor barndom ved samme lege. Husk, Nichol, at du er min broder!"

"Indtil denne stund har du ikke erindret dig det," svarede den barske Nichol.

"Nej, jeg kan ikke dø for min broders hånd ...!"

"Det er din skyld, Turjaf. – Det er dig, der har forspildt min lykke, der har hindret mig fra at blive kongelig skarpretter i København, der har ladet mig slænge hen i denne udkant af landet som provinsskarpretter. Havde du ikke således handlet som slet broder, skulle du ikke beklage dig over det, der nu synes dig så slemt. Jeg skulle ikke være i Trondhjem, og det skulle være en anden, der havde at bestille med dig. – Vi har snakket nok, broder, du må dø."

Døden er fæl for den onde ved den samme følelse, som gør den skøn for den retskafne. Begge skal forlade, hvad de har af menneskeligt, men den retskafne befris fra sit legeme som fra et fængsel, den onde rives ud af det, som af en fæstning. I det sidste øjeblik åbenbarer Helvedet sig for den syndefulde sjæl, der har drømt om tilintetgørelse. Den banker med på dødens dunkle port, og det er ikke tomhed, som svarer den.

Den elendige væltede sig på gulvet, knugende armene sammen i den frygteligste fortvivlelse.

"Barmhjertighed! Forbarmelse! Nichol, min Nichol, i vor fælles moders navn, o! lad mig leve!"

Bøddelen fremviste sit papir:

"Jeg kan ikke: befalingen er bestemt."

"Men den gælder ikke mig," stammede den fortvivlede fange, "den angår en vis Musdæmon, det er ikke mig: jeg hedder Turjaf Orugix!"

"Du spøger," sagde Nichol og lettede på skuldrene. "Jeg ved nok, at det gælder dig. Og," tilføjede han hårdt, "i går ville du for din broder ikke have været Turjaf Orugix, i dag er du for ham blot Turjaf Musdæmon."

"Min broder, min broder!" fortsatte den ulykkelige, "o, vent dog blot til i morgen! Det er umuligt, at storkansleren kan have befalet min død. Det er en skrækkelig misforståelse. Grev Ahlefeld holder meget af mig. Jeg besværger dig, kære Nichol, lad mig leve! ... Jeg skal snart atter være i gunst, og jeg skal vise dig alle de tjenester ..."

"Du kan ikke vise mig mere end én, Turjaf," afbrød bøddelen ham. "Jeg er allerede gået glip af de to henrettelser, jeg regnede mest med, den forrige storkansler Schumacher og vicekongens søn. Jeg er altid uheldig. Nu har jeg kun islænderen Hans og dig tilbage. Din henrettelse, der foregår om natten og i stilhed, indbringer mig tolv dukater. Lad mig da roligt gøre min gerning: det er den eneste tjeneste, jeg venter af dig."

"O, forbarm dig!" sagde den domfældte i dødsangst.

"Det er rigtig nok både den første og den sidste, men så lover jeg dig også, at du ikke skal lide: jeg skal hænge dig som broder. Find dig i din skæbne!"

Musdæmon rejste sig. Hans næsebor svulmede af raseri, hans blå læber skælvede, hans tænder klaprede, hans mund skummede af fortvivlelse:

"Jeg har reddet Ahlefeld! Jeg har omfavnet min broder! og de dræber mig. og jeg må dø om natten i et mørkt fængsel uden at

verden kan høre mine forbandelser, uden at min stemme kan tordne over ham fra den ene ende af riget til den anden, uden at min hånd kan rive dækket af alle hans misgerninger! For at nå en sådan død har jeg besmittet hele mit liv! – Elendige!" fortsatte han, henvendt til sin broder, "vil du da være brodermorder?"

"Jeg er skarpretter," svarede den flegmatiske Nichol.

"Nej," skreg den domfældte. Og han styrtede sig i blindt raseri over bøddelen, og hans øjne skød flammer og udgød tårer, som den ophidsede tyrs, når den strider med døden. "Nej, jeg vil ikke dø således! Jeg vil ikke have levet som en frygtelig slange for at dø som en ussel orm, man træder på! Jeg vil lade mit liv i mit sidste bid, men det skal være dødeligt!"

Under disse ord søgte han som fjende at kvæle den, han nys havde omfavnet som broder. Den krybende, smigrende Musdæmon viste i dette øjeblik, hvad han virkelig var. Fortvivlelsen havde oprørt bunden af hans sjæl som en bærme, og efter at have krøbet som en tiger rejste han sig atter som en sådan. Det ville have været vanskeligt at afgøre, hvilken af brødrene var mest forfærdelig i dette øjeblik, da de kæmpede med hinanden, den ene med et glubende dyrs dumme vildhed, den anden med en ond ånds snedige raseri.

Men de fire drabanter, der indtil nu havde stået som rolige tilskuere, forblev ikke længere ubevægelige.

De hjalp bøddelen, og snart blev Musdæmon, hvis hele styrke bestod i hans raseri, nødt til at slippe taget. Han styrtede sig i blinde mod væggen, udstødte uartikulerede brøl, og rev med neglene i stenene.

"Dø! dø ...! uden at mit skrig trænger igennem disse hvælvinger, uden at mine hænder nedriver disse mure!"

Man greb ham uden at finde modstand. Hans unyttige anstrengelse havde udtømt ham. Man rev kjolen af ham for at binde ham. I dette øjeblik faldt en forseglet pakke ud af hans klæder.

"Hvad er det?" spurgte bøddelen.

Et glimt af djævelsk glæde brød frem i den domfældtes forstyrrede øje.

"Hvorledes kunne jeg glemme det?" mumlede han. "Hør, broder Nichol!" tilføjede han med en næsten venlig stemme, "disse papirer tilhører storkansleren. Lov mig at overbringe ham dem, og gør så med mig, hvad du vil."

"Siden du nu er rolig, lover jeg dig at opfylde din sidste anmodning, skønt du lige har handlet imod mig som en slet broder. Disse papirer skal blive overleveret til kansleren så sandt som jeg hedder Orugix."

"Forlang selv at overlevere ham dem," fortsatte den anden og smilede til bøddelen, der, efter sin natur, ikke forstod sig synderlig på smil.

"Den fornøjelse, de vil forårsage Hans Nåde, skaffer dig måske en eller anden gunst."

"Virkelig, broder!" sagde Orugix. "Tak! Måske ansættelse som kongelig skarpretter, ikke sandt? Nu, så lad os skilles ad som gode venner. Jeg tilgiver dig, at du har revet mig med neglene. Tilgiv også mig, at jeg ophøjer dig."

"Kansleren havde lovet mig en anden ophøjelse," svarede Musdæmon.

Derpå førte drabanterne ham bundet midt ind i fængslet. Bøddelen lagde ham den ulykkelige rendeknude om halsen.

"Turjaf, er du rede?"

"Et øjeblik, et øjeblik endnu!" sagde den domfældte, hvis angst var vendt tilbage. "Broder, træk ikke i strikken, før end jeg siger dig til."

"Jeg behøver ikke at trække i strikken," sagde bøddelen.

Efter et minuts forløb gentog han sit spørgsmål:

"Er du rede?"

"Endnu et øjeblik. Ak! må jeg da dø!"

"Turjaf, jeg har ikke tid til at vente."

Derpå bad Orugix drabanterne at fjerne sig fra den domfældte.

"Endnu et ord, broder! Glem ikke pakken til grev Ahlefeld."

"Vær rolig for det," svarede broderen. Han tilføjede for tredje gang:

"Nå, er du rede?"

Den ulykkelige åbnede munden for måske atter at anråbe om et minuts liv, da bøddelen utålmodigt bukkede sig. Han drejede en kobberknap, der stod op fra gulvet. – Gulvet gled bort under misdæderens fødder. Den ulykkelige forsvandt i en firkantet åbning, under en dump lyd i strikken, der pludselig strakte sig med rædsomme svingninger, til dels forårsaget ved den døendes sidste kramper. Man så kun strikken, som bevægede sig i det mørke hul, hvorfra en frisk luftning fremkom og en rislen, som af rindende vand.

Vagten selv veg tilbage, slået af skræk. Bøddelen nærmede sig svælget, greb med hånden den stadig svingende strikke, og hang sig ud over afgrunden, idet han støttede sig med begge

fødder på den døendes skuldre. Strikken spændte sig ud med en hæs lyd og bevægede sig ikke mere. Et kvalt suk lød fra åbningen.

"Det er godt," sagde bødlen og steg igen op i fængslet. "Farvel, broder!"

Han løste en lang kniv fra sit bælte.

"Tjen nu fiskene i fjorden til næring," sagde han, og skar den udspændte strikke over.

Resten af den, som var fæstet til jernringen, for tilbage rundt om i hvælvingen, mens man hørte det dybe vand sprudle op om det faldende legeme, og derpå roligt fortsatte sit underjordiske løb imod fjorden.

Bøddelen lukkede lugen, ligesom han havde åbnet den. – I det øjeblik han atter rejste sig, så han fængslet fuldt af røg.

"Hvad er det?" spurgte han drabanterne, "hvorfra kommer denne røg?"

De vidste det lige så lidt som han. Overraskede lukkede de fængselsdøren op. Gangene var ligeledes opfyldte med en tyk kvælende røg. En hemmelig udgang førte dem ned i den firkantede gård, hvor et rædsomt skuespil ventede dem.

En umådelig ildebrand, der voksede ved den heftige kastevind, fortærede det militære fængsel og musketerernes kaserne. Flammen krøb hvirvlende rundt om stenmurene, kransede de brændende tage, brød som af et svælg ud af de fortærede vinduer. Snart rødmede Munkholmens sorte tårne i en sørgelig lysning, snart forsvandt de i tykke røgskyer.

En slutterknægt, der flygtede ned i gården, underrettede dem med få ord om, at ilden, mens vagten sov, var brudt ud hos

islænderen Han, som man havde været så uforsigtig at give strå og ild.

"Jeg er da også altid ulykkelig," skreg Orugix ved fortællingen om dette: "nu skal de se, at jeg går glip af islænderen Hans med. Den slyngel brænder op! og jeg får ikke så meget som hans krop, som jeg har købt for to dukater!"

De ulykkelige musketerer var imidlertid i forfærdelse vågnet op ved den truende død, og trængte sig i en stor flok hen til den store port, der ulykkeligvis var fast tilspærret. Man hørte udenfor deres angst og fortvivlelsesskrig; man så dem vride hænderne i de brændende vinduer, eller styrte sig ned på gårdens stenfliser, flygtende fra en dødsmåde ved hjælp af en anden. Den sejrende lue omfattede hele bygningen, førend den øvrige garnison fik tid at ile til. Al hjælp var allerede unyttig. Bygningen lå heldigvis afsondret; man indskrænkede sig til at hugge hoveddøren ind, men det var for sent, for i det øjeblik, da den åbnedes, styrtede hele det brændende sparreværk i taget med et langt brag ned på de ulykkelige soldater, og rev med sig alt, hvad det mødte på farten. Hele bygningen forsvandt da i en hvirvel af brændende støv og tyk røg, hvori nogle svage, snart kvalte skrig hørtes. Den følgende morgen hævede sig i den firkantede gård kun fire høje, sorte og endnu hede mure, der omgav en frygtelig dynge rygende ruiner, som vedblev at fortære hinanden, ligesom vilde dyr i et cirkus. Da det hele var noget afkølet, opgravede man grunden: under et leje af sten, bjælker og jern hvilede en hob blege ben og halvfortærede lig. Det var, hvad der var tilbage af Munkholmens skønne regiment.

Da man ved at rydde ruinerne til side kom til det ulykkelige fangehul, hvor ilden var brudt ud, og som islænderen havde

beboet, fandt man der levningerne af et menneskeligt legeme ved siden af et jernfyrfad, på sønderbrudte lænker. Man bemærkede alene, at i asken var to hjerneskaller, skønt der kun var et lig.

51

Saladin:
Bravo, Ibrahim … – du er virkelig et lykkens budskab; jeg takker dig for din gode tidende.

Mamelukken:
Nå? Intet videre?

Saladin:
Hvad venter du på?

Mamelukken:
Der er intet mere at vente for lykkens budskab?

– Lessing: Nathan den Vise.

Således hver en brøde fik sin løn!

– Ed. Géraud: Skovbørnene, en ballade.

Bleg og forstyrret går grev Ahlefeld med lange skridt op og ned i sit værelse. Han knuger i hænderne en pakke breve, som han just har gennemlæst, og sparker med foden til det polerede marmor og de guldfrynsede tæpper.

I den anden ende af værelset står i en ydmyg stilling Nichol Orugix iført sin vanærende dragt, med sin grove hat i hånden.

"Du har tjent mig trofast, Musdæmon!" mumler kansleren imellem tænderne, som han i vrede bider sammen.

Bøddelen hæver frygtsomt sit dumme blik.

"Hans Nåde er fornøjet …?"

"Hvad vil du?" siger kansleren, idet han med heftighed vender sig imod ham.

Stolt af at have tiltrukket sig et blik af kansleren, smiler bøddelen fuld af håb:

"Hvad jeg vil, Eders Nåde? – Skarpretterens post i København, om Eders Nåde værdiger at betale med denne høje gunst de gode efterretninger, jeg bringer."

Kansleren kalder to drabanter, der har vagt ved døren:

"Grib den slyngel, der har den uforskammethed at trodse mig."

Vagten slæber den forbavsede og bestyrtede Nichol bort. Han vover endnu et ord:

"Herre ..."

"Du er ikke længere skarpretter i Trondhjems Stift! Jeg afsætter dig," siger kansleren og slår døren voldsomt i.

Kansleren griber atter brevene, læser dem, læser dem endnu en gang med rasende forbitrelse, berusende sig ligesom i sin egen vanære, for det var den gamle brevveksling imellem grevinden og Musdæmon. Det er Elphages hånd. Han ser der, at Ulrikke ikke er hans datter, at Frederik, som han havde sørget så meget over, måske ikke var hans søn. Den ulykkelige greve straffes ved den samme hovmod, der har forårsaget alle hans forbrydelser. Ikke blot, at han har set sin hævn slippe sig af hænderne: han ser alle sine ærgerrige drømme forsvinde, sin fortid besmittet, sin fremtid død. Han har villet tilintetgøre sine fjender: det har kun lykkedes ham at tilintetgøre sin indflydelse, sin rådgiver, ja endog sine rettigheder som ægtemand og fader.

Han vil i det mindste endnu en gang se den elendige kvinde, som har forrådt ham. Han iler med hurtige skridt igennem de store sale, svingende i hånden brevene, som om han holdt en tordenkile. Han åbner rasende døren til Elphages værelse. Han træder ind ...

Den brødefulde ægtefælle havde just uforberedt erfaret af oberst Voethaun sin søn Frederiks grässelige død. – Hun var afsindig.

Slutning

> Hvad jeg sagde for spøg, har I taget for alvor.
>
> – *Spanske romancer: Kong Alphons til Bernard.*

I fjorten dage beskæftigede de nu fortalte begivenheder alles samtale i Trondhjem og i Trondhjems Stift, bedømt forskelligt efter de forskellige synspunkter, hvorfra enhver havde set dem. Pøbelen i byen, der forgæves havde håbet at få se syv henrettelser efter hinanden, begyndte at tvivle om denne fornøjelse, og de gamle halvblinde kællinger fortalte endnu, at de havde set i den sørgelige ildebrandsnat islænderen Hans flyve bort i en lue, leende af ildebranden og sparkende det brændende tag ned over musketererne: da Ordener, efter at have været fraværende i, hvad der syntes hans Ethel temmelig lang tid, atter viste sig i den slesvigske løves tårn, ledsaget af general Levin Knuth og fængselspræsten Athanasius Munder.

Schumacher spadserede just i haven støttet af sin datter. De unge ægtefolk måtte gøre vold på sig selv for ikke at synke hinanden i armene: de måtte endnu lade sig nøje med et øjekast. Schumacher trykkede venligt Ordeners hånd, og hilste de to fremmede med en velvillig mine.

"Unge mand," sagde den gamle fange, "Himmelen velsigne Deres tilbagekomst!"

"Jeg kommer just i dette øjeblik," svarede Ordener. "Jeg har besøgt min fader i Bergen, og ønsker nu at omfavne min fader i Trondhjem."

"Hvad mener De med det?" spurgte oldingen forundret.

"At De vil give mig Deres datter ..."

"Min datter!" råbte fangen, og vendte sig til den rødmende og skælvende Ethel.

"Ja, jeg elsker Deres Ethel; jeg har helliget hende mit liv: Hun er min."

Schumachers åsyn formørkedes.

"De er en ædel og agtværdig ung mand, min søn. Skønt Deres fader har tilføjet mig meget ondt, tilgiver jeg ham for Deres skyld, og jeg så gerne denne forbindelse. Men der er en hindring ..."

"Hvilken?" spurgte Ordener næsten urolig.

"De elsker min datter, men er De også vis på, at hun elsker Dem ...?"

Begge de elskende så på hinanden, stumme af overraskelse.

"Ja," fortsatte faderen, "det gør mig ondt, for jeg holder af Dem og ønskede nok at kalde Dem søn. Det er min datter, som ikke vil. Hun erklærede mig nylig sin modbydelighed for Dem. Siden Deres afrejse tier hun, når jeg taler om Dem, og synes at frygte tanken om Dem, som om den var hende ubehagelig. Opgiv da denne kærlighed, Ordener. Frisk mod, man helbredes for kærlighed som for had."

"Hr. greve!" sagde Ordener forbavset.

"Fader ..." sagde Ethel med foldede hænder.

"Vær rolig, min datter," afbrød oldingen hende, "dette giftermål behager mig, men det mishager dig. Jeg vil ikke plage dit hjerte, Ethel; i de sidste fjorten dage er jeg blevet meget forandret. Jeg vil ingen tvang lægge på dig. Du er fri ..."

Athanasius Munder smilede.

"Det er hun ikke," sagde han.

"De tager fejl, fader," tilføjede Ethel dristigere, "jeg hader ikke Ordener."

"Hvorledes!" råbte faderen.

"Jeg er," tog Ethel ordet ... Hun holdt inde.

Ordener kastede sig på knæ for oldingen.

"Hun er min hustru, fader! Tilgiv mig, som min anden fader allerede har tilgivet mig, og velsign Deres børn."

Nu var turen kommet til Schumacher at forundres. Han velsignede imidlertid det unge par, der knælede for ham.

"Jeg har så ofte forbandet i mit liv," sagde han, "at jeg nu griber uden undersøgelse enhver lejlighed til at velsigne. Men forklar mig nu ..."

Man forklarede ham alt. Han græd, rørt af taknemmelighed og kærlighed.

"Jeg troede mig klog, jeg er gammel, og jeg har ikke begrebet en ung piges hjerte!"

"Jeg hedder da Gyldenløve," sagde Ethel med barnlig glæde.

"Ordener Gyldenløve," tog den gamle Schumacher ordet, "De er bedre end jeg, for i min lykke skulle jeg vist nok ikke være steget ned fra min rang for at forene mig med en ulykkelig statsfanges fattige og nedværdigede datter."

Generalen tog fangens hånd og overgav ham en rulle pergamenter.

"Hr. greve, tal ikke således. Her er Deres dokumenter, som kongen allerede havde sendt Dem ved Dispolsen. Hans Majestæt føjer dertil Deres benådning og Deres frihed. Dette er Deres datters, grevinde Danneskjolds medgift."

"Benådning ... frihed ...!" gentog Ethel henrykt.

"Grevinde Danneskjold!" tilføjede faderen.

"Ja, greve," fortsatte generalen, "og De træder atter ind i alle Deres rettigheder, alle Deres ejendomme gives Dem tilbage."

"Hvem skylder jeg alt dette?" spurgte den lykkelige Schumacher.

"General Levin Knuth," svarede Ordener.

"Levin Knuth! Jeg sagde Dem det nok. hr. befalingsmand, Levin Knuth er det bedste af alle mennesker. Men hvorfor er han ikke selv overbringeren af min lykke? Hvor er han?"

Ordener pegede forundret på generalen, der smilede og græd:

"Der er han!"

Det var en rørende scene, da begge de gamle kammerater fra magtens og ungdommens dage genkendte hinanden. Schumachers hjerte udvidedes endelig. Da han lærte at kende islænderen Hans, var han ophørt at hade menneskene. Da han lærte at kende Ordener og Levin, begyndte han at elske dem.

Glimrende fester beseglede snart den dunkle forbindelse i fængslet. Livet begyndte at smile til de to ægtefæller, der havde forstået at smile til døden. Ahlefeld så dem lykkelige; det var hans hårdeste straf.

Athanasius Munder havde også sin glæde. Han fik sine beskyttedes benådning, og Ordener føjede dertil samme gunst for sine tidligere ulykkesfæller, Kennybol, Jonas og Norbith, der vendte glade og frie tilbage til hjemmet for at forkynde de beroligede bjergmænd, at kongen befriede dem fra formynderskabet.

Schumacher var ikke længe vidne til Ethels og Ordeners lykkelige forening. Friheden og glæden rystede alt for stærkt hans ånd. Den svang sig op til en anden glæde og en anden

frihed. Han døde samme år 1699, og det var som om denne sorg ramte hans børn for at de skulle lære, at ingen fuldkommen lykke findes på jorden. Han blev begravet på sin svigersøns gods i Jylland, og hans grav bevarede ham alle de titler, som fangenskabet havde berøvet ham. En talrig slægt nedstammer fra Ordener og Ethel.

***

Om "Islænderen i Norge"

Forfatter: Victor Hugo (1802-1885).
Org.udgave: *Han d'Islande.* Føljeton i *Le Conservateur littéraire*, 1820, 1. bogudgave fra Chez Persan, Paris 1823.
(Hugo reviderede værket til en ny udgave seks måneder senere, som udkom på forlaget Lecointe & Durey Libraires, Paris 1823, og igen til en ny udgave i 1833. Nærværende bearbejdede oversættelse er sandsynligvis foretaget efter 2. udgave).
Denne udgave baseret på: Victor Hugo: *Iislænderen i Norge. Med nogle forandringer oversat efter Victor Hugos franske original: Han d'Islande.* J. W. Cappelens Forlag, Christiania 1831.
Oversætter: Ikke oplyst i forlæg.
Iflg. Anonymer og pseudonymer i den norske literatur 1678-1890 (Kristiania 1890) er oversætteren den senere biskop og politiker Jens Lauritz Arup (1793-1874).
Redigeret af: Vivi N. Jensen.
Forside: Efter illustration af Georges Antoine Rochegrosse (1859-1938): *"En umådelig ildebrand, der voksede ved den heftige kastevind, fortærede det militære fængsel og musketerernes kaserne"*; fra Victor Hugo: *Han d'Islande*, Libraire du Victor Hugo illustrée, R. Hugues, Paris 1885.

ISBN 978-87-7628-012-3
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-264-7 (Ølstykke 2012).